

ANALIZA STANJA

občina Postojna

OBČINA POSTOJNA

KAZALO VSEBINE

1. UVOD.....	5
2. VPLIVI TURIZMA NA VIRE V DESTIANCIJI.....	7
2.1. Narava in okolje.....	7
2.1.1. Zavarovana območja in biotska raznovrstnost.....	7
2.1.2. Območja Natura 2000.....	9
2.1.3. Ekološko pomembna območja.....	17
2.1.4. Naravne vrednote.....	20
2.1.5. Jame in brezna.....	26
2.1.5.1. Postojnski jamski sistem.....	40
2.1.5.2. Planinska jama.....	42
2.1.6. Rastlinstvo in habitatni tipi.....	43
2.1.7. Živalstvo.....	48
2.1.8. Gozd.....	53
2.1.9. Hidrologija.....	59
2.1.9.1. Kakovost podzemnih voda.....	62
2.1.9.2. Kakovost pitne vode.....	64
2.1.9.3. Odpadne vode.....	66
2.1.10. Geologija.....	67
2.1.10.1. Geomorfološke značilnosti.....	67
2.1.11. Paleontologija.....	68
2.1.11.1. Kostni živali v jamah – neme priče preteklosti.....	68
2.1.12. Pedološke značilnosti.....	69
2.1.13. Pokrajina in razgledi.....	70
2.1.14. Narava in okolje - pozitivni in negativni vplivi turizma.....	77
2.2. Hrup.....	78
2.2.1. Hrup - pozitivni in negativni vplivi turizma.....	78
2.3. Osvetlitev.....	79
2.3.1. Osvetlitev - pozitivni in negativni vplivi turizma.....	80
2.4. Energija.....	80
2.4.1. Zelena energija.....	81
2.4.2. Energija - pozitivni in negativni vplivi turizma.....	82
2.3. Zrak in promet.....	82
2.3.1. Zrak.....	82

2.3.2 Žveplov dioksid (SO)	83
2.3.3. Promet	85
2.3.4. Zrak in promet - pozitivni in negativni vplivi turizma	86
2.4. Kultura	87
2.4.1. Kulturna dediščina	87
2.4.2. Nesnovna dediščina	87
2.4.3. Nepremična kulturna dediščina	89
2.4.3.1. Arheološka najdišča	90
2.4.3.2. Cerkve	96
2.4.3.3. Župnišča	104
2.4.3.4. Domačije in hiše	105
2.4.3.5. Kašče in zidanice	116
2.4.3.6. Vile	118
2.4.3.7. Palače	119
2.4.3.8. Mlini	119
2.4.3.9. Šole	121
2.4.3.10. Gradovi in dvorci	121
2.4.3.11. Vojašnice	123
2.4.3.12. Bolnišnice	124
2.4.3.13. Kapele	124
2.4.3.14. Spomeniki	125
2.4.3.15. Kapelice	129
2.4.3.16. Križi	133
2.4.3.17. Drugi objekti in naprave	137
2.4.3.18. Naselja in njihovi deli	138
2.4.3.19. Kulturna krajina	146
2.4.4. Kultura – pozitivni in negativni vplivi turizma	146
2.5. Socialno-ekonomski in sociokulturni viri	147
2.5.1. Lokalno prebivalstvo	147
2.5.2. Zasebni sektor in lokalno gospodarstvo	150
2.5.3. Turistični sektor	153
2.5.4. Javni sektor	154

2.5.5. Socialno-ekonomski in sociokulturni viri – pozitivni in negativni vplivi turizma	158
3 RAZVOJ, KI VPLIVA NA TURIZEM DESTINACIJE	160
3.1. Okoljska tveganja.....	160
3.1.1. Promet	160
3.1.2. Vojaško vadbišče Poček.....	160
3.1.3. Okoljska tveganja – pozitivni in negativni vplivi turizma	160
3.2. Nevarnost naravnih nesreč.....	161
3.2.1. Poplave	162
3.2.2. Žled.....	164
3.2.3. Potresi.....	166
3.2.4. Burja.....	167
3.2.5. Suša.....	168
3.2.6. Požari v naravi.....	168
3.2.7. Toča in poletne nevihte.....	169
3.2.8. Občinski program varnosti	169
3.2.9. Nevarnost naravnih nesreč – pozitivni in negativni vplivi turizma	170
3.3. Podnebne spremembe	171
3.3.1. Glavne značilnosti podnebja.....	172
3.3.2. Sončevo obsevanje.....	172
3.3.3. Temperaturne razmere	173
3.3.4. Padavine	173
3.3.5. Snežna odeja.....	174
3.3.6. Žled.....	174
3.3.7. Vetrovne razmere	175
3.3.8. Trend segrevanja ozračja.....	175
3.3.9. Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov.....	176
3.3.10. Podnebne spremembe – pozitivni in negativni vplivi	176
3.4. Tveganja za zdravje in varnost	177
3.4.1. Tveganja za zdravje in varnost – pozitivni in negativni vplivi.....	182
3.5. Prostorski razvoj.....	183
3.5.1. Ocena vplivov na okolje.....	184
3.5.2. Prostorski razvoj – pozitivni in negativni vplivi.....	192

1. UVOD

Kljub 200-letni tradiciji turizma in visokih prihodkih iz naslova turizma ima občina Postojna še številne priložnosti za trajnostni razvoj. Turizem zaradi narave svoje dejavnosti in potencialov območja pomeni priložnost za boljši gospodarski razvoj, zato je Občina gospodarsko pa tudi etično dolžna udeležati svoj potencial na področju turizma celovito, trajnostno in sistematično ter s tem izboljšati okoliščine za razvoj turistične dejavnosti čim več gospodarskim subjektom ter omogočiti obiskovalcem celovitejšo ponudbo območja, prebivalcem pa večjo blaginjo.

Ne glede na številne pozitivne učinke turizma v destinaciji, kot so razvoj lokalnega gospodarstva, dvig življenjskega standarda in kvalitete bivanja, nove poslovne priložnosti in povečan obseg naložb, ne smemo zanemariti dejstva, da turistična ponudba temelji predvsem na edinstvenem ekosistemu oziroma naravnih danostih kraškega sveta, bogati naravni dediščini, zato je ohranjanje kvalitete naravnega okolja osnova delovanja turističnega sistema in uspešne, zdrave lokalne skupnosti.

Prav zaradi povečanih pritiskov na naravno in družbeno okolje, ki jih je prinesla rast turizma v preteklih letih, se je Občina Postojna že s sprejeto Strategijo razvoja turizma 2018–2023 zavezala k strateško premišljenemu razvoju destinacije ter k premišljenemu pristopu reševanja številnih izzivov, predvsem zaradi potrebe po še bolj uravnoteženem trajnostnem razvoju destinacije. Občina Postojna je del destinacije Zeleni kras, ki prav tako sledi trajnostnim načelom turističnega razvoja destinacije.

Pri nadaljnjem razvoju turizma in lokalne skupnosti ne smemo dopustiti, da bi število turistov in vrsta turizma ogrozila našo naravno dediščino, ki je temelj našega bivalnega okolja in turistične ponudbe. Stanje v naravi je potrebno ohranjati ali celo izboljšati, pogoje za sodoben način življenja in turizem pa sonaravno razvijati. Ne želimo cenenega turizma, ki temelji na stalnem nižanju cene, in posledičnega životarjenja turističnih ponudnikov.

Ime Postojna se prvič omenja v 13. stoletju pod imenom „Arnsperg“, ki ga lahko iz nemškega jezika prevedemo kot „orlov hrib“. Postojna je obenem drugo pojmovanje za orla belorepca, ki je nekoč gnezdil na Soviču in je tudi upodobljen na našem grbu. Orli so ptice višin, dobrega pregleda in življenja v sozvočju z naravo.

Postojno skozi bogato zgodovino zaznamujejo geografska lega, raznolikost naravnih bogastev, kraška pokrajina ter ljudje, ki smo znali na tem področju ustvariti ugodno okolje za bivanje v povezanosti z naravo. Prav posebej smo ponosni na svetovno prepoznan in cenjen unikatni jamski svet z našo kraljico Postojnsko jamo in Predjamskim gradom, ki skupaj s številnimi manj poznanimi, a prav tako čudovitimi jamami, tvorijo edinstveno svetovno znamenitost. »Tu je nov svet, to je paradiž!« je leta 1818

zaklical Luka Čeč ob prvem odkritju Postojnske jame. In ta dogodek je za vedno zaznamoval Postojno in jo umestil na svetovni zemljevid turističnih znamenitosti.

Postojna je pomembno gospodarsko, prometno infrastrukturno in turistično križišče, ki ima trajnostno zasnovane povezave v občini in zunaj nje.

Analiza stanja destinacije, oziroma Občine Postojna, opredeljuje različne vplive turizma na prijetnost bivanja v destinaciji tako za domačine, kot obiskovalce. Želimo si trajnostnega razvoja, še posebej turizma, saj je namen le tega prispevati k blaginji lokalne skupnosti in ponujati pristna doživetja za obiskovalce.

2. VPLIVI TURIZMA NA VIRE V DESTIANCIJI

Občina Postojna leži v jugozahodnem delu Slovenije, na stičišču primorskega in celinskega sveta, na severni strani pivške kotline in spada v Primorsko-notranjsko statistično regijo. Zaradi ugodnih prometnih poti in lege med Ljubljano, Trstom, Gorico in Reko je že od nekdaj upravno in gospodarsko središče Notranjske.

Občina meri 270.268.878 m². Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za leto 2019 se Občina Postojna po številu prebivalcev med slovenskimi občinami uvršča na 31. mesto - gostota prebivalstva je 61 na km², kar pomeni da je naseljenost tu precej manjša kot v celotni državi (povprečje za Slovenijo je 103 prebivalcev na km²).

Celotna občina leži na področju kraškega sveta, je zelo bogata z naravo in kulturno dediščino, gospodarsko je prvenstveno usmerjena v turizem in turizmu kompatibilne panoge. Skoraj 70% občine pokriva gozd, kmetijska zemljišča niso izrazito kvalitetna, na možnost pridelave vpliva tudi razmeroma visoka nadmorska višina, izrazita panoga je kmetijstvo in živinoreja. Narava je razmeroma dobro ohranjena, problemov z ekološko spornimi gospodarskimi programi občina nima, velik del občine pa obsega osrednje vadbišče slovenske vojske Poček, ki pa predstavlja svojevrsten ekološki problem.

2.1. Narava in okolje

2.1.1. Zavarovana območja in biotska raznovrstnost

V občini Postojna imamo 23.687,204 ha vseh naravovarstveno pomembnih območij skupaj (Natura 2000, EPO, NV in ZO), kar predstavlja . 87,78 % površine občine. 1.195,81 ha pa je zavarovanih površin, kar predstavlja 4,43% ozemlja občine Postojna.

V Občini Postojna se nahaja 24 zavarovanih območij in dve območji predlagani za zavarovanje. Zavarovana območja so lahko kot naravni spomenik (NS) ali pa kot naravni rezervat (NR). Sprememba namenske rabe je predlagana za šest zavarovanih območij.

Tabela: Pregled zavarovanih območij v občini Postojna

Ev. št.	Ime območja	Status	Pravna podlaga
70	Osamelec bukovo – jelovega gozda na Pugledu	NS	Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna.
84	Izviri v Malnih	NS	
92	Bisernica	NS	
180	Markov spodmol	NS	

196	Nanos – južna in zahodna pobočja z vrhovi Pleše, Grmade in Ture	KP	(Primorske novice - uradne objave, 29/84)
216	Planinsko polje	KP	
221	Planinska jama	NS	
234	Predjamski jamski sistem	NS	
302	Strane - tisovec	NS	
332	Unška koliševka	NS	
664	Orehok – lipa ob poti proti graščini	NS	
902	Vodna jama v Lozi	NS	
1019	Volčja jama	NS	
1414	Škratovka	NS	
241 (1488)	Postojnski jamski sistem - Lekinka	NS	
241 (2244)	Postojnski jamski sistem - Otoška jama	NS	
241 (2246)	Postojnski jamski sistem - Črna jama	NS	
2268	Javorniška jama (jama)	NS	
241 (2304)	Postojnski jamski sistem - Pivka jama	NS	
241 (2384)	Postojnski jamski sistem - Magdalena jama	NS	
241	Postojnski jamski sistem - Postojnska jama	NS	
	Vplivno območje Regijskega parka Škocjanske jame	RP	

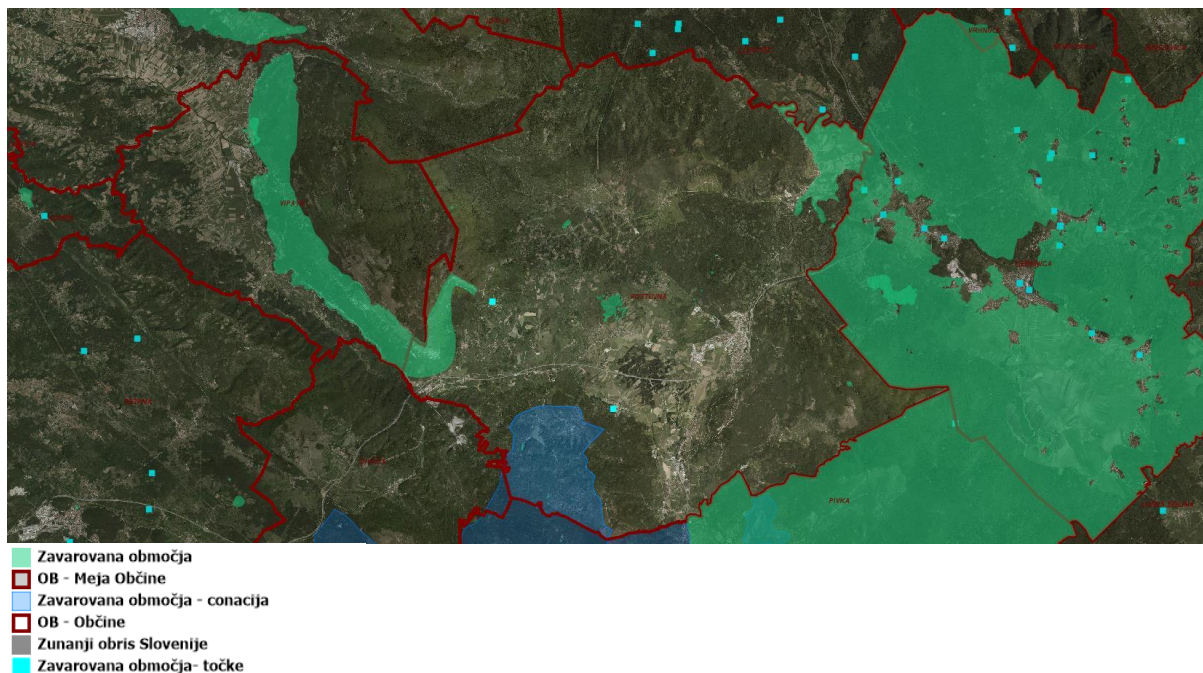
Legenda: NS=naravni Spomenik; NR=naravni rezervat; KP=krajinski park; RP = regijski park

Tabela: Pregled predlaganih zavarovanih območij v občini Postojna

Ev. št.	Ime območja	Status	Pravna podlaga
199	Snežniški regijski park	RP	
1804	Trnovski gozd	RP	

Legenda: RP=regijski park

Prikaz zavarovanih območij v občini Postojna

2.1.2. Območja Natura 2000

Na območju Občine Postojna se nahaja 10 posebnih varstvenih območij (Natura 2000 območij). Od Natura 2000 območij so na obravnavanem območju tri posebna ohranitvena območja (SCI) in sedem posebnih območij varstva (SPA):

Tabela: Natura 2000 območja in kvalifikacijske vrste ter habitatni tipi na območju Občine Postojna

Koda	Ime območja	Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi
SI3000232 SCI	Notranjski trikotnik	1014 ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>) 1059 strašničin mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>) 1078* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) 1089 bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) 1093* navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) 1167 veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) 1186* človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>) 1193 hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) 1303 mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) 1308 širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) 1310 dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersi</i>) 1316 dolgonogi netopir (<i>Myotis capaccinii</i>) 1321 vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>) 1323 veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>) 1324 navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)

		<p>1352* volk (<i>Canis lupus</i>)</p> <p>1354* rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)</p> <p>1355 vidra (<i>Lutra lutra</i>)</p> <p>1361 navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)</p> <p>1393 (<i>Drepanocladus vernicosus</i>)</p> <p>4019 drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)</p> <p>4056 drobni svitek (<i>Anisus vorticulus</i>)</p> <p>4096 močvirski meček (<i>Gladiolus palustris</i>)</p> <p>4101 travniška morska čebulica (<i>Scilla litardierei</i>)</p> <p>3140 Trde oligo-mezotrofne vode z bentoškimi združbami parožnic (<i>Chara</i> spp.)</p> <p>3150 Naravna evtrofna jezera z vodno vegetacijo zvez Magnopotamion ali Hydrocharition</p> <p>3180* Presihajoča jezera</p> <p>3260 Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez Ranunculion fluitantis in Callitricho-Batrachion</p> <p>3270 Reke z muljastimi obrežji z vegetacijo zvez Chenopodion rubri p.p. in Bidention p.p.</p> <p>6410 Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)</p> <p>6430 Nižinske in montanske do alpinske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem</p> <p>6510 Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>)</p> <p>7150 Uleknine na šotni podlagi z vegetacijo zveze Rhynchosporion</p> <p>7230 Bazična nizka barja</p> <p>8310 Jame, ki niso odprte za javnost</p> <p>91KO Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))</p> <p>91LO Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)</p>
SI3000126 SCI	Nanoščica	<p>1059 strašničin mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>)</p> <p>1060 močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>)</p> <p>1065 travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>)</p> <p>1078* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)</p> <p>1163 kapelj (<i>Cottus gobio</i>)</p> <p>1303 mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p>6410 Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)</p> <p>6510 Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>)</p> <p>91EO* Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i>)</p>
SI3000255	Trnovski gozd	<p>1014 ozki vrtenec (<i>Vertigo angustior</i>)</p>

SCI	<p>1059 strašničin mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>)</p> <p>1060 močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>)</p> <p>1065 travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>)</p> <p>1078* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)</p> <p>1087* alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)</p> <p>1089 bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)</p> <p>1092 primorski koščak (<i>Austropotamobius pallipes</i>)</p> <p>1093* navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)</p> <p>1107 soška postrv (<i>Salmo marmoratus</i>)</p> <p>1163 kapelj (<i>Cottus gobio</i>)</p> <p>1167 veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)</p> <p>1186* človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>)</p> <p>1193 hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)</p> <p>1215 laška žaba (<i>Rana latastei</i>)</p> <p>1303 mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p>1304 veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>)</p> <p>1305 južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>)</p> <p>1307 ostrouhi netopir (<i>Myotis blythii</i>)</p> <p>1308 širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)</p> <p>1310 dolgokrili netopir (<i>Miniopterus schreibersi</i>)</p> <p>1316 dolgonogi netopir (<i>Myotis capaccinii</i>)</p> <p>1323 veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)</p> <p>1352* volk (<i>Canis lupus</i>)</p> <p>1354* rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)</p> <p>1361 navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)</p> <p>1474 Bertolonijeva orlica (<i>Aquilegia bertolonii</i>)</p> <p>1547 primorska košeničica (<i>Genista holopetala</i>)</p> <p>1902 lepi čveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>)</p> <p>1903 Loeselijeva grezovka (<i>Liparis loeselii</i>)</p> <p>4014 močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)</p> <p>4019 drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)</p> <p>4071 Zoisova zvončica (<i>Campanula zoysii</i>)</p> <p>4089 Scopolijev repnjak (<i>Arabis scopoliana</i>)</p> <p>4108 kranjski jeglič (<i>Primula carniolica</i>)</p> <p>4117 rebrinčevolista hladnikija (<i>Hladnikia pastinacifolia</i>)</p> <p>5130 Sestoji navadnega brina (<i>Juniperus communis</i>) na suhih travščih na karbonatih</p> <p>6170 Alpska in subalpina travšča na karbonatnih tleh</p> <p>6230* Vrsto bogata travšča s prevladujočim navadnim volkom (<i>Nardus stricta</i>) na silikatnih tleh v montanskem pasu (in submontanskem pasu v celinskem delu Evrope)</p> <p>62A0 Vzhodna submediteranska suha travšča (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)</p>
-----	---

		<p>6410 Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glinenomuljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)</p> <p>6430 Nižinske in montanske do alpske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem</p> <p>6520 Gorski ekstenzivno gojeni travniki</p> <p>8160* Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu</p> <p>8210 Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok</p> <p>8310 Jame, ki niso odprte za javnost</p> <p>9180* Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih</p> <p>91K0 Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))</p> <p>9340 Gozdovi s prevladujočima vrstama <i>Quercus ilex</i> in <i>Quercus rotundifolia</i></p> <p>9410 Kisloлюбni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)</p> <p>9530* (Sub-)mediteranski gozdovi črnega bor</p>
SI5000002	Snežnik - Pivka	<p>A078 beloglavi jastreb (<i>Gyps fulvus</i>)</p> <p>A239 belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>)</p> <p>A030 črna štoklja (<i>Ciconia nigra</i>)</p> <p>A236 črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)</p> <p>A108 divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)</p> <p>A104 gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)</p> <p>A246 hribski škrjanec (<i>Lullula arborea</i>)</p> <p>A080 kačar (<i>Circaetus gallicus</i>)</p> <p>A223 koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)</p> <p>A122 kosec (<i>Crex crex</i>)</p> <p>A109 kotorna (<i>Alectoris graeca</i>)</p> <p>A220 kozača (<i>Strix uralensis</i>)</p> <p>A120 mala tukalica (<i>Porzana parva</i>)</p> <p>A217 mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)</p> <p>A084 močvirski lunj (<i>Circus pygargus</i>)</p> <p>A307 pisana penica (<i>Sylvia nisoria</i>)</p> <p>A234 pivka (<i>Picus canus</i>)</p> <p>A091 planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)</p> <p>A224 podhujka (<i>Caprimulgus europaeus</i>)</p> <p>A247 poljski škrjanec (<i>Alauda arvensis</i>)</p> <p>A113 prepelica (<i>Coturnix coturnix</i>)</p> <p>A275 repaljščica (<i>Saxicola rubetra</i>)</p> <p>A255 rjava cipa (<i>Anthus campestris</i>)</p> <p>A081 rjavi lunj (<i>Circus aeruginosus</i>)</p> <p>A338 rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>)</p> <p>A280 slegur (<i>Monticola saxatilis</i>)</p> <p>A232 smrdokavra (<i>Upupa epops</i>)</p>

		A103 sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>) A072 sršenar (<i>Pernis apivorus</i>) A241 triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>) A215 velika uharica (<i>Bubo bubo</i>) A214 veliki skovik (<i>Otus scops</i>) A383 veliki strnad (<i>Miliaria calandra</i>)
SI5000016	Planinsko polje	A122 kosec (<i>Crex crex</i>) A307 pisana penica (<i>Sylvia nisoria</i>) A338 rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>)
SI5000017	Nanoščica - porečje	A122 kosec (<i>Crex crex</i>) A338 rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>) A297 srpična trstnica (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)
SI5000021	Trnovski gozd – južni rob in Nanos se preimenuje v Vipavski rob	A078 beloglavi jastreb (<i>Gyps fulvus</i>) A236 črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) A073 črni škarnik (<i>Milvus migrans</i>) A339 črnočeli srakoper (<i>Lanius minor</i>) A246 hribski škrjanec (<i>Lullula arborea</i>) A080 kačar (<i>Circaetus gallicus</i>) A109 kotorna (<i>Alectoris graeca</i>) A234 pivka (<i>Picus canus</i>) A091 planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) A224 podhujka (<i>Caprimulgus europaeus</i>) A281 puščavec (<i>Monticola solitarius</i>) A255 rjava cipa (<i>Anthus campestris</i>) A338 rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>) A280 slegur (<i>Monticola saxatilis</i>) A232 smrdokavra (<i>Upupa epops</i>) A103 sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>) A072 sršenar (<i>Pernis apivorus</i>) A215 velika uharica (<i>Bubo bubo</i>) A383 veliki strnad (<i>Miliaria calandra</i>) A233 vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>)
SI3000231	Javorniki - Snežnik	1059 strašničin mravljiščar (<i>Maculinea teleius</i>) 1060 močvirski cekinček (<i>Lycaena dispar</i>) 1065 travniški postavnež (<i>Euphydryas aurinia</i>) 1078* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) 1087* alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>) 1088 strigoš (<i>Cerambyx cerdo</i>) 1089 bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)

		<p>1167 veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)</p> <p>1186* človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>)</p> <p>1303 mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)</p> <p>1308 širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)</p> <p>1352* volk (<i>Canis lupus</i>)</p> <p>1354* rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)</p> <p>1361 navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)</p> <p>4019 drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)</p> <p>4072 dinarska smiljka (<i>Cerastium dinaricum</i>)</p> <p>4089 Scopolijev repnjak (<i>Arabis scopoliana</i>)</p> <p>3180* Presihajoča jezera</p> <p>4060 Alpske in borealne resave</p> <p>4070* Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)</p> <p>5130 Sestoji navadnega brina (<i>Juniperus communis</i>) na suhih traviščih na karbonatih</p> <p>6170 Alpska in subalpinska travišča na karbonatnih tleh</p> <p>6410 Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glinenomuljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)</p> <p>6430 Nižinske in montanske do alpske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem</p> <p>6510 Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>)</p> <p>8120 Karbonatna melišča od montanskega do alpskega pasu (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)</p> <p>8210 Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok</p> <p>8310 Jame, ki niso odprte za javnost</p> <p>9180* Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih</p> <p>9410 Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)</p> <p>62AO Vzhodna submediteranska suha travišča (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)</p> <p>91KO Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))</p>
SI3000174	Mrzla jama pri Prestranku	<p>1078* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)</p> <p>1186* človeška ribica (<i>Proteus anguinus</i>)</p> <p>8310 Jame, ki niso odprte za javnost</p>
SI3000197	Slavinski Ravnik	<p>1078* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)</p> <p>4019 drobnovratnik (<i>Leptodirus hochenwarti</i>)</p> <p>8310 Jame, ki niso odprte za javnost</p> <p>91KO Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))</p>

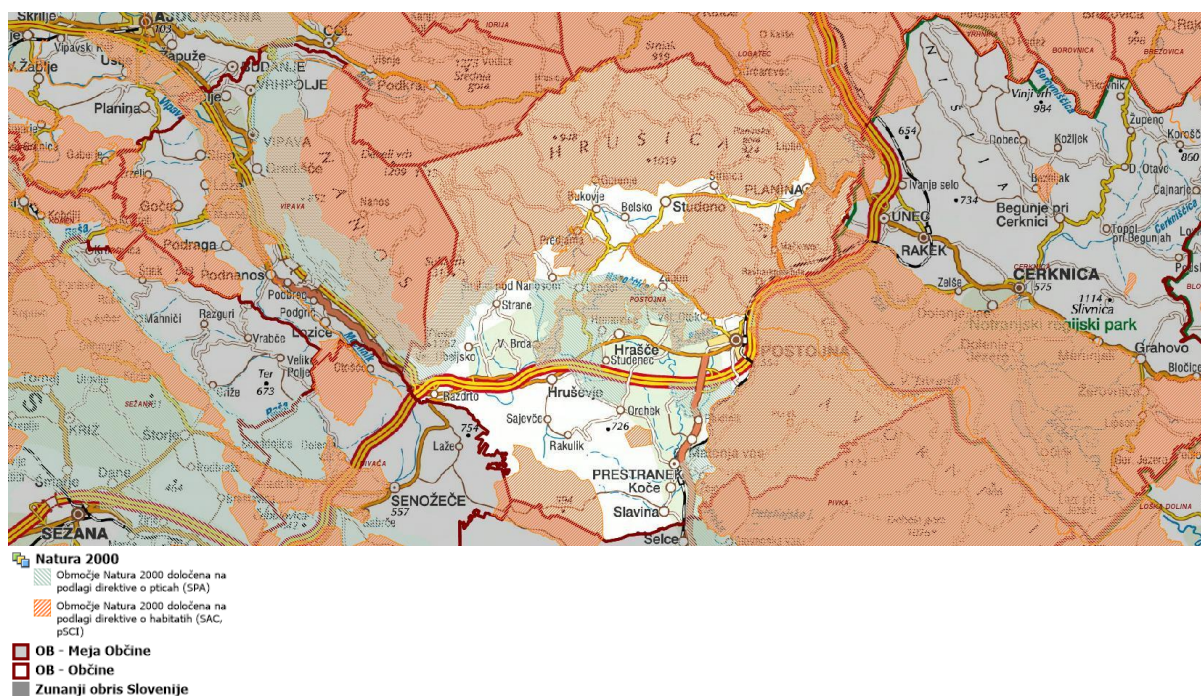
Na vplivnem območju Natura območij Javorniki-Snežnik, Mrzla jama pri Prestranku in Slavinski Ravnik spremembe namenske rabe niso predvidene.

Območje Nature 2000 v občini Postojna

Območja NATURA 2000 so določena na podlagi direktive o pticah (Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic) - SPA območja, in direktive o habitatih (Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst) - SCI območja. Predloge območij, ki jih je Slovenija opredelila na podlagi direktive o habitatih, je Evropska komisija potrdila leta 2008. (ARSO, 2014)

V Občini Postojna, ki ima skupno površino 26.987 ha, vsebuje 18.758 ha površine območja Nature 2000 (maj, 2013). To predstavlja 69,51 % deleža površine občine, ki je pokrita z Naturo 2000. Za slovenske razmere (37 % RS je pokrite z Naturo 2000) je Občina Postojna nadpovprečno pokrita z območji Nature 2000.

Prikaz območja Nature 2000 v občini Postojna

Zavarovana območja in kako so ta dostopna turistom:

Občina Postojna je z občinskim odlokom leta 1984 (Primorske novice - uradne objave, št.29/84) zavarovala območje Planinskega polja v svoji občini (668 ha - Planinska jama, Planinsko polje, Markova jama v Nartu, Škratovka, izviri v Malnih, Unška koliševka), medtem ko logaški del še vedno ni zavarovan.

Na področju krajinskega parka planinsko polje občasno (v poletnih mesecih) potekajo vodeni ogledi namenjeni spoznavanju za to okolje značilnih rastlin in živali in ogledi naravnih zanimivosti, sicer pa poti še niso označene, ni informativnih tabel ali točk. Izjema sta samo Ravbarjev stolp in razvalina gradu Hošpek (Haasberg) na obrobju polja, ki sta opremljena z informativnimi tablamami. Pri gradu Hošpek je postavljeno tudi servisno stojalo za hiter servis ali popravilo navadnih koles. V sklopu projekta Kras.Re.Vita je na Planinskem polju nastala označena učna pot – »Scilkina učna pot« z logotipom »Scilke«, ki je ime dobila po botanični posebnosti Planinskega polja – travniški morski čebulici (*Scilla litardierei*), ogroženi rastlini značilni za kraška polja, ki v Sloveniji uspeva le na Planinskem polju. Ob nezahtevni 11,5 km dolgi označeni poti, ki poteka po obstoječih poteh, je postavljenih 19 informacijskih tabel, ki so opremljene s fotografijami, skicami in vsebinami ter opisujejo posebnosti Planinskega polja, vse od skrivnosti Planinske jame, značilnosti travnikov, pa do posebnosti tukajšnjega rastlinstva in živalstva ter poplavljanja. Vsebine so pripravili predstavniki Zavoda RS za varstvo narave ter Notranjskega muzeja Postojna v sodelovanju z Občinama Postojna in Logatec. Glavni cilji učne poti so ozaveščanje o posebnostih tega območja in o pomenu ohranjanja biotske raznovrstnosti ter preusmerjanje obiskovalcev iz najboljčutljivejših in najranljivejših območij Planinskega polja. Učna pot povezuje občini Postojna in Logatec. Sestavljata jo dve zanki:

- Južna: 4,7 km (Občina Postojna)
- Severna: 6,8 km (Občina Logatec)

Kljub temu na Planinskem polju še ni urejenih (dovolj) parkirnih mest in postajališč za avtodome – slaba infrastruktura, saj so izzivi s pridobivanjem dovoljenj za gradnjo le teh.

Na zgornjem toku reke Unice je zelo uveljavljen tudi ribolovni turizem – muharjenje po načelu ulovi in spusti. Ogled Planinske jame je možen le z vodenim spremstvom, ki ga opravlja Jamarsko društvo Planina.

- Na Planinskem polju je najbolj severozahodno rastišče travniške modre čebulice (*Scilla litardierei*), ki je endemit dinarskih kraških polj.
- Sicer pa tu gnezdiyo ogrožene ptice, kot na primer kosec (*Crex crex*), pisana penica (*Sylvia nisoria*), rjavi srakoper (*Lanius collurio*) in vodomec (*Alcedo atthis*).
- Na Planinskem polju živi svetovno ogrožena vrsta metulja strašničin mravljiščar (*Maculinea teleius*) ter dve vrsti, ki sta ogroženi v evropskem merilu, to sta petelinček (*Zerynthia polyxend*) in travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*).

Kljub temu so prvi koraki k razvoju trajnostnega turizma in nadaljnjemu varovanju zaščitene območij narejeni. Na posameznih, manj občutljivih območjih, se ureja turistična infrastruktura (v sklopu projekta Kras.re.Vita). Vstopne točke v krajinski park se označuje z informacijami o ohranjanju naravnega okolja, itd. Obiskovalce se usmerja na manj občutljiva območja, kar omogoča spoštovanje

in ohranjanje narave, živalstva in rastlinstva, preprečuje degradacija naravnega okolja, povečuje skrb za njegovo ohranitev in kakovost ter spremlja vplive turizma na ekosisteme, naravne znamenitosti ter živalske in rastlinske vrste in njihove habitate.

Glavne zasluge za to ima projekt KRAS.RE.VITA, sklad ESRR (več info na: <https://www.postojna.si/objava/125581>). Gre za operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike 2014-2020, katerega glavni tematski cilj je »Ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite uporabe virov« in prednostna os: »Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti. Naziv prednostne naložbe: »Varstvo in obnova biotske raznovrstnosti in tal ter spodbujanje ekosistemskih storitev, vključno z omrežjem NATURA 2000 in zelenimi infrastrukturami«.

2.1.3. Ekološko pomembna območja

Na območju Občine Postojna se delno ali v celoti nahaja 15 ekološko pomembnih območij (epo).

Tabela: Ekološko pomembna območja na območju občine Postojna

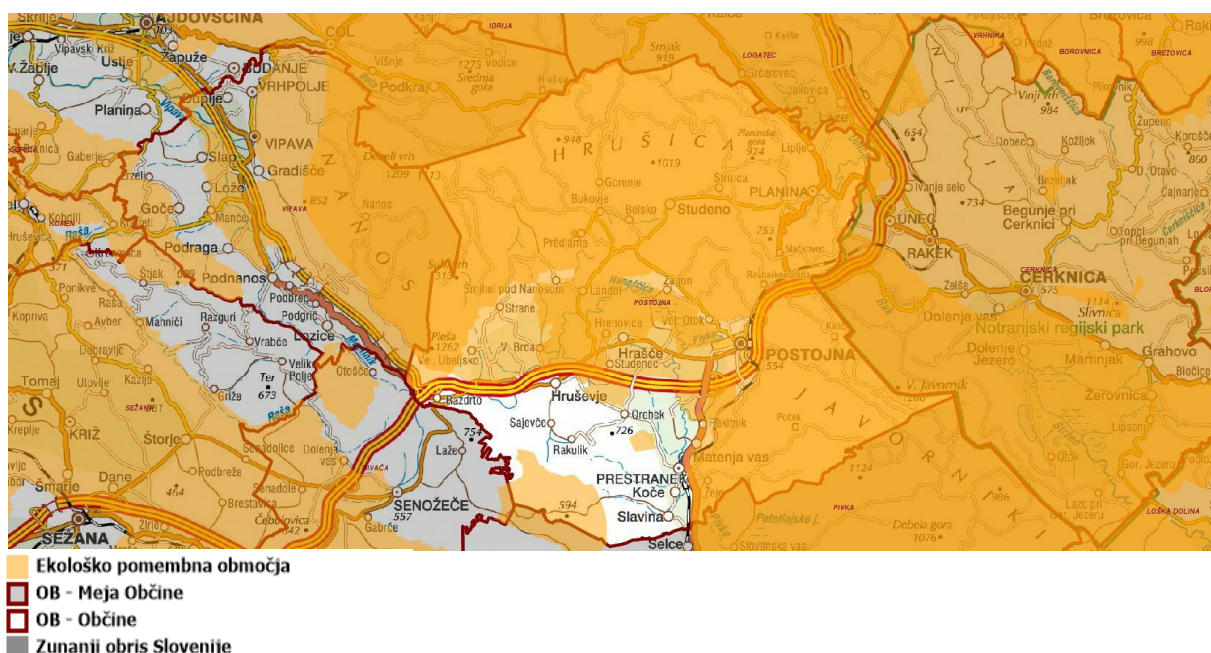
Koda	Ime območja	Oznaka in opis območja
57500	Mrzla jama pri Prestranku	Občasno izvorna jama severozahodno od Prestranka, življenjski prostor človeške ribice. Območje je habitat ogroženih in zavarovanih vrst npr. dvoživk in metuljev. 15 metrov dolga vodoravna jama z občasno vodo, življenjski prostor človeške ribice. Površje nad jamo je gozdnato. Del ekološko pomembnega območja pa so tudi travniki in močvirje. Na območju je nekaj potokov in kalov, ki so habitat dvoživk. Gozdni rob je habitat črtastega medvedka.
31300	Notranjski trikotnik	Kraški svet med Pivško kotlino, Cerkniškim in Planinskim poljem s presihajočimi jezeri in podzemnimi jamami, ki so habitat človeške ribice in hrošča drobnovratnika. Mokrišča so pomembna za ptice. Notranjski trikotnik označuje območje s podzemnim svetom porečja kraške Ljubljane med Pivško kotlino, Cerkniškim in Planinskim poljem s presihajočimi jezeri in podzemnimi jamami, ki so habitat človeške ribice, hrošča drobnovratnika in številnih drugih vrst podzemeljskih živali, ki po številu vrst prav tu predstavljajo najbolj vročo točko podzemeljske biotske pestrosti na svetu. Kompleksen preplet raznolikih življenjskih okolij kot so travnišča, mokrišča, vodni in obvodni habitati ter presihajoča jezera z vodotoki nudi dom številnim vrstam rastlin, mehkužcev, metuljev, kačjih pastirjev, dvoživk, rib in rakov ter vidri. V gozdovih živijo medved, volk in ris, številne vrste hroščev in netopirjev.
54500	Porečje Nanošćice	Dolina reke Nanošćice, življenjski prostor ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Nanošćica izvira v več povirnih krakih v flišni Pivški kotlini. Zanj je značilen meandrast tok z obsežnimi trstišči, poplavnimi travniki in logi. Območje ima velik ornitološki pomen, saj je tu registriranih 63 vrst ptičev od katerih je 21 vrst ogroženih kot npr.: kosec, vodomec, prepelica, ... Poleg tega je območje življenjski prostor ogroženih vrst metuljev, netopirjev in rastlin.

55200	Slavinski ravnik	Kraški ravnik zahodno od Pivške kotline, ki je razčlenjen z vrtačami, obdajata dve v dinarski smeri potekajoči slemen. Zaradi zakraselosti je območje bogato s kraškimi pojavi (kraško polje, ponikalnica, jame...). Jame imajo bogato jamsko favno in so habitat drobnovratnika. Poraščajo ga ilirski bukovi gozdovi. Območje je tudi življenjski prostor metulja črtastega medvedka.
51200	Snežnik - Pivka	Javorniki in Snežnik, območje ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Območje sestavljata dve dokaj različni naravno geografski enoti Javorniki in Snežnik, visoki kraški planoti sklenjeno poraščeni z dinarsko bukovo-jelovimi gozdovi in eno največjih sklenjenih gozdnih območij pri nas, ki se navezuje še na sosednja gozdna območja, Kočevsko in Gorski Kotar. Celoten masiv je močno zakrasel. Je del dinarskega sistema in hkrati blizu Alpam, kar pogojuje njegovo zanimivost s fitogeografskega stališča. V območje spada tudi zahodni del Pivškega podolja, kjer se zaradi posebnih geoloških in geomorfoloških razmer pojavljajo presihajoča jezera. Obronke planot pokrivajo obsežna travišča, ki se mestoma že zaraščajo. Ohranjeni gozdovi, travišča in drugi habitati so življenjski prostor številnih redkih in ogroženih vrst (ptic, metuljev, hroščev, dvoživk, netopirjev, rastlin). Območje je osrednji življenjski prostor velikih zveri (medved, volk, ris).
51300	Trnovski gozd in Nanos	Globoki kras s številnimi jamami in brezni ter ostanki ledeniškega delovanja. Specifične geomorfološke in klimatske razmere ter antropološki dejavniki pogojujejo obstoj različnih habitatnih tipov območja. Območje porašča velika sklenjena gozdna površina, ki je življenjski prostor in selitveni koridor velikih zveri (medved, volk in ris). V vršnih delih ter na južnih in zahodnih obronkih so obsežna travišča s pestro floro, med katerimi so tudi redke in ogrožene rastlinske vrste kot npr. <i>Ranunculus wraber</i> (R), <i>Arabis scopoliana</i> (R) ter endemita <i>Hladnikia pastinacifolia</i> (R) in <i>Campanula marchesettii</i> . Tu živi tudi pet endemičnih vrst stenik kot npr. <i>Nanosius chloroticus</i> , ki ima tu locus typicus. V strmih predelu s prepadnimi stenami na zahodnih obronkih Nanosa dobro uspeva črnika, ki sodi med ogrožene vrste hrastov pri nas (R). Ugodni rastiščni pogoji omogočajo rast še drugim mediteranskim vrstam, ki skupaj z črniko gradijo združbo Orno-Quercetum ilicis sub.cotinetosum. Združba daje videz mediteranske makije in predstavlja ekstrapozonalen fragment te sicer prave mediteranske združbe. Gozdovi, travišča in skalne stene so tudi življenjski prostor različnih vrst ptic, med katerimi so nekatere zelo redke in ogrožene, npr. planinski orel, divji petelin, hribski škrljanec...

80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	Osrednje območje življenjskega prostora rjavega medveda, volka in risa z največjimi sklenjenimi območji gozda pri nas. Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Krmsko hribovje in Menišjjo, Javornike, Snežnik, Bloke, zahodni del Suhe Krajine, celotno območje Kočevske vse do Kolpe in zahodni del Bele Krajine. Večji del tega prostora prekrivajo gozdovi, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas. Najbolj razširjen gozdni habitatni tip v tem prostoru so Ilirsko – bukovi gozdovi. Poleg velikih zveri so najbolj razširjene živalske vrste vezane na gozdni in obgozdni prostor iz naslednjih skupin: netopirji, ptice, hrošči in metulji. Ker se osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri pretežno prekriva z osrednjim dinarskim krasom, so za ta prostor značilne tudi jamske živali iz kraškega podzemlja.
50131	Postojnski jamski sistem	Sistem šestih jam, ki so med seboj povezane z aktivnimi rovi podzemeljske Pivke, tako da lahko govorimo o Postojnski jami v širšem pomenu besede, ki je dolga okoli 17 km. Sistem sestavljajo Postojnska jama, Otoška jama, Magdalena jama, Črna jama, Pivka jama in jama Lekinka, ponorni rov Črnega potoka, ki ima še nepremagano zvezo z Otoško jamo. Jama ima bogato vodno in kopno favno in precej vrst ima tu klasično nahajališče (npr. hrošč drobnovratnik).
50128	Magdalena jama	1395 metrov dolga in 89 metrov globoka jama s stalnim tokom podzemeljske Pivke. Je del Postojnskega jamskega sistema in s tem del sistema podzemeljske Ljubljane.
50127	Pivka jama	Jama je del Postojnskega jamskega sistema. Vhod v jamo je 65 m globoko udorno brezno, kjer se na dnu pretaka podzemeljska reka Pivka. Do jame vodi 317 stopnic, vklesanih v živo skalo.
50129	Črna jama	Jama je del Postojnskega jamskega sistema. Vhod vanjo je skozi slikovito udorno brezno. Je svojevrstna jamska dvenadstopnica: zgornje nadstropje je suho, po spodnjem se pojavlja podzemeljska Pivka. Dolga je dobre 3 km in je pravi labirint rogov. Jama je edino znano nahajališče ogrožene vrste vrtinčarjev <i>Dendrocoelum tubiferum</i> in klasično nahajališče ogrožene vrste nižjih rakov <i>Elaphoidella jeanneli</i> (Copepoda).
50144	Fužina pri Stari vasi	Občasno izvirna jama pri Postojni, življenjski prostor človeške ribice. 125 m dolga in 14 m globoka jama se odpira s tremi vhodnimi brezni, ki pripeljejo v vodoravni del jame. Pritočni tolmeni so v grušču predvsem pod vhodnimi brezni, odtočni sifon pa je na severozahodnem koncu rova. Jugovzhodni rov se konča s podorom. Jama je habitat človeške ribice.
50147	Planinska jama	S 6 km dolgimi, do 70 m visokimi in do 40 m širokimi vodnimi rovi je največja vodna jama v Sloveniji. Posebnost je njeno podzemeljsko sotočje dveh rek: Pivke, ki priteče iz Postojnske kotline in Raka, ki se steka iz Cerkniškega jezera in Javornikov. Združene vode izvirajo iz Planinske jame kot Unica. Življenjski prostor človeške ribice in druge jamske favne, zatočišče najmanj devetih vrst netopirjev. Je edino znano nahajališče za ogroženo vrsto strig <i>Lithobius zveri</i> , za ogroženovrsto ceponožnih rakov <i>Elaphoidella franci</i> . Jama je tipsko

		nahajališče za endemno vrsto sladkovosnih trdoživnjakov Velkovrhia enigmatica.
50149	Škratovka	Vodna jama, občasni bruhalnik ob robu Planinskega polja, življenjski prostor človeške ribice. Na robu Planinskega polja, blizu graščine Haasberg so na stiku krednega apnenca in triasnega dolomita trije kraški izviri. Spodnji je stalen, srednji občasen, zgornji pa je občasni bruhalnik - jama Škratovka, ki je od Unice oddaljena 200 m. Jama je dostopna le ob suši, ob visoki vodi pa je zalita. Voda se v izvire podzemsko pretaka iz Rakovega Škocjana. Jama je dolga 165 m in globoka 22 m. Je habitat človeške ribice.
50146	Jama na Kremenici	Brezno, občasni ponor v Postojni, življenjski prostor človeške ribice. 46 m globoko brezno, občasni požiralnik v Postojni je habitat človeške ribice.

Prikaz ekološko pomembnih območij v občini Postojna

2.1.4. Naravne vrednote lokalnega pomena

Na območju plana se nahaja večje število naravnih vrednot (nv). Prevladujejo geomorfološke podzemeljske in hidrološke naravne vrednote, številne so tudi drevesne naravne vrednote. Velika večina naravnih vrednot je državnega pomena. Na območju se nahaja tudi 13 predlaganih naravnih vrednot, predvsem drevesnih zvrsti in tri pričakovane naravne vrednote.

Tabela: Naravne vrednote - območja, na območju občine Postojna

Evid. številka	Ime	Kratka oznaka	Pomen	Zvrst
1416	Na Lokah - ponori	Ponori Unice na Planinskem polju, jugovzhodno od Laz	NVDP	GEOMORF, HIDR

2577	Sv. Jedert	Kraški izvir ob severozahodnem robu Planinskega polja	NVLP	HIDR
2576	Smukovca	Občasni kraški izvir ob severozahodnem robu Planinskega polja pri Grčarevcu	NVLP	HIDR
2293	Kozja jama	Udornica v zaledju Postojnske jame	NVLP	GEOMORF
2471	Dilce – lipa ob hiši št. 8	Lipa izjemnih dimenzij ob hiši št. 8 v Dilcah	NVLP	DREV
2409	Jelka v odd. 19e GE Zagora	Jelka izjemnih dimezij ob cesti na Hrušici	NVLP	DREV
2520	Cerje - drevesasti glog	Drevesasti glog v Cerju	NVLP	DREV
2309	Hrenovice - lipa in lipovec ob kapelici	Stara lipa in lipovec ob kapelici v Hrenovicah	NVLP	DREV
3921	Korentan	Kraški izvir in vodotok z močvirnimi travniki in trstišči na južnem robu Pivške kotline	NVLP	HIDR, EKOS
2438	Jelka pod Hotenskim vrhom	Jelka velikih dimenzij pod Hotenskim vrhom na Hrušici	NVLP	DREV
2414	Goriče - lipa pri cerkvi sv. Petra	Stara lipa ob cerkvi v Goričah	NVLP	DREV
2296	Jelka v odd. 20b GE Zagora	Jelka izjemnih dimenzij ob cesti na Hrušici	NVLP	DREV
2351	Prestranek - hrast pri železniški postaji	Hrast izjemnih dimenzij pri železniški postaji v Prestranku	NVLP	DREV
2233	Ledena jama pod Magdaleno goro	Jama z breznom v zaledju Postojnske jame	NVDP	GEOMORFP
2260	Žeje - lipe ob cerkvi sv. Jurija	Stare lipe velikih dimenzij ob cerkvi sv. Jurija v Žejah	NVLP	DREV
2259	Žeje - lipa pri hiši št. 1a	Stara lipa pri hiši št. 1a v Žejah	NVLP	DREV
2364	Matenja vas - vaška lipa	Stara lipa velikih dimenzij v Matenji vasi	NVLP	DREV
665	Orehek - lipa pri cerkvi sv. Florjana	Stara lipa velikih dimenzij pri cerkvi sv. Florjana v vasi Orehek	NVDP	DREV
670	Velbanca pri Orehku	Naravno okno na Slavinskem krasu	NVLP	GEOMORF
664	Orehek - lipa pri graščini	Stara lipa izjemnih dimenzij pri graščini v Orehku	NVDP	DREV
3650	Prestranek - Matenja vas - nahajališče fosilov	Nahajališče foraminifer med Prestrankom in Matenjo vasjo	NVLP	GEOL
671	Spodmol z vodnjakom	Spodmol s kraškim izvirom na Slavinskem ravniku južno od vasi Orehek	NVLP	GEOMORF, HIDR
2494	Orehek - stara drevesa v okolici graščine	Stara drevesa v okolici graščine v Orehku	NVLP	DREV
2329	Šmihel pod Nanosom - lipa na Čoudru	Stara lipa velikih dimenzij v Šmihelu pod Nanosom	NVLP	DREV
2217	Hruševje - vaški kal	Kal v vasi Hruševje	NVLP	EKOS
2467	Hruševje - lipa ob cerkvi sv. Danijela	Stara lipa velikih dimenzij ob cerkvi sv. Danijela v Hruševju	NVLP	DREV
302	Strane - tisi	Tisovec in tisa izjemnih dimenzij v Stranah pod Nanosom	NVDP	DREV

1018	Podkraj - Bukovje - naravni most	Naravno okno/most ob cesti Podkraj - Bukovje	NVLP	GEOMORF
2261	Žejski izviri	Kraški izviri desnega pritoka Pivke vzhodno od Slavine	NVLP	HIDR, GEOMORF
2582	Andrejčkov studenec	Kraški izvir na robu Planinskega polja pod Planinsko goro	NVLP	HIDR
2275	Studenec - lipa pred hišo št. 1a	Lipa izjemnih dimezij pred hišo št. 1a v Studencu	NVLP	DREV
5453	Dvojna smreka	Smreka izjemnih dimenzij na Hrušici	NVLP	DREV
5452	Logaška smreka	Smreka izjemnih dimenzij na Hrušici	NVLP	DREV
2307	Jelka pri Kozjih jamah	Jelka izjemnih dimenzij ob cesti Postojna - Pivka jama	NVLP	DREV
1415	Milavčevi ključi	Ponor Unice na Planinskem polju jugovzhodno od Laz	NVDP	GEOMORF, HIDR
1414	Škratovka	Območje občasnih izvirov na Robu Planinskega polja pri gradu Haasberg	NVDP	HIDR
2583	Majnik	Eden od občasnih bruhalnikov pri gradu Haasberg	NVLP	HIDR
1496	Jakovica - maklen	Maklen ob cesti na Jakovico na Planinskem polju	NVLP	DREV
2570	Jakovski grič - izvir	Obzidan kraški izvir pod kapelico na Jakovskem griču pri Planinskem polju	NVLP	HIDR
2248	Predjama - lipa pri cerkvici Žalostne matere božje	Lipa izjemnih dimenzij pri cerkvici Matere Božje v Predjami	NVDP	DREV
2424	Jelka ob cesti na Polšakovo kopišče	Jelka velikih dimenzij na Hrušici	NVLP	DREV
2071	Laže - lipa pred asfaltno bazo	Mogočna lipa ob cesti pred vasjo Laže	NVLP	DREV
84	Malni - izvir Malenščice	Izviri Malenščice v zatrepni dolini Malni na pritočni strani Planinskega polja	NVDP	HIDR
2579	Studenec v Literbergu	Kraški izvir pod Planinsko goro na robu Planinskega polja	NVLP	HIDR
2578	Podgorčev studenec	Kraški izvir pod Planinsko goro na robu Planinskega polja	NVLP	HIDR
1000	Planinsko polje	Pretočno kraško polje, del sistema kraške Ljubljane	NVDP	GEOMORF, (GEOMORFP), (BOT), (HIDR), (ZOO)
198	Nanos	Nanos z obronki, nahajališče krednih rudistov, iglokožcev, brahiopodov, nariv, brezna s stalnim ledom	NVDP	GEOMORF, GEOL, (GEOMORFP), (BOT), (ZOO)
243	Predjamski jamski sistem	Jamski sistem s ponornima jamama Lokve in Belščice, biospeleološko pomembna jama, kolonija netopirjev	NVDP	GEOMORFP, HIDR, GEOL, ZOO

241	Postojnski jamski sistem	Jamski sistem Postojnske jame (biospeleološko pomembna jama), Črne jame, Pivke jame, Otoške jame in Magdalene jame, pleistocens	NVDP	GEOMORFP, HIDR, ZOOL, GEOL
332	Unška koliševka	Udornica v zaledju Planinskega polja	NVDP	GEOMORF, BOT, (GEOMORFP)
669	Črmeliške ponikve	Ponikve pri Črmelica na Slavinskem ravniku vzhodno od Prestranka	NVLP	GEOMORF
1497	Planinska koliševka	Velika udornica v zaledju Planinske jame	NVLP	GEOMORF, (GEOMORFP)
1485	Babni dol	Ponorno območje najvišjih voda Unice na severovzhodnem delu Planinskega polja	NVDP	GEOMORF, HIDR
1492	Laškarjev kot	Zatrejna dolina s kraškimi izviri Malenščice ob robu Planinskega polja	NVDP	GEOMORF, HIDR
1326	Veliki Bršljanovec	Dobro ohranjen ostanek bukovo - jelovega gozda na Hrušici (gozdni rezervat)	NVLP	EKOS
1500	Planina - rastišče travniške morske čebulice 1	Rastišče travniške morske čebulice (Scilla litardierei) na Planinskem polju	NVDP	BOT
2226	Jerodovci	Občasno jezero v Pivški kotlini	NVLP	HIDR, GEOMORF
2200	Planina - Unec - drevored	Ostanki lipovega drevoreda ob cesti Planina - Unec	NVLP	ONV, DREV
1312	Pleša - Mali Javornik	Dobro ohranjen sestoj bukovo - jelovega gozda na Malem Javorniku (gozdni rezervat)	NVLP	EKOS
4259	Planina - rastišče travniške morske čebulice 2	Rastišče travniške morske čebulice (Scilla litardierei) na Planinskem polju	NVDP	BOT
4470	Unica	Vodotok na Planinskem polju	NVDP	HIDR, EKOS
8106	Globoščak	Udornica v neposrednem zaledju Planinskega polja	NVLP	GEOMORF
2365	Pivka	Reka Pivka	NVDP	HIDR, GEOMORF
2262	Kafna dolina	Udorna vrtača v robu Pivške kotline severno od Velikega Otoka	NVLP	GEOMORF
2290	Stranske ponikve	Slepa dolina pri Stranah, stik eocenskega fliša in krednega apnenca, nahajališče rudistov	NVLP	HIDR, GEOMORF, GEOL, EKOS, (GEOMORFP)
2580	Lebanove rupe	Občasni bruhalniki v severozahodnem kotu Planinskega polja	NVDP	GEOMORF, HIDR
2581	Brusove rupe	Občasni bruhalniki v severozahodnem kotu Planinskega polja	NVDP	GEOMORF, HIDR
2243	Šmihel - tektonska krpa	Tektonska krpa (dvojna) pri vasi Šmihel pod Nanosom	NVDP	GEOL, GEOMORF

2387	Šmihelske ponikve	Slepa dolina s ponorno jamo z izrazitim tektonskim kontaktom pod Nanosom	NVDP	HIDR, GEOMORF, GEOL, EKOS, (GEOMORFP)
2504	Mrzli dol v zaledju Planinske jame	Udorna vrtača v zaledju zatrep Planinske jame in Malnov ob Planinskem polju	NVLP	GEOMORF
2266	Stara apnenica	Udornica v zaledju Postojnske jame	NVLP	GEOMORF
2279	Ribnik	Ponikalnica pri Bukovju na severnem robu Pivške kotline	NVLP	GEOMORF, HIDR
2267	Nanoščica	Levi pritok Pivke z močvirnimi travniki, življenjski prostor ogroženih rastlinskih in živalskih vrst	NVDP	HIDR, (GEOMORF), (BOT), (ZOOL)
2268	Javorniška koliševka	Udornica pod Malim Javornikom	NVDP	GEOMORF
2299	Črni potok	Potok v Pivški kotlini, ki ponika v jami Lekinka	NVDP	HIDR, BOT, EKOS
2321	Mrzlek	Ponikalnica pri Bukovju na severnem robu Pivške kotline	NVLP	GEOMORF, HIDR, EKOS
2604	Planina - tektonski stik	Tektonski stik pri kamnolomu v Planini	NVDP	GEOL
2256	Drča dolina	Udornica v zaledju Postojnske jame	NVLP	GEOMORF
5500	Sajevško polje	Robno kraško polje pri Sajevčah	NVLP	GEOMORF, (HIDR), (GEOMORFP)
5501	Poljanski vrh - nahajališče fosilov	Nahajališče fosilnih školjk chondrodonta joanae na Poljanskem vrhu severovzhodno od Velikega Otoka	NVLP	GEOL

Legenda: NVDP = naravna vrednota državnega pomena; NVLP = naravna vrednota lokalnega pomena

Zvrsti naravnih vrednot:

- DREV - drevesna naravna vrednota
- HIDR - hidrološka naravna vrednota
- GEOL - geološka naravna vrednota
- GEOMORF - geomorfološka površinska naravna vrednota
- GEOMORFP - geomorfološka podzemeljska naravna vrednota
- EKOS - ekosistemska naravna vrednota
- BOT - botanična naravna vrednota
- ZOOL - zoološka naravna vrednota

Prikaz naravnih vrednot v občini Postojna

Tabela: Naravne vrednote - območja, predlagane in pričakovane na območju občine Postojna

Evid. številka	Ime	Pomen	Zvrst
p-1	Belščica	pNVLP	HIDR
p-2	Drevje v parku	pNVLP	DREV
p-3	Drevored ob Jamski cesti	pNVLP	DREV
p-4	Drevored ob Kolodvorski cesti	pNVLP	DREV
p-5	Jelka pri Zidani bajti	pNVLP	DREV
p-6	Jelka in smreka v Vodnem dolu	pNVLP	DREV
p-7	Lipa pred cerkvijo Marijine zaroke	pNVLP	DREV
p-8	Lipovec pod Sovičem	pNVLP	DREV
p-9	Lokva, potok in slepa dolina	pNVLP	GEOMORF
p-10	Oreh - lipa pred hišo št. 65	pNVLP	DREV
p-11	Slavina-divji kostanj pred cerkvijo Marijinega vnebovzetja	pNVLP	DREV
p-12	Slavina-divji kostanj pred cerkvijo Marijinega vnebovzetja	pNVLP	DREV
p-13	Stara drevesa ob poti pod Sovičem	pNVLP	DREV
1	Visoki Kras	pNV	–
2	Idrijska prelomna cona	pNV	–
3	Karbonati	pNV	

Legenda: pNVLP - predlagana naravna vrednota lokalnega pomena in pNV- pričakovana naravna vrednota

Zvrsti naravnih vrednot: drev - drevesna naravna vrednota; hidr - hidrološka naravna vrednota; geomorf - geomorfološka površinska naravna vrednota

2.1.5. Jame in brezna

Po podatkih ARSO je gostota jam na območju, ki pokriva območje občine Postojna zelo velika. Število jam in breznj je prikazano v tabeli.

Vse jame in brezna spadajo pod geomorfološka podzemeljska naravna vrednota (GEOMORFP).

Tabela: Naravne vrednote – jame in brezna na območju občine Postojna

Evid. številka	Ime	Pomen	Zvrst
42775	Brezno na Zgonu	državni	GEOMORFP
42776	Frančiška	državni	GEOMORFP
42778	Spodmol pri Starem gradu	državni	GEOMORFP
42779	Jama v Ivačevcih	državni	GEOMORFP
42780	Jama pri Slavenski poti v Lozo	državni	GEOMORFP
42781	Požiralnik v Ivačevcih	državni	GEOMORFP
42782	Brezno v Gradskem repu	državni	GEOMORFP
42783	Brezno ob Selški poti v Lozo	državni	GEOMORFP
42784	Jama v Pretržju	državni	GEOMORFP
42807	Spodmol ob Slavinski poti v Lozo	državni	GEOMORFP
42808	Spodmol ob Selški poti v Lozo	državni	GEOMORFP
42968	Brezno pri drevesnici	državni	GEOMORFP
42969	Brezno na goloseku	državni	GEOMORFP
43067	Prva jama v Planinski koliševki	državni	GEOMORFP
43068	Druga jama v Planinski koliševki	državni	GEOMORFP
43075	Brezno pri Lazah P382	državni	GEOMORFP
43531	Brezno pod vodovodnim kanalom na Mačkovc	državni	GEOMORFP
43532	Jama 1 v Bezgovcu	državni	GEOMORFP
43533	Jama 2 v Bezgovcu	državni	GEOMORFP
43534	Jama 3 v Bezgovcu	državni	GEOMORFP
43535	Brezno v Štrukljevem jarku	državni	GEOMORFP
43405	Brezno pri Ravberkomandi	državni	GEOMORFP
43175	Brezence pri Planinski koliševki	državni	GEOMORFP
43188	Brezno nad Mrzlim dolom	državni	GEOMORFP
43214	Malo brezno v Lohači	državni	GEOMORFP
43215	Veliko brezno v Lohači	državni	GEOMORFP
43216	Zasuto brezno na Desnem klancu	državni	GEOMORFP

43217	Balantinovo brezno	državni	GEOMORFP
43218	Ozka luknja v Nartu	državni	GEOMORFP
43219	Kevderc 2 nad Malni	državni	GEOMORFP
43275	Brezno v Kmetovem talu	državni	GEOMORFP
43276	Šuštarjev brezen 1	državni	GEOMORFP
43277	Šušterjev brezen 2	državni	GEOMORFP
43278	Brezen v Bukovčevem korenu	državni	GEOMORFP
43279	Brezen na Planšicah	državni	GEOMORFP
42890	Brezno pri novem strelišču pod Ostrim vrhom	državni	GEOMORFP
42891	Jama v Krajnikovem gaberniku	državni	GEOMORFP
42892	Lisičina v Nartu	državni	GEOMORFP
42893	Darkotova jama	državni	GEOMORFP
42894	Ozko brezno nad Staro vasjo	državni	GEOMORFP
42895	Zakopano brezno v Kobiljih Grižah	državni	GEOMORFP
42896	Brezno pri Darkotovi jami	državni	GEOMORFP
42913	Brezno pod Pečnim vrhom	državni	GEOMORFP
42914	Kevderc nad Malni	državni	GEOMORFP
42917	Brezno pri Škrbcu	državni	GEOMORFP
42935	Ozko brezno pod Lipovcem	državni	GEOMORFP
45721	Brezno 1 ob Stranski cesti	državni	GEOMORFP
45722	Brezno 2 ob Stranski cesti	državni	GEOMORFP
45723	Brezno 3 ob Stranski cesti	državni	GEOMORFP
45724	Jama pod nanoško cesto	državni	GEOMORFP
45725	Brezno nad Črnjavško dolino	državni	GEOMORFP
45726	Brezno nad Stranskimi ponikvami	državni	GEOMORFP
46139	Brezno pod plinovodom	državni	GEOMORFP
46162	Brezno na Polšakovem kopišču	državni	GEOMORFP
46290	Zguba jama	državni	GEOMORFP
46026	Spodmol za Kolencovo hišo	državni	GEOMORFP
46027	Jazbina nad cerkvijo	državni	GEOMORFP
46028	Pečina nad Velikim Otokom	državni	GEOMORFP
46029	Spodmol nasproti kasarne	državni	GEOMORFP
46030	Jazbina 1 nad kasarno	državni	GEOMORFP
46031	Jazbina 2 nad kasarno	državni	GEOMORFP
46032	Jazbina 3 nad kasarno	državni	GEOMORFP
46033	Brezence nad kasarno	državni	GEOMORFP
46034	Spodmol z naravnim mostom	državni	GEOMORFP
45442	Črnjavska jama	državni	GEOMORFP
45509	Nova jama v Lozi	državni	GEOMORFP
45511	Brezno pod Suhim vrhom	državni	GEOMORFP

45678	Breznič	državni	GEOMORFP
40347	Jama v Prehpasicah	državni	GEOMORFP
40733	Kozja jama	državni	GEOMORFP
40734	Predjamski sistem	državni	GEOMORFP
40743	Volčja jama	državni	GEOMORFP
40744	Beloglavka	državni	GEOMORFP
40746	Požiralnik v Jelovcu	državni	GEOMORFP
40747	Jamski sistem Postojnska jama	državni	GEOMORFP
40748	Planinska jama	državni	GEOMORFP
40749	Osojca	državni	GEOMORFP
40761	Jama 1 pri Planinski jami	državni	GEOMORFP
40779	Otoška jama	državni	GEOMORFP
40780	Jakobova luknja	državni	GEOMORFP
40781	Ledena jama pod Magdaleno goro	državni	GEOMORFP
40784	Markova jama	državni	GEOMORFP
40800	Škratovka	državni	GEOMORFP
40820	Magdalena jama	državni	GEOMORFP
40837	Bizjakov spodmol v Slavni	državni	GEOMORFP
40838	Spodmol 1 pod Babo	državni	GEOMORFP
40839	Spodmol 2 pod Babo	državni	GEOMORFP
40840	Spodmol na Taboru	državni	GEOMORFP
40845	Vodna jama pri Uncu	državni	GEOMORFP
40847	Lipeljska jama	državni	GEOMORFP
40859	Brezno na Počivalniku	državni	GEOMORFP
40865	Jama 2 pri Planinski jami	državni	GEOMORFP
40878	Markov spodmol	državni	GEOMORFP
40880	Požiralnik Lokve	državni	GEOMORFP
40882	Golobinja 1 na Kaludniku	državni	GEOMORFP
40883	Golobinja 2 na Kaludniku	državni	GEOMORFP
40884	Golobinja 1 pod Ostrim vrhom	državni	GEOMORFP
40885	Zakajeni spodmol	državni	GEOMORFP
40886	Brezno s spodmolom nad Prestrankom	državni	GEOMORFP
40887	Razpoka pri poti h Konjski glavi	državni	GEOMORFP

40888	Prettrta jama pri Prestranku	državni	GEOMORFP
40889	Ovčja jama	državni	GEOMORFP
40890	Mrzla jama pri Prestranku	državni	GEOMORFP
40891	Curka jama	državni	GEOMORFP
40892	Bruhalnik pri Mrzli jami pri Prestranku	državni	GEOMORFP
40893	Brezno za Bunkerjem	državni	GEOMORFP
40894	Brezno pri Prettrti jami	državni	GEOMORFP
40895	Jazbina pri Prestranku	državni	GEOMORFP
40896	Polšja jama	državni	GEOMORFP
40897	Jama Sv. Janeza pri Prestranku	državni	GEOMORFP
40898	Spodmol pri jami Sv. Janeza	državni	GEOMORFP
40899	Strmi spodmol	državni	GEOMORFP
40900	Škrlivec 1	državni	GEOMORFP
40901	Škrlivec 2	državni	GEOMORFP
40903	Ponikve pri Saječah	državni	GEOMORFP
40904	Požiralnik pred Markovim spodmolom	državni	GEOMORFP
40910	Golobinja 2 za Ostrim vrhom	državni	GEOMORFP
40911	Vodna jama v Lozi	državni	GEOMORFP
40471	Črna jama	državni	GEOMORFP
40472	Pivka jama	državni	GEOMORFP
40473	Betalov spodmol	državni	GEOMORFP
40489	Brezno nad Žrnki	državni	GEOMORFP
40490	Brezno nad jamo v Dolenjih Lokah	državni	GEOMORFP
40550	Golobina 1 ob poti v Lozo	državni	GEOMORFP
40551	Golobina 2 ob poti v Lozo	državni	GEOMORFP
40572	Jama nad požiralnikom na Dolenjih Lokah	državni	GEOMORFP
40583	Jama na poti	državni	GEOMORFP
40603	Ponikve 2 pri Studenem	državni	GEOMORFP
40611	Jama v borovcih	državni	GEOMORFP
40042	Ruglovca	državni	GEOMORFP
40052	Mačkovića	državni	GEOMORFP
40102	Erjavščica	državni	GEOMORFP
40147	Jama Koliševka	državni	GEOMORFP

40166	Brezno v Kobiljih Grižah	državni	GEOMORFP
40167	Velika Postojnska golobina	državni	GEOMORFP
40172	Jama v Dolenjih lokah	državni	GEOMORFP
40244	Brezno v borovcih	državni	GEOMORFP
40250	Brezno v Železnikih	državni	GEOMORFP
40251	Jama v Velikih Lokah	državni	GEOMORFP
40253	Mala Postojnska golobina	državni	GEOMORFP
40263	Spodmol pri Jernejevi jami	državni	GEOMORFP
40264	Udor pri Prestranku	državni	GEOMORFP
40265	Brezno v Lozi	državni	GEOMORFP
40269	Fužina pri Stari Vasi	državni	GEOMORFP
40272	Spodmol 1 pri Pretrti jami	državni	GEOMORFP
40273	Spodmol 2 pri Pretrti jami	državni	GEOMORFP
40274	Spodmol pri Ovčji jami	državni	GEOMORFP
40289	Povlačeva jama	državni	GEOMORFP
45191	Flamingovo brezno	državni	GEOMORFP
45211	Brezno 1 na Kaliču	državni	GEOMORFP
45212	Brezno 2 na Kaliču	državni	GEOMORFP
45240	Kotlič ob preski	državni	GEOMORFP
45317	Brezno v Stanu	državni	GEOMORFP
44866	Brezno v Fahtijah	državni	GEOMORFP
44983	Godeškina jama	državni	GEOMORFP
45017	Dimnica	državni	GEOMORFP
45045	Brezno 1 v oddelku 2-d GGE Škocjan	državni	GEOMORFP
45046	Brezno 2 v oddelku 2-d GGE Škocjan	državni	GEOMORFP
45047	Brezno v oddelku 27-d GGE Planina	državni	GEOMORFP
45051	Čarobni vrt	državni	GEOMORFP
45134	Brezno 1 nad izvirom v Malnih	državni	GEOMORFP
45135	Brezno 2 nad Izvirom v Malnih	državni	GEOMORFP
45136	Jama nad Planinsko jamo	državni	GEOMORFP
45161	Prvomajska jama	državni	GEOMORFP
45162	Drugomajsko brezno	državni	GEOMORFP
43878	Brezno pri Lazah P 360+9	državni	GEOMORFP

43883	Spodmol v Risovcu	državni	GEOMORFP
44407	Brezno	državni	GEOMORFP
44439	Laškarjevo brezno	državni	GEOMORFP
43951	Štrukljev jarek	državni	GEOMORFP
44107	Jama 4 v Bezgovcu	državni	GEOMORFP
44108	Brezno v Globošaku	državni	GEOMORFP
43592	Jama na AC pri Železniški postaji P 955+7	državni	GEOMORFP
43596	Jama na Jeršicah	državni	GEOMORFP
43633	Kurovca	državni	GEOMORFP
43657	Brezno 1 za Mesarjevim vrhom	državni	GEOMORFP
43669	Spodmol 2 v Unški koliševki	državni	GEOMORFP
43670	Brezno nad Hasberkom	državni	GEOMORFP
43674	Jama pri Dolenjih Lokah	državni	GEOMORFP
43843	Spodmol 3 v Unški koliševki	državni	GEOMORFP
43856	Brezno ob Spudovem talu	državni	GEOMORFP
41256	Spodmol nad Krkurjcem	državni	GEOMORFP
41606	Veliki Lončarevec	državni	GEOMORFP
41607	Mali Lončarevec	državni	GEOMORFP
41608	Kotova jama	državni	GEOMORFP
41609	Čednikova kašča	državni	GEOMORFP
41610	Jama nad Risovcem	državni	GEOMORFP
41611	Jama 1 v Mejamah	državni	GEOMORFP
41612	Jama 2 v Mejamah	državni	GEOMORFP
41613	Jama 3 v Mejamah	državni	GEOMORFP
41614	Jama v Osredku	državni	GEOMORFP
41615	Jama 1 nad Lekinko	državni	GEOMORFP
41616	Jama 2 nad Lekinko	državni	GEOMORFP
41617	Jama v Čančulovi dolini	državni	GEOMORFP
41618	Jama v kamnolomu nad Lekinko	državni	GEOMORFP
41619	Jama v Kukčjem lazu	državni	GEOMORFP
41620	Repnik	državni	GEOMORFP
41621	Brezno v Kumrovcih	državni	GEOMORFP
41622	Jama v Kumrovcih	državni	GEOMORFP

41623	Jama v Podlozi	državni	GEOMORFP
41624	Jama za Tolstim vrhom	državni	GEOMORFP
41625	Meglana jama	državni	GEOMORFP
41626	Želetova jama	državni	GEOMORFP
41627	Brezno v Preski	državni	GEOMORFP
41628	Jama v Garzarolijevem gozdu	državni	GEOMORFP
41629	Medvedja jama	državni	GEOMORFP
41654	Rotarjev brezen	državni	GEOMORFP
41655	Jenčkov brezen	državni	GEOMORFP
41656	Žnidarjev brezen	državni	GEOMORFP
41657	Brezen v Lenčkovi hrastnici	državni	GEOMORFP
41658	Jama pri Orehovških ponikvah	državni	GEOMORFP
41659	Jama v lozi pri Orehu	državni	GEOMORFP
41669	Severni požiralnik na Ribcah	državni	GEOMORFP
41670	Požiralnik pri Dolenjih lokah	državni	GEOMORFP
41671	Južni požiralnik na Ribcah	državni	GEOMORFP
41688	Ponikve pri Studenem	državni	GEOMORFP
41702	Požiralnik v Cerkveniji	državni	GEOMORFP
41735	Brezno na Počku	državni	GEOMORFP
41738	Martinov spodmol	državni	GEOMORFP
41739	Jama pri Stari žagi	državni	GEOMORFP
41740	Razpoka pri Šebeniku	državni	GEOMORFP
41741	Jama za Hramom	državni	GEOMORFP
41742	Jama vrh Krivcev	državni	GEOMORFP
41743	Jama pri Kumrovcih	državni	GEOMORFP
41744	Brezno 2 pod Starim vrhom	državni	GEOMORFP
41745	Brezno 1 pod Starim vrhom	državni	GEOMORFP
41746	Brezno v Jernejčevem talu	državni	GEOMORFP
41747	Brezno pod Jelenškom	državni	GEOMORFP
41748	Spodmol na Ravberkomandi	državni	GEOMORFP
41749	Spodmol v Unški koliševki	državni	GEOMORFP
41750	Jama v oddelku N od Jelenčka	državni	GEOMORFP
41794	Jama za Škacovo senožetjo	državni	GEOMORFP

41348	Grajska grot	državni	GEOMORFP
41349	Spodmol nad Karnabotci	državni	GEOMORFP
41350	Spodmol nad Dolom	državni	GEOMORFP
41351	Brezno v Krivcu	državni	GEOMORFP
41352	Spodmol z vodnjakom	državni	GEOMORFP
41353	Golobja jama pod Vardo	državni	GEOMORFP
41518	Rožička jama	državni	GEOMORFP
41519	Spodmol pod Pekjatovim klancem	državni	GEOMORFP
41520	Brezen na Klemenovi poti	državni	GEOMORFP
41521	Brezen za Hramom	državni	GEOMORFP
41522	Hram	državni	GEOMORFP
41523	Brezno pri Hramu	državni	GEOMORFP
41524	Šmihelske ponikve	državni	GEOMORFP
41525	Stranske ponikve	državni	GEOMORFP
41530	Jama ob Klemenovi poti	državni	GEOMORFP
41548	Spodmol v koliševki	državni	GEOMORFP
41549	Risnik	državni	GEOMORFP
41551	Spodmol pod vrhom Strmca	državni	GEOMORFP
41554	Brezno v Črmelaški ogradi	državni	GEOMORFP
41556	Jama pri Stari apnenci	državni	GEOMORFP
41562	Ovčarski spodmol pri Orehku	državni	GEOMORFP
41563	Javorniško brezno 1	državni	GEOMORFP
41564	Basage	državni	GEOMORFP
41569	Jama pri farovškem borovju	državni	GEOMORFP
41570	Brezno na Šorcovem ravniku	državni	GEOMORFP
41571	Spodmol v farovškem borovju	državni	GEOMORFP
41572	Jama pri Krkurjevci	državni	GEOMORFP
41573	Spodmol v Selški lozi	državni	GEOMORFP
41574	Spodmol v Ivačevcih	državni	GEOMORFP
41576	Tomažev spodmol 2	državni	GEOMORFP
41577	Jama pod Pečno rebrijo	državni	GEOMORFP
40918	Mala jama 1 pri Prestranku	državni	GEOMORFP
40919	Mala jama 2 pri Prestranku	državni	GEOMORFP

40920	Ledenica pod Hrušico	državni	GEOMORFP
40923	Ogrizkov spodmol	državni	GEOMORFP
40924	Županov spodmol	državni	GEOMORFP
40925	Konjska jama	državni	GEOMORFP
40926	Jerglovec	državni	GEOMORFP
40927	Skedenj	državni	GEOMORFP
40928	Jama Sv. Petra	državni	GEOMORFP
40929	Jernejeva jama	državni	GEOMORFP
40930	Brezno v Hrenovških talih	državni	GEOMORFP
40931	Simčevo brezno in Simčev spodmol	državni	GEOMORFP
40932	Rjavčev spodmol	državni	GEOMORFP
40959	Jama na Vrh	državni	GEOMORFP
40960	Žegnana jama	državni	GEOMORFP
40961	Pivka jama pri Orehku	državni	GEOMORFP
40969	Mesarjevo brezno	državni	GEOMORFP
40977	Brlovka	državni	GEOMORFP
41007	Jama na Studenski gmajni	državni	GEOMORFP
41012	Lenčkova jama	državni	GEOMORFP
41013	Brezen v Martinovih hrastnicah	državni	GEOMORFP
41014	Jama v Skotovih hrastnicah	državni	GEOMORFP
41015	Jama za Ravnicami	državni	GEOMORFP
41017	Jama 1 v Grapi	državni	GEOMORFP
41018	Jama 2 v Grapi	državni	GEOMORFP
41026	Jama na Ublci	državni	GEOMORFP
41027	Brezno na Ublci	državni	GEOMORFP
41028	Jama dveh vhodov v Gozdnem talu	državni	GEOMORFP
41029	Brezno v Gozdnem talu	državni	GEOMORFP
41031	Jama v Hrenovških talih	državni	GEOMORFP
41036	Mohorica	državni	GEOMORFP
41037	Pekel 1 pri Ponikvah	državni	GEOMORFP
41038	Pekel 2 pri Ponikvah	državni	GEOMORFP
41039	Jama v podorni vrtači pri Prestranku	državni	GEOMORFP
41040	Lampetov jarek	državni	GEOMORFP

41041	Jama v kamnolomu pri Matenji Vasi	državni	GEOMORFP
41050	Jožetov spodmol	državni	GEOMORFP
41051	Brezno pri Turenču	državni	GEOMORFP
41052	Jama z dvojnim vhodom	državni	GEOMORFP
41053	Požiralnik pod Kremenco	državni	GEOMORFP
41054	Tomažev spodmol	državni	GEOMORFP
41060	Brezno na Tolstem griču	državni	GEOMORFP
41064	Brezno na Trešni ravni	državni	GEOMORFP
41065	Jama na Počivalniku	državni	GEOMORFP
41072	Brezno na Gulvrhu	državni	GEOMORFP
41073	Spodmol pri podorni vrtači	državni	GEOMORFP
41074	Markandelov spodmol	državni	GEOMORFP
41080	Bruhalnik pred Markovim spodmolom	državni	GEOMORFP
42169	Brezno v podorni vrtači za Vodnim dolom	državni	GEOMORFP
42170	Mačkovec	državni	GEOMORFP
42171	Hauptmanov kevderc	državni	GEOMORFP
42172	Ciganska luknja	državni	GEOMORFP
42715	Brezno v Deklevovi rebari	državni	GEOMORFP
42716	Jama pod Volčjim vrhom	državni	GEOMORFP
42218	Spdmol 1 v Ivačevcih	državni	GEOMORFP
42220	Brezno ob Selški poti	državni	GEOMORFP
42314	Luknja pod cesto	državni	GEOMORFP
42332	Strmski brezen	državni	GEOMORFP
42333	Moliška jama	državni	GEOMORFP
42350	Bisernica	državni	GEOMORFP
42351	Brezno pri Bisernici	državni	GEOMORFP
42352	Brezno pri lovski koči	državni	GEOMORFP
42353	Brezno južno od Krkurjevca	državni	GEOMORFP
42354	Razpoka na vrh Kravjeka	državni	GEOMORFP
42355	Jama pri Kravjeku	državni	GEOMORFP
42431	Spodmol pri lipah	državni	GEOMORFP
42432	Brezno na Rakulški gmajni	državni	GEOMORFP
42433	Jama na Koški gmajni	državni	GEOMORFP

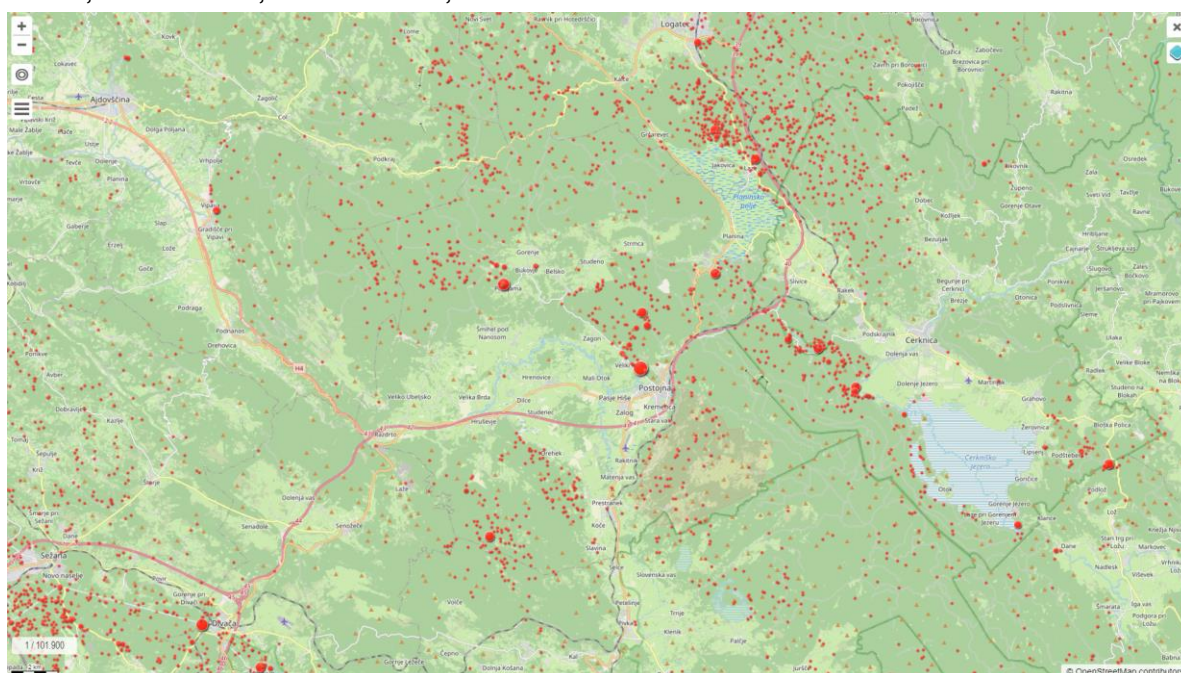
42434	Spodmol v Slatnah	državni	GEOMORFP
42439	Brezno 1 v Kosmaču	državni	GEOMORFP
42440	Brezno 2 v kosmaču	državni	GEOMORFP
42441	Brezno 3 v Kosmaču	državni	GEOMORFP
42443	Spodmol pri Biljah	državni	GEOMORFP
42444	Brezno pri Biljah	državni	GEOMORFP
42445	Spodmol v Kosmaču	državni	GEOMORFP
42454	Jama pri Veliki dolini	državni	GEOMORFP
42455	Špranja v Veliki dolini	državni	GEOMORFP
42456	Vodna jama	državni	GEOMORFP
42457	Brezno v grižnem čelu	državni	GEOMORFP
42458	Jama na Turenču	državni	GEOMORFP
42459	Brezno pod vasiščem	državni	GEOMORFP
42470	Brezno pri Jančariji	državni	GEOMORFP
42471	Pasja jama	državni	GEOMORFP
42472	Jama v Velbanci	državni	GEOMORFP
42473	Jama na križpotju	državni	GEOMORFP
42474	Naravni most v Velbanci	državni	GEOMORFP
42475	Jama na Presadnikih	državni	GEOMORFP
42489	Brezno nad Praprotno ravniyo	državni	GEOMORFP
41846	Spodmol 2 na vrhu Sevških griž	državni	GEOMORFP
41867	Lekinka	državni	GEOMORFP
41879	Brezno pri Šimčevem breznu	državni	GEOMORFP
41948	Ponor pekel v Orehovških ponikvah	državni	GEOMORFP
41958	Jama ob srednji poti	državni	GEOMORFP
41959	Jama nad posestvom Prestranek	državni	GEOMORFP
41960	Brezno južno od Velbance	državni	GEOMORFP
41961	Brezno pri Plečetu	državni	GEOMORFP
41962	Jama pod Koško potjo	državni	GEOMORFP
41963	Jama ob Koški poti	državni	GEOMORFP
41966	Brezno 1 nad Staro vasjo	državni	GEOMORFP
41967	Brezno 2 nad Staro vasjo	državni	GEOMORFP
41968	Brezno 3 nad Staro vasjo	državni	GEOMORFP

41969	Brezno 4 nad Staro vasjo	državni	GEOMORFP
41970	Golobinja 1 pod Grmačo	državni	GEOMORFP
41971	Brezno pri Klaki	državni	GEOMORFP
41972	Spodmol na Rakiški gmajni	državni	GEOMORFP
41981	Golobinja 2 pod Grmačo	državni	GEOMORFP
41982	Brezno nad Lazcem	državni	GEOMORFP
42128	Spodmol 3 V Sevških grižah	državni	GEOMORFP
46657	Brezno v kamnolomu v Lažah	državni	GEOMORFP
46671	Brezno pod Bojanovim	državni	GEOMORFP
46672	Brezenc pri Prestranu	državni	GEOMORFP
46673	Jama pod Bojanovim breznom	državni	GEOMORFP
46674	Slejkov brezenc	državni	GEOMORFP
46675	Aleševa ledenica na Nanosu	državni	GEOMORFP
47253	Sj 1 (Sajevče)	državni	GEOMORFP
47254	Sj 3 (Sajevče)	državni	GEOMORFP
47261	Brezno ob žici kasarne	državni	GEOMORFP
47262	Brezno na lužah	državni	GEOMORFP
46721	Brezno pod Velikim Bršljanovcem	državni	GEOMORFP
46820	Jama zahodno od Risnika	državni	GEOMORFP
46821	Brezno v Slavinskih talih	državni	GEOMORFP
46822	Jama v Sevških talih	državni	GEOMORFP
46823	Spodmol pri jami	državni	GEOMORFP
46824	Jama pri spodmolu	državni	GEOMORFP
46838	Brezno na parceli 3894/20	državni	GEOMORFP
46839	Jama na parceli 3891/1	državni	GEOMORFP
46840	Brezno pod Jagrovim hribom	državni	GEOMORFP
46935	Košutina grobnica	državni	GEOMORFP
46937	Brezno v Medvejšku	državni	GEOMORFP
46938	Jama v Medvejšku	državni	GEOMORFP
46948	Tiskarna	državni	GEOMORFP
46430	Brezno ob Korenovi poti	državni	GEOMORFP
46464	Slejkovo brezno	državni	GEOMORFP
46558	Blatno brezno vrh Peska	državni	GEOMORFP

46573	Fritzov pihalnik	državni	GEOMORFP
49324	Brezno križnega preloma	državni	GEOMORFP
49325	Škratova arbitraža	državni	GEOMORFP
49330	Bougde	državni	GEOMORFP
49353	Okrogličarka	državni	GEOMORFP
50354	Podrto brezno	državni	GEOMORFP
50355	Palčičev meander	državni	GEOMORFP
48427	Brezno ob Gorenjski cesti 1	državni	GEOMORFP
48428	Brezno ob Gorenjski cesti 2	državni	GEOMORFP
48429	Brezno ob Gorenjski cesti 3	državni	GEOMORFP
48430	Brezno ob Gorenjski cesti 4	državni	GEOMORFP
48431	Brezno ob Gorenjski cesti 5	državni	GEOMORFP
48432	Brezno ob Gorenjski cesti 6	državni	GEOMORFP
48433	Spodmol Pandrlica	državni	GEOMORFP
50395	Jambreg	državni	GEOMORFP
49469	Brezno pri skladišču orožja	državni	GEOMORFP
49470	Jama skale Tonke	državni	GEOMORFP
50424	Brezno pod Presekanim gričem	državni	GEOMORFP
50425	Viktorjev kevder	državni	GEOMORFP
50430	Perkovo brezno na Pleši	državni	GEOMORFP
50431	Brezno ob Faranski cesti	državni	GEOMORFP
50432	Brezno na Zažganovcu	državni	GEOMORFP
50434	Brezno pod Srnjakom	državni	GEOMORFP
47536	Puhalnik pri Pivki jami	državni	GEOMORFP
47544	Škalca	državni	GEOMORFP
47556	Pasja jama	državni	GEOMORFP
47569	Brezno 1 nad Stranskimi ponikvami	državni	GEOMORFP
47570	Brezno 2 nad Stranskimi ponikvami	državni	GEOMORFP
47571	Jama polžjih hišic za Stranskimi ponikvami	državni	GEOMORFP
47572	Brezno 1 pod Nanoško cesto	državni	GEOMORFP
47573	Jama v Lovretovi dolini	državni	GEOMORFP
47574	Brezno pod cesto za Debeli vrh	državni	GEOMORFP
47575	Brezno na Lovcah	državni	GEOMORFP

47578	Jama v Grgurjevem kotu	državni	GEOMORFP
47579	Spodmol v Grgurjevem kotu	državni	GEOMORFP
47588	Bežajeva jama	državni	GEOMORFP
47636	Jama 1 v Črnjovski dolini	državni	GEOMORFP
47637	Jamski biseri	državni	GEOMORFP
47638	Brezno v Zasadi	državni	GEOMORFP
47665	Jama XY	državni	GEOMORFP
47666	Les 3	državni	GEOMORFP
48632	Brezno pod Pasjo jamo	državni	GEOMORFP
48712	Brezno pri Črni jami	državni	GEOMORFP
49761	Brezence ob Unški koliševki	državni	GEOMORFP
47739	Srnjakov skok	državni	GEOMORFP
47752	Jama 1 nad Planinsko koliševko	državni	GEOMORFP
47753	Jama 2 nad Planinsko koliševko	državni	GEOMORFP
47754	Jelenov jezik	državni	GEOMORFP
47757	Brezno v Prepovedancu	državni	GEOMORFP
47758	Dvojno brezno pri pohojenem mahu	državni	GEOMORFP
47780	Golobja jama	državni	GEOMORFP
48792	Jama sv. Prvoaprilija	državni	GEOMORFP
47826	Zg 1 (Zagon)	državni	GEOMORFP
47829	Podskalca	državni	GEOMORFP
48832	Brezno za Poljšakovo koč	državni	GEOMORFP
47946	Brezno 1 pod Debelim vrhom	državni	GEOMORFP
47947	Brezno 2 pod Debelim vrhom	državni	GEOMORFP
49064	Nemgarjeva jama	državni	GEOMORFP
49065	Robijeva jama	državni	GEOMORFP
50048	Zagorska čurka pod Pasjo jamo	državni	GEOMORFP
50053	Brezno brezmadežnega spočetja	državni	GEOMORFP
48089	Obcestna jama pod Ostriškim vrhom	državni	GEOMORFP
48150	Brezno pod granato	državni	GEOMORFP
50187	Jama v Zagori	državni	GEOMORFP
50188	Jama v Zagori 2	državni	GEOMORFP

Prikaz jam na območju občine Postojna

Vir: <https://www.katasterjam.si/Home/DetailedCaveMap>

Naravne vrednote – jame v občini Postojna

2.1.5.1. Postojnski jamski sistem

Izjemna turistična znamenitost v svetovnem merilu, ki se nahaja v postojnski občini je zagotovo Postojnska jama - podzemni raj med kapniki. Gre za najbolj atraktivno jamo na svetu z veličastnimi kapniškimi skulpturami in pestrim živalskim svetom. S svojimi 24 km rogov, galerij in veličastnih dvoran sodi med najbolj raznolike jamske sisteme na svetu. Ob obisku si boste lahko ogledali najlepši

stalagmit v Postojnski jami, na lastne oči pa se boste prepričali tudi o obstoju zmajevega mladiča – človeške ribice. Ena od posebnosti jame je tudi, da je to edina jama na svetu z dvotirno železnico. Ogled traja uro in pol, vodenje je na voljo v 4 jezikih, avto-vodenje pa v 17. Del jame, ki je danes na ogled obiskovalcem, je leta 1818 odkril domačin, jamski vodnik Luka Čeč. Jama velja danes za najbolj obiskano evropsko jamo in hkrati najbolj obiskano turistično znamenitost v Sloveniji. V uro in pol trajajočem ogledu si obiskovalec lahko ogleda 5 km turistično opremljenih rogov. Od tega si jih 3,7 km ogledajo z vlakcem. Za obiskovalce so priporočljiva topla oblačila, saj se temperatura v jami giblje od 8 – 10°C. Postojnska jama se ponaša z izjemnimi podzemnimi dvoranami. V eni od njih v božičnem času prirejajo največje žive jaslice v podzemnem svetu. Božično predstavo med kapniki ustvari več kot 500 nastopajočih!

Vir: <http://www.visit-postojna.si>

Postojnska jama je najbolj znan del Postojnskega jamskega sistema, ki je zavarovan z Odlokom o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju Občine Postojna (ur.list srs št. 2/84).

K jamskemu sistemu Postojnske jame sodijo tudi njeni naravni zgodovinski vhodi - Otoška jama, Magdalena jama, Črna jama, Pivka jama, ter ponor Črnega potoka ali Lekinka. Jama je ustvarila ponikalnica, reka Pivka, ki iz Postojnskega kraškega polja ponikne pod hrib Sovič in nadaljuje svoj podzemni tok proti podzemnemu sotočju z reko Rak v Planinski jami. Iz Planinske jame priteče na plano kot reka Unica.

Jamski potapljači intenzivno raziskujejo sifone podzemnega toka med Pivko jamo in Planinsko jamo s ciljem, da bi preplavali povezavo med sistemoma Planinske in Postojnske jame. Med Postojnskim jamskim sistemom in Planinsko jamo je še najmanj 1.500 m neznanih rogov. S svojimi 20.570 metri rogov je postojnski jamski sistem najdaljši jamski sistem v Sloveniji. V svetovno znani Postojnski jami se pokaže tisto najlepše, kar je voda počasi ustvarjala milijone let. Stari podpisi v vhodnih rogovih jame pričajo, da so bili prvi obiskovalci tu že v 13. stoletju. Od prvotnih nekaj sto metrov, ki so bili dostopni že pred dvestotimi leti, je danes za turistični ogled urejeno dobrih pet kilometrov. Leta 1872 je bila v jamo speljana prva jamska železnica na svetu, leta 1884 pa je bila jama kot druga na svetu tudi električno osvetljena.

Poleg najrazličnejših kapniških oblik (stalagmiti, stalaktiti, zavesi, cevčice...) je ena največjih znamenitosti Postojnske jame prav gotovo človeška ribica (*Proteus anguinus*), ki je največja in najbolj znana jamska žival, najdemo pa v jami tudi drugo vodno in kopno favno, saj postojnski jamski sistem spada med najbogatejše podzemeljske biodiverzitetne točke in med najbolj intenzivno preučevane jamske habitate na svetu. Tu je bila prvič najdena in opisana podzemeljska žival (hrošč drobnovratnik *Leptodirus hochenwartii*) in tu je vzniknila veda o biologiji podzemlja – speleobiologija. Tu je bila

najintenzivneje vzorčevana in proučevana epikraška favna. Med vodnimi organizmi so najpestrejšše zastopani maloščetinci, polži in raki. Med kopenskimi podzemeljskimi organizmi (troglobionti) so vrstno najpestrejši predstavniki hroščev in diplopodov, zanimive so tudi najdbe skakačev in paščipalcev. Z živim svetom v podzemlju se ukvarja posebna veda, speleobiologija, veja biološke znanosti, ki se je pričela prav tu, ko je jamski vodnik Luka Čeč v Postojnski jami leta 1831 našel jamskega hrošča drobnovratnika (*Leptodirus hochenwarti*).

Postojnsko jamo si letno ogleda več kot pol milijona gostov. Z več kot 40 milijoni radovednežev z vsega sveta je v dvestoletni zgodovini ena najbolj obiskanih turističnih znamenitosti v Evropi in na svetu.

2.1.5.2. Planinska jama

Nekdaj Malograjska jama je najdaljša slovenska vodna jama. Skoznjo se v sušnem obdobju lahko pretoči manj kot 0,001 kubičnega metra vode na sekundo, po obilnejšem deževju pa tudi do 100 kubičnih metrov na sekundo.

Vhod v jamo je v zatrepni dolini pod 65 m visoko pečino v jugozahodnem delu Planinskega polja. Sestavlja jo 6.656 m podzemnih rogov in je del Postojnskega jamskega sistema. S Postojnsko jamo jo povezuje podzemna reka Pivka, ki priteka v Pivški rokav Planinske jame, z Rakovim Škocjanom pa reka Rak, ki ponika v Tkalcova jama in podzemno priteka v Rakov rokav Planinske jame. Oba vodna toka se v Planinski jami, približno 500 m za vhodom, združita. Gre za eno največjih podzemnih sotočij v Evropi. Združen vodotok izvira iz jame kot Unica.

Skupaj z Ravbarjevim stolpom jo je omenjal že Janez Vajkard Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske. Prvi, ki je o njej izčrpno poročal in tudi prodril naprej od sotočja pa je bil planinski kaplan Anton Urbas, leta 1849. Po prvi svetovni vojni so Italijanski vojaki zgradili skoraj dva kilometra poti in sedem mostov, ki pa so žal vsi, razen prvih dveh že dotrajani ali porušeni.

Poleg omenjenega edinstvenega podzemnega sotočja, ki velja za eno večjih v Evropi, jamo odlikujejo tudi velike podzemne votline, številna jezera, raznoliki kapniki in izjemna biotska raznovrstnost. V njej živi poleg 60 vrst vodnih tudi 40 vrst kopnih živali. Med vsemi je nedvomno najbolj znan endemit, človeška ribica (*Proteus anguinus*). Poleg bisera evropske favne najdemo tudi netopirje, različne rakce (jamske mokrice, jamske kozice, slepe postrance), hrošče (drobnovratnike, brzce, mrharčke) in vodne polžke.

Jamarsko društvo Planina je bilo ustanovljeno leta 2001. Trenutno je v njem 20 članov, od tega je 5 vodičev z licenco. V jamo organizirano vodijo že od leta 1991. Poleg vodenja je njihovo poslanstvo tudi

zaščita jame, saj je biološko in hidrološko izredno občutljiva, ker se skozi pretaka velika količina vode. Z obsežnejšim organiziranim raziskovanjem planinskega kraškega podzemlja se je začel ukvarjati Jamarski klub Planina, ki je bil ustanovljen leta 1967 kot sekcija Jamarskega kluba Luka Čeč Postojna. Raziskovalno delo je potekalo predvsem v Planinski jami, Mali jami pod Ravbarjevim stolpom, v brezni v okolici Planine in po jamah na obrobju Planinskega polja.

2.1.6. Rastlinstvo in habitatni tipi

Podatki o rastlinskih vrstah popisanih na območju občine Postojna so za območje Planinskega polja, kjer se pojavlja travniška morska čebulica (*Scilla litardierei*) in za območje Nanosa, kjer se pojavljata Scopolijev repnjak (*Arabis scopoliana*) in navadna arnika (*Arnica montana*). Poleg tega še košutnik (*Gentiana lutea*) in kranjska sita (*Eleocharis carniolica*).

Vrstno bogastvo rastlin je povezano predvsem s pestrostjo habitatnih tipov, ta pa je pogojena z različnimi dejavniki, od naravnogeografskih (razpon nadmorskih višin, obsevanost s soncem, geološka zgradba) preko florogenetskih do čisto antropoloških (intenzivnost vpliva na naravo, urbanizacija, ekstenzivnost kmetovanja...). Kazalec prikazuje vrstno bogastvo rastlinskih vrst primerjalno po obdobjih, na podlagi razpoložljivih podatkov. Kazalec vključuje tudi še ogrožene vrste rastlin oz. njihov trend spreminjanja deleža v flori kvadranta v primerjalnih obdobjih.

V spodnji tabeli so navedeni HT, ki se potrjeno pojavljajo na območju Občine Postojna, vendar seznam nikakor ni dokončen (podatki ZRSVN Nova Gorica).

Tabela: Habitatni tipi na območju občine Postojna

Ime habitatnega tipa	Physis koda	EU koda
Prosto plavajoča vegetacija Prosto plavajoče združbe večinoma s hranili bogatih voda	22.41	3150
Kraška presihajoča jezera in polja Presihajoča jezera, ki se napolnijo z vodo večinoma jeseni, spomladi pa voda odteče. Dno je v suhi fazi poraslo s travišči ali ostane stalno vlažno in delno zalito z vodo skozi vse leto. Razvita je vodna ali amfibijska vegetacija. Vegetacijo različnih faz kartiramo, če je možno, kot ločene enote (22.1, 22.2, 22.3, 22.4, 37, 38, 53, 54 in 8).	22.5	3180
Rečna prodišča in bregovi Rečna prodišča sestavljena iz manjših prodnikov.	24.2	
Vegetacija tekočih voda Sestoji zakoreninjenih vodnih rastlin, vključno z mahovi in makroskopskimi algami.	24.4	3260
Enoletne združbe muljastih rečnih bregov Pionirske združbe visokih steblik na muljastih bregovih nižinskih rek z vrstami rodov <i>Bidens</i> , <i>Rorippa</i> , <i>Chenopodium</i> , <i>Polygonum</i> itd.	24.52	3270

<p>Brinovje kot faza zaraščanja suhih travišč</p> <p>Srednjeevropska grmišča z brinom (<i>Juniperus communis</i>) v nižinah in montanskem pasu, večinoma na Primorskem krasu so sukcesijske faze na suhih traviščih iz razreda FestucoBrometea. Med brinjem, ki prevladuje, so zastopane vrste iz enote 34 oziroma pripadajočih podtipov.</p>	31.88	5130
<p>Evrosibirska pionirska vegetacija peščenih in kamnitih tal</p> <p>Odprta rastišča zahodne in srednje Evrope ter panonskega gričevja z rušnato pionirsko vegetacijo. Sestavljajo jo enoletnice ali sukulente do polysukulentne vrste na preperem površju kamnitih površin ali peščeni podlagi na karbonatnih ali silikatnih tleh, kjer se pogosto pojavlja erozija. Vključuje različne oblike in izolirane lokalne združbe sestavljene iz starih (reliktnih) in mladih vrst. Pojavlja se tudi na prodiščih, predvsem v nižinah. Porašča sekundarna rastišča, kjer vladajo podobne razmere.</p>	34.11	6110
<p>Evrosibirska suha in polsuha sekundarna travišča, pretežno na karbonatih</p> <p>Suha in polsuha sekundarna ekstenzivno gojena travišča s sklenjeno šopasto razraslo rušo na plitkih ali srednje globokih, pretežno karbonatnih tleh subatlantskega, subkontinentalnega in submediteranskega območja. Kasneje se pojavijo tudi visoke steblike, predvsem kobulnice.</p>	34.3	
<p>Srednjeevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo pokončno stoklaso</p> <p>Suha in polsuha sekundarna travišča srednje Evrope, v Sloveniji izven submediteranskega območja, pretežno na karbonatni podlagi, tudi na flišu in kisli peščeni podlagi.</p>	34.32	6210
<p>Vzhodnosubmediteranska (submediteransko-ilirska) suha in polsuha travišča</p> <p>Suha in polsuha travišča zahodnega Balkana vzdolž vzhodne Jadranske obale od Tržaškega Krasa do Črne gore v pasu listopadnih submediteranskih gozdov bukve, črnega gabra in puhavca ter kraškega gabra. Razvita so na karbonatih in flišu, v Sloveniji le v submediteranskem območju. Taka travišča se vzdržujejo z ekstenzivno košnjo ali pašo, vendar so večidel zaradi opuščanja rabe v zaraščanju. Faze zaraščanja obsegajo razvoj visokega steblikovja.</p>	34.75	62A0
<p>Alpinska in subalpinska travišča s prevladujočim volkom</p> <p>Sklenjena travišča na globokih, kislih tleh v alpskem in subalpskem pasu s prevladujočimi vrstami <i>Nardus stricta</i>, <i>Festuca nigrescens</i>, <i>Festuca rubra</i> agg., <i>Poa violacea</i>, <i>Carex sempervirens</i>, <i>Anthoxanthum odoratum</i>.</p>	36.31	6230
<p>Nižinska visoka steblikovja</p> <p>Gosti sestoji visokih ali srednjevisokih higrofilnih steblik, ki se v pasovih pojavljajo na s hranili bogatih naplavinah vodotokov v nižinah. Lahko so visoka steblikovja kot stadij zaraščanja na opuščenih vlažnih travnikih in pašnikih.</p>	37.1	6430
<p>Mokrotni mezotrofni in evtrofni travniki ali pašniki</p> <p>Travišča na zmerno ali zelo hranljivih naplavinah ali različno gnojene travniki na mokrih ali vlažnih tleh, pogosto ali vsaj pozimi so poplavljeni. Ekstenzivna košnja ali paša. Razširjeni so v listopadnih in stepskih predelih Evrazije.</p>	37.2	
<p>Oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodne združbe</p>	37.31	6410

Oligotrofni, negnojeni mokrotni travniki na tleh s spreminjajočo višino talne vode v zahodni, severni in srednji Evropi. Prevladujejo vrste <i>Molinia coerulea</i> , <i>M. arundinacea</i> , <i>Deschampsia cespitosa</i> idr.		
Oligotrofni mokrotni travniki Travniki na mokrih, vlažnih ali občasno vlažnih tleh v dolinah, kotlinah, ravninah ali kraških poljih. Tla so mezotrofna ali oglejena oligotrofna. Košnja 1-2 krat letno, predvsem za steljo.	37.3	
Nitrofilni gozdni robovi in vlažno obrečno visoko steblikovje Zeliščna vegetacija, ki obrobja gozdove, rečne in potočne bregove, kanale ipd., vendar le na globokih, s hranili, posebno še z dušikom, bogatih tleh.	37.7	6430
Mezotrofni do evtrofni gojeni travniki Mezofilni, zmerno do intenzivno gnojni travniki na propustnih, bogatih, bolj ali manj svežih do vlažnih in rahlo kislih do nevtrálnih tleh od nižin do submontanskega pasu. To so visokoproduktivni, floristično srednje bogati travniki.	38.2	6510
Bukovja Gozdovi v katerih prevladuje vrsta <i>Fagus sylvatica</i> s primesjo drugih listavcev. Mnogi montanski gozdovi so bukovo-jelovi ali bukovo-jelovo-smrekovi gozdovi in bi morali biti uvrščeni v enoto 43 (mešani gozdovi), vendar so obravnavani z dodatnimi priponami med ustreznimi listopadnimi gozdovi.	41.1	
Ilirska bukovja Bukovi gozdovi Dinaridov, ki segajo tudi v obrobje jugovzhodnih Alp in v subpanonsko gričevje. V zadnjih dveh območjih so v kontaktu s srednjeevropskimi bukovimi gozdovi.	41.1C	91KO
Hrastova belogabrovja Gozdovi z dominantnima vrstama <i>Quercus robur</i> ali <i>Quercus petraea</i> na dobro ali srednje hranljivih tleh z običajno dobro razvito zeliščno plastjo ter pogosto prisotnim belim gabrom (<i>Carpinus betulus</i>). Gozdove najdemo v območjih, kjer je podnebje preveč suho ali so tla preveč suha ali mokra, da bi uspevala bukev. Lahko nastanejo kot posledica gospodarjenja in pospeševanja doba.	41.2	
Ilirska hrastova belogabrovja Gozdovi doba (<i>Quercus robur</i>), gradna (<i>Quercus petraea</i>) ali ponekod cera (<i>Quercus cerris</i>) in belega gabra (<i>Carpinus betulus</i>) v porečjih Drave, Save, Mure v Sloveniji, Hrvaški, severni Bosni in Hercegovini, na Madžarskem južno od Blatnega jezera, južni Štajerski in Koroški, Furlanski nižini, severnih Apenin in v kraških dolinah in na gričevjih zahodnega Balkanskega polotoka do Črne gore, Albanije in Makedonije. Podnebje je hladnejše kot v submediteranskem območju in toplejše kot v srednji Evropi. Na severu se mešajo s panonskimi hrastovimi gozdovi. Značilno je večje bogastvo vrst kot v srednjeevropskih hrastovih gozdovih.	41.2A	91LO
Javorovja, jesenovja, brestovja in lipovja Javorovi, jesenovi in lipovi gozdovi na vlažnih, hladnih rastiščih v grapah in na gruščnatih pobočjih, povsod tam, kjer bukev ni konkurenčna.	41.4	9180
Toploljubna in primorska hrastovja	41.7	

Gozdovi in gozdiči submediteranskega območja in zahodnih evrazijskih step in polstep v katerih prevladujejo listopadne in delno listopadne termofilne vrste hrastov. Pojavljajo se lahko lokalno v ugodnih mikroklimatskih ali edafskih razmerah in nadomestijo vednozeleno hrastovo gozdove v zmernem in pravem Mediteranu. Segajo na sever v srednjo in subatlantsko Evropo.		
Termofilni gozdovi mešanih listavcev Sestoji z dominantnimi vrstami <i>Ostrya carpinifolia</i> , <i>Carpinus orientalis</i> ali raznimi vrstami rodov <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> , <i>Tilia</i> in <i>Celtis australis</i> podgorskega in gorskega mediteranskega območja iz zveze <i>Ostryo-Carpinion orientalis</i> .	41.8	
Obrečna vrbovja Sestoji različnih vrst vrb vzdolž tekočih voda in občasno poplavljenih predelov	44.1	
Orogena obrečna vrbovja Obrečna grmišča na prodiščih hitro tekočih gorskih rek v Alpah in drugih gorstvih s podobnim podnebjem. Prevladujejo vrbe, ponekod je prisoten nemški strojevec (<i>Myricaria germanica</i>).	44.11	3230
Obrečna belovrbovja Drevesasta vrbovja z vrstama <i>Salix alba</i> in <i>Salix fragilis</i> na redno poplavljenih rastiščih vzdolž rek in ob drugih vodah v nižinah.	44.13	9,10E+01
Srednjeevropska črnojelševja in jesenovja ob tekočih vodah Obrečni logi velikega jesena (<i>Fraxinus excelsior</i>) in črne (<i>Alnus glutinosa</i>) ali včasih sive jelše na občasno poplavljenih rastiščih, ki so prek poletja dobro prezračena.	44.3	9,10E+01
Hrastovo-jesenovo-brestovi logi ob velikih rekah Logi trdih listavcev, <i>Quercus robur</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> in vrste rodu <i>Ulmus</i> v srednjem toku velikih rek, poplavljeni samo ob velikih vodah.	44.4	91FO
Karbonatna melišča V glavnem karbonatna melišča ali drugačna plazišča s kamnitim drobirjem ali prodniki vse od kraških melišč dinarskega, predalpskega in alpskega območja. Rastišče je slabo poraščeno, nestabilno, največkrat pod strmim naklonom.	61.2	8120
Zahodnomediteranska in termofilna srednjeevropska melišča Melišča na toplih legah v Srednji Evropi, v glavnem v montanskem pasu na karbonatni podlagi, tudi v mediteranskih gorovjih, npr. v Pirenejih.	61.3	8130
Apnenčaste ali dolomitne stene z vegetacijo skalnih razpok Apnenčaste ali dolomitne stene z vegetacijo skalnih razpok od montanskega do alpskega pasu.	62.1	8210
Jame Jame, jamski sistemi, podzemne vode in podzemni intersticielni prostori.	65	8310

V občini Postojna se s predvideno spremembo namenske rabe posega na štirih prednostnih habitatnih tipih.

1. Na habitatni tip mezotrofni do eutrofni gojeni travniki (HT 6510) se posega v večjem številu naselij. Delež poseganja glede na celotno površino kartiranega habitatnega tipa znaša manj kot 1 %, poleg tega določen odstotek tega deleža predstavlja še kombinacija prednostnega habitatnega tipa z neprednostnim habitatnim tipom (mejice, sadovnjaki).
2. V naseljih Rakitnik in Prestranek se v manjši meri posega tudi na habitatni tip vzhodnosubmediteransko (submediteransko-ilirska) suha in polsuha travišča (HT 62A0).
3. Na območju cone Veliki Otok se bo posegalo v manjši meri tudi na habitatni tip oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodne združbe (HT 6410).
4. Na širšem območju naselij Gabrje in Prestranek se bo posegalo tudi na habitatni tip srednjeevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo vrsto *Bromus erectus* (HT 6210).

Na habitatni tip ilirski bukovi gozdovi se bo posegalo na območju Velikega Otoka (Otoška gmajna), kjer bodo krčitve gozda le na račun postavitve objekta in parkirišč. Prav tako se habitatni tip ilirski bukovi gozdovi nahaja na območju Kaliča, ki je trenutno v privatni lasti. Zaenkrat tam ni predvideno krčenje gozda. Vsi štirje prednostni habitatni tipi se bodo kljub posegom nanje ohranjali še naprej v ugodnem stanju.

Planinsko polje je eno najbolj slikovitih kraških polj v Sloveniji. Njegova značilna podoba, ki mu jo dajeta sklenjen rob apnencev ter za vodo nepropustno dno po katerem teče reka Unica, nas očara že od daleč. Ko pa si ga ogledamo še od blizu, nas navduši tudi s svojim raznolikim živim svetom. Mozaični preplet mokrotnih travnikov, grmišč, šašja, vodnih površin ter zaplat posameznih dreves se zrcali v bogatem živalstvu in rastlinstvu, ki sta edinstvena v svetovnem merilu.

Med življenjskimi okolji na Planinskem polju so posebej zanimivi travniki s prevladujočo modro stožko. Ti se pojavljajo na mestih, kjer so tla revna s hranili, značilno pa je tudi sezonsko nihanje talne vode, spomladi so pogosto poplavljeni, poleti pa suhi. Ime so dobili po vrsti trave – modri stožki (*Molinia caerulea*), ki na teh travnikih prevladuje in jim v času cvetenja nadene sivomoder sijaj. Poleg nje so na ta specifična rastišča prilagojene tudi številne druge rastlinske vrste. Nekatere izmed njih s svojimi barvitimi cvetovi travnike mesečno spreminjajo v preproge različnih barv. Za bele odtenke večinoma poskrbita veliki poletni zvonček (*Leucorum aestivum*) in severna lakota (*Galium boreale*), za temno rdeče zdravilna strašnica (*Sanguisorba officinalis*), za modre močvirski svišč (*Gentiana pneumonanthe*) in travniška morska čebulica (*Scilla litardiere*), za vijolične sibirsko perunika (*Iris sibirica*) ter za rožnate ilirski meček (*Gladiolus illyricus*), navadni čistec (*Betonica officinalis*), robati luk (*Allium angulosum*) in nekatere orhideje.

Žal pa travniki s prevladujočo modro stožko v Sloveniji postajajo vse bolj redki. Tudi na Planinskem polju se je v zadnjih desetih letih njihov obseg več kot prepolovil. Razlogi za obstoječe stanje so predvsem gnojenje, paša z visoko obtežbo pašnih živali ter izsuševanje kmetijskih zemljišč. S prvima

dvema posegoma se namreč poveča vnos hranil v tla, z zadnjim pa se spremeni še vlažnostni režim rastišča. Posledično mnoge, na pusta in vlažna tla prilagojene, rastlinske vrste preprosto izginejo.

2.1.7. Živalstvo

Na območju občine Postojna so evidentirane črne točke za dvoživke (gre za odseke, kjer evidentirana selitev dvoživk do mrestišč). Ker na omenjenih območjih trenutno niso predvidena dela se za primer rekonstrukcij ali investicijsko vzdrževalnih del cest predlaga vzpostavitev zaščitnih ograj in prehodov za dvoživke na območjih evidentiranih črnih točk.

Skoraj celotno območje občine Postojna pokriva ekološko pomembno območje Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri. To ekološko pomembno območje predstavlja obsežen kompleks habitata velikih zveri: rjavega medveda (*Ursus arctos*), volka (*Canis lupus*) in navadnega risa (*Lynx lynx*). Kvalifikacijske vrste več Natura območij so tudi netopirji (širokouhi/mulasti netopir, vejicati netopir, dolgokrili netopir, dolgonogi, mali podkovnjak, južni podkovnjak, veliki podkovnjak, veliki navadni netopir). Monitoring netopirjev se je izvajal leta 2007. Konkretni podatki popisov netopirjev so tudi iz nekaterih jam na območju občine: Postojnski jamski sistem (dolgokrili netopir, veliki podkovnjak, mali podkovnjak); Predjamski jamski sistem (veliki podkovnjak, mali podkovnjak, širokouhi/mulasti netopir, navadni/ostrouhi netopir in dolgokrili netopir); Otoška jama (mali in veliki podkovnjak). Na območju občine Postojna so podatki o pojavljanju vidre (*Lutra*) in navadnega šakala (*Canis aureus*).

Potencialen negativen vpliv bi se lahko pričakovalo na par štokelj, ki gnezdi na Razdrtem, za kar je bila leta 2010 izdelana študija aktivnosti (Denac, 2010). Glede na to, da se območje nahaja v neposredni bližini predvidene vetrne elektrarne sklepamo, da tudi v tem primeru veljajo iste ugotovitve, ki jih povzemamo v nadaljevanju. Bela štoklja je v Razdrtem prvič gnezdila leta 2000. Ugotovljeno je, da je podatkov o smrtnosti bele štoklje zaradi trka z vetrnimi turbinami je neprimerno manj kot podatkov zaradi nesreč z električnimi žicami, kljub dejstvu, da se na tisoče štokelj vsakoletno seli čez območja, kjer je smrtnost ujed zaradi trkov z vetrnimi turbinami zelo velika.

Izpostavili bi tri posebno zanimive in pomembne ogrožene vrste:

- **drobnovratnik** (*Leptodirus hochenwarti*) - Drobnovratnik je prava troglobiontska vrsta hrošča, brez oči in brez pigmenta. Je prva opisana jamska vrsta hrošča na svetu. Živi le v jamah na Krasu in Dinarskem krasu Slovenije. Manjši del areala sega še v Italijo in Hrvaško. V Sloveniji se pojavljajo tri podvrste. Hrošč živi v razpokah v jamah s temperaturo nižjo od 10°C, najdemo ga tudi v ledenicah in snežnih jamah. V jamah v Sloveniji je razmeroma pogosta vrsta. Po Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam velja za redko vrsto (R);
- **kosec** (*Crex crex*) - Kosec je vrsta globalne varstvene pozornosti. Sicer velja za ptico kulturne krajine, za prebivalca ne samo mokrotnih travnikov, marveč tudi deteljišč in žitnih polj, pri nas

ga najdemo skoraj samo na zelo mokrih in poplavljenih travnikih. Glavni vzroki ogrožanja so: širjenje njiv in urbanizacija, osuševanje travnikov in regulacije potokov, zgodnja košnja travnikov, način in hitrost košnje, vnos gnojil in dosejevanje travnikov in opuščanje rabe travnikov. Po Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam velja za močno ogroženo vrsto uvrščeno v kategorijo E2, ki je podkategorija kategorije E, v katero se uvrstijo vrste, katerih obstanek na območju Republike Slovenije ni verjeten, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej;

- **širokouhi/mulasti netopir** (*Barbastella barbastellus*) - Širokouhi/mulasti netopir naseljuje gozdne rečne doline in pobočja. Večinoma se zateka v drevesne dupline in v stavbe, v zelo mrzlem vremenu pa hibernira v jamah. V zahodni Evropi je eden najredkejših netopirjev, v večjem delu evropskega areala pa je zabeležen upad števila. Po Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam velja za ranljivo vrsto (V).

Med zanimivejšimi območji iz zoološkega vidika je prav zagotovo postojnsko-planinski jamski sistem. Tu je bilo samo v vodah najdenih več kot 190 živalskih vrst, od tega več kot 30 troglobiontskih (Sket 1979).

Vir: Sket, B. (1979): Jamska favna notranjskega trikotnika (Cerknica-Postojna-Planina), njena ogroženost in naravovarstveni pomen. Varstvo narave 12: 45-59.

Seznam vrst v območju ter njihov varstveni status

Vrsta	Latinsko ime	Uredba	Rdeči seznam
Močvirska rovka	<i>Neomys anomalus</i>	H	V
Povodna rovka	<i>Neomys fodiens</i>	H	V
Mali podkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Z, H	E
Širokouhi netopir	<i>Barbastella barbastellus</i>	Z, H	V
Pozni netopir	<i>Eptesicus serotinus</i>	Z	O1
Dolgokrili netopir	<i>Miniopterus schreibersi</i>	Z, H	E
Dolgonogi netopir	<i>Myotis capaccinii</i>	Z, H	E
Vejicati netopir	<i>Myotis emarginatus</i>	Z, H	V
Obvodni netopir	<i>Myotis daubentonii</i>	Z, H	O1
Navadni netopir	<i>Myotis myotis</i>	Z, H	E
Brkati netopir	<i>Myotis mystacinus</i>	Z	O1
Resasti netopir	<i>Myotis nattereri</i>	Z, H	V
Navadni mračnik	<i>Nyctalus noctula</i>	Z	O1
Belorobi netopir	<i>Pipistrellus kuhlii</i>	Z	O1
Mali netopir	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Z, H	O1
Beloprski jež	<i>Erinaceus concolor</i>	Z	O1
Drevesni polh	<i>Dryomys nitedula</i>	Z, H	V
Podlesek	<i>Musccardinus avellanarius</i>	Z, H	O1

Volk	<i>Canis lupus</i>	Z, H	E
Divja mačka	<i>Felis silvestris</i>	Z, H	V
Navadni ris	<i>Lynx lynx</i>	Z, H	E/Ex
Vidra	<i>Lutra lutra</i>	Z, H	V
Hermelin	<i>Mustela erminea</i>	Z, H	O1
Mala podlasica	<i>Mustela nivalis</i>	Z, H	O1
Dihur	<i>Mustela putorius</i>	Z	O1
Prepelica	<i>Coturnix coturnix</i>	Z	V
Mali ponirek	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Z	O1
Siva čaplja	<i>Ardea cinerea</i>	Z	O1
Bela štorclja	<i>Ciconia ciconia</i>	Z, H	V
Črna štorclja	<i>Ciconia nigra</i>	Z, H	V
Planinski orel	<i>Aquila chrysaetos</i>	Z, H	V
Belorepec	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Z, H	E1
Kačar	<i>Circus gallicus</i>	Z, H	E2
Kanja	<i>Buteo buteo</i>	Z	O1
Sršnar	<i>Pernis apivorus</i>	Z, H	V
Kragulj	<i>Accipiter gentilis</i>	Z	V
Skobec	<i>Accipiter nisus</i>	Z	V
Sokol selec	<i>Falco peregrinus</i>	Z, H	E2
Škrjančar	<i>Falco subbuteo</i>	Z	V1
Postovka	<i>Falco tinnunculus</i>	Z	V1
Kosec	<i>Crex crex</i>	Z, H	E2
Zelenonoga tukalica	<i>Gallinula chloropus</i>	Z	V1
Mokož	<i>Rallus aquaticus</i>	Z, H	E2
Mali martinec	<i>Actitis hypoleucos</i>	Z, H	E2
Grivar	<i>Columba palumbus</i>	Z	O1
Turška grlica	<i>Streptopelia decaocto</i>	Z	O1
Kukavica	<i>Cuculus canorus</i>	Z	O1
Koconogi čuk	<i>Aegolius funereus</i>	Z, H	V1
Mala uharica	<i>Asio otus</i>	Z	O1
Velika uharica	<i>Bubo bubo</i>	Z, H	E2
Lesna sova	<i>Strix aluco</i>	Z	O1
Kozača	<i>Strix uralensis</i>	Z, H	V
Veliki skovik	<i>Otus scops</i>	Z, H	E2
Podhujka	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Z, H	E2
Hudournik	<i>Apus apus</i>	Z	O1
Vodomec	<i>Alcedo atthis</i>	Z, H	E2
Črna žolna	<i>Dryocopus martius</i>	Z, H	O1
Pivka	<i>Picus canus</i>	Z, H	V1

Zelena žolna	<i>Picus viridis</i>	Z, H	E2
Vijeglavka	<i>Jynx torquilla</i>	Z, H	V
Veliki detel	<i>Dendrocopos major</i>	Z	O1
Mali detel	<i>Dendrocopos minor</i>	Z	V
Slegur	<i>Monticola saxatilis</i>	Z	V
Poljski škrjanec	<i>Alauda arvensis</i>	Z, H	V1
Hribski škrjanec	<i>Lullula arborea</i>	Z, H	E2 ⁵ /V1 ⁶
Rjava cipa	<i>Anthus campestris</i>	Z, H	E2
Rumena pastirica	<i>Motacilla flava</i>	Z	V
Povodni kos	<i>Cinclus cinclus</i>	Z	V
Pogorelček	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Z, H	E2
Repaljščica	<i>Saxicola rubetra</i>	Z, H	E2
Slavec	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Z	V
Vrtna penica	<i>Sylvia borin</i>	Z	V1
Rjava penica	<i>Sylvia communis</i>	Z	V
Pisana penica	<i>Sylvia nisoria</i>	Z, H	V
Bičja trstnica	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Z	V
Srpična trstnica	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Z, H	E2
Rjavi srakoper	<i>Lanius collurio</i>	Z, H	V1
Škrlatec	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Z	R
Plotni strnad	<i>Emberiza cirrus</i>	Z	V ³ /V1 ⁴
Rumeni strnad	<i>Emberiza citrinella</i>	Z	V
Veliki strnad	<i>Miliaria calandra</i>	Z	V
Martinček	<i>Lacerta agilis</i>	Z, H	E
Velebitska kuščarica	<i>Lacerta horvathi</i>	Z, H	V
Zelenec	<i>Lacerta viridis</i>	Z	V
Živorodna kuščarica	<i>Lacerta vivipara</i>	Z	V
Pozidna kuščarica	<i>Podarcis muralis</i>	Z	O1
Slepec	<i>Anguis fragilis</i>	Z	O1
Črnica	<i>Coluber viridiflavus</i>	Z	V
Smokulja	<i>Coronella austriaca</i>	Z	V
Gož	<i>Elaphe longissima</i>	Z	V
Belouška	<i>Natrix natrix</i>	Z	O1
Modras	<i>Vipera ammodytes</i>	Z	V
Navadni gad	<i>Vipera berus</i>	Z	V
Planinski močerad	<i>Salamandra atra</i>	Z, H	O1
Navadni močerad	<i>Salamandra salamandra</i>	Z	O
Veliki pupek	<i>Triturus carnifex</i>	Z, H	V
Navadni pupek	<i>Triturus vulgaris</i>	Z, H	V
Človeška ribica	<i>Proteus anguinus</i>	Z, H	V

Hribski urh	<i>Bombina variegata</i>	Z, H	V
Rosnica	<i>Rana dalmatina</i>	Z, H	V
Zelena žaba	<i>Rana kl. esculenta</i>	Z, H	V
Pisana žaba	<i>Rana lessonae</i>	Z, H	V
Sekulja	<i>Rana temporaria</i>	Z	V
Navadna krastača	<i>Bufo bufo</i>	Z, H	V
Zelena rega	<i>Hyla arborea</i>	Z, H	V
Ščuka	<i>Esox lucius</i>	H	V
Navadna mrena	<i>Barbus barbus</i>	H	E
Krap (samo prostoživeča oblika)	<i>Cyprinus carpio</i>	Z	E
Klenič	<i>Leuciscus leuciscus</i>	H	E
Nežica	<i>Cobitis taenia</i>	/	O1
Menek	<i>Lota lota</i>	H	E
Babica	<i>Noemacheilus barbatulus</i>	/	O1
Kapelj	<i>Cottus gobio</i>	H	V
Črtasti medvedek	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Z, H	/
Travniški postavnež	<i>Euphydryas aurinia</i>	Z, H	V
Močvirski cekinček	<i>Licaena dispar</i>	Z, H	V
Strašnični mravljiščar	<i>Maculinea teleius</i>	Z, H	V
Rogač	<i>Lucanus cervus</i>	Z, H	E
Hrastov kozliček	<i>Cerambyx cerdo</i>	Z, H	E
Bukov kozliček	<i>Morinus funereus</i>	Z, H	/
Drobnovratnik	<i>Leptodirus hochenwartii</i>	Z, H	R
Navadni koščak	<i>Austropotamobius torrentium</i>	Z, H	V
Drobni svitek	<i>Anisus vorticulus</i>	Z, H	/
Ozki vretenec	<i>Vertigo angustior</i>	H	/

Legenda: Habitatna direktiva = Evropsko pomembna vrsta= Direktiva sveta Evrope 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.

Uredba = Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 96/08, 36/09, 102/11).

- Z = zavarovana vrsta
- H = vrsta katere habitat se varuje

Rdeči seznam = Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS, št. 82/02, 42/10).

- E = prizadeta vrsta
- V = ranljiva vrsta
- O1 = vrsta zunaj nevarnosti
- Ex? = domnevno izumrla vrsta
- R = redka vrsta

Človeška ribica ali močeril »*Proteus anguinus*«

Človeška ribica ali beli močeril (*Proteus anguinus*) je edini predstavnik družine močerilarjev (*Proteidae*) v Sloveniji, obenem pa tudi edini evropski vretenčar, ki stalno živi v jamah. V površinskih vodotokih, ki pritečejo iz jam, jih praviloma dobimo le po obilnem deževju, ko narasle vode s sabo odnesejo človeške ribice, ki se niso uspele pravočasno umakniti na varno. V prerezu okrogel trup človeške ribice je blede kožnate barve in se nadaljuje v razmeroma kratek veslast, od strani sploščen, rep. Od začetka topega gobčka do konca repa meri odrasla žival med 20 in 30 cm. Njeno telo je izrazito podaljšano, sprednji in zadnji par drobnih okončin pa je nameščen daleč vsaksebi. Na sprednjih nogah ima tri, na zadnjih pa le dva prstka. Za ploščato glavo hruškaste oblike so na obeh straneh telesa razvite rožnate zunanje škrge. Ta dihalni organ je značilen za ličinke dvoživk, a se pri močerilu ohrani celo življenje, čeprav se mu razvijejo tudi preprosta pljuča. Pojav, ko žival spolno dozori, na videz pa je še vedno enaka ličinki, imenujemo neotenija. Samica po parjenju izleže okoli 1 cm velika jajca, ki jih posamič lepi na kamne po bregovih podzemskih strug. Včasih pa namesto jajc samica izleže nekaj živih ličink. To je dolgoživa žival, ki naj bi dočkala tudi 100 let. Je plenilec, ki s kačastim zvijanjem telesa hitro plava in lovi jamske vodne nevretenčarje, pa tudi rakec ali ličinka žuželke, ki ju vodni tok s površine prinese v jamo, ji ne uide. Človeška ribica torej živi izključno v podzemeljskih vodah in je na življenje v popolni temi dobro prilagojena. Dogajanje v okolici zaznava s pomočjo voha in preko tresljajev, ki jih spremlja s čutilnimi organi razporejenimi v koži. Oči ima zakrnele in prekrite s kožo, saj ji v okolju brez svetlobe ne koristijo, vendar pa je na svetlobo občutljiva celotna površina njenega telesa.

Je endemit dinarskega krasa, kar pomeni, da je njeno območje razširjenosti (areal) omejeno na vodna telesa v podzemlju kraškega sveta Dinaridov. Fran Erjavec jo je v svoji knjižici *Žabe* imenoval za enega od čudežev Kranjske dežele in ta naziv si človeška ribica, kot edini evropski jamski vretenčar in poleg tega še endemit, vsekakor zasluži.

V Sloveniji je močeril zavarovan in kot ranljiva vrsta (V) uvrščen na Rdeči seznam. Poleg tega je Evropska Unija opredelila človeško ribico kot eno od kvalifikacijskih vrst Natura 2000, saj z varovanjem njenega habitata v okviru posebnih varstvenih območij Natura 2000, skupaj s človeško ribico varujemo tudi ostale prebivalce podzemeljskega sveta in njegovo biotsko pestrost ohranjamo našim potomcem.

2.1.8. Gozd

Gozdovi so prevladujoče naravno življenjsko okolje v občini Postojna, saj poraščajo je 181,98 km², kar pomeni 67,4 % njenega ozemlja (povprečna gozdnatost v Sloveniji je 58 %).

Zaradi različnih razlogov se površina gozdov v občini povečuje že več desetletij. Polovica vseh gozdov je v zasebni lasti, druga polovica pa so državni gozdovi ter gozdovi drugih pravnih oseb.

Razlike v nadmorskih višinah, razgibanost reliefa, kamninska podlaga in drugi dejavniki okolja so razlogi, da so gozdovi v občini Postojna zelo pestri in raznoliki. Ker so relativno lahko dostopni, je v njih zaznati tudi močan vpliv načrtnega gospodarjenja, ki ima zelo dolgo in zanimivo zgodovino.

Prevladujejo jelovo-bukovi gozdovi, ki poraščajo najvišje ležeče predele Nanosa, Hrušice, Grmade ter Javornikov. V nižje ležečih predelih Postojnske kotline je več toplote pa tudi tla so večinoma bolj globoka, zato je število drevesnih vrst mnogo večje. Prevladujoči bukvi so primešani hrasti (graden, cer, puhasti hrast), gorski javor, divja češnja, beli gaber, maklen, smreka, lipovec in druge vrste. Na plitvih, skalovitih tleh ob vznožju Javornikov je veliko črnega gabra in malega jesena, ki sta značilni vrsti suhih in toplih rastišč. Mnogo nekdanjih pašnikov je bilo posajenih s črnim borom, ki se hitro širi. Ob Pivki, Nanoščici in Unici so med kmetijskimi površinami ohranjene gozdne zaplate hrasta-doba, črnih jelš ter vrbovij. Skupaj lahko v gozdovih občine Postojna najdemo več kot 30 različnih drevesnih vrst, kar je skoraj polovica vseh samoniklih drevesnih vrst v Sloveniji.

Velika vrstna pestrost je značilna tudi za živalstvo. Največji so seveda rjavi medvedi, manj opazno živijo volkovi in risi. Jelenjad, srnjad in divji prašiči so najbolj številne lovne vrste. Pomembni del gozdnega ekosistema so tudi male zveri, npr. lisice in kune, pa glodalci, netopirji, ujede, sove in druge vrste ptic, pozabiti pa ne smemo niti številnih vrst žuželk in živali gozdnih tal.

Pri gospodarjenju z gozdovi, ki ga strokovno usmerja postojnska območna enota Zavoda za gozdove Slovenije, je zato velik poudarek na ohranjanju sonaravne vrstne sestave in zgradbe gozdov ter njihove biotske pestrosti. Posebna pozornost je posvečena njihovim številnim ekološkim, socialnim in proizvodnim funkcijam, saj prav vsak izmed nas od gozdov veliko pričakuje. Čistejšega zraka, blažjih vetrov in dobro očiščenih voda, ki se stekajo v naše zajetje v Malnih, smo deležni prav vsi. Da bi gozdovi dajali les in vse druge dobrine tudi prihodnjim rodovom, pri gospodarjenju upoštevamo tudi načelo trajnosti.

Vir: <https://www.postojna.si/objava/79763> (Špela Habič, Zavod za gozdove Slovenije, OE Postojna)

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Postojna usmerja gospodarjenje z vsemi gozdovi v občini Postojna v okviru osmih (8) gozdnogospodarskih enot.

Približno polovica (51,8%) vseh gozdov v občini je v zasebni lasti, 46,5% gozdov je v lasti države, preostali gozdovi (1,7%) so v lasti Občine Postojna in drugih pravnih oseb.

V obdobju 1991 - 2000 se je površina gozda v GGO povečala za 5.073 ha, v obdobju 2001 - 2010 za 3.084 ha, v obdobju 2011 - 2020 pa se je znižala za 511 ha. V prihodnosti predvidevamo nadaljnje zmanjševanje površine gozdov predvsem zaradi krčitev gozda na zemljiščih, ki so po planski rabi kmetijska zemljišča. Poleg gozda je v GGO še 220,56 ha ostalih gozdnih zemljišč (območja obor in preseke daljnovodov), kar predstavlja 0,7 % površine GGO.

Velika večina gozdov (93,6%) je večnamenskih gozdov, sledijo gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi (2,7 %), gozdovi s posebnim namenom brez ukrepov - gozdni rezervati (2,1 %) in varovalni gozdovi (1,6 %).

Celotni gozdni prostor 82.478 ha (76,8 % vse površine GGO). Gozdovi v območju imajo na 1. stopnji poudarjeno predvsem lesnoproizvodno funkcijo (88 % gozdov oz. 84 % gozdnega prostora), sledi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (17 % gozdnega prostora) in varovalna funkcija (15 % gozdnega prostora). Ekološke funkcije so poudarjene predvsem na 2. stopnji (hidrološka funkcija 93 % gozdnega prostora, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti 79 % gozdnega prostora). Socialne funkcije gozdov pa so poudarjene večinoma na 3. stopnji poudarjenosti.

Vir: Gozdnogospodarski načrt za gozdnogospodarsko območje Postojna 2021-2030. Zavod za gozdove Slovenije, OE Postojna.

Vegetacijski oris območja

Preglednica 3: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov

Skupina gozdnih rastiščnih tipov	Površina ha	Delež %
Gozdni rastiščni tipi	ha	%
1. Vrbovja, topolovja, črnojeleševja in sivojeleševja	221	0,3
Nižinsko črnojeleševje	138	0,2
Gorsko obrežno jeleševje in velikojesenovje	83	0,1
2. Dobova belogabrovja in brestovja z ozkolistnim jesenom	48	0,1
Dobovje in dobrovo belogabrovje	48	0,1
3. Gradnova belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	86	0,1
Primorsko belogabrovje in gradnovje	86	0,1
4. Gradnova belogabrovja in hrastovja na silikatnih kamninah	1.277	1,6
Kisloljubno gradново belogabrovje	1.277	1,6
5. Podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	12.190	15,4
Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	11.868	15,0
Primorsko podgorsko bukovje na karbonatih	296	0,4
Gradnovno bukovje na izpranih tleh	26	0,0
6. Podgorska bukovja na silikatnih kamninah	2.920	3,7
Kisloljubno gradnovno bukovje	2.698	3,4
Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	222	0,3
7. Gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karbonatnih in meša	8.583	10,9
Osojno bukovje s kresničjem	157	0,2
Preddinarsko gorsko bukovje	270	0,3
Primorsko gorsko bukovje	1.264	1,6
Dinarsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	6.527	8,3
Dinarsko podalpinsko bukovje	364	0,5
8. Gorska in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah	0	0,00
9. Jelova-bukovja	36.853	46,6
Dinarsko jelovo bukovje	36.853	46,6
10. Javorovja, velikojesenovja in lipovja	997	1,3
Podgorsko-gorsko lipovje	10	0,0
Pobočno velikojesenovje	104	0,1
Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	744	0,9
Javorovje s praprotni	139	0,2
11. Toploljubna bukovja	6.992	8,8
Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	1.414	1,8
Primorsko bukovje	5.578	7,1
12. Gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	4.917	6,2
Preddinarsko-dinarsko hrastovo čmogabrovje	539	0,7
Primorsko hrastovje in čmogabrovje na apnencu	4.378	5,5
13. Kisloljubna rdečeborovja	0,00	0,0
14. Bazoljubna rdečeborovja in črnoborovja	0,00	0,0
15. Jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	3.069	3,9
Dinarsko jelovje na skalovju	2.249	2,8
Dinarsko mraziščno smrekovje	820	1,0
16. Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	764	1,0
Jelovje s praprotni	764	1,0
17. Barjanska smrekovja in ruševja	0,00	0,00
18. Macesnovja	0,00	0,00
19. Ruševja	205	0,3
Dinarsko ruševje	205	0,3
Skupaj	79.135	100,0

Vir: Gozdnogospodarski načrt za gozdnogospodarsko območje Postojna 2021-2030. Zavod za gozdove Slovenije, OE Postojna.

Pestrost gozdov

Tako, kot je zanimiva vsa pokrajina v območju, so zelo zanimivi tudi gozdovi. Njihova prostranost je na Snežniško-Javorniški planoti izražena v polnem pomenu, saj v enem kosu poraščajo kar 40.000 ha površine. Javorniki v občini Postojna so najbolj severozahodni del te strnjene zaplate gozda. To je tudi največje strnjeno gozdno območje v Srednji Evropi, ki se nadaljuje na Kočevsko in v Hrvaško. Zaradi razgibanega reliefa, spremenljivega podnebja, pestrih talnih razmer na pretežno karbonatnih kamninah ter drugih okoljskih dejavnikov je za območje značilna velika raznolikost gozdnih združb in gozdnega živalstva.

Gozdne zaplate v nižje ležečih predelih, kjer prevladujejo kmetijska krajina in naselja, so zelo pomembne za ohranjanje vitalnosti krajine. Na pogosto poplavljenih tleh ob Pivki, Nanoščici in Unici domujejo jelševja in vrbovja, ter ostanki nekoč širnih gozdov hrasta doba - dobovja.

Jelševja in vrbovja

Na najnižjih nadmorskih višinah parka, na dnu kraških polj in dolin, se gozd pojavlja le v obliki manjših zaplat. Zamočvirjene uleknine ter brežine potokov in rek so poraščene predvsem z drevesnimi vrstami, prilagojenimi na visoko podtalnico in pogoste poplave.

V jelševjih močno prevladuje črna jelša, druge drevesne vrste so zelo redke. Pod njimi uspevajo različne vrste šašev, v pozni pomladi pa med šaši rumeno zacvetijo vodne perunike in druge, močvirskim tlom prilagojene rastline. Kako izgledajo ti gozdovi si lahko ogledamo na sprehodu ob Nanoščici, ob tem pa toplo priporočamo uporabo gumijastih škornjev.

Bregove kraških potokov in rek obraščajo topoli in vrbe. Značilna vrbovja lahko spoznavamo ob naravoslovnih učnih poteh v Štivanskem logu pri Postojni. Vrbe dobro prenašajo poplave in tudi sušo, saj se v poletnih mesecih talna voda v prevotljenih kraških tleh zelo zniža. Bela vrba ima liste na obeh straneh porasle z dlačicami, ki preprečujejo prekomerno izhlapevanje vode. Ker je vrbov les zelo krhek, pogosto pride do odlomov vej, a drevesa z bujnim odganjanjem iz debel in korenin hitro nadomeščajo izgubljeno. Gosta zarast vrb in topolov upočasnjuje pretok poplavnih voda ter s tem zmanjšuje poplavno ogroženost nižje ležečih območij. Hkrati gost koreninski splet dreves varuje brežine pred vodno erozijo. Vrbovja so tudi edini življenjski prostor za mnoge živalske in rastlinske vrste. Izsekovanje rečnih obrežij se je pokazalo za hudo nespametno, zaradi posledično spremenjenega naravnega ritma življenjskih procesov ob vodah. Naravno obvodno rastje je potrebno ohranяти povsod tam, kjer še uspeva.

Dobovja

Na rodovitnih rečnih naplavinah na kraških poljih, pa tudi ob Pivki in Nanoščici, so nekoč prevladovala dobove hoste. Danes nas na to spominjajo le še manjše gozdne zaplate in posamezni hrasti, ki se

bohotno razraščajo sredi travnikov. Tudi krajevna in ledinska imena, kot so Hrašče, Log, Dobje in druga, pričajo o nekdanji povsem drugačni podobi te krajine.

Dob je dolgoživo drevo iz rodu hrastov, ki ob počasni in enakomerni rasti lahko doseže starost do 800 let. Zaradi obilice želoda so v dobovih hostah nekoč pasli svinje. Precejšen del hrastovih gozdov, je bil izsekan zaradi pridobivanja lesa za gradnjo ladij in za pilote, na katerih stojijo obmorska mesta.

Gozdne zaplate v kmetijski krajini ugodno vplivajo na podtalnico in varujejo kmetijska zemljišča in naselja pred vetrovi. Otočki gozdov sredi polj so zelo pomembni tudi kot zatočišče mnogih živalskih vrst, ki sicer žive v gozdu ali na gozdnem robu. Zaplate, povezane z živimi mejami, omejkami in obvodno drevnino, tvorijo življenjsko pomembno »ožilje« kulturne krajine, saj zagotavljajo pretok in izmenjavo snovi in energije med ekosistemi. V teh krajih je mogoče ob zgodnjih jutrih ali v mraku opazovati srnjad, kako se pase na travnikih, ob vznemirjenju pa si hitro poišče zavetje v bližnjem grmovju ali gozdu. Zlasti manjše živali nujno potrebujejo kritje grmovja in drevja za prehod od ene gozdne zaplate do druge. Živali v gozdnih ostankih sredi kmetijske krajine najdejo tu tudi hrano ter mesto za počitek in razmnoževanje. Le kje bi gnezdele ptice, če ne bi bilo drevja in grmovja? Zanimariti ne smemo niti estetskega učinka gozdnih zaplat in živic v kmetijski krajini, ki bi brez njih izgledala mnogo bolj pusto in neprivlačno.

Iz doline Pivke navzgor proti grebenom in vrhovom Javornikov in Snežnika se gozdovi spreminjajo v rastlinskih pasovih, ki jih tu in tam prekinjajo posebnosti. Gozdovi, ki poraščajo zahodno vznožje gorskega hrbita, se zelo razlikujejo od onih, na vlažnejših vzhodnih pobočjih. Na zahodu prevladujejo nasadi črnega bora, hrastovo-gabrovi gozdovi ter toploljubni listnati gozdovi, ki dobro prenašajo sušo ter uspevajo na plitvih, zelo kamnitih tleh. Vzhodna nižje ležeča pobočja so porasla z dinarskimi podgorskimi gozdovi.

Črni bor

Manjši del gozdov v občini Postojna, večinoma gre za gozdove na območju vadbišča Poček, ima podobno zgodovino kot Nizki Kras v zaledju slovenskega Primorja. Tudi na Pivki so bili gozdovi nekoč močno izkrčeni za pašnike, mnogoštevilno prebivalstvo z množico domačih živali, od konj in oslov do koz, pa je deželo povsem izčrpalo in ogolilo.

Sredi 19. stoletja so se tudi na Pivki začela velika pogozdovanja s črnim borom. Zemlje je bilo tako malo, da so jo morali v koših nositi iz vrtač na pobočja in jo polagati v jamice med skalovjem. Vanje so nato posadili sadike črnega bora. To je edina drevesna vrsta, čeprav ni avtohtona, ki je bila sposobna preživeti hladne zime, poletno pripeko in povsem izsušena tla. Pogozdovanja so trajala dobrih sto let. Najstarejši borovi sestoji se sedaj že redčijo, v spodnjem sloju pa se pojavljajo domače drevesne vrste toploljubnih listavcev. Nasadi črnega bora so upočasnili vetrove, zlasti burjo, ki je divjala preko gole pokrajine in na opuščenih kmetijskih zemljiščih se je začelo zaraščanje s črnim borom,

brinjem, drugim kraškimi grmičevjem in pionirskimi drevesnimi vrstami. Sukcesija tudi v tem predelu počasi napreduje, a sedaj ponovno zelena pokrajina se lahko kaj hitro ponovno spremeni v kamnito goličavo. Velika nevarnost za gozdove so dokaj pogosti požari, ki jih največkrat povzroči malomarno odvržen cigaretni ogorek ali kakšna druga človeška neprevidnost.

Hrastovo – gabrovi gozdovi

Zahodna pobočja Javornikov so v spodnjem delu večinoma zelo suha in topla, zaradi plitvih tal pa tudi precej kamnita. Tod uspevajo gozdovi črnega gabra in hrastov, med katerimi sta najpogostejša cer in graden. Veliko je tudi malega jesena, nekaj manj mokovca. Črnega gabra v sestojih ni težko prepoznati. Njegova skorja je najtemnejša, posebnost pa je tudi njegova rast. Deblo črnega gabra ne raste vertikalno, kot pri vseh ostalih drevesnih vrstah, pač pa izrašča iz tal pravokotno na pobočje. Strmejše, kot je pobočje, bolj poševno rastejo črni gabri.

Med 700 in 1.100 m prevladujejo dinarski jelovo - bukovi gozdovi, ki se zaradi vpliva različnih dejavnikov pojavljajo v različnih podzdržbah. V višjih nadmorskih višinah prehajajo v visokogorske bukove gozdove.

Dinarsko jelovo – bukovi gozdovi

Dinarske jelovo-bukove gozdove uvrščamo med naše najrodovitnejše gozdove. Ponekod se spustijo celo pod 600 m, pa tudi njihova zgornja meja ni povsod enako visoko. Čeprav se zdi, da so čez in čez enaki, s pozornejšim opazovanjem hitro opazimo razlike. Sestoji se spreminjajo glede na globino kraških tal, skalovitost, nagib pobočja, ekspozicijo in druge rastiščne dejavnike. Spreminjata se razmerje med jelko in bukvijo. V vrtačah z globljimi tlemi je več gorskega javorja in velikega jesena, v hladnejših legah je več smreke. Dokaj redko, le posamič, se pojavljata gorski brest in jerebika. Tisa je zaradi redkosti zavarovana in jo je prepovedano sekati. V grmovnem sloju jelovo - bukovih gozdov je manj vrst kot v podgorskih bukovih gozdovih, a kakšna pest malin ali gozdnih jagod se, seveda ob pravem letnem času, vendarle najde.

Visokogorski bukovi gozdovi

Med 1.100 in 1.200 m nadmorske višine se jelke počasi redčijo, dokler povsem ne izginejo. V visokogorskih bukovih gozdovih se posamično pojavlja le gorski javor. Bukev je izredno prilagodljiva drevesna vrsta in je v Sloveniji najpogostejša vrsta. Uspeva od nižin do zgornje gozdne meje. Oblike in dimenzije posameznih bukovih dreves se v visokogorskih gozdovih zelo spreminjajo. Na globokih tleh so visokorasle, z ravnimi debli in enakomerno razvitimi krošnjami. Zelo nizke, tanke in z ukrivljenimi debli uspevajo na kamnitih tleh, izpostavljenih vrhovih in grebenih.

Gozdni rezervati

Na območju občine Postojna se nahajajo tudi gozdni rezervati Bršljanovec, Pleša na Javorniku in Unška koliševka. Varovalni gozdovi so omejeni na strma pobočja Nanosa, obrobje Planinskega polja ter območje Jame pod Babo in Planinske koliševke. Ocena ZGS, OE Postojna je, da bo gozdnatost v občini v prihodnje stabilna oziroma ima celo trend povečevanja, kar s stališča gozdarstva ni najbolj zaželeno. Gozdni rob mora ostati bolj stabilen, njegove spremembe pa naj bodo le rezultat načrtovanih posegov v prostor. V ta namen je smiselno, da se v prostorskih aktih občine določi tudi prepletajoča raba, ki bi omogočila krčitve gozdov v kmetijske namene na za to sprejemljivih območjih.

Vir: Okoljsko poročilo za Občinski prostorski načrt občine Postojna, 2010, str. 41.

2.1.9. Hidrologija

Varstvo vodnih virov za javno oskrbo s pitno vodo opredeljuje Zakon o vodah (Ur. l. 67/2002). Vodovarstvena območja se določijo, da se vodno telo zavaruje pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali na njeno količino.

Zaradi različne stopnje varovanja se v vodovarstvenem območju lahko oblikujejo notranja območja z različnimi stopnjami varovanja. Na vodovarstvenem območju se lahko omejijo ali prepovejo dejavnosti, ki bi lahko ogrozile količinsko ali kakovostno stanje vodnih virov.

Poteg tega so v občini Postojna območja varstva vodnih virov, ki so bila določena na podlagi Odloka o zaščitnem območju vodnega izvira Malni in vodnega zajetja pri Planini pri Rakeku (Ur. list, št. 13/71), Odloka o varstvenih pasovih Nanoških vodnih virov in ukrepih za zavarovanje kakovosti in količin pitnih voda (Ur. list, št. 37/97) ter Odloka o varstvu krajevnih vodnih virov v Občini Postojna (Ur. list, št. 50/98).

Spodnja Pivka, kamor spada občina Postojna, je zaokrožena in v marsičem močno individualizirana pokrajina, vendar ne pripada samo enemu samemu porečju niti ne enemu samemu povodju. Reka Pivka je izvirni krak Ljubljani in sodi v Črnomorsko povodje. Porečju Vipave (Jadransko povodje) pripadajo potok Lokva, ki ponikne pod Predjamskim gradom, Belska voda ter Šmihelske in Stranske Ponikve. V porečje Reke (jadransko povodje) se podzemeljsko odteka potok Rakulščica z manjšimi pritoki.

V občini Postojna prevladuje kraški vodonosnik z apnenčasto podlago, kar omogoča podzemno pretakanje voda preko razširjenih razpok in kanalov v različnih smereh proti izvirov na obrobju. Na zahodnem delu doline Pivke se stika s flišnimi kamninami in mlajšimi rečnimi nanosi, ki zaradi svoje slabše prepustnosti predstavljajo lokalno hidrološko pregrado in povzročijo površinski tok. Debelina nanosov je majhna, pod njim se namreč sklenjeno še naprej razteza kraški vodonosnik vse do

Vipavske doline. Voda se razteka proti izvirom na Planinskem polju (Malenščica, Unica, Škratovka) in v Rakovem Škocjanu (Kotlič, Prunkovec), proti izvirom Vipave v Vipavski dolini ter proti kraškim izvirom ob reki Pivki. Vode na območju južno od izvirov Pivke deloma odteka proti izvirom v povodju reke Reke.

Reke - Območje občine sestavljajo 3 večji vodotoki: Pivka, Nanoščica in Unica.

Reka Pivka in njen poplaveni svet povezuje kamninsko razgiban svet v enotno območje. Pivško podolje je neke vrste ločnica med Črnim in Jadranskim morjem. Njen največji pritok je Nanoščica. Sklenjen površinski tok reke Pivke se začne ob visokih vodah pri Zagorju v občini Pivka. Njen glavni izvir je v kraški globeli zahodno od Zagorja. Iz porečja Pivke odteka vode po dveh poteh. Visoke se prelivajo na površje in napolnijo strugo reke Pivke, ki teče sklenjeno od Zagorja do ponorov pri Postojnski jami. Nizke pa se pretakajo podzemno neposredno proti Planinskemu polju.

Dolžina celotnega podolžnega profila znaša 26 km, od tega je več kot polovica toka nestalnega. Poplave na reki Pivki povzročajo tako kraške kot tudi površinske vode in so sezonske. Zaledja reke Pivke ne moremo natančno določiti zaradi pojava bifurkacije. Voda se namreč v izvire odreja iz različnih zakraselih območij, zato razvodnice ne določimo po slemenih vzpetin, otežen pa je tudi izračun specifičnega odtoka. Struga se napolni le ob močnejših deževjih, ko se aktivirajo tudi občasni izviri.

Spomladi in poleti ob višku padavin Pivka tudi poplavlja. V povprečju nastane okoli 5 poplav na leto, prevladujejo pa kratkotrajne poplave, ko voda vztraja na poplavljenem območju največ tri dni. Z namenom preprečitve poplav so v preteklem obdobju regulirali ves zgornji tok Pivke, vendar kljub melioracijami niso mogli odpraviti poplav. Glede na meritve parametrov, ki so se ugotavljali pri izvajanju Monitoringa kakovosti površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2006, letne povprečne vrednosti fizikalno-kemijskih parametrov na merilnem mestu v Postojni niso presegale mejnih vrednosti, predpisanih z Uredbo o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/09). Za vodotok je bilo ugotovljeno dobro kemijsko stanje.

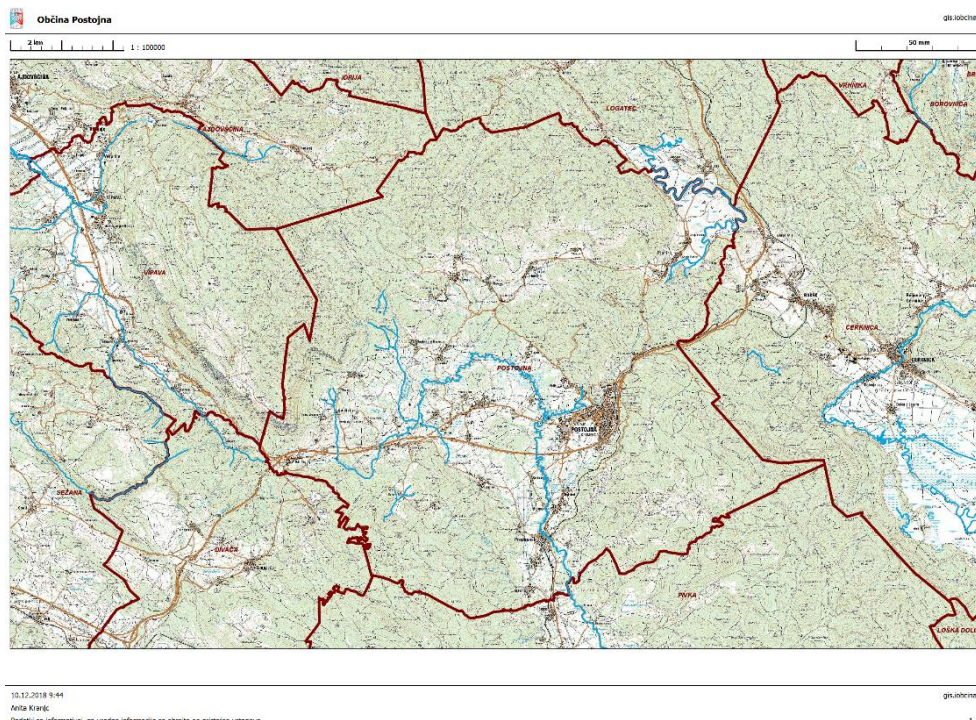
Reka Nanoščica izvira v narivu gore Nanos, izpod katere v več povirjih izviri vodotoki. Najpomembnejši izvir je Globoščak, z leve strani pa se v Nanoščico stekajo še potoki Žabovec, Podnanoščica (Šmihelski potok) in številni manjši potoki iz Zagonskih brd ter z desne potok Mrzlek pod Hraščami. Z južnega obrobja območja, na stiku z Orehovskim krasom, dobi Nanoščica močan pritok Korentan. Reka Nanoščica se pred Postojno zlije z reko Pivko. Vode severno od Nanoščice odteka v Vipavo in nato v Jadransko morje, zaradi tega je v tem primeru mogoče določiti razvodnico med povodjema.

Na aluvialnih ravninah ob Nanoščici najdemo podtalnico tik pod površjem, zato so tu razvita obsežna močvirja. Kraški izviri na obrobju kotline pa ob obilnem deževju izdatno zalivajo območje ter tako prispevajo k rednim poplavam, kar je sicer značilnost celotne Pivške kotline. Zaradi vododržnosti gostota rečne mreže doseže 1,52 km/km² (Vir: Površinski vodotoki in ..., 1994), kar je nad slovenskim

povprečjem, ki znaša $1,23 \text{ km/km}^2$. Na vodozbirnem zaledju je po podatkih postaje Mali Otok v obdobju 1971–2000 v povprečju na leto padlo 1904 mm padavin in izhlapelo 663 mm, kar pomeni, da je letno odteklo 1241 mm padavinske vode. Specifični odtok je znašal 33 l/s/km^2 , povprečni letni pretok pa $1,57 \text{ m}^3/\text{s}$, kar je glede na skromnost vodozbirnega zaledja ($47,32 \text{ km}^2$) veliko. Specifični odtok tako preseže slovensko povprečje, ki za enako obdobje znaša 27 l/s/km^2 . Reka Nanošica ni bila vključena v Monitoring kakovosti površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2006, zato za njeno kemijsko in biološko stanje ni javno dostopnih podatkov.

Unica je kraška reka, ki izgublja vodo v številnih ponorih. Izvira v Planinski jami, kjer se v največjem evropskem podzemnem sotočju združita reki Pivka in Rak. Po 1,5 km toka pridobi vodo iz pritoka Malenščica in hudournika Škratovke. Na jugovzhodnem robu polja Unica ponikne v številnih ponorih: Mrčonovi ključi, Milavcovi ključi, Žrnki, Ribce, Dolenja loka, Laška žaga.

Poplave so najpogostejše jeseni in trajajo povprečno mesec na leto. Ob višjih vodah se ojezeri tudi severni del Planinskega polja, voda pa odteka v t. i. Putikovi štirni (Vir: Torkar, 2010). Unici se po nekaj kilometrih površinskega toka iz zatrepne doline pridruži reka Malenščica, ki skupaj z njo ponikne v podzemlje. Pritok Malenščica ima stalne in izdatne izvire, ki Unici doprinesejo do 10 % pretoka. Ob daljši suši premorejo kar $1,1 \text{ m}^3/\text{s}$ pretoka, medtem ko lahko pretok Unice upade na nekaj 100 l/s. Monitoring kakovosti površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2006 je pokazal, da letne povprečne vrednosti fizikalno-kemijskih parametrov na merilnem mestu Hasberg za Unico in Malni za Malenščico kmalu po izviru niso presegale mejnih vrednosti, predpisanih z Uredbo o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/09).

Slika: Mreža vodotokov v občini Postojna (Atlas okolja, 2018)

Fotografija: Urejeno obrežje reke Pivke pri Postojnski jami 2018, arhiv Občine Postojna

Vode

V Okoljskem poročilu za Občinski prostorski načrt občine Postojna iz leta 2010, str. 53 so podani splošni okoljski in varstveni cilji za površinske vode:

- izboljšanje kakovosti površinskih voda z uvrstitvijo v višji kakovostni razred
- upoštevanje naravne zakonitosti vodnega režima
- ohranjanje prehodnih koridorjev ob vodotokih in sonaravno urejanje vodotokov
- zmanjšanje poplavne ogroženosti urbanih površin in infrastrukture (protipoplavni ukrepi) zagotovitev čiščenja odpadnih voda
- dograditev omrežja za odvajanje odpadnih vod, prednostno na območjih brez urejenega omrežja
- ureditev čiščenja odpadnih vod z naravnimi samočistilnimi sistemi (rastlinske čistilne naprave) za razložena naselja in poselitvena območja, ki so oddaljena od zbiralnikov odpadnih vod
- sanacija obstoječega in ureditev novega odvodnjavanja meteornih voda iz utrjenih površin

2.1.9.1. Kakovost podzemnih voda

Občina Postojna ima z namenom varstva in ukrepov za zavarovanje vodnih zajetij sprejet Odlok o varstvu krajevnih vodnih virov v Občini Postojna (Ur. l. RS, št. 50/98). Zavarovanje se nanaša na izvire izpod Nanosa, izvire med Hruševjem in Prestrankom, izvire v Podgori in pri Planini. Za omenjene vodne

vire so določeni najožji varstveni pas z najstrožjim režimom varovanja, ožji pas s strogim režimom varovanja in širši varstveni pas s higiensko-tehničnim režimom zavarovanja.

Za ta območja so z Odlokom določeni režimi upravljanja. Za območje Nanoških vodnih virov je občina Postojna skupaj z občinama Divača in Vipava sprejela Odlok o varstvenih pasovih Nanoških vodnih virov in ukrepih za zavarovanje kakovosti in količin pitnih voda (Ur. l. RS, št. 37/97). V jugovzhodnem delu občine na območju Javornikov leži vodni vir Malni, ki predstavlja 98 % vse pitne vode v občini in nima zakonsko opredeljenih vodovarstvenih območij. Od leta 2006 aktivnosti v zvezi z določitvami vodovarstvenih pasov virov pitne vode ter njihovo zakonsko zaščito potekajo na Ministrstvu za okolje, ki je do sedaj predlagalo 5. vodovarstvenih pasov za zaščito omenjenega vodnega vira.

Monitoring kemijskega stanja podzemnih voda država zagotavlja v skladu z Zakonom o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 39/06, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13) in podzakonskima aktoma Uredbo o stanju podzemne vode (Ur. l. RS, št. 25/09, 68/12) in Pravilnikom o monitoringu stanja podzemne vode (Ur. l. RS, št. 31/09). V letu 2005 je bil izdan Pravilnik o določitvi vodnih teles podzemne vode (Ur. l. RS, 63/02), ki je ozemlje Republike Slovenije razmejil na 21 vodnih teles podzemne vode.

Območje občine Postojna tako spada na področje vodnega telesa z medzrnsko poroznostjo Kraška Ljubljana, znotraj katerega sta bili vzpostavljeni dve merilni mesti mreže državnega monitoringa in sicer na izviru Malenščice ter izviru Veliki obrh. Na osnovi statistično obdelanih rezultatov monitoringa kakovosti podzemne vode ter ugotavljanja skladnosti pitne vode, ki izvira iz vodnega telesa Kraška Ljubljana, se ocenjuje, da je bilo kemijsko stanje vodnega telesa v letu 2006 dobro. Na vodnem telesu Kraška Ljubljana v obdobju od leta 1998 do leta 2005 za noben parameter podzemne vode ni ugotovljen dolgoročni trend zniževanja ali rasti. Na merilnih mestih Malenščica in Veliki Obrh je kakovost podzemne vode v letih 2006 ustrezala predpisom, saj je bila povprečna vrednost vseh merjenih parametrov podzemne vode nižja ali enaka standardu kakovosti.

V zaledju vodnega zajetja Malni so najbolj tvegane in ogrožajoče dejavnosti za onesnaženje vode:

- vojaške dejavnosti na OSVAD Postojna (vadbišče Poček)
- izlivanje gnojevke iz gnojišč in točkovno izlivanje gnojevke v naravo ter škropljenje kmetijskih površin ob neprimernem času oz. razmerah v naravi, ki so v nasprotju s predpisi in dobro kmetijsko prakso
- komunalne odplake mimo čistilnih naprav, neposredni iztoki premalo očiščenih voda
- neposredno iz čistilnih naprav v kras in razlivanje komunalnih odplak v primerih poplavljanja čistilnih naprav ob razlivanju visoki kraških voda
- odpadki (zlasti nevarni odpadki) v jamah in na drugih neustreznih lokacijah
- neustrezen in pomanjkljiv sistem zaščite pred odcejanjem vode z AC Postojna – Unec

2.1.9.2. Kakovost pitne vode

Občina Postojna ima z namenom varstva in ukrepov za zavarovanje vodnih zajetij sprejet Odlok o varstvu krajevnih vodnih virov v Občini Postojna (Ur. l. RS, št. 50/98). Zavarovanje se nanaša na izvire izpod Nanosa, izvire med Hruševjem in Prestrankom, izvire v Podgori in pri Planini. Za omenjene vodne vire so določeni najožji varstveni pas z najstrožjim režimom varovanja, ožji pas s strogim režimom varovanja in širši varstveni pas s higiensko-tehničnim režimom zavarovanja. Za ta območja so z Odlokom določeni režimi upravljanja. Za območje Nanoških vodnih virov je občina Postojna skupaj z občinama Divača in Vipava sprejela Odlok o varstvenih pasovih Nanoških vodnih virov in ukrepih za zavarovanje kakovosti in količin pitnih voda (Ur. l. RS, št. 37/97). V jugovzhodnem delu občine na območju Javornikov leži vodni vir Malni, ki predstavlja 98 % vse pitne vode v občini in nima zakonsko opredeljenih vodovarstvenih območij. Od leta 2006 aktivnosti v zvezi z določitvami vodovarstvenih pasov virov pitne vode ter njihovo zakonsko zaščito potekajo na Ministrstvu za okolje, ki je do sedaj predlagalo 5. vodovarstvenih pasov za zaščito omenjenega vodnega vira. Veliko nevarnost za onesnaženje vodnega vira Malni predstavlja vojaško vadišče Poček. Leta 1997 je ZRC SAZU, Inštitut za raziskovanje krasa, pri raziskavi vpliva dejavnosti v zvezi z vadiščem Poček ugotovilo povišano vsebnost težkih kovin (nikelj, kadmij, baker in cink) v izviru Malni in povišano vsebnost kadmija, broma in joda v tleh na tem območju. Voda iz izvira Malni se črpa naprej v čistilno napravo Malni 70 m nad izvirom, kjer se surova voda prečisti v postopkih usedanja, filtriranja in dezinfekcije. Tako pripravljena zdravstveno ustrezna pitna voda se od tu ponovno črpa do pretočnega objekta okoli 150 m višje. Od tam voda odteka gravitacijsko do rezervoarjev na Soviču nad Postojno in del naprej v rezervoar nad Pivko.

Centralni vodovod Postojna - Pivka je povezan z vodovodom Nanoških virov, kar omogoča sočasno medsebojno napajanje. Izvir Korentan trenutno ni vključen v vodovodni sistem. Naselja, ki imajo lastni vodovodni sistem, so Malo in Veliko Ubelsko, Razdrto in del Šmihela.

Za izvire pod Nanosom, izvir pri Planini (Lepena) velja, da so zmerno ranljivi glede na njihovo lokacijo in geološke značilnosti ter malo ogroženi zaradi obstoječih dejavnosti v prostoru. Za območje vodnega vira Korentan je značilna dobra zakraselost in številne vrtače, ki so razporejene vzdolž glavnih tektonskih struktur. Območji Hrušiškega kamnoloma in dobro prepustne razpoklinske cone na vzhodnem robu vasi Hruševje sta s stališča ranljivosti neugodni. Pri kamnolomu je problematična predvsem majhna debelina varovalnega pokrova nad zakraselim apnencem. S stališča obremenjenosti so v zaledju izvira razmere zelo ugodne, saj gre za redko poseljeno območje. Na kraških tleh tako ležita le naselji Orehek in Hruševje. Nevarnost predstavljajo predvsem nelegalna odlagališča odpadkov. Karta ogroženosti povzema pričakovane verjetnosti škodljivih posledic onesnaženja. Za vodni vir Korentan so bila kot najbolj ogrožena območja izpostavljena kamnolom Hruševje, odsek regionalne ceste Razdrto-Postojna ter posamezna območja s kraškimi objekti ob kolovoznih poteh znotraj zaledja.

Tabela: Notranji nadzor pitne vode za leto 2023 po oskrbovalnih območjih

Ime oskrbovalnega območja		(N) vseh vzorcev	(N) občasna MB	(N) neskladni občasna MB	(N) paraziti	(N) neskladni paraziti	(N) redna KEM	(N) neskladni redna KEM
Osrednji del Strane–Hruševje–Šmihel	Vodarna Malni	30	16	0	2	0	12	0
	Zajetje Korotan	25	12	0	1	0	12	0
	Šmihel pod Nanosom	25	12	0	1	0	12	0
	Strane	24	12	0	0	0	12	0
SKUPAJ		104	52	0	4	0	48	0

Legenda: (N): število vzorcev; **občasna MB:** Koliformne bakterije, *Escherichia coli*, Enterokoki, *Clostridium perfringens* (vključno s spori), Število kolonij pri 22°C in 37°C; **redna KEM:** pH vrednost, Električna prevodnost pri 20 °C, Preostali prosti klor, Vonj, Barva, Motnost, Amonij, Nitrit, Oksidativnost in/ali TOC, Aluminij; **občasna KEM:** parametri skupine B, kemijski parametri Uredbe o pitni vodi.

Vir: Kovod Postojna (Poročilo o skladnosti pitne vode v letu 2023 za vodovodna sistema Postojna-Pivka in Suhorje)

Povzetek

- Kakovost pitne vode je dobra. V letu 2022 in 2023 je bila skoraj 100% odvzetih vzorcev skladnih z določili Pravilnika o pitni vodi.
- Kemijsko stanje površinskih voda je bilo v letu 2023 ocenjeno kot dobro. Ravno tako tudi trend zadnjih 5 let.
- Iz rezultatov poročil preskušanj pitne vode na vodovodnem sistemu Postojna – Pivka vseh oskrbovalnih območjih je mogoče povzeti, da je priprava pitne vode s strokovnim delom in požrtvovalnostjo zaposlenih ustrezna in zadošča zahtevam pravilnika. K stabilni pripravi ter varni in kakovostni distribuciji pitne vode je pripomogla uresničitev pomembnega infrastrukturnega projekta, ki se je zaključil v sredini leta 2018 (več kot 41 milijonov evrov vreden projekt za oskrbo s pitno vodo za cca 21.000 prebivalcev).
- V jesenskem času je surovo načrpana voda bolj obremenjena z raztopljenimi organskimi snovmi.
- Analize težkih kovin v vodi ustrezajo kriterijem dobrega kemijskega stanja.
- Kemijsko stanje podzemnih voda je v vseh parametrih dobro. Nobeden izmed kontroliranih parametrov ne presega mejnih vrednosti niti ga ni mogoče zaznati kot problematičnega. Vrednosti so zelo nizke in iz poročil vzorčenja pitne vode je mogoče razbrati, da se vrednosti posameznih kontroliranih parametrov gibljejo pod detekcijo kalibrirane oz. akreditirane vrednosti merilnika. Kar se ocenjuje le kot prisotno v sledih.

2.1.9.3. Odpadne vode

Kanalizacijsko omrežje v mestu Postojna je vzpostavljeno, tako da se bodo novi objekti lahko nanj priključili in ne bo prihajalo do nekontroliranega odtoka v podtalnico. Obstoječa čistilna naprava v Stari vasi je kapacitete 15.000 PE in je polno obremenjena. Že v fazi projektiranja je bila predvidena njena razširitev, tako da se v primeru novogradenj na območju mesta Postojna razširitev lahko tudi izvede. Pri širitvi proizvodnih površin na območju Loga lahko nastajajo industrijske odpadne vode, ki jih je potrebno odvesti v kanalizacijo in ustrezno očistiti na čistilni napravi, skladno z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Ur. l. RS, št. 47/05, 45/07). Odpadne industrijske vode je potrebno pred izpustom v javno kanalizacijo zajeti in predhodno očistiti. Upravljaivec naprave, ki proizvaja odpadno industrijsko vodo, mora izvajati ukrepe za zmanjševanje emisije snovi in toplote in ravnanje z odpadnimi vodami skladno s predpisi, ki urejajo emisije snovi pri odvajanju odpadne vode iz posameznih vrst naprav. Skladno z zgoraj omenjeno Uredbo je za obratovanje naprave, ki odvaja industrijsko odpadno vodo v javno kanalizacijo, ali neposredno v površinske vode ali posredno v podzemne vode, potrebno pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Ob upoštevanju zakonskih predpisov in ob ustrezni komunalni ureditvi območja ne pričakujemo bistvenih vplivov na kakovost podtalnice.

Glede na dejstvo, da vodovarstveni pasovi vodnega vira Malni še niso natančno določeni in zakonsko opredeljeni, je težko predvideti ukrepe za odvajanje komunalne odpadne vode. Tako je možno predvideti začasne ureditve. Ravnanje z odpadno komunalno vodo iz nastanitvenih ter gostinskih objektov je potrebno nujno urediti z zbiranjem v nepredušno zaprti greznici, ki ima opravljen atest, potrjen s strani pristojne organizacije, ali pa jih očistiti na mali (rastlinski) čistilni napravi. Upravljaivec objekta, kamor sodi tudi greznica, mora zagotoviti redno črpanje greznice, ki ga vrši pristojna javna služba. V kolikor se kasneje z natančnejšo opredelitvijo vodovarstvenih pasov za vodni vir Malni izkaže, da predvideni objekti segajo v varstveni pas s strogim režimom varovanja in bi dejavnost lahko imela bistveni vpliv na vodni vir, potem naj se gradnja bungalovov ne izvede.

Povzetek

- V občini se nahajata 2 čistilni napravi nad 50PE v lasti Občine. Prva čistilna naprava CČN Postojna 21.000 PE in druga KČN Hruševje za 400PE .
- V letu 2023 se je na čistilni napravi čistilo 991644 m³ odpadne vode. Povprečna učinkovitost čiščenja po vrednosti KPK znaša 95,53 %.
- Največja ČN je CČN Postojna in ima terciarno stopnjo čiščenja. Kapacitete ČN so zadostne tudi za v prihodnje.
- V občini je 5 zavezancev za izvajanje obratovalnega monitoringa industrijskih odpadnih voda (podatki leto 2023), od tega se industrijska odpadna voda odvaja na komunalno čistilno napravo CČN Postojna iz 5 industrijskih naprav.

- Večji onesnaževalci: Liv Hidravlika in kolesa, d.o.o. - kovinsko predelovalna panoga, Postojnske mesnine - klavniške odpadne vode, Publicus Ljubljana - deponijske odpadne vode, Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča Postojna in Bolnišnica Postojna; industrijske odpadne vode predstavljajo skupaj 3% glede na prodano vodo, oziroma 1% glede na vso očiščeno vodo.

2.1.10. Geologija

Za občino Postojna je značilna pestra in raznolika geološka zgradba, saj obravnavano območje pripada Zunanjim Dinaridom. Glavne tektonske enote so Pivška kotlina, ki jo zaradi kamninske dvojnosti delimo na Zgornjo (apnenci) in Spodnjo Pivko (fliš), dva ravnika – krpi apnenca – Prestranski in Slavinski ravniki, ki prekinjata flišno ozemlje, in Visoke dinarske planote (Nanos, Javornik, Hrušica in Snežnik), ki obrobajo ravninski svet. Območje prečkajo trije večji prelomi (Idrijski, Predjamski in Raški), kar se odraža v pestri potresni dejavnosti. Obravnavamo območje sestavljata dva tipa površja: kraški in fluvialno-denudacijski relief. Kraški relief se pojavlja v Zgornji Pivški kotlini, na Planinskem polju in visokih dinarskih planotah. Fluvialno-denudacijski relief pa je značilen za Spodnjo Pivško kotlino. Glavna razlika med obema tipoma je v topnosti matične kamnine, ki pripomore k delovanju drugačnih procesov na vsakem od tipov reliefa.

Območje današnje občine Postojna je bilo zaradi ugodne lege poseljeno že v starejši kameni dobi, saj so arheologi v Pivški kotlini odkrili najstarejša najdišča prvih človekovih ostankov na Slovenskem. Do danes so odkrili devet paleolitskih najdišč, ki jih predstavljajo kraške jame in spodmoli, med katerimi so po številu arheoloških najdb najpomembnejši Betalov spodmol, Postojnska in Otoška jama, Jama v Lozi in Parska golobina.

2.1.10.1. Geomorfološke značilnosti

V grobem lahko območje občine Postojna razdelimo v tri geografska območja. Severni del predstavljata visokogorski kraški planoti Hrušice in Nanosa, ki sta del niza visokih kraških planot, ki ločuje celinski del Slovenije od sredozemskega. Jugovzhodni del zavzema gozdnata in povsem neposeljena visoka kraška planota Javorniki, ki se naprej proti jugu prevesi v območje Snežnika. Od Nanosa in Hrušice jo loči okrog 4 km širok pas nižjega sveta pri Postojnskih vratih. Preostali del ozemlja občine sodi v Pivško podolje, to je pokrajin ob reki Pivki, ki jo obdajajo omenjene visokogorske kraške planote. Vanjo sodi tudi nižinski svet ob reki Nanoščici. Krajinsko sliko občine Postojna sestavljajo tipične kraške oblike reliefa, strnjene gozdovi, prostrani travniki, grmovne in drevesne živice, obcestne vasi in strnjene vasi v zaraščanju. Območje občine je reliefno zelo pestro ter močno razgibano, kar je posledica prisotnosti različnih površinskih dejavnikov. V največji meri sta prisotna fluvialni ter kraški relief. Najvišjo nadmorsko višino v občini ima Suhi vrh na Nanoški planoti (1313 m), ki se vleče naprej proti Hrušici na okoli 1000 metri nad morjem do Javornikov v JV delu občine, ki segajo do 1268 metrov

nad morjem. Osrednji del občine predstavlja pretežno nižinski svet, ki se vleče v smeri od jugozahoda proti severovzhodu, to je od Razdrtega pa do najnižjega dela na Planinskem polju (445 metrov nad morjem).

Območje Javornikov je v 9/10 prekrito z apnenci kredne starosti, dolomita je malo. 2/3 površja Nanosa in Hrušice pokrivajo apnenci, četrtno dolomit ostalo pa fliš. Vse tri planote je izoblikovalo površinsko delovanje vodotokov, ki so zniževali nagubane predele in zasipavali doline, zato se je površje uravnavalo, na kar kažejo precej izenačene višine kopastih vrhov. Ko je rečna erozija odstranila nepropustne kamnine so se na površju prikazale prepustne kamnine, predvsem apnenci.

Raztapljanje apnenca je ustvarilo vrsto kraških pojavov, pokrajina pa je dobila značilno kraško podobo – v grobem uravnano, a v drobnem razjedeno. Kljub veliki namočenosti so kraške planote skoraj brezvodna pokrajina. Zaradi kraškega površja je razvodnica na vseh treh planotah nejasna.

2.1.11. Paleontologija

V območju občine Postojna je zaradi specifične prehodnosti prostora iz Furlanije prek Vipavske doline ter iz morja prek doline reke Reke in Krasa v osrednjo Slovenijo prisotna številna, raznovrstna in tudi v slovenskem prostoru izredno pomembna arheološka dediščina. Postojnska vrata (612m) so najugodnejši naravni prehod med Sredozemljem in srednjo Evropo v vzhodnem obrobju Alp. Tako kot ljudje, so po tej poti že v preteklosti stopale številne živali, katerih ostanki so nema priča bogate zgodovine.

2.1.11.1 Kostni živali v jamah – neme priče preteklosti

V kraških jamah je nešteto kosti različnih živalskih vrst, tudi veliko takih, ki na območju Slovenije še vedno živijo. V sedimentih jam pa najdemo tudi kosti živali, ki so tu živele v davni preteklosti. Vrste, prilagojene izrazito hladnemu podnebjju, so danes razširjene le še v skrajnih arktičnih pokrajinah. Nekatere vrste iz izrazito toplih obdobj so preživele v savanah ter gozdovih Afrike in Azije. V jamah so tudi kostni ostanki živalskih vrst, ki so že zdavnaj izumrle.

Kraške jame si za bivališča in zatočišča izbirajo živali, kot so medvedi, jazbeci, lisice in kune. V jame prinašajo ostanke svojega plena, v jamah pa pogosto tudi same poginejo. Kraške jame, zlasti brezna, so lahko tudi naravne pasti. Živali v navpična brezna občasno padejo po naključju in tam poginejo. Kostni ostanki se v jamah dobro ohranijo, na površini pa so navadno podvrženi hitremu preperevanju.

Kosti v kraških jamah sproti zasipavajo sedimenti, kot so grušč in prst na dnu kraških brezen ali pa naplavine ob bregovih kraških rek ponikalnic. Prek sedimentov se v jamah odlagajo tudi raztopljeni apnenci v obliki sig in kapnikov. Kosti se tako v tisočletjih sprimejo v tako imenovano kostno brečo in

so podvržene počasnemu procesu fosilizacije, pri katerem organski material v kostnih in drugih ostankih nadomestijo anorganski minerali in se tako ostanki spremenijo v fosile.

Novi zemeljski vek, imenovan kenozoik, se je začel pred 65 milijoni let po kataklizmičnem padcu asteroida na Zemljo in izumrtju dinosavrov. Delimo ga na dve obdobji, in sicer na starejši terciar in kvartar, v katerem živimo zdaj. Obdobji kvartarja sta pleistocen, trajal je približno 2,7 milijona let, in holocen. Pleistocen imenujemo tudi obdobje ledenih dob in zanj je bilo značilno burno in nenehno menjavanje hladnih in toplih obdobji. Podnebnim spremembam se je prilagajalo rastlinstvo in hkrati z njim tudi živalstvo. Holocen ali sedanjost je toplejše obdobje, ki se je začelo pred približno 11.500 leti in traja še danes.

2.1.12. Pedološke značilnosti

Pedološka zgradba območja Nanosa, Hrušice in Javornikov je dokaj enakomerna. Na krednih in jurskih apnencih so se razvile rahlo bazične rjave pokarbovatne prsti in deloma še rendzine na strmejših predelih. Na slabše topni dolomitni podlagi je prst plitvejša in navadno bolj kislota kot na apnencu. Zaradi zakraselosti površja je debelina prepereline zelo neenakomerna. Marsikje so na površju vidne skale, drugod pa sežejo prsti v špranjah in žepih tudi več metrov globoko. V nižinskem predelu občine, to je v Pivškem podolju, se prepletata dva glavna tipa talne podlage. Ob vodah najdemo oglejene prsti, ki jih poraščajo mokrotni travniki. Za oglejene tipe tal je značilno, da so nasičena z vodo in slabo zračna, zato v njih vladajo redukcijske razmere. Značilno sivo ali sivkasto barvo tlom daje reducirano železo. V delu tal, kjer prihaja do občasne prezračitosti, pa se pojavi značilna sivo rjava lisavost ali marmoracija. Za višje, sušnejše površje pa sta prav tako značilni rendzina in rjava pokarbovatna tla. Na Spodnji Pivki in v Postojnski kotlini ovirata večjo rodovitnost visoka talna voda z močvirji in logi ter poplavna območja. Na kraški Zgornji Pivki pa je obdelovanje tal težavno predvsem zaradi plitve prsti. Na območju občine Postojna ni prisotnih nahajališč kovinskih in energetskih mineralnih surovin. V občini Postojna se nahaja en pridobivalni prostor, za katerega je država podelila rudarsko pravico za gospodarsko izkoriščanje mineralne surovine. To je kamnolom tehničnega kamna-dolomit v Šmihelu pod Nanosom (Bukovje).

Pozitivni vplivi turizma:

- pridobljena finančna sredstva za ureditev zaščitene območij
- vedno večja osveščenost o pomembnosti zaščite vodnih virov
- razvoj raznovrstnih dejavnosti, na manj dostopnih področjih
- kraški svet je postal ena glavnih turističnih atrakcij

Negativni vplivi turizma:

- večja onesnaženost vodotokov
- velika onesnaženost kraškega podzemlja
- poplavna nevarnost ob močnem deževju

- slabša dostopnost, slaba telekomunikacijska in druga infrastruktura na manj dostopnih območjih

2.1.13. Pokrajina in razgledi

Občina Postojna leži v jugovzhodni Sloveniji pretežno na dinarskem območju oz. na prehodu med dinarskim in submediteranskim (ob sredozemskim) območjem, v Notranjsko – Kraški regiji. Meji na občine Logatec, Cerknica, Pivka, Divača, Vipava in Ajdovščina. Občina se razprostira od visoke dinarske planote Trnovski gozd, Nanos in Hrušica preko Postojnskih vrat do visokih dinarskih planot Javorniki in Snežnik, ki ju na primorski strani obdaja Pivško podolje, na celinski strani pa Notranjsko podolje.

Tako imenovana Postojnska vrata (612m) so naravna zareza med razčlenjenima in gozdnatima kraškima planotama Javorniki na vzhodu in Hrušico na zahodu in predstavlja najnižji, zgodovinsko pomemben prehod oziroma prometno povezavo iz osrčja srednje Evrope, proti severnemu delu Jadranskega morja in v Padsko nižino. Najnižjo točko v občini predstavlja Planinsko polje (446 m), najvišjo pa Suhi vrh na Nanoški planoti (1.313 m).

Postojnska regija je pravo malo bogastvo hribov, gora, gričev in raznih pohodnih ter učnih poti. Pohodniki se vedno znova radi vračajo po nove izkušnje in čudovite razglede, ki se jim kot nagrada ponujajo ob osvojenih vrhovih.

Nanos (1.313 m)

Velika kraška planota, ki ločuje osrednji del Slovenije od Primorja. Njegov najvišji vrh je Suhi vrh, s 1.313 m. Iz Nanosa se razteza čudovit pogled v smeri slovenskega dela Alp ter v smeri Snežnika in Primorja. Planota je kot pohodniška točka dostopna tudi za družine z majhnimi otroki. Od vrste planinskih poti, ki vodijo na njegov vrh je najbolj priljubljena tista, ki se prične v Razdrtem.

Nanos predstavlja priljubljeno točko za kolesarje. Spoznavanje planote s kolesom je zelo zanimivo, saj je pobočje primerno za ljudi z različnimi kondicijskimi sposobnostmi. Vsak posameznik si lahko izbere zase primerno pot. Pot na Nanos po položni poti traja 2 uri 20 min, po strmi poti pa približno eno uro, oziroma odvisno od hitrosti vašega koraka.

Tik pod Plešo (najbolj izrazitim vrhom Nanosa) se nahaja Vojkova koča. Ta obiskovalcem nudi možnost okrepčila in prenočitve.

Fotografija: Nanos, avtor Tomaž Penko

Koča Mladika na Pečni rebri (733 m)

Pot na kočo Mladiko, z izhodiščno točko v Postojni, je predvsem med prebivalci Postojne in okolice priljubljena sprehajalna pot. Koča Mladika velja za prijetno razgledno in izletniško točko, stoji pa na južnem pobočju, malo pod vrhom Pečne rebri. Z nje se razteza čudovit razgled na Postojno in njeno širšo okolico.

V koči je od pomladi 2020 na voljo tudi domača hrana in pijača. Dostop je mogoč z avtomobilom, s kolesom ali peš. Sprehod do koče traja približno 30 minut, ob počasnejši hoji pa lahko tudi dlje.

Fotografija: Koča Mladika, arhiv Koče Mladike

Fotografija: Koča Mladika, arhiv Koče Mladike

Sovič z ruševinami gradu Postojna (677 m)

Povsem nezahteven, toda zelo zanimiv mestni grič Soviç s čudovitim razgledom na mesto Postojna.

Nahaja se nad najstarejšim delom Postojne, ki se imenuje Majlont. Na vrh Soviça boste prišli najhitreje prav skozi Majlont in sicer tako, da za Inštitutom za raziskovanje krasi nadaljujete pot po Vegovi ulici. Nanj se lahko odpravite tudi po t. i. Borojevičevi poti, krožni poti, ki poteka med drevesnimi krošnjami. Poimenovana je po generalu avstro-ogrske vojske Svetozaru Borojeviću, ki se je med svojim bivanjem v Postojni (med 1. sv. vojno) vsak dan sprehodil od mestnega središča prek Majlonta čez pobočje Soviça vse do svojega štaba v Grand hotelu Adelsbergerhof (današnji Hostel Proteus).

Na vrhu Soviça stojijo ruševine gradu Postojna (Adelsberg), imenovanega tudi Stari grad, vojaški rovi.

V letu 2021 je Občina na Soviçu uredila dve razgledišči, počivališče in zbirališče ter uredili prehajalno in učno pot z didaktičnimi igrali in interpretativnimi tablam. Ker je območje zavarovano se drevesa niso sekala, pot se ni širila in ni asfaltirana. Sprehod na 677 metrov visok primestni hrib predstavlja tako naravno kot zgodovinsko vrednost, je prostor za rekreacijo, sprostitve i stik z naravo.

Fotografija: Pogled na Sovič, v ozadju Nanos, avtor Ivan Majc

Fotografija: Z razglednih ploščadi se z vrha Soviča odpira čudovit razgled na mesto, vse do Postojnske jame in Nanosa, avtor Veronika Rupnik Ženko

Fotografija: Borojevićeva pot na Soviču, avtor Boštjan Martinjak

Sveti Lovrenc (1.019 m)

Vzpon na sveti Lovrenc je mogoč po več različnih pešpoteh, najbolj priljubljena pa je iz vasice Studeno.

Na sedlu, tik pod vrhom, je manjša pred kratkim obnovljena cerkva sv. Lovrenca. Z vrha se razprostira čudovit razgled v smeri postojnskega in cerkniškega (Snežnik, Slivnica, Vremščica).

Pohodnikom so na vrhu na razpolago klopi, kjer si lahko odpočijejo in okrepčajo z dobrotami iz nahrbtnika. Hoja na sveti Lovrenc traja približno 1 uro.

Fotografija: razgled iz sv. Lovrenca, avtor Ivan Majc

Fotografija: Cerkvica sv. Lovrenc, avtor Ivan Majc

Planinska gora (873 m)

Planinska gora se nahaja na vzhodnem robu Hrušice z izhodiščno točko v Planini (pri cerkvi svete Marjete).

Sprehod na goro poteka po kolovozu čez travnike in gozd ter po idilični panoramski kamniti cesti s številnimi romarskimi znamenji.

Ob poti stoji cerkev sv. Marije, ki je bila zgrajena leta 1657. Zahodno od cerkve pelje cesta na vrh gore, katerega označuje kamnita miza. V mesecih, ko gozd še ni poraščen se z vrha pogled razprostira na Javornike, Slivnico in celotno Planinsko polje. Pohod na goro traja približno 1 uro.

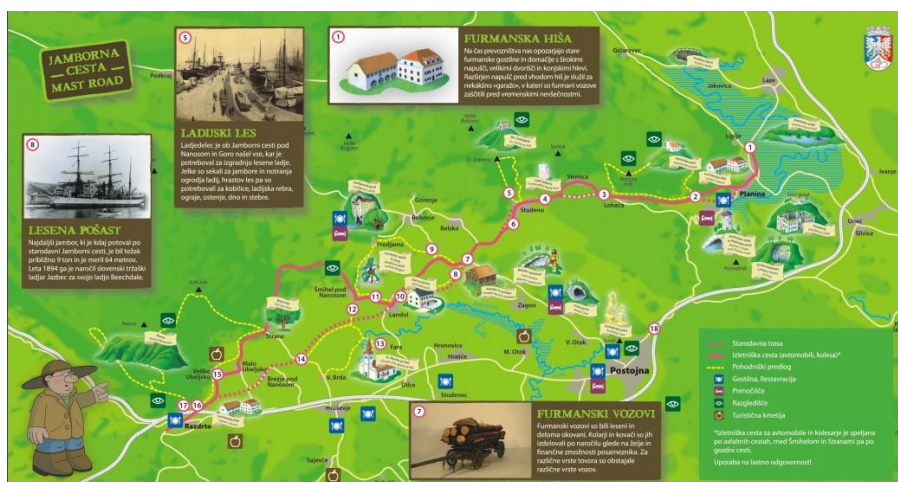

Fotografija: Pogled na Planinsko goro iz Planinskega polja, avtor Tomaž Penko

Občina Postojna je izredno razgibana tako, da se v njej ne manjka številnih razgledišč in pohodnih poti.

Sama **Via Dinarica** – pohodniško doživetje po neodkrite dinarskem gorovju – se začne prav v Postojni in nadaljuje preko Predjame na Sv. Lovrenc, Planinsko goro, Planino in naprej proti Cerknškemu jezeru.

Izredno zanimivo doživetje je **Jamborna pot**, ki je speljana po dejanski poti kjer so nekdanj prevažali jambore in drug ladijski les v tržaško pristanišče – gre za najstarejšo povezavo čez znamenita Postojnska vrata. Gre za označeno traso med Planino in Razdrtim – 18 točk z zanimivimi in poučnimi informativnimi tablam, poleg tega so kraji ob Jamborni cesti sami odlično izhodišče za številne krožne pohodniške izlete vseh zahtevnostnih stopenj.

Slika: Jamborna cesta

Pozitivni vplivi turizma:

- ureditev sprehajalnih poti in drobne infrastrukture
- vedno večja ozaveščenost o skrbi za naravo in sobivanju z naravo
- razvoj raznovrstnih dejavnosti na manj dostopnih območjih
- obnova obstoječih objektov na podeželju, namenjenih turizmu in drugim gospodarskim dejavnostim

Negativni vplivi turizma:

- onesnaževanje okolja
- vznemirjanje gozdnih živali
- degradacija krajine zaradi večjega turističnega obiska na območjih
- urbanizacija podeželskih območij

2.1.14. Narava in okolje - pozitivni in negativni vplivi turizma

V Občini Postojna je 18.758 ha površin pokrito z območji Nature 2000, to predstavlja 69,51% površine občine. Za slovenske razmere (37 % RS je pokrite z Naturo 2000) je Občina Postojna nadpovprečno pokrita z območji Nature 2000.

Na območju Občine Postojna se nahaja 10 posebnih varstvenih območij (Natura 2000 območij). Od Natura 2000 območij so na obravnavanem območju tri posebna ohranitvena območja (SCI) – Notranjski trikotnik, Nanoščica in Trnovski gozd ter sedem posebnih območij varstva (SPA) – Snežnik-Pivka, Planinsko polje, Nanoščica-porečje, Trnovski gozd – južni rob in Nanos, Javorniki-Snežnik, Mrzla jama pri Prestranku in Slavinski Ravnik.

Na območju Občine Postojna se delno ali v celoti nahaja 15 ekološko pomembnih območij. Na območju občine Postojna je gostota jam izredno velika – 462 jam in brezen na območju.

Živalstvo in rastlinstvo na območju občine je izredno pestro, k temu seveda prispevajo specifične podnebne razmere in raznoliki življenjski prostori. Med zanimivejša območja spada zagotovo Planinsko polje, obronki Nanosa, Javorniki ter porečje Nanoščice. Skoraj celotno območje občine Postojna pokriva ekološko pomembno območje Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri.

Gozdovi so prevladujoče naravno življenjsko okolje v občini Postojna, saj poraščajo 181,98km², kar pomeni 67,4 % njenega ozemlja (povprečna gozdnatost v Sloveniji je 58 %).

Pozitivni vplivi turizma:

- pridobljena finančna sredstva za ureditev zaščitenih območij
- velika površina varovanih območij,
- ohranjena narava in ogroženih živalski vrst zaradi vse večje osveščenosti
- visoka zavest lokalnega prebivalstva o ohranjanju naravnega okolja
- aktivna društva, ki skrbijo za ohranjanje in promoviranje naravnih danosti povezovanje lokalne skupnosti ter ohranjanje naravne in kulturne dediščine

Negativni vplivi turizma:

- krčenje oziroma uničenje habitatov avtohtonih živalskih vrst, spremembe v zastopanosti rastlinskih in živalskih vrst (hrup, lov, ribolov, nabiranje rastlin, odmetavanje smeti, teptanje tal...)
- vnos tujerodnih, invazivnih vrst
- onesnaževanje okolja
- vznemirjanje gozdnih živali
- degradacija krajine zaradi večjega turističnega obiska na območjih
- urbanizacija podeželskih območij

2.2. Hrup

Hrup na območju občine Postojna je predvsem posledica cestnega in v manjši meri železniškega prometa. Na območju občine je industrija in obrtna dejavnost prisotna v Industrijski coni LIV in aktivnem delu poslovno-proizvodne cone Prestranek. V občini najdemo tudi naslednje poslovne cone: poslovna cona Kazarje, poslovno – obrtna cona Veliki Otok in poslovna cona ob bivšem Transavtu. V prihodnosti se načrtuje razvoj poslovno – proizvodne cone v Prestranku. Na teh območjih, kjer živi in je hrupu izpostavljenih več prebivalcev, na raven hrupa vplivajo, poleg proizvodno - obrtnih dejavnosti, tudi gostinsko - zabavišna dejavnost, kmetijska mehanizacija, v času gradbenih del pa gradbena mehanizacija. Pomemben vir hrupa predstavlja tudi vojaško vadišče Poček, kjer sicer prihaja do obremenjenosti s hrupom zaradi vojaških vaj, je pa vadišče oddaljeno od poselitvenih območij. Glavne vire hrupa na območju občine Postojna predstavljajo avtocestni odsek A1 Unec – Postojna, odsek hitre ceste pri Razdrtem H4, odsek glavne ceste G1 Postojna – Pivka ter odsek regionalne ceste Postojna - Razdrto.

Že desetletja je prebivalcem postojnske občine delovanje vojaškega vadišča Poček trn v peti. Nad hrupom, tresljaji in preostalimi motečimi elementi vojaških vaj se pritožujejo predvsem lastniki zemljišč v okolici vadišča in prebivalci bližnjih naselij Žeje, Rakitnik, Matenja vas in Prestranek, kljub temu pa je hrup in prisotnost vojske (težka oklepna vozila) videti na območju celotne občine Postojna.

V mestu Postojna se nahajata dva glavna prireditvena prostor – Titov Trg ali parkirišče pred PTC Primorka, ki imata za posledico emisije hrupa. Prireditveni prostori so predvsem posledica turizma in so najbolj pogosto v uporabi v občini v poletnih mesecih ali ob večjih praznovanjih (praznovanje novega leta, občinski praznik itd.). Uredba o načinu uporabe zvočnih naprav, ki na shodih in prireditvah povzročajo hrup (Ur. l. RS, št. 118/05) opredeljuje prireditveni prostor kot območje na prostem, določeno v prostorskih aktih občine za občasno izvajanje prireditev oziroma shodov, ali območje javnih površin, ki je primerno za potek oziroma izvajanje shoda ali prireditve na prostem.

2.2.1. Hrup - pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vplivi turizma:

- dvigovanje okoljske osveščenosti
- spodbude za regulacijo hrupa
- uvajanje zvokov za izboljšanje izkušnje
- ozaveščanje o tišini
- povečanje ekoturizma

Negativni vplivi turizma:

- povečano zvočno onesnaženje

- motnje za lokalno skupnost
- negativen vpliv na okolje in živali
- pritisk na tihe, naravne kraje in lokacije

2.3. Osvetlitev

Glede na obstoječe površine gospodarskih in obrtnih območij v občini Postojna se v sklopu proizvodnih objektov nahajajo zunanje površine, ki so osvetljene (gospodarske in obrtne cone Prestranek, Epic in Veliki otok). Prav tako na območju občine najdemo javno infrastrukturo, ki je opremljena z javno razsvetljavo. Uredba v 5. členu tudi določa ciljne vrednosti za razsvetljavo cest in javnih površin. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju posamezne občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca s stalnim ali začasnim prebivališčem v tej občini, ne sme presegati ciljne vrednosti 44,5 kWh. Število prebivalcev v občini Postojna v letu 2024 znaša 17.672 posameznikov (vir: stat.si).

Podatki o porabi elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin za občino Postojna je za leto 2012 znašala 1.253.729 kWh (Vir: Lokalni energetski koncept občine Postojna, 2012).

V letu 2012 je znašala poraba električne energije za potrebe osvetljevanja javnih površin na prebivalca 79,6 kWh, zato je občina leta 2016 pristopila k projektu Prenove in upravljanja omrežja javne razsvetljave v občini. Sanirano je bilo obstoječe omrežje javne razsvetljave na območju občine Postojna in tako je postalo prilagojeno predpisom s področja varstva okolja. Uvedene so bile nove tehnologije, ki so omogočile zmanjšanje rabe električne energije, tekočih in vzdrževalnih stroškov ter emisij CO₂. Uvedeno je bilo tudi energetsko knjigovodstvo ter dolgoročno optimalno upravljanje in vzdrževanje omrežja javne razsvetljave na območju občine Postojna

Vir: Investicijski program: Prenova in upravljanje omrežja javne razsvetljave v občini Postojna, <https://www.postojna.si/files/other/news/105/710195%20Remove%20Edit%20IP-Prenova-in-upravljanje-omre%C5%BEja.pdf>

Občina Postojna ima v OPN jasno predeljene jasne usmeritve in omilitvene ukrepe za varovanje pred elektromagnetnim sevanjem in svetlobnim onesnaženjem (Elektromagnetno sevanje in svetlobno onesnaženje, str. 152 – 159).

Občina se zaveda tudi pomena gospodarjenja z energijo v občini Postojna, zato je že leta 2012 sprejela Lokalni energetski koncept (LEK), ki podrobno obravnava stanje svetlobnega onesnaženja v občini in predlaga ukrepe ter načrt za izboljšanje stanja, v letu 2024 pa je pristopila k pripravi novega, posodobljenega LEK-a.

2.3.1. Osvetlitev - pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vplivi turizma:

- dvigovanje okoljske osveščenosti
- zmanjševanje stroškov
- manjše vznemirjanje živali (manjše nočno osvetljevanje)
- izboljšanje infrastrukture
- trajnostne rešitve
- promocija kulture in dediščine
- zniževanje stroškov
- varnost in dostopnost

Negativni vplivi turizma:

- dodatno svetlobno onesnaženje
- motnje ekosistemov
- estetski in kulturni vpliv (pretirana ali neustrezna osvetlitev lahko uniči avtentičnost kraja in zmanjša kulturno vrednost, še posebej pri zgodovinskih znamenitostih)
- pritisk na lokalne skupnosti (nekateri kraji so osvetljeni bolj zaradi turistov kot zaradi potreb prebivalcev, kar lahko vodi do konflikta interesov)

2.4. Energija

Občina Postojna in družbo Petrol sta v letu 2018 sklenila javno-zasebno partnerstvo za izvedbo energetske prenove stavb v lasti Občine Postojna. Projekt je pripravljen in bo izveden v skladu z določili Operativnega programa Evropske kohezijske politike za obdobje 2014-2020, Ministrstva za infrastrukturo ter vključuje kohezijska sredstva iz finančne perspektive 2014-2020. Celotna naložba je vredna 3,5 milijona evrov.

Tako je leta 2018 sedem stavb v Postojni dobilo novo, lepšo podobo, predvsem pa varčnejšo preobleko – Občinska stavba, Vrtec Postojna – Enota Pastirček, Vrtec Postojna – Enota Zmajček, matična OŠ Antona Globočnika in podružnica v Bukovju, OŠ Miroslava Vilharja ter Telovadnica OŠ Prestranek. Z energetske sanacije smo dosegli, da bodo stroški energetske sanacije kriti iz prihrankov, ki bodo doseženi po izvedbi projekta. Izboljšala se je energetska učinkovitost stavb, zmanjšala se je poraba energije in zmanjšali so se stroški za rabo energije. Dodatno so se zmanjšali stroški toplotne in električne energije ter tekočega in investicijskega vzdrževanja. Eden izmed ciljev pa je bil tudi zmanjšati emisije ogljikovega dioksida zaradi rabe energije in s tem zmanjšanje negativnih vplivov na okolje v mestu in posledično blažitev podnebnih sprememb.

Z energetske sanacije stavb se je izboljšalo upravljanje in vzdrževanje energetskih sistemov na način, da se izboljša energetska učinkovitost ob nižanih vloženih sredstvih, zagotovili nemoteno delovanje ogrevalnih in ostalih energetskih sistemov ter s tem toplotno ugodje v kurilni sezoni in kar najbolj izboljšati delovanje hladilnih sistemov.

V občini Postojna imamo tudi dve vetrni elektrarni. Občina leži na stiku mediteranskega in celinskega podnebja in na območju pod Nanosom so idealne geografke razmere za nastanek vetra, zato je bila v Razdrtem leta 2014 postavljena druga vetrna elektrarna v Sloveniji in le slabih 5 kilometrov stran tudi prva vetrna elektrarna v Dolenji vasi.

Vetrna elektrarna v Razdrtem deluje uspešno in po proizvodnji lahko napaja do 600 gospodinjstev z letno porabo električne energije, kar predstavlja pet odstotkov potreb po električni energiji v Občini Postojna. Poleg dolgotrajnih postopkov pri umeščanju vetrnih elektrarn v prostor obstaja še bojazen ljudi, ker problematike ne poznajo, in zadržanost naravovarstvenikov zaradi ohranjanja posameznih vrst ptic. Občinski prostorski načrt Občine Postojna na območju pod Nanosom dopušča umestitev še dveh dodatnih enomegavatnih vetrnih elektrarn, vendar je želja občine, da bi umestila od štiri do pet štirimegavatnih, ki bi zagotovile, da bi bila občina povsem energetske povsem samozadostna. Zaenkrat slednje še ni realizirano.

2.4.1. Zelena energija

Občina Postojna v letu 2024 (predviden zaključek 1.4.2028) sodeluje v projektu Green4HEAT, ki bo omogočil izvajanje večplastnega pristopa, ki obravnava vse dele »trikotnika javni organi-civilna družba-podjetja«, da bi pospešili sprejemanje inovativnih rešitev z nizkimi emisijami pri ločenem ogrevanju in hlajenju ter zmanjšali ogljični odtis sektorja, spodbudili zeleno rast in omejitev odvisnosti regij EU od uvoženih fosilnih goriv.

V ta namen bodo partnerji izboljšali svoje politike teritorialnega razvoja, da bi spodbudili:

- Vzpostavitev večsektorskih sinergij in shem za podporo izrabe nizkokakovostnih virov energije in toplote ter elektrifikacije sektorja.
- Širjenje državljskih pobud na področju daljinskega ogrevanja in večja vključenost civilne družbe v blažitev podnebnih sprememb.
- Zelene naložbe in uvedba trajnostnih tehnologij pri ogrevanju in hlajenju
- Usklajevanje politik prostorskega načrtovanja (npr. rabe zemljišč) z obratovalnimi zahtevami toplotnih omrežij.

Občina Postojna bo v tem projektu dopolnila nov Lokalni energetski koncept s potrebno investicijsko dokumentacijo, ki bo služila kot podlaga za nadaljnja vlaganja v zeleno energijo.

2.4.2. Energija - pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vplivi turizma:

- dvigovanje okoljske osveščenosti
- odlična vidnost neba v nočnem času
- manjše vznemirjanje živali (manjše nočno osvetljevanje)
- zniževanje stroškov
- zmanjšane emisij ogljikovega dioksida

Negativni vplivi turizma:

- dodatno svetlobno onesnaženje (zaradi večjega prihoda turistov)
- več prireditev, ki povzročajo dodaten hrup
- večja obremenitev prometnic in posledično večji hrup in onesnaženost

2.3. Zrak in promet

2.3.1. Zrak

Glede na klimatske podatke lahko značilnosti podnebja na ozemlju občine Postojna v grobem razdelimo na predele Nanosa, Javornikov, Hrušice ter Slavinskega ravnika ter osrednji ravninski del. Podnebje na visokih kraških planotah je odvisno od nadmorske višine in lege. Padavinski režim na vseh planotah kaže na prepletanje celinskih in sredozemskih vplivov. Zimske padavine so večinoma v obliki snega. V kraških kotanjah s toplotnim obratom leži sneg do poletja. V občini Postojna je prisotno zmerno celinsko podnebje, na njenem jugu pa se mešajo šibki vplivi sredozemskega podnebja. Na podnebje pomembno vpliva razporeditev kraških planot. V povprečju temperature kažejo na hladna poletja in precej mrzle zime, ki jih nekoliko blažijo vdori sredozemskega toplejšega zraka. Največ padavin v občini pade na območju Javornikov, ki tudi v Slovenskem merilu sodi med bolj namočene predele, saj letno pade cca. 3.000 mm padavin. Padavine so razporejene čez celo leto s tremi padavinskimi viški novembra (primarni maksimum), oktobra ter junija. Potrebno je omeniti pojav žleda, saj Pivško podolje leži v t.i. žlednem pasu, ki ga večkrat spremlja uničujoč snegolom. Zlasti v zimskem času se kaže prehodnost območja občine med primorsko in celinsko Slovenijo. Takrat se pojavijo velike razlike v temperaturi in tlaku med morjem in celino, kar sproži vdore hladnega zraka na toplo morje. Burja se spušča z visokih kraških planot, še najbolj pa hladen zrak prodira skozi Postojnska vrata. Najbolj pogosta je januarja, najbolj silovita pa na Razdrtem. Zaradi močne vetrovnosti je manj megle.

Mrežo meritev onesnaženosti zraka v Sloveniji sestavljajo avtomatska merilna mreža ekološkometeoroloških postaj državne mreže za spremljanje kakovosti zraka (DMKZ), ki jo vodi Agencija RS za okolje (ARSO), ter dopolnilne avtomatske merilne mreže, v katerih izvajajo meritve drugi izvajalci (TE Šoštanj, TE Trbovlje, mestne občine Ljubljana, Maribor, Celje, Krško).

Mreža je gostejša na območjih v bližini večjih virov onesnaženosti zraka. V krajih, ki niso zajeti v okviru stalnih mrež, kamor spadajo tudi naselja na območju občine Postojna, potekajo občasne meritve onesnaženosti zraka z avtomatsko mobilno ekološko-meteorološko postajo ARSO.

Območje občine Okoljsko poročilo za spremembe in dopolnitve OPN Občine Postojna Stran 100 od 123 Naročnik: Občina Postojna Izdelal: Ipsum, okoljske investicije, d.o.o. Postojna je skladno s Sklepom o določitvi podobmočij zaradi upravljanja s kakovostjo zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 58/11) razporejeno na območje z oznako SI4 (območje Goriške, Notranjskokraške in Obalno-kraška regije). Stanje zraka na določenem območju se določa po kriterijih Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/11). Območje občine Postojna ni v državni mreži spremljanja kakovosti zraka, zanj tudi ne obstajajo natančni podatki o stanju zraka. Najbližje merilno mesto je v Ljubljani, ki je od obravnavane lokacije oddaljeno približno 40 kilometrov zračne razdalje in sodi v drugo območje onesnaženosti zraka (območje Mestne občine Ljubljana, območje SIL), zato ti podatki za obravnavano območje niso reprezentativni. Vsekakor je stanje zraka posledica emisij zaradi cestnega prometa, ogrevanja objektov ter v manjši meri obrtnih in industrijskih dejavnosti v širši okolici posega. Kakovost zraka je odvisna tudi od dotoka onesnaženih mas iz drugih smeri ter same vremenske situacije (inverzija, smer in jakost vetrov..).

2.3.2 Žveplov dioksid (SO₂)

Emisija SO₂ iz kotlovnice je v Sloveniji majhna, saj za gorivo v glavnem ne uporabljajo več premoga ampak lahko kurilno olje, ki ima precej manjšo vsebnost žvepla kot premog in plin.

Občina Postojna spada na območje z letnimi emisijami od 100 do 500 ton SO₂, kar jo uvršča med nižje in srednje onesnažena območja s tem polutantom v Sloveniji. Večje urbano središče predstavlja mesto Postojna in Prestranek. Ostala poselitve je pretežno prisotna v manjših naseljih, ki so raztresena v ravninskem delu.

Ocenjujemo, da emisije žveplovega dioksida iz domačih kotlovnice in posameznih industrijskih objektov ne predstavljajo velike obremenitve zraka. Poleg tega je območje občine dobro prevetreno in se zrak dovolj pogosto redči ter menja, da ne pride do povečanih koncentracij onesnaževal v ozračju.

Največji vir dušikovih oksidov (NO_x) je promet ter veliki termoelektrični objekti, ki uporabljajo za gorivo premog. V izpušnih plinih znaša delež NO med 80 % in 90 %, v zraku pa NO oksidira v NO₂. Stopnja oksidacije dušikovega monoksida, emitiranega iz prometa v višje okside raste z oddaljenostjo od izvora (koncentracija pa zaradi razredčenja pada). Odvisna je tudi od meteoroloških razmer, predvsem sončnega sevanja in temperature, letnega obdobja in seveda lokacije. Najvišje koncentracije NO₂ so bile leta 2012, tako kot prejšnja leta, izmerjene na mestnih prometnih merilnih mestih v Mariboru in na lokaciji Ljubljana Bežigrad. Najvišje povprečne mesečne koncentracije NO₂ in

NOX so bile skoraj povsod dosežene v zimskih mesecih, ko so pogoji za disperzijo, zlasti ob stabilnem vremenu s temperaturnimi inverzijami, najslabši in ostane onesnažen zrak na območju prometnih poti. Občina Postojna po podatkih spada med srednje onesnažena območja zaradi emisij NO₂ (od 500 do 1000 ton/leto). Glavni vir emisij predstavlja promet po avtocestnem odseku Unec-Razdrto ter lokalnih cestah v občini (Planina-Predjama, Postojna-Razdrto, Postojna-Pivka). Prometne študije kažejo na porast prometa po vseh cestah v državi. V zadnjih desetih letih pa se je izboljšalo tudi izgorevanje v motorjih in kvaliteta pogonskih goriv ter olj. Emisijski faktorji za škodljive snovi iz motornih vozil so se v zadnjih desetih letih precej znižali, tako da povečanje prometa v zadnjih letih ne pomeni avtomatsko tudi trenutno večje onesnaženosti zraka.

Glavni vir emisij **ogljikovega monoksida** je promet, zato so bile najvišje koncentracije izmerjene na merilnih mestih, ki so blizu prometnih cest in parkirišč. Koncentracije CO v letu 2012 so bile tako kot prejšnja leta pod spodnjim ocenjevalnim pragom za varovanje zdravja. 8 urna dopustna in mejna vrednost nista bili preseženi na nobenem merilnem mestu. Letni potek je bil izrazit z nižjimi koncentracijami poleti in višjimi pozimi. Občina Postojna je v pretežni meri hribovita in ne sodi med bolj osončene kraje v Sloveniji. Naselja ležijo na ravnini ali na rahlo dvignjenih predelih, višje ležečih predelih poselitev ni prisotna. Skozi občino poteka relativno gost promet, ki je povezan Okoljsko poročilo za spremembe in dopolnitve OPN Občine Postojna Stran 101 od 123 Naročnik: Občina Postojna Izdelal: Ipsum, okoljske investicije, d.o.o. predvsem z avtocestnim odsekom. Vse to pomeni, da koncentracije ozona v občini ne predstavljajo večje težave.

Delci PM₁₀ so definirani kot delci v zraku, ki jih prepušča filter s 50 % neprepustnostjo za delce z aerodinamskim premerom 10 µm. Delci PM_{2,5} pa so delci, ki jih prepušča filter s 50 % neprepustnostjo za delce z aerodinamskim premerom 2,5 µm. Onesnaženost zraka z delci PM₁₀ tudi v letu 2022 ostaja na podobni ravni kot zadnja leta.

Zakonodaja med drugim predpisuje dovoljene vrednosti koncentracij za varovanje zdravja, kjer mejna dnevna koncentracija znaša 50 µg/m³. Ugotovljeno je, da največji vir delcev predstavljajo emisije iz prometa. Na merilnih mestih, ki so označeni kot mestno – prometno merilno mesto prevladujejo predvsem grobi delci (odrgnjenost pnevmatik, ponovno dvignjen prah s cest). Koncentracije delcev PM₁₀ in PM_{2,5} so bistveno višje v zimskem obdobju. Porazdelitev koncentracij delcev v zraku je močno odvisna od smeri vetra. Koncentracije onesnaževal, katerih glavni izvor je promet, imajo značilen dnevni hod z maksimumom zjutraj in zvečer (popoldanska prometna konica se na onesnaženosti zraka odrazi pozneje, ko se hitrosti vetra že zmanjšajo). Koncentracije so opazno višje ob delavnikih, ko je promet gostejši, kot ob koncu tedna. Delci predstavljajo velik problem predvsem v mestnih središčih, kjer je vzrok promet in industrija. Po študijah, ki so bila izvedene, pa imajo delci negativen vpliv na zdravje ljudi, ker prodrejo globoko v pljuča.

Vir: Projekt SILAQ – Meritve PM₁₀ in PM_{2,5} delcev, ARSO, 2007 in Kakovost zraka v Sloveniji v letu 2022, ARSO, 2022.

2.3.3. Promet

Strateška prometna lega občine Postojna na izrazito prehodnem območju je ključni razvojni dejavnik tega območja. Skozi Postojnska vrata so že v daljni preteklosti potekale pomembne prometne poti (npr. jantarjeva pot), danes pa skozi nje poteka nič manj pomemben krak slovenskega avtocestnega in železniškega križa. Zaradi slabših naravnih danosti so se v preteklosti na tem območju razvile s prometom povezane gospodarske dejavnosti, razmahnilo se je npr. prevozništvo oz. furmanstvo. Navezanost prebivalstva na promet se odraža tudi danes, za regijo pa sta med drugim zaradi dobrih prometnih povezav značilna izrazito visoka stopnja motoriziranosti prebivalstva in množičen individualni cestni promet. Po podatkih Statističnega urada republike Slovenije je bilo v letu 2020 v občini Postojna registriranih 12.858 vozila (število vseh prebivalcev občine Postojna v letu 2020 je 16.518) kar kaže na visoko stopnjo motoriziranosti, kar privede do povečane prometne obremenitve prometnic, še posebej v poletnem času.

Motorizacija prebivalstva povzroča povečanje individualnega cestnega prometa, kar vodi v vedno večjo prometno obremenitev cestnega omrežja, ta nato zmanjšuje varnost in kvaliteto življenja prebivalstva. Rešitev je spodbujanje prebivalstva k uporabi javnega potniškega prometa, ki je že prisoten, dobrodošli pa so novi pristopi. Na območju občine Postojna je ta organiziran z medkrajevnimi potniškimi vlaki in avtobusi.

V občini so napredek v smeri trajnostne mobilnosti naredili leta 2010, ko so uvedli brezplačen mestni avtobusni prevoz s tremi progami, v sklopu katerega je tudi sicer šolski prevoz. Z vzpostavitvijo javnega mestnega prometa so povezali po ureditveni zasnovi mesta Postojna precej vidno delitev med površinami, namenjenimi poselitvi, in površinami, namenjenimi raznim dejavnostim. Mestni avtobus Furman je bil med uporabniki dobro sprejet; po prilagoditvah voznih redov se povečuje tudi njihovo število, prisoten je trend rasti.

Dokaj pogosta je zaradi pripadnosti povezavi med Ljubljano in Sežano oz. Koprom ter odcepom pri Pivki proti Ilirski Bistrici (oz. Reki) tudi železniška povezava. Velika glavna železniškega potniškega prometa pripada povezavi med večjima občinskima središčema Postojno in Pivko, saj na delovni dan iz smeri Pivke proti Postojni odpelje okoli 20 vlakov.

Od pomladi 2020 so v Postojni na voljo tudi navadna in električna mestna kolesa –POSbikes. Sistem POSbikes je subvencionirani sistem za avtomatizirano izposajo mestnih koles, ki vključuje 64 koles, od tega je 32 električnih, na 7 postajah v mestu Postojna. Z vzpostavitvijo sistema izposoje si je Občina Postojna želela izboljšati pogoje za kolesarjenje ter promovirati in vzpodbujati kolesarjenje občanov po mestu brez uporabe ali nakupa lastnega kolesa. Sistem je preprost za uporabo in dopolnjuje linijo javnega prevoza FURMAN in tako prispeva k razvoju trajnostnega in energetsko učinkovitega ter zdravju in okolju prijaznega prevoza občanov po mestu. V prihodnjih letih bo več postajališč tudi izven

mesta. Sezonski paket za navadno kolo znaša 20 eur, sezonski paket za navadno in električno kolo znaša 25 eur. Kolesa si je možno izposoditi tudi le za en dan.

Občina Postojna v letu 2024 sodeluje kot vodilni partner projekta ArtMED pri iskanju rešitev za izzive prometa v Postojni. Projekt se osredotoča predvsem na razvoj rešitev za javni prevoz v ruralnih območjih, kar vključuje povezovanje mesta Postojna z okoliškimi vasi. Sodelovanje z različnimi partnerji in uporaba sodobnih tehnologij bosta ključna za doseg trajnostnih mobilnostnih rešitev, ki bodo izboljšale kakovost življenja prebivalcev Postojne in okolice.

Vir: <https://www.postojna.si/objava/869454>

Celostno prometno strategijo Občine Postojna

Občina Postojna je v letu 2017 sprejela Celostno prometno strategijo Občine Postojna. Ena poglobitnih posebnosti izdelave celostne prometne strategije je, v primerjavi z ostalimi prometnimi strategijami, v sooblikovanju ukrepov skupaj s splošno javnostjo oz. prebivalci občine in drugimi deležniki iz področja prometa. Vključevanje javnosti namreč pomembno vpliva na prepoznavanje potovalnih navad občanov in obiskovalcev občine za reševanje izzivov na področju urejanja prometa in oblikovanje dokumenta. Cilj je spodbujati uporabo trajnostnih načinov mobilnosti, za katere je z vlaganjem v ustrezno javno infrastrukturo zagotovila boljše pogoje. Doseči želimo uravnotežen razvoj in enakovredno dostopnost vseh oblik prometa za vse občane.

Vir: Celostna prometna strategija občine Postojna, <https://www.postojna.si/objava/242315>

V letu 2024 je bila Postojna uspešna na Javnem razpisu za sofinanciranje občinskih celostnih prometnih strategij MOPE, na podlagi katerega so bila odobrena sredstva za sofinanciranje izdelave OCPS Postojna v maksimalni višini, tj. 30.100 evrov. Gre za sredstva evropske kohezijske politike za sofinanciranje stroškov postopka priprave OCPS, ki se izvaja kot neinfrastrukturni ukrep na horizontalni ravni v okviru PEKP 21-27, prednostne naloge 5 »Trajnostna (čez)regionalna mobilnost in povezljivost«, specifičnega cilja RSO 3.2 »Razvoj in krepitev trajnostne, pametne in intermodalne nacionalne, regionalne in lokalne mobilnosti, odporne proti podnebnim spremembam, vključno z boljšim dostopom do omrežja TEN-T in čezmejno mobilnostjo«. Na podlagi tega bo Občina Postojna v tem projektu izdelala in sprejela novo Celostno prometno strategijo za obdobje 2025-2032.

2.3.4. Zrak in promet - pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vplivi turizma:

- dvigovanje okoljske ozaveščenosti
- izboljšava prometne infrastrukture
- lega na križišču glavnih prometnic, odlična izhodiščna točka
- usmeritev k mehki mobilnosti (električna vozila, električne polnilnice)
- razvoj kolesarskega turizma in pohodništva

- razvoj trajnostne mobilnosti
- spodbujanje inovacij - pojavijo se nove rešitve, kot so platforme za deljenje prevoza (npr. Uber) ali boljši sistemi javnega prevoza.
- gospodarski doprinos - prometne storitve (taksi, najem vozil, javni prevoz)

Negativni vplivi turizma:

- onesnaževanje okolja
- prometni zastoji
- preobremenjenost infrastrukture – naval turistov v poletnem času
- sezonsko neravnovesje
- pomanjkanje parkirnih mest

2.4. Kultura

2.4.1. Kulturna dediščina

Občina Postojna ima zelo bogato kulturno dediščino. Večino naselij v občini je zavarovanih kot naselbinska dediščina, imamo kar nekaj gradov, veliko je zavarovanih stavb profane in sakralne dediščine ter memoriale in arheološke dediščine. Občina Postojna je že v letu 1984 sprejela tudi Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju Občine Postojna, s katerim je zavarovala najpomembnejše kulturne, arheološke, arhitekturne in umetnostne, etnološke, zgodovinske in tehnične spomenike. Poleg tega je tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine na območju Občine Postojna prepoznal preko 370 pomembnejših objektov kulturne dediščine, ki jih vodi v centralnem registru kulturne dediščine in so na ta način tudi zavarovani in zaščiteni. Posebej velja omeniti Predjamski grad, ki predstavlja državni spomenik in je v lasti države, ki je bil podeljen v upravljanje podjetju Park Postojnska jama d.d.

Občina se trudi na več načinov skrbeti z svojo dediščino, tako z omenjeno zakonodajo in predpisi, na eni strani, poleg tega pa tudi s spodbudami in javnimi razpisi omogočamo lastnikom objektov finančno pomoč in sofinanciramo obnovo objektov kulturne dediščine. Občina, kot lastnica, nekaterih spomenikov kulturne dediščine se trudi, da spomenike vzdržuje in obnavlja. Dobro sodelujemo tudi z Zavodom za varstvo kulturne dediščine, OE Nova Gorica in se tako pri načrtovanju, kot pri sami izvedbi z njimi vedno posvetujemo, da se dela izvajajo strokovno in v korist dediščine.

2.4.2. Nesnovna dediščina

Na območju Občine Postojna nimamo nobenega primera registrirane nesnovne kulturne dediščine, vendar imamo občani Občine Postojna kljub temu spoštljiv odnos do nesnovne kulturne dediščine.

Predvsem na podežlju se nekateri običaji še vedno ohranjajo ter celo oživljajo, kot npr. ohranjanje starih kmečkih opravil-košnja po starem, prireditve gozdar kmet nekoč in danes, furmanski praznik, zborovsko petje itd.. Občina vse te prireditve sofinancira na podlagi razpisa za sofinanciranje delovanja društev.

Prireditve, na katerih se predstavlja in ohranja nesnovna dediščina, so v Postojni dobro zastopane. Za tovrstne prireditve je poleg dobre organizacije potrebno tudi znanje o običajih in navadah, ki so se odvijali nekoč in se danes predstavljajo kot dediščina tega prostora. Za to so zaslužni posamezniki in društva, ki si prizadevajo za kulturni kapital, da se ga ohrani, predstavi in ceni.

Prireditve

Na območju Postojne se organizira veliko število različnih prireditev, spodbudno dejstvo pa je, da se jih veliko odvija ravno iz področja nesnovne dediščine. S tem se ohranjajo lokalne navade in tradicije, prireditve pa se lahko vsebinsko tudi spreminjajo in prepletajo z drugimi področji, saj je nesnovna dediščina živa in je odzivna na zunanje vplive. Smiselno je graditi in povezovati obstoječi turizem s prireditvami, saj večinoma potekajo v poletni, turistični sezoni. Potrebno je delati na učinkoviti in skupni promociji prireditev, ostalih turističnih točk in dejavnosti, saj pride v Postojnsko jamo in Predjamski grad veliko turistov, ki lahko od kraja odnesejo več kot le ogled njenega podzemlja.

Občina Postojna je turistično najbolj prepoznavna po Postojnski jami in Predjamskemu gradu. A turizem niso le elementi kulturne in naravne dediščine, kot so cerkve, kozolci, jame in jezera. Za obiskovalce postajajo čedalje pomembnejše izkušnje in znanje, ki ga pridobijo v določenem kraju. Le-te lahko spozna in pridobi preko nesnovne dediščine, kamor vključujemo navade, šege, prireditve, obrti, veščine ter z njimi povezana orodja in znanja. Nesnovna dediščina se je prenašala iz roda v rod, zato je pomembno, da se ohrani in predstavi ljudem, ki je ne poznajo.

Zelo pomembna oblika prenosa znanja so tradicionalne prireditve, povezane z lokalno in regionalno dediščino, ki jih organizirajo različna društva. Na ta način se društva poistovetijo z dediščino svojega kraja in jo prenašajo na prihodnje generacije.

Leta 2003 je UNESCO v Parizu sprejel Konvencijo o varstvu nesnovne dediščine, v kateri opredeljuje nesnovno dediščino kot »prakse, predstavitve, izraze, znanja, veščine in z njimi povezana orodja, predmete, izdelke in kulturne prostore, ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prepoznavajo kot del svoje kulturne dediščine. Skupnosti in skupine nesnovno kulturno dediščino, preneseno iz roda v rod, nenehno poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino. Nesnovna kulturna dediščina zagotavlja občutek za identiteto in neprekinjenost s prejšnjimi generacijami, s čimer spodbuja spoštovanje do kulturne raznolikosti in človeške ustvarjalnosti.«

Vir: Jerin, A., Pukl, A., Židov, N., 2012. Priročnik o nesnovni kulturni dediščini. Ljubljana, Slovenski etnografski muzej, str. 5.

V Sloveniji se vodi Register žive kulturne dediščine. To je seznam, ki je razdeljen v šest zvrsti: ustno izročilo in ljudsko slovstvo, uprizoritve in predstavitve, šege in navade, znanja o naravi in okolju, gospodarska znanja in veščine itd.

Vir: Jerin, A., Pukl, A., Židov, N., 2012. Priročnik o nesnovni kulturni dediščini. Ljubljana, Slovenski etnografski muzej, str. 5.

V njem so vpisane enote, ki prispevajo h kulturni raznolikosti in so izrazit dosežek ustvarjalnosti, obenem pa predstavljajo pomemben vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo. Na seznamu tako najdemo poleg omenjenega pasijona še oglarstvo, izdelovanje belokranjskih pisanic, klekljanje idrijske čipke, kurentovanje idr. Prva vpisana enota je bil Škofjeloški pasijon leta 2008, do avgusta leta 2015 je bilo vpisanih 42 enot in 119 nosilcev nesnovne kulturne dediščine

Vir: Jerin, A., Pukl, A., Židov, N., 2012. Priročnik o nesnovni kulturni dediščini. Ljubljana, Slovenski etnografski muzej.

2.4.3. Nepremična kulturna dediščina

Nepremična kulturna dediščina, kot so gradovi, cerkve, zgodovinska središča mest, mostovi, arheološka najdišča, ima ključno vlogo pri razvoju lokalne skupnosti in turizma zaradi svojih številnih koristi, ki presegajo zgolj estetski vidik.

Izredno pomembna je za ohranjanje identitete in kulture, saj predstavlja zgodovinski in kulturni spomin kraja, kar krepi občutek pripadnosti prebivalcev. Ohranja lokalne tradicije, običaje in zgodovinske zgodbe, ki so bistveni za kulturno bogastvo skupnosti. Ima izobraževalno vrednost, saj se lahko lokalno prebivalstvo, zlasti mladi, skozi dediščino učijo o svoji preteklosti, kar povečuje njihovo zavedanje in spoštovanje do kulture. Ohranjanje in obnova dediščine pogosto vključuje lokalno prebivalstvo, kar ustvarja priložnosti za sodelovanje in krepitev medsebojnih vezi, poleg tega pa obnova in vzdrževanje nepremične kulturne dediščine ustvarja delovna mesta, spodbuja lokalne obrtnike in povečuje povpraševanje po lokalnih storitvah.

Poleg tega ima velik pomen tudi za razvoj turizma, saj je kulturna dediščina ena glavnih turističnih atrakcij, ponuja edinstvena doživetja, ki pritegnejo tako domače kot tuje obiskovalce. Znamenitosti, kot so gradovi, muzeji in zgodovinske stavbe, ustvarjajo neponovljive turistične destinacije. Kulturni turizem temelji na avtentičnosti in je pogosto manj invaziven kot masovni turizem, kar spodbuja trajnostni razvoj. Skozi dediščino se promovirajo lokalne vrednote, obrti, kulinarika in umetnost, kar krepi edinstvenost destinacije. Priljubljene dediščinske lokacije pogosto postanejo simboli krajev in privabljajo medijsko pozornost ter investicije. Nepremična kulturna dediščina spodbuja razvoj drugih oblik turizma, kot so kulturni festivali, tematski dogodki, delavnice in vodeni ogledi.

2.4.3.1. Arheološka najdišča

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
28014	Arheološko območje Pri Fari	Hrenovice	arheološka najdišča	arheološko območje, naselbina, plano grobišče	Potencialno arheološko najdišče - rimskodobna naselbina in zgodnesrednjeveško grobišče glede na ledinsko ime, patrocinijsk sv. Martina, lego in omembo iz 10. stol. Neraziskano	rimsko doba, zgodnji srednji vek	
4785	Arheološko območje Stari grad, sv. Barbara in Gradišče	Hruševlje	arheološka najdišča	gradišče	Območje tvorijo tri gradišča, ki imajo vsaka svoj obrambni sistem in dobro ohranjeno kulturno plast v notranjosti. Največje je gradišče na Starem gradu.	pozna bronasta doba, železna doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
9157	Arheološko najdišče jama Brlovka	Orehok	arheološka najdišča	arheološko najdišče, jamska postojanka	Jamska postojanka z bogato kulturno plastjo iz bronaste dobe. Odkrite so tudi srednjeveške najdbe.	pozna bronasta doba, srednji vek	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
498	Arheološko najdišče Jama v Lozi	Orehok	arheološka najdišča	jamska postojanka, jama	Jamska postojanka, kjer so z arheološkimi sondiranj v letih 1957 - 1958 odkrili najdbe iz mlajšega paleolitika, bronaste dobe in srednjega veka.	mlajši paleolitik, pozna bronasta doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
9158	Arheološko najdišče Ovčarski spodmol	Orehok	arheološka najdišča	jamska postojanka	Manjša jamska postojanka, v kateri je bila s sondiranjem leta 1965 ugotovljena bronastodobna poselitev.	pozna bronasta doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
9159	Arheološko najdišče Žegnana jama	Orehok	arheološka najdišča	jamska postojanka	Jamska postojanka s sledovi poselitve od prazgodovine preko antike v srednji vek. Delno raziskano v 19. stol.	pozna bronasta doba, železna doba, rimsko doba, srednji vek	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

9616	Arheološko območje Jančarija	Rakulik	arheološka najdišča	gradišče	Prazgodovinsko gradišče z ohranjenim obrambnim sistemom. Z arheološkim sondiranjem v letu 1984 odkrita prazgodovinska kulturna plast.	pozna bronasta doba, železna doba	
4795	Gradišče na Krivcu	Orehek	arheološka najdišča	gradišče	Na najvišjem delu hriba Krivec je manjše prazgodovinsko gradišče v obliki nepravilnega kvadrata in z ohranjenim obrambnim nasipom.	železna doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
28017	Ruševine cerkve sv. Nikolaja	Orehek	arheološka najdišča	ruševina, cerkev, sv. Nikolaj	Stavbni ostanki romanske cerkve odkriti ob arheoloških sondiranjih 1983. Cerkev je obdajalo obzidje, verjetno je ob njej stal tudi samostanski objekt.	visoki srednji vek	
22748	Arheološko najdišče Markova jama	Planina	arheološka najdišča	jamska postojanka	Leta 1964 so bili v površinski plasti polkrožnega spodmola odkriti odlomki prazgodovinskih posod.	železna doba	
4777	Arheološko najdišče Stari grad	Planina	arheološka najdišča	arheološko najdišče, gradišče, grobišče, utrdaba	Prazgodovinsko gradišče, poznorimska utrdaba in kontinuiteta v zgodnji srednji vek.	pozna bronasta doba, železna doba, pozna rimska doba, zgodnji srednji vek	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
29759	Zaporni zid Hrušica-Veliki Obršljanovec	Gorenje	arheološka najdišča	zaporni zid	Ostanki zidu s stolpi julijsko alpskega poznoantičnega obrambnega sistema.	pozna rimska doba	
29758	Zaporni zid Polšakovo kopišče	Gorenje	arheološka najdišča	zaporni zid	Ostanki zidu julijsko alpskega poznoantičnega obrambnega sistema. Gre za odsek v dolžini približno 65 m, s stolpom v osrednjem delu.	pozna rimska doba	
4794	Zaporni zid Veliki Obršljanovec	Gorenje	arheološka najdišča	zaporni zid	Ostanki zapornega zidu - del julijsko alpskega poznoantičnega obrambnega sistema.	pozna rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

28830	Arheološko najdišče Ječmenje	Postojna	arheološka najdišča	naselbina	Prazgodovinska naselbina, o čemer pričajo predmeti odkriti 1970 ob gradnji avtoceste (lončenina, glinaste uteži). Gre za pribl. 300 m dolg naselbinski kompleks, ki je bil na severnem in zahodnem robu omejen s strmim pobočjem oz. skalnim robom.	starejša železna doba	
9451	Arheološko najdišče pod železniško postajo	Postojna	arheološka najdišča	plano grobišče	Leta 1905 so na lokaciji današnje stavbe Javorja Pivka odkrili 5 antičnih grobov in precej predmetov, ki kažejo na verjetnost grobišča na pobočju pod železniško postajo.	rimska doba	
29540	Arheološko najdišče Postojnska jama	Postojna	arheološka najdišča	jamska postojanka	Paleolitska jamska postojanka; ob različnih gradbenih posegih na vzhodnem pobočju pred vhodom v jama, v vzhodnem delu jame in v njeni notranjosti so bili odkriti kamniti artefakti, oglje, pleistocenska favna in umetno obdelan kanin jamskega leva.	srednji paleolitik, mlajši paleolitik	
9601	Arheološko najdišče Sovič	Postojna	arheološka najdišča	arheološko najdišče, gradišče, grad	Prazgodovinsko gradišče z delno ohranjenim obrambnim nasipom in kontinuiteto poselitve preko antike (odkrite poznoantične najdbe) v srednji vek s še sedaj vidnimi ruševinami gradu Arensperch.	železna doba, rimska doba, zgodnji srednji vek, 12. stol., druga četrtina 13. stol., 1228, prva četrtina 16. stol., 1511, 17. stol.	
568	Arheološko najdišče Jama pod Jamskim gradom	Predjama	arheološka najdišča	jamska postojanka, jama	Jamska postaja z ugotovljenimi kulturnimi plastmi od mlajše kamene dobe do zgodnjega srednjega veka.	mlajši neolitik, bakrena doba, starejša bronasta doba, starejša železna doba, rimska doba, zgodnji srednji vek	

1726	Arheološko najdišče Dedkov trebež in Kambrce	Prestranek	arheološka najdišča	lovska postaja	Mlajše mezolitski postaji na prostem. Prve najdbe so znane iz Kambrce, kjer se je l. 1961 tudi sondiralo. Istega leta je bil z intenzivnim površinskim pregledom odkrit Dedkov trebež od koder je znanih 1022 sileksov.	mezolitik	
576	Arheološko najdišče Ovcja jama	Prestranek	arheološka najdišča	jamska postojanka	Večletna izkopavanja so v jami odkrila štiri kulturne horizonte različnih zgodovinskih obdobj (paleolitik, prazgodovina).	mlajši paleolitik, mezolitik, bronasta doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
9160	Arheološko najdišče Zakajeni spodmol	Prestranek	arheološka najdišča	jamska postojanka	Jamska postojanka, kjer vhod v jamo zapira velik podor. Arheološka izkopavanja so odkrila mlajše paleolitske in prazgodovinske najdbe.	mlajši paleolitik	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
9161	Arheološko najdišče Jama Golobinja II pod Grmačo	Žeje	arheološka najdišča	jamska postojanka	Jamsko najdišče, kjer so iz starejših zapisov dokumentirane najdbe iz prazgodovine.	prazgodovina	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4776	Arheološko območje Gradišče	Razdrto	arheološka najdišča	gradišče	Naselbina z dobro ohranjenim obrambnim nasipom in kulturno plastjo. Naseljena v prazgodovini in antiki.	pozna bronasta doba, železna doba, rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4838	Arheološko najdišče Županov spodmol	Sajevče	arheološka najdišča	jamska postojanka	Jamsko najdišče s kulturnimi sedimenti od paleolitika prek prazgodovine in antike do srednjega veka. Večja sondiranja v jami v letih 1965 in 1966.	srednji paleolitik, mlajši paleolitik, železna doba, rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
654	Arheološko najdišče Gradišče	Slavina	arheološka najdišča	gradišče	Prazgodovinsko gradišče z mogočnim obrambnim nasipom in bogato kulturno plastjo. Z arheološkim sondiranjem ugotovljena prazgodovinska in antična poselitve.	pozna bronasta doba, mlajša železna doba, zgodnja rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4796	Arheološko območje Baba	Koče	arheološka najdišča	gradišče	Gradišče z dobro ohranjenim obrambnim nasipom in kulturno plastjo na terasah. Poseljeno v prazgodovini in antiki.	pozna bronasta doba, železna doba, rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4798	Arheološko območje Tabor	Slavina	arheološka najdišča	arheološko območje, tabor	Ruševine srednjeveškega tabora, neraziskano.	rimska doba, druga četrtina 14. stol., 1331, 16. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
28019	Arheološko najdišče Stara vas	Stara vas	arheološka najdišča	naselbina	Ob gradnji avtoceste 1970 je bila na platoju grebena, kjer danes stoji naselje Stara vas, odkrita bogata naselbinska plast iz železne in rimske dobe.	starejša železna doba, rimska doba	
28009	Rimskodobno grobišče Ribške njive	Stara vas	arheološka najdišča	plano grobišče, žgani pokop	Rimskodobno žgano grobišče, odkrito ob gradnji avtoceste 1970. Najverjetneje se razprostira tudi izven trase avtoceste.	rimska doba	
28018	Arheološko najdišče Zatrep	Strane	arheološka najdišča	naselbina	Na robu strmih Rjavih sten, je na nekoliko poravnanim platoju ugotovljena prazgodovinska naselbinska plast.	prazgodovina	
4774	Arheološko območje Dolgi grič	Strane	arheološka najdišča	arheološko območje, gradišče	Prazgodovinsko gradišče z delno ohranjenim obrambnim sistemom. Kulturna plast je poškodovana z vojaškimi vkopi iz časa med obema vojnama	pozna bronasta doba, železna doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4839	Arheološko najdišče Tabor	Studeno	arheološka najdišča	tabor, utrdba, razvalina	Ostaline protiturškega tabora, zgrajenega okrog starejšega srednjeveškega dvora. Najdišče je bilo sistematično raziskano v letih 1980-1981 in prezentirano.	pozni srednji vek, 16. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4773	Arheološko območje Ostrog in Podostrog	Veli otok	arheološka najdišča	naselbina, grobišče	Območje obsega utrjeno naselje z ohranjenim obrambnim jarkom in verjetno pripadajoče grobišče. Glede na slučajne najdbe sodi najdišče v čas antike.	rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4772	Arheološko območje Sv. Lovrenc	Studeno	arheološka najdišča	arheološko območje, postojanka	Še ne raziskana utrjena antična postojanka z obrambnim nasipom na jugozahodni strani hriba Baba. Znotraj območja je cerkev sv. Lovrenca.	rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
28020	Arheološko območje Gabrovica	Šmihel pod Nanosom	arheološka najdišča	arheološko območje, naselbina	Potencialno arheološko najdišče - rimskodobna naselbina glede na površinske keramične najdbe in lego območja. Neraziskano.	rimska doba	
757	Arheološko območje Gradišče	Šmihel pod Nanosom	arheološka najdišča	arheološko območje, gradišče, nekropola	Prazgodovinsko gradišče z obrambnimi stolpi, močnim obrambnim nasipom in prazgodovinskimi grobišči. Območje je delno raziskano. Poselitev tudi v zgodnji antiki.	pozna bronasta doba, železna doba, rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4770	Arheološko območje Sv. Jurij	Šmihel pod Nanosom	arheološka najdišča	postaja, cesta	Območje obsega cerkev sv. Jurija, ki naj bi nastala na temeljih antične obcestne postaje in v vznožju vzpetine rimsko ceste, ki je vodila iz Razdrtega na Planino pri Postojni. Neraziskano	rimska doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
9388	Arheološko najdišče Mačkovec	Veliki Otok	arheološka najdišča	jamska postojanka, depo	Poševna jama z etažami in breznom; ob vhodu so bili 1932 pri kopanju kamenja najdeni predmeti (bronasti plavutasti sekiri, okrogla okrasna ploščica, odlomki lončenine), namenoma zakopani v pozni bronasti dobi.	pozna bronasta doba	
9623	Arheološko najdišče Otoška jama	Veliki Otok	arheološka najdišča	jamska postojanka, favna	Jamska postaja z bogatimi sedimenti, kulturno plastjo s paleolitskimi najdbami in ostanki pleistocenske favne.	srednji paleolitik, mlajši paleolitik	
28011	Arheološko najdišče Risovec	Veliki Otok	arheološka najdišča	jamska postojanka	Paleolitska jamska postojanka; s sondiranjem med 1967 - 68 so bila odkrita kamena orodja (retuširani odbitki in kline), kulturno opredeljena v pramousterien in toplodobna pleistocenska favna (mindelsko - riški interglacial).	starejši paleolitik	

859	Arheološko najdišče Betalov spodmol	Zagon	arheološka najdišča	jamska postojanka	Jamsko najdišče z bogatimi kulturnimi plastmi. Arheološka izkopavanja so dala najdbe od srednjega paleolitika prek mlajšega paleolitika in mezolitika do najdb iz bakrene dobe.	srednji paleolitik, mlajši paleolitik, mezolitik, neolitik, bakrena doba	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (PN), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
19336	Arheološko najdišče Vilharjeva jama	Veliki Otok	arheološka najdišča	jamska postojanka	Paleolitska postojanka, odkrita 1977. Sondiranja 1978. so odkrila kostne ostanke jamskega medveda, alpskega svizca, zoba topodobnega nosoroga, mousteriensko strgalo, drobec oglja. Odkrito strgalo je primerljivo s kulturo B in D v Betalovem spodmolu.	srednji paleolitik	
28015	Arheološko najdišče sv. Jurij	Žeje	arheološka najdišča	naselbina, podružnična cerkev, sv. Jurij	Ruševine stare cerkve sv. Jurija (omenjena 1300) in potencialna rimskodobna naselbina glede na strateško lego ob takratni cesti in patrocinij. Cerkev je bila po dekretu tržaškega škofa 1762 opuščena.	rimska doba, prva četrtina 14. stol., 1300	
9769	Postojnski jamski sistem	Postojna. Vhod v Postojnski jamski sistem leži med Postojno in Velikim Otokom v Postojnski jami, celotno območje pa severno od mesta Postojna.	arheološka najdišča, jamski sistem	jamski sistem, arheološko najdišče	Podzemeljski sistem v več etažah z rovi, ki jih je izoblikovala reka Pivka, poleg Postojnske jame povezuje še Otoško jamo, Magdaleno jamo, Črno jamo in Pivko jamo. S 19555 m rogov je najdaljši sistem v državi.		

2.4.3.2. Cerkve

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
4025	Cerkev sv. Justa	Belsko. Cerkev stoji v obzidanem pokopališču, na vzpetini severovzhodno nad vasjo Belsko.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Just	Poznogotsko cerkev, predelano v 2. polovici 17. stol., sestavljajo ladja pravokotnega tlorisa, gotski rombasto obokan prezbiterij s slavolokom in vhodna lopa. Na portalu v ladjo je letnica 1685, nad njim se dviga zvončnica z letnico 1656.	15. stol., druga polovica 17. stol., 1656, 1685	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4026	Cerkev sv. Lenarta	Gorenje. Cerkev stoji v cerkvenem obzidju severovzhodno nad vasjo Gorenje	stavbe	podružnična cerkev, sv. Lenart	Gotsko cerkev sestavljata tristrano zaključen prezbiterij in ladja pravokotnega tlorisa s kamnitim šilastoločnim portalom, pred katerega je bil 1563 postavljen zvonik. V križnorebrasto obokanem prezbiteriju so freske iz okoli 1460.	prva polovica 15. stol., tretja četrtina 16. stol., 1563, tretja četrtina 19. stol., 1880, tretja četrtina 20. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3680	Cerkev sv. Petra	Goriče. Obzidana cerkev na griču SV nad vasjo Goriče.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Peter	Gotsko, ok. 1663 prezidano cerkev sestavljajo gotski prezbiterij, širša ladja pravokotnega tlorisa in zvonik iz 19. stol. pred vhodom. Barokizirana ladja ima raven strop, prezbiterij je banjasto obokan. Baročni oltarji so iz sredine 18. stol.	pozni srednji vek, tretja četrtina 17. stol., sredina 18. stol., sredina 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3671	Cerkev sv. Ane	Hrašče. Cerkev stoji v cerkvenem obzidju sredi vasi Hrašče.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Ana	Poznobaročna enoladijska cerkev z ravno zaključenim prezbiteriem ter zvonikom s čebulasto-laternasto streho, ki se dviguje nad tempeljsko fasado. Ladja in prezbiterij sta obokana s češkimi kapami. Bogata lesena oprema, oltarna slika L. Layerja.	zadnja četrtina 18. stol., 1795-1796, prva polovica 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3670	Cerkev sv. Martina	Hrenovice. Cerkev stoji v zaselku Pri Fari, na griču zahodno od vasi Hrenovice.	stavbe	župnijska cerkev, sv. Martin	Enoladijska cerkev (domnevno prafara) s pogotskim prezbiterijem, v baroku povečana v triladijsko in prizidan zvonik (1639). Na začetku 20. stol. so podaljšali ladji in oblikovali novo pročelje. Notranjost je 1942-43 poslikal T. Kralj. Oltar M. Kuše.	10. stol., pozni srednji vek, 17. stol., 1625, 1639, 1674, zadnja četrtina 19. stol., 1891, prva polovica 20. stol., 1936-1938, 1942-1943	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3677	Cerkev sv. Danijela	Hruševje. Cerkev stoji na griču sredi gručastega jedra vasi Hruševje.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Danijel	Zgodnjebaročna cerkev sestavljajo v enotno lupino ujeta tristrano zaključen prezbiterij, ladja pravokotnega tlorisa in zvonik s čebulasto streho pred vhodom (prizidan 1793). Na kamnoseško obdelanem glavnem portalu sta letnici 1633 in 1888.	druga četrtina 17. stol., 1633, druga polovica 19. stol., 1888	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4002	Cerkev sv. Marjete	Koče. Cerkev stoji zahodno nad cesto v S delu vasi Koče.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Marjeta	Enoladijska cerkev z ravno zaključenim prezbiterijem in zvonikom je bila zgrajena 1862 na mestu cerkve iz 17. stol. Velikemu oltarju iz 1769 je nastavek naslikal Š. Šubic 1866. V obzidju sta baročna portona.	druga polovica 17. stol., 1654, 1658, 1694, tretja četrtina 19. stol., 1862	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3679	Cerkev sv. Nikolaja	Landol. Cerkev stoji sredi obzidanega pokopališča zahodno nad zaselkom Brinje, severno od vasi Landol.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Nikolaj	Enoladijska cerkev iz 17. stol. s tristrano zaključenim prezbiterijem z zakristijo na severu, omenjena 1589. Zvončnica nad zahodno fasado dodana 1743, lopa 1757. Poznobaročna banjasto obokana notranjščina in oprema. V oltarju je slika A. Götzla.	zadnja četrtina 16. stol., 1589, druga četrtina 17. stol., 1626, 18. stol., 1743, 1757	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3675	Kapela sv. Jošta	Landol. Kapela stoji ob križišču sredi vasi Landol.	stavbe	kapela, podružnična cerkev, sv. Jošt	Baročna kapela osmerokotnega tlorisa z daljšima vzdolžnima stranicama in z manjšim zvonikom nad vhodno fasado je bila sezidana 1765 in posvečena 1767. Krita je z bobrovci. Oltar je iz 1768.	tretja četrtina 18. stol., 1765-1767	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3936	Cerkev sv. Elizabete	Mali Otok. Cerkev stoji sredi obzidanega pokopališča na severovzhodnem robu vasi Mali Otok.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Elizabeta	Cerkev sestavljata križnorebrasto obokan prezbiterij iz okoli 1530 in ravno stropna ladja, predelana ob koncu 17. stol. in podaljšana 1890, ko so prizidali zvonik in zakristijo ter naredili enotno fasado. Oprema iz 19. stol., slika T. Kralja.	druga četrtina 16. stol., zadnja četrtina 17. stol., zadnja četrtina 19. stol., 1890	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3841	Cerkev sv. Janeza Krstnika	Matenja vas. Cerkev stoji v zaselku Štivan, zahodno od Matenje vasi.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Janez Krstnik	Enovito cerkev sestavljajo tristrano zaključen prezbiterij, enako visoka in široka ladja ter zvonik s čebulasto streho v osi vhoda. Notranjščino, predelano v 19. stol., je 1937 poslikala M. Kralj. Glavni oltar iz 1739, stranska izklesal F. Rottman.	druga četrtina 17. stol., 1643, zadnja četrtina 17. stol., 1693	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4088	Cerkev sv. Brikcija	Veliko Ubelsko. Cerkev stoji na pobočju Nanosa, zahodno nad vasjo Strane.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Brikcij	Cerkev je prvič omenjena 1589. leta. Sedanjo so pozidali leta 1888. Obstoječi oltar je bil prepeljan iz Stran, od starejšega se je ohranilo le nekaj plastik.	zadnja četrtina 16. stol., 1589, zadnja četrtina 19. stol., 1888	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3860	Cerkev sv. Florijana	Oreh. Cerkev stoji sredi vasi Orehek.	stavbe	župnijska cerkev, tabor, sv. Florijan	Obzidano taborsko cerkev sestavljajo poznogotsko obokan prezbitrij, banjasto obokana ladja in masiven zvonik ob strani glavne fasade. V zvoniku so gotške strelne line, v vrhnjem delu so trifore (1672). V notranjosti kvalitetna baročna oprema.	16. stol., tretja četrtina 17. stol., 1672	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3861	Cerkev sv. Lovrenca	Oreh. Cerkev stoji sredi obzidanega pokopališča na manjši vzpetini.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Lovrenc	S pokopališčem obdana enoladijska cerkev s tristrano zaključenim prezbitrijem, zgrajena v 17. stol., z novejšo zvončnico. V obzidju je na zahodni strani porton iz 1613. V tlaku ladje je grobnična plošča Jakoba barona Hallerja z grbom iz 1621.	prva polovica 17. stol., 1613, 1626, prva četrtina 20. stol., 1902	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
2107	Cerkev sv. Marjete	Planina. Cerkev, orientirana v smeri sever-jug, stoji ob cesti v severnem delu Dolnje Planine.	stavbe	župnijska cerkev, zvonik, sv. Marjeta	Izrazito baročna arhitektura s prečno ladjo, ki se mehko prelije v prezbitrij, je bila zgrajena 1771. V razgibani notranjščini je bogata oprema iz 18. stol. in naslikan oltar. Zvonik iz 1671 stoji ločeno (ostanki gotških oken in lin). Omenjena 1361.	tretja četrtina 14. stol., 1361, tretja četrtina 17. stol., 1671, tretja četrtina 18. stol., 1771	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
2108	Cerkev sv. Roka	Planina. Cerkev sredi vasi Gornja Planina, ob stari cesti, v osi ceste čez Unico.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Rok	Baročna cerkev sestavljajo ravno zaključen prezbitrij, ladja pravokotnega tlorisa in zvonik v osi fasade. Cerkev je krita z bobrovci. Oltarna slika in naslikana oltarna arhitektura sta delo Goldensteina iz 1852.	tretja četrtina 18. stol., 1761	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

3932	Cerkev sv. Štefana	Postojna. Cerkev stoji na platoju sredi mesta Postojna.	stavbe	župnijska cerkev, sv. Štefan	Centralno zasnovana baročna cerkev s parom kapel, dvostolpno fasado, prezbitერიem z zaobljenimi vogali (zgrajen po požaru v 19. stol.) in zakristijama je bila zgrajena 1777 po načrtih L. Hoferja. Oboke je poslikal D. Fabris, bogata baročna oprema.	tretja četrtina 15. stol., 1473, zadnja četrtina 18. stol., 1777, prva četrtina 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
2109	Cerkev Marije pribežališče grešnikov	Planina. Cerkev na Planinski gori, nad vasjo Planina.	stavbe	romarska cerkev, sv. Marija pribežališče grešnikov	Romarsko cerkev iz 17. stol. sestavljajo tristrano zaključen prezbitერი, kvadrasta ladja in zvonik. Krita je z opečnimi zarezni. Prezbitერი ima rebrast obok.	tretja četrtina 17. stol., 1657	
4028	Cerkev Žalostne Matere božje	Predjama. Cerkev stoji na robu pobočja nad sotesko, ob ovinku poti, ki pelje do gradu.	stavbe	podružnična cerkev, Žalostna Mati božja	Enoladijska, gotska podružnica s konca 15. stol. z lopo in zvonikom na preslico stoji pod gradom. V širši ladji in gotskem prezbitერიu so poslikave Mojstra iz Srednje vasi pri Šenčurju iz okoli 1460. leta.	sredina 15. stol., 17. stol.	Spomenik državnega pomena. Odlok o razglasitvi Gradu Jama za kulturni spomenik državnega pomena, Ur.l. RS, št. 81/99-3826, 55/2002-2702, 54/2003-2694
3842	Cerkev Marijine zaroke	Rakitnik. Cerkev stoji ob glavni cesti v vasi Rakitnik, na levem bregu potoka Rakiški stržen.	stavbe	podružnična cerkev, Marijina zaroka	Cerkev sestavljajo ladja, enako širok prezbitერი s tristranim zaključkom, ob severno steno ladje prizidana kapela in v zahodno steno delno inkorporiran zvonik s čebulasto streho. Oltarno sliko velikega oltarja je naslikal A. Herrlein.	sredina 18. stol., 1746-1751	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3672	Cerkev sv. Janeza Nepomuka	Rakulik. Cerkev stoji na griču, zahodno nad vasjo Rakulik.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Janez Nepomuk	Baročno enoladijsko cerkev z enako visokim in ožjim ravno sklenjenim prezbitერიem so začeli graditi 1728-29, zvonik v osi vhoda z letnico 1740 je bil prizidan 1796-98. Glavni oltar, delo M. Kuše iz 1699, je iz frančiškanske cerkve v Ljubljani.	druga četrtina 18. stol., 1728-1729, 1740, zadnja četrtina 18. stol., 1796-1798	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4090	Cerkev sv. Trojice	Razdrto. Cerkev stoji v vzhodnem delu vasi.	stavbe	župnijska cerkev, sv. Trojica	Sedanja cerkev iz 17. stol. stoji na osnovah starejšega kompleksa. Sestavljajo jo tristrano zaključen prezbitერი, kasneje povišana pravokotna ladja ter zvonik. Oprema je iz 18. in 19. stol.	17.stol.	

3999	Cerkev Marijinega vnebovzetja	Slavina pri Postojni. Cerkev stoji na obzidani ploščadi sredi vasi Slavina.	stavbe	župnijska cerkev, Marijino vnebovzetje	Triladijska cerkev s tristrano sklenjenim prezbiterijem in zvonikom, na novo zgrajena v 17. stol., podaljšana 1812, je bila sedež pražupnije. Gotski prezbiterij služi kot zakristija. Kvalitetna oprema (Robba, Slavinski mojster), poslikava (Ogrin).	10. stol., druga četrtina 17. stol., 1636, prva četrtina 19. stol., 1812	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3674	Cerkev sv. Jedrta	Slavinje. Cerkev stoji na griču severozahodno nad vasjo Slavinje.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Jedrt	V osnovi gotško cerkev sestavljajo tristrano zaključen prezbiterij, malenkost širša ladja pravokotnega tlorisa z zvončnico nad vhodno fasado ter odprta lopa. Letnica 1638 na portalu kaže na barokizacijo stavbe.	pozni srednji vek, druga četrtina 17. stol., 1638	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3934	Cerkev sv. Antona Padovanskega	Stara vas. Obzidana cerkev stoji v severovzhodnem delu Stare vasi.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Anton Padovanski	Pravilno orientirano cerkev iz 17. stol. sestavljajo tristrano zaključen prezbiterij, ladja pravokotnega tlorisa z 1857 in korporiranim zvonikom in lopa. Ladja je banjasto obokana, prezbiterij ima grebenast obok. Gradnja je pripisana Matiji Severju.	tretja četrtina 17. stol., 1663-1668, tretja četrtina 19. stol., 1857	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4089	Cerkev sv. Križa	Strane. Cerkev stoji na vzpetini severno nad cesto sredi vasi Strane.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Križ	Baročna enoladijska cerkev s tristrano zaključenim prezbiterijem, omenjena 1665, predelana 1706. Zvonik je bil prizidan 1776. Zrcalni obok v ladji in banjasti v prezbiteriju s štukiranimi okvirji sta iz 1794. Oprema je večinoma baročna.	tretja četrtina 17. stol., 1665, 18. stol., 1706, zadnja četrtina 18. stol., 1776, 1794, zadnja četrtina 20. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4029	Cerkev Marije Snežne	Strmca. Cerkev stoji v cerkveni ogradi severozahodno od vasi Strmca.	stavbe	župnijska cerkev, Marija Snežna	Cerkev, zgrajeno v gotški tradiciji in predelano okoli 1630, sestavljajo tristrano zaključen prezbiterij, ladja pravokotnega tlorisa s poznogotskim portalom in lopa pred vhodom. Nad zahodno steno se dviga zvonik na preslico. Oprema je neogotska.	prelom 15. stol. in 16. stol., druga četrtina 17. stol., 1630	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

3672	Cerkev sv. Barbare	Studenec. Obzidana cerkev stoji v južnem delu vasi Studenec.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Barbara	V enotno stavbno telo ujeta enoladijska cerkev z zvezdasto obokanim prezbitrijem je bila zgrajena v 17. stol. v gotski tradiciji. Zvonik v osi fasade je bil prizidan 1825. Na slavlolu je letnica 1680. Glavni oltar iz 1843, stranska iz 1690.	druga polovica 17. stol., 1661, 1680, prva četrtina 19. stol., 1825	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4024	Cerkev sv. Jakoba	Studenec. Cerkev stoji na pokopališču v vzhodnem delu vasi Studenec.	stavbe	župnijska cerkev, sv. Jakob	Cerkev sestavljajo tristrano zaključen prezbitrij, širša pravokotna ladja in vanjo delno vgrajen zvonik (letnica 1682) z neogotskim zaključkom. V notranjosti je ladja zrcalno, prezbitrij pa banjasto obokan. Oltarji so izdelani v baročni tradiciji.	druga polovica 17. stol., 1665, 1682, zadnja četrtina 18. stol., zadnja četrtina 19. stol., 1878	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4027	Cerkev sv. Lovrenca	Studenec. Cerkev stoji na hribu, severozahodno nad vasjo.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Lovrenc	Cerkev je orientirana. Ladja in prezbitrij sta ujeta v enoten pravokoten tloris. Nad zahodno fasado se dviguje zvončnica, pred njo stoji lopa, krita z dvokapno streho. Notranjost banjasto obokana.	zadnja četrtina 14. stol., 1391	
3676	Cerkev sv. Jurija	Šmihel pod Nanosom. Cerkev stoji sredi pokopališča južno od vasi Šmihel pod Nanosom.	stavbe	podružnična cerkev, pokopališče, sv. Jurij	Prvotno srednjeveško cerkvico so obnovili sredi 17. stol., notranjščina in fasada z inkorporiranim zvonikom sta iz 19. stol. Tristrano zaključen prezbitrij je grebenasto obokan, na slavlolu je letnica 1655. Oltar sv. Jurija je poznobaročen (1811).	srednji vek, sredina 17. stol., 1655, druga polovica 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3678	Cerkev sv. Mihaela	Šmihel pod Nanosom. Cerkev stoji v obzidju v severnem delu vasi Šmihel pod Nanosom.	stavbe	župnijska cerkev, zlati oltar, sv. Mihael	Cerkev iz 17. stol. (v osnovi gotska) sestavljajo tristrano zaključen, banjasto obokan prezbitrij, zakristija (1853), ladja pravokotnega tlorisa in zvonik iz 1743 pred vhodom. Na portalu je letnica 1744. Poznobaročen oltar, stranska iz 17. stol.	pozni srednji vek, 17. stol., druga četrtina 18. stol., 1743, 1744, tretja četrtina 19. stol., 1853	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

3933	Cerkev sv. Andreja	Veliki Otok. Stoji na samem na vzpetini vzhodno nad cesto Veliki Otok-Zagon.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Andrej	Podružnično cerkev sestavljajo triosminsko zaključen prezbitrij z začetka 16. stol., starejša ladja pravokotnega tlorisa z zvončnico in vhodna lopa. V ladji so poslikave iz 1430-40 (cikel sv. Treh kraljev na severni in pasijon na južni steni).	pozni srednji vek, zadnja četrtina 17. stol., 1684, 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3938	Cerkev sv. Katarine	Veliki Otok. Cerkev z obzidanim pokopališčem.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Katarin	Enoladijska cerkev s tristrano sklenjenim prezbitrijem je bila zgrajena v 17. stol., zvonik pred vhodom prizidan 1733. V vzhodno steno prezbiterija je vžidan relief sv. Katarine iz okrog 1470. Veliki oltar je iz 1871, stranska z začetka 19. stol.	tretja četrtina 15. stol., druga polovica 17. stol., druga četrtina 18. stol., 1733	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4087	Cerkev sv. Urha	Veliko Ubeljsko. Cerkev stoji sredi vasi Veliko Ubeljsko.	stavbe	župnijska cerkev, sv. Urha	Cerkev iz 17. stol. sestavljajo triosminsko zaključen prezbitrij, širša pravokotna ladja in zvonik na levi polovici fasade. Ladja in prezbitrij sta banjasto obokana, na kamnitem slavaloku je letnica 1747. Trije baročni oltarji iz okoli 1700.	prva četrtina 17. stol., 1616, sredina 18. stol., 1745-1747, zadnja četrtina 18. stol., 1778, 1785	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3681	Cerkev sv. Notburge	Zagon. Cerkev stoji na manjši vzpetini severno od vasi Zagon.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Notburga	Cerkev iz 18. stol. sestavljajo v enotno lupino ujeta triosminsko zaključen prezbitrij in ladja, ter zvonik s korenasto streho, inkorporiran v zahodno fasado. Krita je z bobrovci. Na portalu je letnica 1746	druga četrtina 18. stol., 1746	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3935	Cerkev sv. Danijela	Postojna. Cerkev stoji na platoju sredi mesta Postojna.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Danijel	Poznogotsko cerkev sestavljajo enako visoka tristrano zaključen prezbitrij in ladja pravokotnega tlorisa z zvončnico ter večja lopa, ki se odpira na zahod. Streha je krita z bobrovci. Prezbitrij je rebrasto obokan. Prenovljena 1625.	druga četrtina 17. stol., 1622-1625	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4000	Cerkev sv. Jurija	Žeje. Proti jugu obrnjena cerkev stoji južno pod vasjo Žeje.	stavbe	podružnična cerkev, sv. Jurij	Enoladijska cerkev s tristrano zaključenim prezbiterijem in zvonikom v osi fasade je bila zgrajena 1722, zakristija prizidana 1825. Tripolna ladja je banjasto obokana s štukaturnim okrasjem. Bogata oprema je izdelana v baročni tradiciji.	tretja četrtina 18. stol., 1772, prva četrtina 19. stol., 1825	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3937	Razvaline cerkve sv. Jerneja	Veliki Otok. Razvaline cerkve stojijo na samem, nad cesto, ki vodi iz Zagona proti Predjami.	stavbe	razvalina, podružnična cerkev, sv. Jernej	Razvaline cerkve obsegajo pravokotno ladjo, katere izrazito plastna pozidava izpričuje, da je nastala že vsaj v 14. stol., ter zidove tristrano zaključenega prezbiterija iz leta 1622.	14. stol., prva četrtina 17. stol., 1622	

2.4.3.3. Župnišča

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
19384	Župnišče	Hrenovice 32. Župnišče stoji ob cerkvi sv. Martina.	stavbe	župnišče, gospodarsko poslopje	Mogočna enonadstropna hiša župnišča ima strmo dvokapno streho s trikapnimi zaključki, kamniti portal z letnico 1899. V sklopu župnišča še gospodarska poslopja.	19.stol.	
19437	Hiša Orehek 39	Orehek 39. Hiša stoji v osrednjem delu vasi, v bližini cerkve sv. Florijana.	stavbe	župnišče, vrt	Etažna hiša iz 19. stoletja, s trikotniškim zaključkom, z dvokapno korčno streho, ima tridelno zasnovu in ohranjene kamnoseške detajle. V njej je delovalo župnišče. Ob hiši obzidan vrt.	19.stol.	
23100	Župnišče	Postojna. Vilharjeva ulica 2. Župnišče stoji južno pri župnijski cerkvi.	stavbe	župnišče	Župnišče iz 1849 je sestavljeno iz dveh združenih stavbnih enot. Osrednja stavba je dvonadstropna s triosno zahodno fasado. Streha je štirikapna. Pridružena stavba je enonadstropna z dvokapno streho s čopom. Okenski okvirji iz ometa. Župnija od 1794.	19. stol., 1849, 20. stol.	

655	Župnišče	Slavina pri Postojni. Slavina 53. Župnišče stoji v jedru vasi Slavina, na trgu pri cerkvi.	stavbe	župnišče	V 16. stol. zasnovana stavba je bila barokizirana 1772. Dolga devetosna fasada ima v nadstropju baročno oblikovana okna s profiliranimi prekladami. Osrednja os je poudarjena s polkrožnim portalom in oknom nad njim. Streha je oblikovana na čop.	16. stol., tretja četrtina 18. stol., 1772	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
25832	Župnišče	Studeno 71. Župnišče stoji na manjšem trgu v središču vasi, jugozahodno od cerkve.	stavbe	župnišče, vrt	Enonadstropna stavba s starejšo zasnovjo, s streho na čop in s centralnim vhodom s kamnitim polkrožno zaključenim portalom, ki nosi letnico 1700. Klet župnišča je obokana. V sklopu župnišča je tudi vrt.	prelom 17. stol. in 18. stol., 1700	

2.4.3.4. Domačije in hiše

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
19427	Domačija Dilce 41	Dilce 41. Domačija stoji v jugozahodnem delu vasi, ob regionalni cesti Postojna - Razdrto.	stavbe	domačija, pošta, hlev	Enonadstropna domačija iz 19. stoletja, nekdanja pošta in sedež občine Hrenovice, ima strmo dvokapno streho s čopoma ter kamnite detajle. Pritlična štala s senikom pod streho krita s strmo streho.	19.stol.	
19426	Hiša Dilce 42	Dilce 42. Hiša stoji v jugozahodnem delu vasi, ob regionalni cesti Postojna - Razdrto.	stavbe	hiša, gostilna	Enonadstropna hiša, do leta 1947 gostilna, ima petosno vhodno fasado s centralnim kamnitim portalom z nadstreškom, datiranim 1853 ID, dvokapno streho in kamnite okvirje oken.	19.stol., 1853	
19428	Hiša Dilce 9	Dilce 9. Hiša stoji v severovzhodnem delu vasi, ob regionalni cesti Postojna - Razdrto.	stavbe	hiša	Pritlična hiša malega kmeta iz 18. stoletja, ima strmo dvokapnico s čopom, tridelno zasnovjo, kuhinjo pod nadstreškom in spravilo za seno pod streho.	18.stol.	

19363	Domačija Goriče 15	Goriče 15. Domačija stoji v osrednjem delu vasi, ob glavni vaški poti.	stavbe	domačija, gospodarsko poslopje, kašča	Domačija iz 19. stol., s pritlično stanovanjsko hišo, s tridelno zasnovo, s strmo dvokapnico s čopoma, obsega še enocelično gospodarsko poslopje in enonadstropno zidanico (kaščo).	19.stol.	
19362	Domačija Goriče 23	Goriče 23. Domačija stoji v jugozahodnem delu vasi.	stavbe	stegnjen dom, gospodarsko poslopje, svinjak	Stegnjena, pritlična domačija s strmo dvokapnico in tridelno zasnovano hišo ima na dvoriščni strani še eno gospodarsko poslopje. Povezuje ju pritličen svinjak. Datiramo jo v 19. stol.	19.stol.	
19364	Domačija Grobišče 19	Grobišče 19. Domačija stoji v osrednjem delu vasi.	stavbe	vzporedna domačija, skedenj, svinjak	Vzporedno domačijo iz 19. stol. tvorijo pritlična stanovanjska hiša s strmo dvokapnico s čopoma, s tridelno zasnovo, z enostavnimi kamnoseškimi detajli, pritličen skedenj s strmo dvokapnico s čopoma in svinjak.	19.stol.	
19443	Domačija Hrašče 27	Hrašče 27. Domačija stoji v jugovzhodnem delu vasi.	stavbe	stegnjen dom	Enonadstropna mogočna domačija velikega kmeta, z gospodarskim poslopjem pod isto, strmo, dvokapno streho. Ulična fasada hišnega dela je petosna s centralnim vhodom, kamniti okvirji oken in vrat	19.stol.	
19441	Domačija Hrašče 39	Hrašče 39. Domačija stoji v zahodnem delu vasi.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje	Enonadstropna hiša iz 19. stol., s strmo streho, kamnitimi detajli, tridelno zasnovo in lesenim balkonom v nadstropju, ima ločeno, pritlično gospodarsko poslopje.	19.stol.	
19445	Domačija Hrašče 53	Hrašče 53. Domačija stoji na severozahodnem robu vasi.	stavbe	vzporedna domačija	Domačija malega kmeta iz 19. stol., s pritlično hišo, gospod. poslopjem, s strmimi dvokapnimi strehami in enostavnimi kamnoseškimi detajli.	19.stol.	

19444	Domačija Hrašče 99	Hrašče 99. Domačija stoji na južnem robu vaškega jedra.	stavbe	stegnjen dom, hlevna hiša, gospodarsko poslopje	Domačija iz 19. stol., z vrhhlevno, v breg vkopano hišo z vhodom pod nadstreškom in z gospodarskim poslopjem. Oboje krito s skupno strmo dvokapnico s čopi. Ravni kamniti okvirji oken in vrat.	19.stol.	
19440	Hiša Hrašče 101	Hrašče 101. Hiša stoji na jugozahodnem robu vasi.	stavbe	hiša, gostilna, trgovina	Enonadstropna hiša nekdanjega posestnika, trgovca in gostilničarja iz 19. stol. ima strmo dvokapno streho krito z bobrovcem, petosno vhodno fasado in ohranjene kamnoseške detajle.	19.stol.	
19442	Hiša Hrašče 36	Hrašče 36 (prej Hrašče 27). Hiša stoji v osrednjem delu vasi Hrašče, zahodno od cerkve sv. Ane.	stavbe	hiša, trgovina	Enonadstropna hiša z neizkoriščenim podstrešjem iz 19. stol., nekdaj s trgovino v pritličju, s strmo streho s čopoma in urejenimi okenskimi osmi, ima vhod v trgovinski del na jugozahodni zatrejni fasadi. Ohranjeni kamniti detajli.	19.stol.	
19454	Domačija Hruševje 25	Hruševje 25. Domačija stoji v severnem delu vasi, nasproti cerkve.	stavbe	stegnjen dom	Stegnjena domačija iz 19. stol., s strmo dvokapnico s čopoma in velikim napuščem na vhodni fasadi. Hiša ima tridelno zasnovo.	19.stol.	
19455	Domačija Hruševje 26	Hruševje 26. Domačija stoji na severozahodnem robu vasi.	stavbe	vzporedna domačija	Vzporedna domačija z enonadstropno hišo s strmo streho, krito z bobrovci, hiša z velbom, v osrednjem prostoru in deloma ohranjenimi okvirji oken.	zadnja četrtna 17. stol., 1689, 19. stol., 20. stol.	
19456	Domačija Hruševje 36	Hruševje 36. Domačija stoji na skrajnem jugovzhodnem robu vasi.	stavbe	domačija na vogel, gospodarsko poslopje	Pritlična vogalna domačija iz 19. stol., s strmo dvokapnico s čopoma. Hiša ima tridelno zasnovu. Na dvorišču manjši gospodarski objekt.	19.stol.	
19433	Domačija Koče 12	Koče 12. Domačija stoji v južnem delu vasi, južno ob vaški poti, ki vodi proti Slavini.	stavbe	stegnjen dom, gospodarsko poslopje	Stegnjena domačija iz 19. stoletja ima enonadstropno hišo s tridelno zasnovu, krito s korčno dvokapnico. Vhod pod kalono. Gospodarsko poslopje v nadaljevanju hiše.	19.stol.	

19431	Domačija Koče 50	Koče 50. Domačija stoji sredi vasi, ob poti, ki pripelje iz Prestranka.	stavbe	domačija na vogel	Domačija iz 19. stoletja, z enonadstropno stanovanjsko hišo s plitvo dvokapnico, tridelno zasnovo in letnico 1840 na vhodnem portalu. Ohranjeni kamnoseški detajli. Pritlično gospodarsko poslopje.	druga četrtina 19. stol., 1840	
19434	Domačija Koče 8	Koče 8. Domačija stoji v južnem delu vasi.	stavbe	domačija na ključ, hiša, gospodarsko poslopje	Domačija malega kmeta iz 19. stoletja, z enonadstropno hišo s korčno streho in kuhinjskim prizidkom pod enokapnico. Pritlični gospodarski objekti s strmo streho oklepajo dvorišče.	19.stol.	
19430	Hiša Koče 22	Koče 22. Hiša stoji na zahodnem robu vasi.	stavbe	hiša	Enonadstropna hiša s plitvo dvokapnico in trikotnim zatrepom in zazidanim vhodom pod nekdanjo arkadno lopo. Kamniti detajli. Na dvoriščnem vogalnem kamnu napis IHS 1743.	druga četrtina 18. stol., 1743	
19432	Hiša Koče 24	Koče 24. Hiša stoji v središču vasi.	stavbe	hiša	Enonadstropna, tridelno zasnovana hiša s korčno dvokapnico, ki je na zatrepu trikotno zaključena, profiliran strešni venec, vhod pod kalono, ohranjeni kamnoseški detajli.	19.stol.	
19435	Hiša na domačiji Koče 5	Hiša stoji na domačiji Koče 5, v južnem delu vasi.	stavbe	hiša	Enonadstropna hiša z vhodom pod velbom, ki je nekoliko umaknjen v notranjost, ima strmo, predelano, dvokapno streho, pod katero shranjujejo seno. Ohranjeni kamniti detajli, okno z letnico 1808.	prelom 18. stol. in 19. stol., 1808	
28473	Domačija Liplje 2	Liplje 2. Domačija stoji v zaselku Podgora, severovzhodno ob cesti Planina - Ljubljana.	stavbe	domačija v nizu, vrhkletna hiša, hlev, svinjak, toplar, vodnjak, furmanska gostilna	Na domačiji je nekoč delovala furmanska gostilna. Ob breg prislonjena, tridelno zasnovana vrhkletna hiša ima kamnit portal. Ob hiši se vrstijo štala, svinjak, kozolec in vodnjak.	18. stol., 19. stol., 20. stol.	
28474	Domačija Liplje 3	Liplje 3. Domačija stoji vzhodno ob državni cesti Planina - Ljubljana.	stavbe	domačija, vrhhlevna hiša	Ob breg prislonjena domačija s strmo dvokapno streho s čopoma. V pritličju je hlev, v nadstropju, dostopnem z	19.stol.	

					zgornje ceste, pa ima tridelno zasnovan stanovanjski prostor. Vhod je skozi kamnit portal pod širokim nadstreškom.		
19358	Domačija Malo Ubeljsko 2	Malo Ubeljsko 2. Domačija stoji ob odcepu poti z glavne ceste Postojna - Razdrto proti Malemu Ubeljskemu.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje	Domačija obsega enonadstropno hišo s strmo streho, vhodom pod arkadno lopo, in gospodarski poslopji. Ohranjeni kamnoseški detajli. Datiramo jo v 19. stol.	19.stol.	
19338	Domačija Malo Ubeljsko 24	Malo Ubeljsko 24. Domačija stoji severozahodno od vasi.	stavbe	domačija, mlin	Domačija obsega hišo in nekdanji mlin, oboje krito s strmo streho. Hiša ima centralni vhod pod nadstreškom in tridelno zasnovu.	19.stol.	
19360	Domačija Matenja vas 47	Matenja vas 47. Domačija stoji v severovzhodnem delu vaškega jedra, ob poti v Štivan.	stavbe	stegnjen dom, gospodarsko poslopje	Stegnjena pritlična domačija malega kmeta s hišo s tridelno zasnovu in gospodarskimi poslopji v nadaljevanju. Enostavni kamnoseški detajli. Datiramo jo v 19. stol.	19.stol.	
19361	Domačija Matenja vas 49	Matenja vas 49. Domačija stoji v severovzhodnem delu vaškega jedra.	stavbe	stegnjen dom	Stegnjena pritlična domačija malega kmeta s hišo s tridelno zasnovu in gospodarskim poslopjem v nadaljevanju, oboje krito z isto strmo dvokapnico. Datiramo jo v 19. stol.	19.stol.	
19439	Domačija Orehek 40	Orehek 40. Domačija stoji v osrednjem delu vasi, ob cesti Prestranek - Hruševje	stavbe	domačija na vogel	Etažna, vogalna domačija z vhodom v hišo pod nadstreškom, s tridelno zasnovu, enostavnimi kamnoseškimi detajli in strmo dvokapnico. Datiramo jo v 19. stoletje.	19.stol.	
19438	Domačija Orehek 7	Orehek 7. Domačija stoji v osrednjem delu vasi, ob vaški poti proti Hruševju.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje	Domačija z enonadstropno hišo, krito s korčno dvokapnico, z vhodom pod arkadno lopo in etažnim gospodarskim poslopjem s strmo streho.	19.stol.	
19436	Hiša Orehek 28	Orehek 28. Domačija stoji v vasi, jugozahodno od cerkve.	stavbe	hiša	V breg vkopana hiša iz 19. stoletja, del nekdanje stegnjene domačije, s strmo streho s čopom, tridelno zasnovu in centralnim vhodom. Gospodarski del je porušen.	19.stol.	

9193	Domačija Planina 3	Planina 3. V Dolnji Planini, zadnja hiša na levi strani ceste Postojna-Ljubljana.	stavbe	domačija, hlev, skedenj	Veliko stanovanjsko in gospodarska poslopja (skedenj, hlev z arkadno fasado, kozolec) iz 19. stol. V hišo vodi kamnit portal s šapastim sklepnikom, kamniti okvirji oken.	19.stol.	
9139	Domačija Planina 56	Planina 56. Ob spodnji cesti na levi strani Planinskega polja.	stavbe	domačija, kmečki dvorec	Stanovanjsko in gospodarsko poslopje združeno v ključu z vhodom pod arkadnim hodnikom in fresko na južni fasadi. Vhodni portal je datiran 1779. Razvoj domačije do začetka 20. stol.	zadnja četrtina 18. stol., 1779	
9135	Hiša Planina 112	Planina 112. Hiša leži v naselju na levi strani ceste Postojna - Ljubljana.	stavbe	hiša	Velika etažna stanovanjska hiša krita s strmo štirikapno streho in vhodom pod arkadno lopo iz sredine 19. stol.	19.stol.	
9194	Hiša Planina 30	Planina 30. V Dolnji Planini na manjšem vaškem trgu.	stavbe	hiša, kmečki dvorec	Etažno stanovanjsko poslopje s šivanimi robovi na vogalih in urejenimi okenskimi osmi iz 18. stol., zasnova je starejša. Konzolni dimnik.	18.stol.	
9768	Hiša Planina 43	Planina 43. Hiša stoji ob glavni cesti skozi Dolnjo Planino.	stavbe	hiša	Značilen tip pritlične hiše iz srede 19. stol. Vhodno fasado ima obrnjeno proti glavni cesti. Segmentno zaključen portal z inicialkami in hišno številko: F. T. 121. Okenski okvirji v ometu.	sredina 19. stol.	
9137	Hiša Planina 59	Planina 59. Ob spodnji cesti na levi strani Planinskega polja.	stavbe	hiša	Etažna stanovanjska hiša s tradicionalnim portalom polkrožne oblike s strmo dvokapno streho iz 19. stol.	19.stol.	
23097	Dietrichova hiša	Postojna. Tržaška cesta 19, Stritarjeva ulica 1, 3. Hiša stoji v JZ delu mestnega središča.	stavbe	hiša, pekarna, vrt, skladišče	Enonadstropna hiša s tremi vhodi in izložbenimi okni v pritličju ter osmimi okenskimi odprtini v nadstropju, z okvirji v ometu. K hiši spadajo še nekdanja pekarna, skladišče z najemnim stanovanjem in vrt z utico.	19. stol., 20. stol.	
19339	Domačija Jurčičeva 8	Postojna. Jurčičeva ulica 8. Domačija stoji v severozahodnem delu Majlonta.	stavbe	dom na vogel	Na vogal zalomljena pritlična domačija iz 19. stol. s strmo streho. Vhod v stanovanjski del skozi polkrožen kamnit portal s sklepnikom.	19.stol.	

4912	Domačija Ljubljanska cesta 20	Postojna. Ljubljanska 20. Domačija stoji v Postojni, desno ob glavni cesti iz Postojne proti Planini.	stavbe	domačija	Domačija v stegnjenem nizu, verjetno iz 19. stol. Stanovanjski del ima tradicionalno trodelno zasnovo. Dvokapna streha s čopi je krita z bobrovci in pokriva tako stanovanjski kot gospodarski del.	19.stol.	Spomenik lokalnega pomena
23111	Domačija Tržaška 34	Postojna. Tržaška cesta 34. Domačija stoji v jugozahodnem predelu mesta.	stavbe	hiša, gospodarsko poslopje, kolona, gostilna	Enonadstropna hiša s petosno fasado, členjeno z delilnim zidcem, z vhodnim, ravno zaključenim kamnitim portalom v osi. Streha je strma dvokapnica s čopi, krita z zareznički. Med obema vojnima je v pritličju delovala gostilna.	19. stol., 20. stol.	
19340	Domačija Vegova 13	Postojna. Vegova ulica 13. Domačija stoji v severnem delu Majlonta, v zadnjem nizu hiš pod Sovičem.	stavbe	stegnjen dom	Enonadstropna opuščena domačija iz 19. stol., s petosnim stanovanjskim delom in gospodarskim delom v istem nizu pod strmo streho, krito z bobrovci. Tricelični stanovanjski del ima raven kamnit portal z letnico 1889.	zadnja četrtna 19. stol., 1889	
23110	Hiša Jamska 4	Postojna. Jamska cesta 4. Hiša stoji ob cesti, ki vodi proti Postojnski jami.	stavbe	hiša, gostilna	Nekdanja gostilna je enonadstropna, s petosno ulično fasado. Raven kamnit portal z lesenimi vrati s kovano mrežo je nameščen v osi. Vodoravna členitev pritličja je izvedena v ometu, enako okvirji oken v nadstropju. Streha je strma dvokapnica s čopom.	19. stol., 20. stol.	
19341	Hiša Kot 24	Postojna. Kot 24. Hiša stoji v severozahodnem delu Majlonta, v zadnjem nizu pod Sovičem	stavbe	hiša	Pritlična hiša iz 18. stol., s strmo streho z zareznički, širokim napuščem na vhodni fasadi in velbanim osrednjim prostorom. Polkrožen vhodni portal s sklepnikom.	18.stol.	
23089	Hiša Ljubljanska 1	Postojna. Ljubljanska cesta 1. Hiša stoji v mestnem središču.	stavbe	hiša, šola	V času Ilirskih provinc je v hiši delovala gimnazija. Gre za spoj dveh, v črko L združenih objektov. Osrednja stavba je dvonadstropna z mansardo, druga, ki se nanjo navezuje, pa z mezaninom.	prva četrtna 18. stol., 1809- 1812	

19342	Hiša Ljubljanska 13	Postojna. Ljubljanska cesta 13. Hiša stoji ob križišču Ljubljanske ceste z Ulico Luke Čeča, v severovzhodnem delu Majlonta.	stavbe	hiša, trgovina, gostilna	Enonadstropna hiša iz 19. stol. s sedemosno glavno, predelano fasado in strmo salonitno streho. V pritličju jugozahodne fasade zazidana kamnita okna, v nadstropju friz v ometu.	19.stol.	
23105	Hiša Titov trg 1	Postojna. Titov trg 1. Hiša zapira mestni trg na severu.	stavbe	hiša, gostilna, gospodarsko poslopje	Hiša je sestavljena iz dveh enonadstropnih enot v nizu in gospodarskih poslopij na dvorišču. Leva enota je sedemosna, s polkrožnim kamnitim portalom (1793) v osi. Desna enota je štiriosna, z ravnim kamnitim portalom. Okenski okvirji v ometu.	zadnja četrtna 18. stol., 1793, 19. stol., 20. stol.	
19343	Hiša Tomšičeva 37	Postojna. Tomšičeva ulica 37. Hiša stoji v nizu, v severovzhodnem delu Majlonta.	stavbe	hiša	Opuščena enonadstropna hiša, nekdaj del domačije, katere gospodarski del je predelan. Hiša ima tridelno zasnovo, zalomljeno vhodno fasado in kamnit vhodni portal z letnico 1888 in napisom J. G.	zadnja četrtna 19. stol., 1888	
19344	Hiša Tomšičeva 43	Postojna. Tomšičeva ulica 43. Hiša stoji v nizu, v severovzhodnem delu Majlonta.	stavbe	hiša	Enonadstropna, z zadnjo fasado v breg vkopana hiša, s sedemosno vhodno fasado, z ravnim kamnitim portalom s številko 24 na prekladi in okenskimi košarami na oknih v pritličju.	prva polovica 20. stol.	
23106	Hiša Tržaška 12	Postojna. Tržaška cesta 12. Hiša stoji v mestnem središču.	stavbe	hiša, gostilna	Velika dvonadstropna hiša z gostilno v pritličju ima sedemosno ulično fasado z dvema vhodom, okenski okvirji v ometu. Devetosna zatrepana fasada z dvoramnimi kamnitimi stopniščem, ki vodi k polkrožno zaključenemu portal. Načrt: arh. Placereano, 1854.	druga polovica 19. stol., 20. stol.	
23098	Hiša Tržaška 20 in 22	Postojna. Tržaška cesta 20, 22. Hiša stoji v jugozahodnem mestnem predelu.	stavbe	hiša, kolona	Velika dvonadstropna hiša je na ulico obrnjena z vzdolžno južno fasado, členjeno z osmimi okni, s profiliranimi delilnimi zidci in z v ometu dekoriranimi okenskimi okvirji. V obeh nadstropjih severne fasade so balkoni. Vhoda s kolonami.	19. stol., 20. stol.	
23099	Hiša Tržaška 26	Postojna. Tržaška cesta 26. Hiša stoji v jugozahodnem predelu mesta.	stavbe	obrtniška hiša	Obrtniška hiša s poslovnimi prostori (vrvarna, fotografski atelje) v pritličju in stanovanjem v nadstropju. Enonadstropna	19. stol., prva polovica 20. stol.	

					hiša je na ulico obrnjena z enoosno zatrepno, v ometu členjeno fasado, z ohranjenim izložbenim oknom in biforo v zatrepu.		
23096	Hiša Tržaška 8	Postojna. Tržaška cesta 8. Hiša stoji v mestnem središču, severno nad Tržaško cesto.	stavbe	trška hiša, trgovina	Dvonedstropna poslovno stanovanjska hiša je z ožjo triosno fasado obrnjena proti glavni cesti. V pritličju sta večji izložbeni okni in avtentična lesena vrata s kovano mrežo. Dekor fasade je izveden v ometu. Vhodno stopnišče po vsej širini fasade.	19. stol., 20. stol.	
19345	Hiša Vegova 23	Postojna. Vegova ulica 23. Hiša stoji v severovzhodnem delu Majlonta.	stavbe	hiša	Enonedstropna, v breg vkopana hiša iz 19. stol., nekdanja mala kmetija, s strmo streho, triosno vhodno fasado in ravnim kamnitim portalom.	19.stol.	
5080	Jamska restavracija	Postojna. Neposredno ob vhodu v Postojnsko jamo.	stavbe	restavracija	V historičnem stilu zgrajena restavracija iz 19. stoletja.	19.stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
13740	Domačija Predjama 13	Predjama 13. Domačija leži poleg grajske kašče in gostilne.	stavbe	domačija	Nekdanja domačija velikih kmetov obsega stanovanjski in gospodarski del pod isto strmo dvokapno streho s čopi. Na dvorišču prizidana kašča. Na stanovanjskem delu portal (1910). Okna s kamnitimi okvirji.	19. stol., 20. stol.	
13741	Domačija Predjama 20	Predjama 20. Domačija leži umaknjeno od zgornje vaške poti med domačijama Predjama 19 in 21.	stavbe	domačija	Nekdanja domačija malega kmeta ima tridelno zasnovo: kuhinja, soba, manjša štala. Krita je s strmo dvokapno streho, ki se nad štalo zalomi. Vhod v kuhinjo je pod nadstreškom.	19. stol., 20. stol.	
13742	Domačija Predjama 3	Predjama 3. Hiša stoji v vasi pod gostilno, na ovinku spodnje poti, ki vodi k potoku Lokva.	stavbe	domačija	Pritlična hiša nekdanjega majhnega kmeta. Prvotna zasnova tridelna: kuhinja, soba, štala, kasneje prizidana še ena soba. Strma dvokapna streha je krita z zarezniki.	19. stol., 20. stol.	

13744	Hiša Predjama 17	Predjama 17. Hiša stoji ob zgornji vaški poti, jugovzhodno od grajske kašče.	stavbe	hiša	Pritlična hiša manjšega kmeta; s tridelno zasnovo, vhodom v kuhinjo z lepimi lesenimi vrati z nadstreškom. Strma dvokapna streha s čopoma krita z zarezniki. Zatrepana fasada vkopana v breg.	19. stol., 20. stol.	
19365	Domačija Rakitnik 14	Rakitnik 14. Domačija stoji v severovzhodnem delu vasi.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje	Domačija z etažno hišo s strmo streho s čopoma, centralnim vhod in kamnitimi detajli. Na enem oknu letnica 1840. Pritlično gospodarsko poslopje s strmo streho.	druga četrtina 19. stol., 1840	
9463	Domačija Rakitnik 28	Rakitnik 28. Domačija stoji v južnem delu vasi.	stavbe	vzporedna domačija	Vzporedna domačija večjega kmeta, z enonadstropno stanovanjsko hišo s strmo streho s čopoma. Ohranjeni kamniti detajli. Gospodarski niz je pritličen.	19.stol.	
19366	Domačija Rakulik 5	Rakulik 5. Domačija stoji v severovzhodnem delu vasi.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje	Domačija iz 19. stoletja z etažno stanovanjsko hišo, korčno dvokapnico, vhodom pod arkadno lopo, kamnitimi detajli in ločenim gospodarskim poslopjem, kritim s strmo streho.	19.stol.	
19367	Domačija Rakulik 8	Rakulik 8. Domačija stoji v vasi, vzhodno ob glavni cesti, ki pripelje iz Hruševja.	stavbe	domačija, hiša, gospodarsko poslopje	Enonadstropna hiša bogatega kmeta datira v 19. stoletje. Ima tridelno zasnovo, krita je s korčno dvokapnico, ohranjeni kamniti detajli. Veliko gospodarsko poslopje s strmo streho je ločeno od hiše.	19.stol.	
19424	Domačija Rakulik 9	Rakulik 9. Domačija stoji vzhodno od vasi, južno od poti, ki pripelje iz Hruševja.	stavbe	stegnjen dom	Stegnjen dom malega kmeta datira v 19. stol. Pod isto strmo streho gospodarsko poslopje in hiša s tridelno zasnovo.	19.stol.	
19449	Hiša na domačiji Sajevče 2	Hiša stoji v okviru domačije Sajevče 2, v zahodnem delu vasi.	stavbe	hiša	Večja etažna hiša iz 19. stol. z dvokapno korčno streho, centralnim vhodom, kamnitimi detajli in kasnejšim prizidkom na retrofasadi.	19.stol.	

19450	Domačija Stara vas 9	Stara vas 9. Domačija stoji v južnem delu vasi.	stavbe	stegnen dom	Stegnen dom malega kmeta datira v 19. stoletje. Hiša s tridelno zasnovno in gospodarsko poslopje pod isto, strmo, dvokapno streho.	19.stol.	
19453	Hiša na domačiji Stara vas 11	Hiša stoji na domačiji Stara vas 11, v vaškem jedru.	stavbe	hiša	Pritlična hiša malega kmeta, s strmo dvokapnico s čopi. Nekdanji vhod prestavljen. Ohranjeni kamniti detajli.	18.stol.	
19451	Hiša na domačiji Stara vas 6	Hiša stoji na domačiji Stara vas 6, v severnem delu vasi.	stavbe	hiša, kamniti križ	Pritlična kmečka hiša iz 19. stol. z vhodom pod napuščem, s strmo dvokapno streho, kamnitimi okvirji oken, eno z letnico 1823 in z vzdanim kamnitim križem z letnico 1780 (del znamenja).	zadnja četrtna 18. stol., 1780, 19. stol., 1823	
19452	Hiša na domačiji Stara vas 8	Hiša stoji na domačiji Stara vas 8, v severnem delu vasi.	stavbe	hiša	Pritlična kmečka hiša iz 19. stol. s strmo dvokapnico, kratkim profiliranim strešnim vencem in centralnim vhodom, ki vodi v velbano kuhinjo. Zunanjščina delno predelana.	19.stol.	
19447	Domačija Strane 13	Strane 13. Domačija stoji v jugovzhodnem delu vasi.	stavbe	domačija, vrhlevna hiša	Vrhlevna hiša s strmo dvokapnico s čopoma, tridelno zasnovana, s polkrožno zaključenim portalom s sklepnikom z letnico 1827. Kamniti okvirji oken.	prva polovica 19. stol.	
19448	Hiša na domačiji Studenec 6	Hiša stoji v sklopu domačije Studenec 6, v S delu vasi.	stavbe	hiša	Pritlična hiša iz 19. stol., s strmo streho, tridelno zasnovno, centralnim vhodom in ohranjenimi kamnoseškimi detajli.	19.stol.	
29182	Domačija Šmihel 65	Domačija stoji jugozahodno od vasi Šmihel pod Nanosom, ob potoku Nanoščica.	stavbe	mlinska hiša	Pritlična stavba je bila prvotno samotna kmetija z mlinom. Vhodna lopa na treh stožčastih kamnitih stebrih je tlakovana s kamnitim tlakom. Objekt pokriva strma streha s čopi. Ob vogalu dvoriščne fasade je vgrajena kamnita plošča z letnico 1833.	druga četrtna 19. stol., 1833	

19359	Domačija Veliko Ubeljsko 9	Veliko Ubeljsko 9. Domačija stoji v vzhodnem delu vasi.	stavbe	domačija, trgovina, gostilna, gospodarsko poslopje	Domačija nekdanjega veleposestnika iz 19. stol., z etažno hišo s trgovino in gostilno ter pritličnimi gospodarskimi poslopji, oboje krito s strmo streho. Vhod pod arkadno vežo s kamnitimi stebri.	19.stol.	
19457	Posestvo Bile	Žeje. Posestvo stoji severovzhodno od Prestranka, ob križišču cest proti Žejam in Bilam, pod Bilskim hribom.	stavbe	hlev, vodnjak	Nekdanje planinsko posestvo stiškega samostana, od 1749 pa Kobilarne Lipica, danes obsega dve opuščeni zgradbi (hlev in stanovanjski objekt z bolniškim hlevom za konje) in vodnjak. Zgradbi sta pritlični, kriti s strmo streho.	sredina 18. stol., zadnja četrtna 19. stol.	
19458	Posestvo Poček	Žeje. Posestvo stoji severovzhodno od Prestranka, ob cesti proti Žejam, na Matenjski gmajni, pod Trobnikom.	stavbe	hlev, ruševina, silos	Nekdanje planinsko posestvo lipiške kobilarne, oziroma njene podružnice v Prestranku, danes obsega osrednji, pritlični hlev s strmo streho in dva objekta v ruševinah. Za osrednjo stavbo visok zidan silos za spravilo krme.	zadnja četrtna 19. stol., druga četrtna 20. stol.	

2.4.3.5. Kašče in zidanice

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
10	Kašča Belsko 11	Belsko 11. Kašča stoji na JV robu naselja.	stavbe	kašča	Nadstropna, zidana kašča iz leta 1822.	prva četrtna 19. stol., 1822	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4917	Zidanica na domačiji Bukovje 23	Bukovje 23. Zidanica stoji na dvorišču domačije v vasi.	stavbe	kašča	Enonadstropna, dvokapna, z zareznički krita kašča, ki datira v 19. stol., z zunanjim stopniščem v prvo nadstropje. Stopnišče ima podest, oblikovan z arkadami na dveh stebrih.	19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske

							novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4914	Zidanica na domačiji Gorenje 18	Zidanica stoji na dvorišču domačije Gorenje 18.	stavbe	kašča, zidanica	Enonadstropna zidanica z zunanjim stopniščem in arkadno oblikovanim podestom iz 19. stol.	19.stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4910	Zidanica na domačiji Gorenje 22	Gorenje 22. Kašča stoji na dvorišču domačije, sredi vasi Gorenje.	stavbe	kašča	Enonadstropna, z dvokapno streho krita kašča z zunanjim stopniščem do podesta, oblikovanega z arkadami na dveh stebrih, verjetno iz 19. stol.	19.stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
9136	Grajska kašča	Kašča leži na vzhodnem robu naselja ob Planinskem polju.	stavbe	kašča	Etažna enocelična kašča z arkadnim zunanjim stopniščem iz 19. stol.	19.stol.	
13743	Grajska kašča	Predjama 14. Kašča stoji za domačijo Predjama 13.	stavbe	kašča	Nekdanja grajska kašča je z dvoriščne strani nadstropna, pritličje zahodne fasade pa je vkopano v breg. Na južni fasadi velik polkrožen kamnit portal z letnico 1676. V notranjosti dvorana deljena s stebri.	17. stol., 1676	
19446	Zidanica na domačiji Strane 20	Kašča stoji na domačiji Strane 20, v severnem delu vasi, vzhodno ob cerkvi sv. Križa.	stavbe	kašča	Enoceličen, enonadstropen gospodarski objekt s strmo dvokapno streho s čopoma, z zunanjimi kamnitimi stopnicami in kamnitimi okvirji oken in vrat z letnico 1809.	prva četrtina 19. stol., 1809	

2.4.3.6. Vile

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
23103	Vila Cankarjeva 3	Postojna. Cankarjeva ulica 3. Vila stoji v bližini mestnega središča.	stavbe	vila	Enonadstropna, simetrično zasnovana vila, krita s štirikapno streho. Vhodna triosna fasada je poudarjena z zunanjim stopniščem in balkonom nad vhodom. Okna razvrščena v oseh. Obdaja jo vrt. Zgrajena je bila kot zasebna klinika z osmimi sobami.	prva četrtina 20. stol., 1925	
23104	Vila Jenkova 3	Postojna. Jenkova ulica 3. Vila stoji v mestnem središču, južno pod Tržaško cesto.	stavbe	vila	V historicističnem slogu leta 1910 zgrajena vila na mestu nekdanjega dvorca Adlershofen. Glavna fasada je poudarjena z rizalitom, bogatejši okenski okvirji so izvedeni v ometu. Nekoč jo je obdajal razsežen vrt. Od leta 1951 v njej deluje sodišče.	prva četrtina 20. stol., 1910	
9670	Vila Ljubljanska 10	Postojna. Ljubljanska cesta 10. Vila stoji v mestnem središču.	stavbe	vila	Vila je bila zgrajena v letih 1903-1904. Vhodna fasada je poudarjena z rizalitom, balkoni in obdelanimi vogali. Okvirji oken so oblikovani v ometu. Reprezentativno sta obdelani tudi stranski fasadi. Ob njej je vrt.	prva četrtina 20. stol., 1903-1904	
23101	Vila Ulica 1. maja 1	Postojna. Ulica 1. maja 1. Hiša stoji v vogalu križišča Ulice 1. maja in Cankarjeve ulice	stavbe	vila	Stanovanjska vila advokata je bila zgrajena v tridesetih letih 20. stoletja. V njej je po drugi vojni delovala lekarna. Pri gradnji so bili uporabljeni novi konstrukcijski prijem, npr. izvedba protipotresnih valjev. Avtor arhitekt M. Strenar.	druga četrtina 20. stol.	
23092	Vili Ljubljanska 6 in 8	Postojna. Ljubljanska cesta 6 in 8. Vili stojita v mestnem središču.	stavbe	vila, dvojček	Vili sta bili zgrajeni kot stanovanjski dvojček okrog leta 1902. Glavni fasadi sta petosni z balkonom nad vhodom. Pred vilama sta okrasna vrtova z ograjo.	prva četrtina 20. stol.	

2.4.3.7. Palače

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
23102	Palača Gregorčičev drevored 3	Postojna. Gregorčičev drevored 3. Stavba stoji nasproti kulturnega doma.	stavbe	banka	Historicistično zasnovana stavba s sedemosno vhodno fasado, poudarjeno z rizalitom. Do vhoda v osi stavbe vodi stopnišče. Vogali, okenski okvirji in pritlični del so oblikovani v kamnu. Zgrajena je bila 1927 kot podružnica Italijanske banke.	druga četrtina 20. stol., 1927	
23090	Palača Ljubljanska 4	Postojna. Ljubljanska cesta 4. Stavba stoji v središču mesta.	stavbe	palača	Historicistično oblikovana dvonadstropna stavba s tlorisom v obliki črke U. Rizalito izstopajoč petosni del vhodne fasade ima polkrožno zaključen vhodni portal. Sedemosna stranska trakta. Zgrajena 1908, v njej je bil sedež okrajnega glavarstva.	prva četrtina 20. stol., 1908	
23091	Palača Ljubljanska 5	Postojna. Ljubljanska cesta 5. Hiša stoji v mestnem središču.	stavbe	banka	Leta 1930 zgrajena podružnica tržaške banke je imela v nadstropju tudi stanovanja. Na glavno cesto je obrnjena z bogato obdelano tridelno fasado z masivnim kamnitim vhodnim portalom, do katerega vodi kamnito stopnišče	druga četrtina 20. stol., 1930	

2.4.3.8. Mlini

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
4905	Mlin	Belsko 18. Mlin je v stanovanjski hiši v vasi.	stavbe	vodni mlin, hiša	Vodni mlin je v pritličju hiše. Preneseni kamnoseški poznogotski portal in okno z vklesanim IHS ter domnevno letnico 1658. Notranje mlinske naprave so ohranjene	17. stol., 1658	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4788	Zaselek Malni	Planina. Zaselek Malni leži južno pod vasjo Planina pri Postojni.	stavbe	žaga, mlin, hiša	Ob izviru Malenščice stoji več mlinov in žag ter stanovanjskih objektov iz 19. stol.	19.stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4902	Modrijanov mlin	Postojna. Jamska cesta 27. Modrijanov mlin stoji pred vhodom v Postojnsko jamo, na desnem bregu reke Pivke, pred ponorom.	stavbe	vodni mlin, gručasta domačija, žaga, kmečka hiša	Nadstropna hiša z dvokapno, z bobrovci krito čopasto streho, zunanjim stopniščem in verando na konzolah z letnicama 1593 in 1672. Ob njej je delujoč mlin, v njem je urejena galerija. V podaljšku mlina je bila po 2003 rekonstruirana žaga venecijanka.	zadnja četrtna 16. stol., 1593, tretja četrtna 17. stol., 1672, zadnja četrtna 20. stol., prva četrtna 21. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
13745	Grajski mlin	Predjama 6. Mlin stoji jugovzhodno pod gradom ob potoku Lokva.	stavbe	mlin, hiša	Nadstropno enocelično poslopje nekdanjega grajskega mlina služi danes kot počitniška hišica. Krito je s strmo dvokapno streho iz bobrovcev. Pravokotna kamnita portala z letnicama 1919 in 1897.	19. stol., 20. stol.	
4901	Jerinov mlin in žaga	Žeje. Mlin in žaga sta ob reki Pivki, predel Dobje, južno od vasi Prestranek.	stavbe	žaga, mlin	Mlin in žaga sta pritlična objekta z deloma ohranjenimi zunanjsimi napravami in jezom. Datiramo ju v konec 18. in v začetek 19. stol.	zadnja četrtna 18. stol., prva četrtna 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4898	Tišlerjev mlin	Žeje. Žeje 18. Med cesto Pivka - Postojna, južno od vasi Žeje na levem bregu reke Pivke.	stavbe	mlin, žaga	Lokalno tipično zasnovan stanovanjski objekt z mlinom, žago, zaježitvijo, mlinščico in mostom iz 19. stol.	19.stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

2.4.3.9. Šole

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
19380	Šola	Bukovje	stavbe	šola	Avstrijska šola je enonadstropna stavba s štirikapno streho. Ohranjen je zidni venec med pritličjem in nadstropjem, okenski okvirji so izdelani v ometu. Stavba je z začetka 20. stol.	prva četrtina 20. stol.	
19383	Deška meščanska šola	Postojna. Ljubljanska cesta 2. Šola stoji v središču mesta.	stavbe	šola	Šola je bila zgrajena v letih 1907-1909. Fasada je ambiciozno zasnovana z vhodom, nameščenim pod dvojno arkadno odprtino. Talni zid in ločni elementi iz grobo klesanih kamnov. Delo arhitekta J. Costaperaria.	prva četrtina 20. stol., 1907-1909	
19385	Šola	Slavina pri Postojni. Slavina 31. Šola stoji severozahodno od cerkve.	stavbe	šola	Avstrijska šolska zgradba s štirikapno streho je bila zgrajena leta 1891. Enonadstropna stavba ima kamnite okenske okvirje in kamnit portal v pritličju. Vhodna fasada je obdelana z rustiko v ometu.	zadnja četrtina 19. stol., 1891	

2.4.3.10. Gradovi in dvorci

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
4896	Grad Orehek	Orehek 31. Graščina leži zahodno nad vasjo.	stavbe	grad, park	Skupina objektov z značilno razvojno linijo od gradu do graščine od 16. do 20. stol. z ohranjenimi posameznimi deli nekdanje parkovne ureditve in obzidja. Omembe gradu segajo v leto 1245.	druga četrtina 13. stol., 1245, 16. stol., 17. stol., 18. stol., 19. stol., 20. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
4831	Mali grad ali Ravbarjev stolp	Na razglednem robu pod izvirom Unca iz Planinske jame, nad nekdanjo cesto in na robu naselja pod Kačjimi ridami.	stavbe	grad, stolp	Ohranjen valjast, obnovljen stolp prekrit z novo streho, z gotško obokanim prostorom v notranjosti.	prva četrtina 14. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

4895	Dvorec Titov trg 2	Postojna. Titov trg 2. Dvorec zaključuje severno stranico glavnega mestnega trga.	stavbe	dvorec	Dvorec iz okoli 1700 je stilno kvaliteten objekt, nastal na temeljih več starejših stavb in je predstavljal dominantno trga vse do povojnih pozidav.	prelom 17. stol. in 18. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
23095	Dvorec Tržaška 2 / Kutinova hiša	Postojna. Tržaška cesta 2. Dvorec stoji ob cerkvi in zapira Titov trg na severozahodu.	stavbe	dvorec	Dvorec je dala pozidati rodbina plemenitih Nicolettijev leta 1672. Stavba je z daljšo dvonadstropno sedemosno fasado obrnjena proti jugu. Vhodna fasada je zaključena s timpanonom. V pritličju je polkrožno zaključen baročni portal.	tretja četrtina 17. stol., 1672	
569	Grad Jama / Predjamski grad	Predjama. Grad stoji na zahodni strani naselja Predjama, nad ponorom in delno v kraški jami pod strmo skalno steno	stavbe	grad	Grad ima ohranjen stavbni razvoj iz jamskega zavetišča in srednjeveške utrdbe v trdnjavo pred jamo, v renesančno bivališče z izrazitimi nizi sob. Ohranjen del opreme. Pieta z začetka 15. stol.	tretja četrtina 13. stol., 1274, prelom 13. stol. in 14. stol, tretja četrtina 16. stol., 1570, zadnja četrtina 16. stol., 1583	Spomenik državnega pomena. Odlok o razglasitvi Gradu Jama za kulturni spomenik državnega pomena, Ur.l. RS, št. 81/99-3826, 55/2002-2702, 54/2003-2694
4894	Grad Prestranek	Prestranek. Na gradu 1. Grad stoji zahodno nad vasjo Prestranek, v skupini stavb nekdanje cesarske kobilarne.	stavbe	dvorec	Renesančni dvorec, zgrajen na pravokotni osnovi z zaprtim notranjim dvoriščem. Leta 1728 ga je kupil Karel VI. za potrebe kobilarne Lipica, ob ureditvi žrebčarne je bil prezidan. Po drugi vojni preurejen v stanovanja delavcev kmetijske zadruge.	sredina 16. stol., 17. stol., druga četrtina 18. stol., 1729-1735	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
605	Kmečki dvorec Rakitnik 8	Rakitnik. Rakitnik 8. Na S robu vasi ob cerkvi.	stavbe	kmečki dvorec	Nadstropno, zidano stanovanjsko poslopje podeželskega veljaka je datirano z letnicama 1693 in 1794.	zadnja četrtina 17. stol., 1693, zadnja četrtina 18. stol., 1794	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

19425	Dvorec	Razdrto. Razdrto 47, 47a, 47b. Dvorec stoji v Smolevem, jugozahodno od vaškega jedra Razdrto.	stavbe	poštna postaja, gospodarsko poslopje, vrt, drevored	Nekdanja poštna postaja, poznana kot dvorec Razdrto, obsega stanovanjsko hišo z dvoriščem in gospodarskimi poslopji - kovačija in orodjarna s senikom in štala s senikom. Zraven je še obzidan vrt, ob poti k dvorcu pa drevored, ki vodi do kapelice.	druga četrtina 18. stol., 1728, 19. stol., druga četrtina 20. stol.	
29260	Posestvo Škule	Velika Brda 12. Posestvo leži na nizki vzpetini severovzhodno od vasi Velika Brda.	stavbe	posestvo, dvorec, pristava	Prvotno dvorec, kasneje pristava, potem posestvo lipiške kobilarne, nazadnje kmetijska zadruga. Objekti obrobajo dvorišče z vodnjakom, so predelani, a na starih osnovah in v mejah prvotne pozidave. Najbolje je ohranjen obsežen hlev za konje.	prva četrtina 17. stol., 18. stol., prva četrtina 19. stol., 20. stol.	
173	Razvaline gradu Hošperk (Haasberg)	Planina. Dvorec stoji ob robu Planinskega polja, na pobočju ob prehodu in mostu čez Unec, pod izviri pri Planinski jami.	stavbe s parki in vrtovi	dvorec, park, razvalina, most, grobnica	Razvaline poznobaročnega dvorca iz 18. stol. z vzdolžnim glavnim pročeljem z robnimi rizalitoma stoje v ostankih terasatega vrta. K dvorcu sodita most iz 1763 in ruševine grobnice Windishgraetzov.	17. stol., prva četrtina 18. stol., 1722, tretja četrtina 18. stol., 1763	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

2.4.3.11. Vojašnice

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
23088	Komanda garnizije. Danes je v stavbi Notranjski muzej Postojna	Postojna. Kolodvorska cesta 3. Vojašnica stoji severno ob cesti, ki vodi na železniško postajo.	stavbe	vojašnica	Italijanska vojašnica je bila zgrajena leta 1929 za varovanje in ohranjanje Rapalske meje. Projektant: inženir La Jacona. Enonadstropna zgradba ima vhodno in stranski fasadi iz opeke, okvirje oken v pritličju in vhodni portal pa iz kamna.	druga četrtina 20. stol., 1929	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

2.4.3.12. Bolnišnice

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
19381	Stara bolnišnica	Postojna. Vilharjeva ulica 12. Bolnišnica stoji v severozahodnem delu mesta, pod cesto proti Postojnski jami.	stavbe	bolnišnica	Nekdanja bolnišnica je enonadstropna hiša iz 19. stol. s strmo streho in arkadnim vhodom. Na jugovzhodni fasadi je vzdana napisna plošča z letnico 1851.	sredina 19. stol., 1851	
19382	Stara porodnišnica	Postojna. Vilharjeva ulica 14. Stara porodnišnica stoji v severozahodnem delu mesta, pod cesto proti Postojnski jami.	stavbe	bolnišnica	Enonadstropna stavba s konca 19. stol. s prizidkom iz leta 1908. Najbolje je ohranjena jugovzhodna fasada.	zadnja četrtina 19. stol.	

2.4.3.13. Kapele

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
2112	Kapela sv. Križa	Planina. Kapela stoji na pokopališču, severno od vasi Dolnja Planina.	stavbe	pokopališka kapela, sv. Križ	Pravilno orientirano pokopališko kapelo sestavljajo v enotno lupino ujeta prezbitarij in ladja. Nad klasicistično fasado ladje se dviguje zvonik - stolpič. V južno steno je vzdan poznogotski kamniti portal. Oprema je baročna.	sredina 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
3939	Kapela sv. Lazarja	Postojna. Kapela stoji na pokopališču v zahodnem delu mesta.	stavbe	pokopališka kapela, sv. Lazar	Kapela pravokotnega tlorisa z ravno zaključenim prezbitarijem in zvonikom s korenasto streho, ki se dviguje nad neoklasicistično fasado, zgrajena 1853. V notranjosti je neobarčni oltar in doprni kip postojnskega dekana Petra Hitzingerja iz 1875.	tretja četrtina 19. stol., 1853	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

2.4.3.14. Spomeniki

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
19386	Spomenik NOB	Bukovje. Postavljen je ob križišču cest v naselju.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na kamnit podstavek je postavljena bronasta plastika borca, avtorja F. Smerduja. Postavljen je bil 14.7.1954, adaptiran pa 22.7.1969.	tretja četrtina 20. stol., 1954, 1969, druga svetovna vojna	
19391	Spominska tabla požigu vasi	Gorenje. Spominska plošča stoji ob hiši Gorenje 8.	spominski objekti in kraji	spominska tabla	Na šesterkotni podstavek je postavljena napisna plošča iz belega marmorja. Postavljena je bila 30.9.1975.	tretja četrtina 20. stol., 1975, druga svetovna vojna	
19406	Spomenik NOB	Hrenovice. Spomenik stoji ob cesti Postojna - Hruševlje, za odcepom za Landol.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na tlakovano ploščad so postavljeni trije kamniti stebri, povezani s horizontalnimi ploščami z vklesanimi napismi. Avtor je A. Sušnik. Postavljen je bil 6.8.1961.	tretja četrtina 20. stol., 1961, druga svetovna vojna	
19403	Spominsko znamenje NOB	Hruševlje. Spominsko znamenje stoji ob glavni cesti, pri osnovni šoli.	spominski objekti in kraji	spominsko znamenje	Na tlakovan, z zelenico urejen prostor, je postavljen iz kamna zidan blok. Nanj je pritrjena marmorna napisna plošča z vklesanimi imeni padlih. Avtor je P. Gestl. Spominsko znamenje je bilo postavljeno 22.7.1965.	tretja četrtina 20. stol., 1965, druga svetovna vojna	
19378	Spomenik NOB	Landol. Spomenik stoji v središču vasi.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Spomenik sestavljata dva različno visoka kamnita bloka in kamnita niza z vklesanimi imeni padlih. Avtor je A. Sušnik. Postavljen je bil 8.7.1962.	tretja četrtina 20. stol., 1962, druga svetovna vojna	
15845	Spomenik NOB	Oreh. Spomenik stoji v središču vasi, pred Zadržnim domom.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na dvignjen prostor krožnega tlorisa je postavljen kamnit blok z vklesanim posvetilnim napisom. Ob njem so na dveh obdelanih kamnih vklesana imena padlih borcev in talcev. Avtor je A. Sušnik. Postavljen je bil 4.7.1959.	tretja četrtina 20. stol., 1959, druga svetovna vojna	

19396	Spomenik Miroslavu Vilharju	Planina. Spomenik stoji v središču vasi v Gorenji Planini.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na valjastem kamnitem podstavku stoji doprsna plastika vsestranskega ustvarjalca Miroslava Vilharja (1818-1871). Avtor I. Sajevic. Spomenik je bil postavljen leta 1930.	druga četrtina 20. stol., 1930	
4909	Spomenik NOV	Planina. Spomenik NOV stoji nad cesto Postojna - Ljubljana v Zgornji Planini.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Kip borca stoji na urejenem podstavku, pred zidom ob cesti. Posvečen 43 padlim med NOB. Avtor je M. Keršič, odkrit leta 1953. Napis na spomeniku K. D. Kajuh.	tretja četrtina 20. stol., 1953, druga svetovna vojna	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
19414	Spomenik Tomšičevi brigadi	Planina. Spomenik stoji na levi strani ceste Postojna - Unec - Rakek.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Spomenik je kamnit kvader, zidan iz obdelanega kamna z vzdano napisno ploščo. Postavljen je bil 1.5.1951.	sredina 20. stol., 1951, druga svetovna vojna	
30238	Grobna rodbine Jurca	Postojna. Grobnica je ob vzhodnem zidu, tih ob vhodu na pokopališče v Postojni.	spominski objekti in kraji	grobna kapela	Neoklasicistična grobna kapela z rizalitno poudarjenim vhodom je prekrita s kupolo. V notranjosti je kip Pieta (delo S. Peruzzija) in številna nagrobna plastika. Poslikal (dekoriral) jo je M. Gaspari.		
19412	Spomenik dogodkom v NOB	Postojna. Spomenik stoji na desni strani ceste Postojna - Planina, na območju Mačkovca.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na šestih betonskih stebrih so pritrjene tri marmorne plošče. Na dveh je vklesan stiliziran relief borcev, na tretji je vklesan napis zaščiti in prenosu ranjencev. Postavljen je bil 23. 9. 1984.	zadnja četrtina 20. stol., 1984, druga svetovna vojna	
19413	Spomenik Miroslavu Vilharju	Postojna. Spomenik stoji pred poslopjem Osnovne šole Miroslava Vilharja.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na kamnitem stebru je postavljena bronasta plastika Miroslava Vilharja (1818 - 1871), skladatelja, pesnika, dramatika, narodnega buditelja in izdajatelja političnega lista Naprej. Spomenik je bil ponovno postavljen leta 1995.	zadnja četrtina 20. stol., 1995	
19410	Spomenik NOB I	Postojna. Spomenik stoji na Trgu padlih borcev.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na kamnit podstavek je postavljena bronasta plastika borca. Avtor je F. Smerdu. Postavljen je bil 8.6.1952.	sredina 20. stol., 1952, druga svetovna vojna	

19411	Spomenik NOB II	Postojna. Spomenik stoji na Ravbarkomandi, ob križišču cest za Unec in Kalič.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na betonski podstavek je postavljena betonska plošča, prislunjena ob betonski opornik. Posvečen je padlim borcem 29. Hercegovske divizije. Odkrit je bil 27.4.1953.	tretja četrtina 20. stol., 1953, druga svetovna vojna	
23112	Spomenik Sardincem	Postojna. Spomenik stoji pred stavbo Ljudske univerze na Titovem trgu.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na betonski podstavek je postavljen kamnit osmerokoten blok z vklesanim napisom Istranom in Primorcem v zaledni službi na Sardiniji. Avtor je S. Dolenc. Postavljen je bil 22.12.1972 na zbornem mestu ob vratih v osvobodeno domovino novembra 1945.	tretja četrtina 20. stol., 1972, druga svetovna vojna	
19409	Spomenik talcem	Postojna. Spomenik stoji na desni strani ceste proti Javorniku.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na dvignjeno kamnito ploščad sta postavljena dva kamnita bloka z vklesanim posvetilnim napisom. Odkrit je bil 18.10.1959.	tretja četrtina 20. stol., 1959	
4907	Vojaško pokopališče	Postojna	spominski objekti in kraji	grobišče, vojaško pokopališče	Prvotno je bilo pokopališče urejeno za padle avstrogrske vojake v prvi svetovni vojni. 1945 pa je bil del pokopališča prekopan in urejen za padle borce NOV. Dokončno urejeno leta 1982.	zadnja četrtina 20. stol., 1982, prva svetovna vojna, druga svetovna vojna	Spomenik lokalnega pomona. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
19372	Spominsko znamenje NOB	Predjama. Spominsko znamenje stoji v gozdu, nad gradom Jama.	spominski objekti in kraji	spominsko znamenje	Na podstavek iz neobdelanega kamna je pritrjena marmorna plošča z vklesanim napisom II. konferenci ZSM za Pivsko okrožje. Postavljeno je bilo 18.10.1959.	tretja četrtina 20. stol., 1959, druga svetovna vojna	
19374	Spomenik NOB	Prestranek. Spomenik stoji na brežini nad glavno cesto.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Spomenik je v obliki stebra, ki je sestavljen iz devetih enakih kamnitih elementov. Na tretjem elementu je vklesano posvetilo. Postavljen je bil 22.7.1956.	tretja četrtina 20. stol., 1956, druga svetovna vojna	
19389	Spominsko znamenje NOB	Razdrto. Spominsko znamenje stoji v središču vasi.	spominski objekti in kraji	spominsko znamenje	Blok nepravilnih oblik, zidan iz neobdelanega kamna, ima vzdano marmorno napisno ploščo z vklesanimi imeni padlih. Spominsko znamenje je bilo postavljeno 14.7.1951	sredina 20. stol., 1951, druga svetovna vojna	

19371	Spominsko znamenje padlim borcem NOB	Sajevče. Spominsko znamenje stoji na križišču cest pred vasjo.	spominski objekti in kraji	spominsko znamenje	Na četverokotni betonski blok sta pritrjeni napisni plošči: večja marmorna in manjša medeninasta. Spomenik je bil odkrit 3.7.1960.	tretja četrtina 20. stol., 1960, druga svetovna vojna	
19400	Spominska tabla padlim borcem NOB	Strane. Spominska tabla stoji v bližini cerkve.	spominski objekti in kraji	spominska tabla	V ograjen prostor sta postavljena betonska stebra s pritrjeno napisno ploščo iz temnega kamna z vklesanimi imeni padlih. Postavljena je bila 22.7.1978. Avtor je M. Kontelj.	zadnja četrtina 20. stol., 1978, druga svetovna vojna	
19399	Spomenik NOB	Strmca. Spomenik stoji na vaškem trgu.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Na ovalno oblikovan tlakovan prostor so postavljeni trije kamniti, različno oblikovani bloki. Spomenik je bil odkrit 9.9.1979.	zadnja četrtina 20. stol., 1979, druga svetovna vojna	
19398	Spomenik NOB	Studeno. Spomenik stoji v središču vasi.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Osrednji del je sestavljen iz kamnitega podstavka z marmorno ploščo, v katero je vklesana zvezda. Ob njej sta vaza in okrogla plošča. Avtor je L. Cetina. Postavljen je bil 14.8.1954.	tretja četrtina 20. stol., 1954, druga svetovna vojna	
19415	Spomenik dogodku NOB pri Črni jami	Veliki Otok. Spomenik stoji ob gozdni poti, 100 m od vhoda v Črno jamo.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Spomenik predstavlja kamnit steber trikotnega tlorisa z vklesanim napisom. Posvečen je diverzantski akciji v Postojnski jami. Postavljen je bil 23. 4. 1963.	tretja četrtina 20. stol., 1963, druga svetovna vojna	
23902	Mejni kamen pod staro cesto	Veliki Otok. Mejni stoji južno ob cesti Studeno - Strmca.	spominski objekti in kraji	mejni	Grobo obdelan kamen nepravilnega kvadratnega tlorisa z odlomljenim vrhom, z napisi na straneh in z letnico 1823. Označeval naj bi mejo gospostva Jama.	prva četrtina 19. stol., 1823	
19419	Spomenik NOB	Veliko Ubelsko. Spomenik stoji pred osnovno šolo.	spominski objekti in kraji	javni spomenik	Spomenik v obliki kamnitega bloka z vklesanim posvetilom. Postavljen je bil 22.7.1958.	tretja četrtina 20. stol., 1958, druga svetovna vojna	

2.4.3.15. Kapelice

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
19379	Kapelica	Brezje pod Nanosom. Kapelica stoji ob vaški poti, pri hiši Brezje pod Nanosom 2.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica iz 19. stol., kvadratnega tlorisa, z dvokapno salonitno streho, profiliranim strešnim vencem in kovanimi vratci, ki zapirajo polkrožno vhodno odprtino.	19.stol.	
19392	Kapelica	Goriče. Kapelica stoji v severnem delu vasi, pod cerkvijo sv. Petra.	spominski objekti in kraji	kapelica	Kapelica kvadratnega tlorisa ima zelo strmo štirikapno pločevinasto streho s križem na vrhu. Polkrožno zaključena vhodna odprtina, nad katero je letnica 1925, se zapira s kovanimi vrati	druga četrtina 20. stol., 1925	
19394	Kapelica Matere božje	Grobišče. Kapelica stoji na skrajnem južnem robu vasi, ob glavni vaški poti.	spominski objekti in kraji	kapelica, Mati božja	Kapelica s kvadratnim tlorisom, dvokapno streho, prekrito s pločevino, križem na slemenu in majhnima slopoma ob straneh, je s prednje strani zaprta z lesenimi vrati. Datirana 1901.	prva četrtina 20. stol., 1901	
19397	Kapelica	Hrašče. Kapelica stoji jugozahodno od vasi, ob vaški poti.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica, zaprtega tipa, s polkrožno zaključenim vhodom s portalom v ometu. V zidni niši je zastekljena lesena omara s kipom Matere božje, z napisom in letnico 1904.	prva četrtina 20. stol., 1904	
19405	Kapelica na poti v Faro	Goriče. Kapelica stoji jugozahodno od vasi, ob poti iz Hrenovic v Faro.	spominski objekti in kraji	kapelica, drevo	Zidana kapelica, kvadratnega tlorisa, s štirikapno korčno streho s križem na vrhu. Ima polkrožno zaključeno vratno odprtino, ki jo zapirajo nizka kovana vrata. Datirana je 1890 M. D. Ob kapelici rasteta lipi.	zadnja četrtina 19. stol., 1890	
19404	Kapelica pri cerkvi	Hrenovice. Kapelica stoji pred župnijsko cerkvijo.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica iz 19. stol. kvadratnega tlorisa z dvokapno strešico s križem na slemenu. Na prednji strani je zaprta s polkrožno zaključenimi lesenimi vrati.	19.stol.	

19562	Kapelica	Hruševje. Kapelica stoji na skrajnem južnem robu vasi.	spominski objekti in kraji	kapelica	idana kapelica iz 19. stol. ima dvokapno korčno streho in polkrožno zaključen vhod.	19.stol.	
19561	Kapelica pri Buhci	Hruševje. Kapelica stoji vzhodno od vasi, na odcepu proti Orehku.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica iz 19. stol., kvadratnega tlorisa, z dvokapno korčno streho ima polkrožno zaključen kamnit portal s sklepnikom. Zapirajo ga nizka kovana vratca	19.stol.	
19373	Kapelica	Koče. Kapelica stoji v središču vasi, v bližini hiše Koče 19.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica kvadratnega tlorisa ima dvokapno strešico s križem na slemenu ter majhnima slopoma ob straneh. Polkrožno zaključeno vratno odprtino zapirajo lesena vrata. Nad njimi letnica 1929.	druga četrtina 20. stol., 1929	
23880	Jenčkova kapelica	Lohača. Znamenje stoji južno ob cesti iz Strmce proti Planini.	spominski objekti in kraji	znamenje z nišo	Zidano znamenje z nišo in dvokapno betonsko strešico. Nad nišo napis v ometu, v njej pa manjša plošča z napisom. Postavljeno je bilo v opomin na mestu umora vaščana. Kapelica je bila prestavljena leta 1982.	prva četrtina 20. stol., 1921, tretja četrtina 20. stol., 1982	
19369	Korčetova kapelica	Mala Brda. Kapelica stoji na skrajnem severnem robu vasi, ob vaški poti proti Brezjam	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica z dvokapno korčno streho ima polkrožno zaključeno vratno odprtino, ki jo zapirajo nizka kovinska vrata. Kapelica je iz 19. stol.	19.stol.	
19370	Štihska kapelica	Mala Brda. Znamenje stoji v južnem delu vasi, ob poti proti Brezjam pod Nanosom.	spominski objekti in kraji	znamenje z nišo	Zidano znamenje s trikotno zaključeno nišo, v kateri je kip Matere božje iz mavca. Znamenje je bilo postavljeno v 19. stol.	19.stol.	
19417	Kapelica	Malo Ubeljsko. Kapelica stoji v središču vasi, v križišču vaških poti.	spominski objekti in kraji	kapelica	Kapelica iz 19. stol. z dvokapno korčno streho, profiliranim strešnim vencem in vhodno odprtino, zaključeno s potlačenim lokom. Vhod zapirajo nizka kovana vrata. V notranjosti niša s plastiko Marije z Detetom.	19.stol.	

19375	Kapelica na Devcih	Orehok. Kapelica stoji severozahodno od vasi, ob cesti, ki pelje iz Orehka proti Hruševju.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica, kvadratnega tlorisa, s korčno dvokapnico in profiliranim strešnim vencem. Polkrožno zaključen kamnit portal z letnico 1886 na sklepniku zapirajo kovana vrata.	zadnja četrtina 19. stol., 1886	
19376	Šolska kapelica	Orehok. Znamenje stoji v severozahodnem delu vasi, ob cesti proti Hruševju, pred nekdanjo šolsko stavbo.	spominski objekti in kraji	znamenje z nišo	Zidano znamenje iz 19. stol., z dvokapno korčno strešico in nišo na prednji strani. Niša ima kamnit okvir s sklepnikom in kapiteloma.	19.stol.	
23901	Kapelica na Planinski gori	Planina. Kapelica stoji na Planinski gori, jugovzhodno od podružnične cerkve sv. Marije pribežališče grešnikov.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica zaprtega tipa s krožnim tlorisom in stožčasto štirinajstkapno streho, krito z bobrovcem. Fasada je členjena s šestimi lizenami, zaključenimi s kapiteli. Vhod je obrnjen proti cerkvi. V notranjosti velik lesen Križani na menzi.	18.stol.	
26623	Kapelica v Dolnji Planini	Planina. Kapelica stoji v Dolnji Planini, ob regionalni cesti Postojna - Ljubljana, vzhodno od hiš Planina 23 in 24.	spominski objekti in kraji	kapelica	Ambiciozno neogotsko oblikovana kapelica z odprto večjo nišo. Profilirana slopa prednje fasade se zaključujeta s fialama. Šilastoločna odprtina je opremljena z lesenim krogovičjem. Nad oltarno mizo je leseno razpelo s Križanim.	tretja četrtina 19. stol., 1872	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
19390	Kapelica	Razdrto. Kapelica stoji zahodno od vasi, na koncu drevoreda, ki vodi k domačiji Razdrto 47.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica iz 20. stol., kvadratnega tlorisa, z dvokapno korčno streho in polkrožno zaključenim kamnitim portalom s kovanimi vrati.	20.stol.	
19402	Kapelica na Griči	Strane. Znamenje stoji jugozahodno od vasi, ob dovozni cesti.	spominski objekti in kraji	znamenje z nišo	Zidano znamenje s polkrožno zaključeno nišo s kamnitim okvirjem z letnico 1843 na sklepniku. Streha je korčna dvokapnica. Nišo zapirajo kovana vrata.	druga četrtina 19. stol., 1843	

19401	Kapelica na Grobljah	Strane. Znamenje stoji vzhodno od vasi, ob poljski poti.	spominski objekti in kraji	znamenje z nišo	Znamenje z nišo, prekrito z dvokapno streho z bobrovci. Polkrožno zaključena odprtina s kamnitim okvirjem z napisom v sklepniku in letnico 1852. V notranjosti lesen kip - ljudsko delo.	sredina 19. stol., 1852	
23907	Kapelica na Ubilci	Strmca. Kapelica stoji jugozahodno od vasi, zahodno od odcepa ceste proti vasi.	spominski objekti in kraji	kapelica	Kapelica zaprtega tipa z dvokapno korčno streho in polkrožnim vhodom z okvirjem v ometu. V notranjosti oltarna miza s mavčnim kipcem Matere božje. Kapelica stoji na stari lokaciji, kjer so se vaščani poslavljali od pokojnika.	prelom 19. stol. in 20. stol.	
23904	Kapelica sv. Antona	Strmca. Kapelica stoji v vzhodnem delu vasi, med hišama Strmca 26 in 28.	spominski objekti in kraji	kapelica	Kapelica zaprtega tipa s polkrožno zaključenim vhodom, v ometu izvedenimi slopi na vogalih, zaključenimi s kapiteli, na katerih sloni profiliran delilni zidec. Trikapna streha krita z bobrovci. Nad vhodom zvonik. V notranjosti kip sv. Antona.	prva četrtna 20. stol., 1911, druga četrtna 20. stol., 1927	
19407	Kapelica na Strakovcah	Studenec. Kapelica stoji severno od vasi, ob vaški poti proti Hrenovicam.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica iz 19. stol., kvadratnega tlorisa, z dvokapno korčno strešico, polkrožno zaključenim vhodom, ki ga zapirajo nizka kovana vratca.	19.stol.	
30538	Kapelica na Križih	Šmihel pod Nanosom. Kapelica stoji Na Križih, južno od vasi Šmihel pod Nanosom, ob prvotni poti v vas.	spominski objekti in kraji	kapelica	Kapelica odprtega tipa z dvokapnico krito z bobrovcem, z vogalnima kamnitima stebroma, ki podpirata lopo s polkrožno oblikovanimi odprtinami. Na sklepniku letnica 1871. V notranjosti lesen kip Marije z detetom zaprt s kovano ograjo.	tretja četrtna 18. stol., 1871	
807	Kapelica	Veliko Ubeljsko. Kapelica stoji na začetku vasi.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana zaprta kapelica.	tretja četrtna 19. stol., 1863	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261

19421	Kapelica na Ravneh	Zagon. Kapelica stoji jugovzhodno od vasi, ob vaški poti na polja.	spominski objekti in kraji	kapelica	Zidana kapelica iz 19. stol. ima dvokapno streho, prekrito s salonitnimi ploščami in na slemenu kovinski križ. Polkrožno zaključen vhod se zapira s kovinskimi vrati. V notranjosti je Marijin kip.	19.stol.	
-------	--------------------	--	----------------------------	----------	---	----------	--

2.4.3.16. Križi

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
23899	Gorenjski križ	Gorenje. Križ stoji jugovzhodno pod vasjo, ob cesti, ki vodi proti Belskemu.	spominski objekti in kraji	kamniti križ	Šeststrani kamnit slop na šeststrani bazi nosi križ s trolistnimi kraki. Na prednji strani Jezusov monogram, na zadnji letnica 1994. Postavljen na staro lokacijo. Služi kot mesto slovesa vaščanov od pokojnika. Podpisana avtorja Debevec L. in Bele S.	zadnja četrtna 20. stol., 1994	
23898	Južinov križ	Gorenje. Razpelo stoji severno ob vaški poti proti Belskemu, vzhodno od domačije Gorenje 11.	spominski objekti in kraji	razpelo	Nov lesen križ (izdelan 1994) na rombastem hrbtišču s pločevinasto strešico in s kovinskim Križanim, vzetim z dotrajanega Pocimprovega križa, ki je na isti lokaciji stal do leta 1992. Pri njem so se poslavljali od pokojnika do leta 1953.	zadnja četrtna 20. stol., 1994	
23900	Marčev križ	Gorenje. Razpelo stoji jugozahodno od vasi, vzhodno od ceste, ki vodi iz Bukovja v Gorenje.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ na rombastem hrbtišču pokrit s pločevinasto strešico s čipkasto izvedeno zavesico. Posebno kvalitetna pobarvana lesena plastika Križanega oblikovana v duhu ekspresionizma. Ob križu so se vaščani poslednjič poslovili od pokojnika.	prva četrtna 20. stol., 1918	

23897	Mehelov križ	Gorenje. Razpelo stoji v središču vasi, na vrtu domačije Gorenje 19.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ z lesenim Križanim in pločevinasto strešico je v lasti družine Klemen. Ima letnico 1855. Postavili naj bi ga v zahvalo za preživetje po epidemiji kolere.	tretja četrtina 19. stol., 1855	
19393	Čečev križ	Grobišče. Križ stoji v srednjem delu vasi, v bližini hiše Grobišče 19.	spominski objekti in kraji	razpelo	Na lesen steber je montirana pločevinasta strešica z ozadjem, na katero je pritrjen majhen lesen križ s Križanim. Razpelo s konca 20. stol. stoji na stari lokaciji.	zadnja četrtina 20. stol.	
19395	Križ pri mostu	Grobišče. Križ stoji severovzhodno od vasi, ob dovozni poti v vas, tik za mostom čez reko Pivko.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ s konca 20. stol., postavljen na stari lokaciji, je nameščen na velik kamnit podstavek in ima pločevinasto strešico. Na križu kovinski Križani.	zadnja četrtina 20. stol.	
269	Znamenje	Koče. Znamenje stoji ob cesti južno od vasi.	spominski objekti in kraji	kamniti križ	Kamnito stebrasto znamenje zaključuje kamniti trilist, ki je dekoriran s cvetlično ornamentiko, napisom IHS in letnico 1700. Tipičen primer kamnitega križa, značilnega za pivško območje. Leta 2004 nadomeščen s kopijo, original prestavljen k cerkvi.	prva četrtina 18. stol., 1700, prva četrtina 21. stol., 2004	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
23895	Križ na Močivnih hribi	Landol. Križ stoji jugozahodno pred vasjo, zahodno ob dovozni cesti.	spominski objekti in kraji	kamniti križ	Spiralasto zavrt kamnit steber trikotnega prereza s trikotnim kapitelom z napisi: vera, upanje, ljubezen, nosi križ z Jezusovim monogramom. Avtor L. Debevč. Križ stoji na lokaciji lesenega razpela, po izročilu na mestu mučenja in obešanja.	zadnja četrtina 20. stol., 1992	
23896	Marinškov križ v Brinji	Landol. Razpelo stoji ob vaški cesti v zaselku Brinje, v vrtu domačije Landol 37.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ z rombastim hrbitščem, s kovinskim Križanim in s pločevinasto streho. Leseni del obnovljen leta 2002, Križani prenesen s starega križa. Postaviti ga je dala družina Marinšek na vrtu svoje domačije.	20. stol., prva četrtina 21. stol., 2002	

19418	Križ na Robidncah	Malo Ubeljško. Križ stoji južno od vasi, ob vaški poti pri odcepu proti Brezjam.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ s konca 20. stol., postavljen na stari lokaciji, z leseno streho in kovinskim Križanim.	zadnja četrtina 20. stol	
23894	Križ pod gradom	Matenja vas. Križ stoji za mostom čez potok Porečnik, desno ob poti iz Prestranka proti Štivanu.	spominski objekti in kraji	kamniti križ	Od nekdanjega kamnitega križa je ohranjen kamnit steber, postavljen na kamnito bazo. Križ so po drugi svetovni vojni razbili.	prelom 19. stol. in 20. stol.	
19368	Križ pri mostu	Matenja vas. Razpelo stoji severozahodno od vasi, pred mostom čez Pivko, ob poti proti Štivanu.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ s konca 20. stol., na stari lokaciji, s kovinskim Križanim in pločevinasto strešico.	zadnja četrtina 20. stol.	
19408	Razpelo - križ	Postojna. Križ je nameščen v dvoriščni zid hiše Za Sovičem 5.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ z lesenim Križanim je krit s pločevinasto strešico. Postavljen je v mejni zid, v omet, v katerega je vpisano D.F.P. S.M. J.S. B.D. in letnica 1994, ko je bil zid popravljen.	prelom 19. stol. in 20. stol.	
23888	Pil na Grubencah	Žeje. Pil stoji desno ob cesti, ki vodi iz Prestranka v Selce, ob nekdanji poti v Slavino.	spominski objekti in kraji	kamniti križ	Od kamnitega križa je ostal le steber, v sredini odebeljen in s kvadratno peto, ki ima na stranici, obrnjeni proti cesti, vklesan priimek Moravec. Postavljen je v veliko, kamnito, štiristrano bazo. Pil je izdelal Moravec Jakob, kamnosek iz Slavine.	druga polovica 19. stol.	
19388	Križ na pili	Rakitnik. Križ stoji ob cerkvi Marijine zaroke.	spominski objekti in kraji	kamniti križ	Na večji kamnit podstavek je postavljen kamnit steber, vrh katerega je montiran novejši kamnit križ z napisom IHS in letnico 1990 na krakih.	zadnja četrtina 20. stol., 1990	
19387	Križ pri Kovačevi hiši	Rakitnik. Križ stoji v južnem delu vasi, ob cesti Postojna - Pivka.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ s konca 20. stol., postavljen na stari lokaciji, z leseno streho, prevlečeno s pločevino in z lesenim Križanim	zadnja četrtina 20. stol.	

23906	Križ na Ubilci	Strmca. Razpelo stoji ob križišču cest, jugozahodno pred vasjo.	spominski objekti in kraji	razpelo	Enostaven lesen križ s kovinskim Križanim in trikotno leseno strešico, prekrito s pločevino, stoji na kamnitem podstavku. Razpelo je postavljeno na lokaciji starejšega znamenja in služi kot kažipot ob odcepu poti v vas.	druga polovica 20. stol.	
23905	Križ pod Špičastim hribom	Strmca. Razpelo stoji jugozahodno pred vasjo, severno ob dovozni cesti.	spominski objekti in kraji	razpelo	Na kamnito bazo z napisom in letnico 1918 je postavljen litoželezen križ s Križanim. Postavljen je v spomin na sovaščane, padle v prvi svetovni vojni.	prva četrtina 20. stol., 1918	
23903	Križ na Pocesncah	Studeno. Razpelo stoji vzhodno od vasi, na križišču vaške poti in ceste, ki vodi proti Strmci.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ z lesenim Križanim in pločevinasto strešico. Na kamniti bazi je napis in letnica 1875.	tretja četrtina 19. stol., 1875	
19416	Razpelo - križ	Velika Brda. Razpelo stoji ob vaški poti, v severnem delu vasi.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen križ s konca 20. stol., postavljen na stari lokaciji, z leseno, s pločevino ovito streho in kovinskim Križanim.	zadnja četrtina 20. stol.	
19420	Prelcev križ	Veliko Ubeljsko. Križ stoji jugozahodno od vasi, ob vaški poti.	spominski objekti in kraji	razpelo	Betonski pobarvan križ s konca 20. stol., postavljen na stari lokaciji, s pločevinasto dvokapno strešico in kovinskim Križanim.	zadnja četrtina 20. stol.	
19422	Križ na Mandrgi	Zagon. Razpelo stoji severno od vasi, na odcepu poti, ki vodi v vas od ceste Postojna - Predjama.	spominski objekti in kraji	razpelo	Lesen, obnovljen križ, na stari lokaciji, z večjim lesenim Križanim, ki ga prekriva trikotna pločevinasta strešica.	druga polovica 20. stol.	
19423	Križ Pod Kaščami	Zagon. Razpelo stoji zahodno od vasi, ob vaški poti na polja.	spominski objekti in kraji	razpelo	Na lesen križ z dvokapno pločevinasto strešico je pritrjen manjši pločevinasti križ s Križanim. Obnovljen je bil leta 1991.	20. stol., 1991	

2.4.3.17. Drugi objekti in naprave

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
8115	Polnojarmenik	Belsko. Stroj stoji na območju tovarne lesne industrije Belsko pri Postojni.	drugi objekti in naprave	stroj	Star stroj za razžaganje hlodovine s preloma stoletja.	prelom 19. stol. in 20. stol.	
29028	Studenec	Bukovje. Studenec izvira južno od vasi, ob stari poti v Predjamo.	drugi objekti in naprave	izvir, napajalno korito	Izvir s kupolo nad vodnjakom, v katerega je speljan tok vode. Celotno kamnito konstrukcijo zapira kamnit zid. Nad vhodno odprtino je vzdana kamnita preklada z vklesanimi inicialkama AJ (domnevno Alojz Jurca) in letnico. Ob vhodu je napajalno korito.	druga četrtina 19. stol., 1841	
27335	Izvir	Gorenje. Studenec leži severovzhodno od vasi, severno ob vaški poti.	drugi objekti in naprave	izvir, napajalno korito, vodni zbiralnik	Izvir vode je obzidan in nadkrit z banjasto obokanim stropom iz lokalnega kamna. Služi kot vodni zbiralnik za vas. Pred zajetjem stoji napajalno korito.	19.stol.	
27336	Izvir Pri lipi	Gorenje. Studenec leži severozahodno od vasi, v predelu imenovanem Pri lipi.	drugi objekti in naprave	izvir, napajalno korito, vodni zbiralnik	Izvir vode je nadzidan in je bil do 1954 prekrit z banjasto obokanim stropom. Ko se je deloma porušil, so ga nadomestili z ravno betonsko streho. Pod studencem je kamnito korito za napajanje živine	19. stol., tretja četrtina 20. stol., 1954	
25177	Vodnjak	Gorenje. Vodnjak stoji ob vaški poti, severovzhodno od vasi.	drugi objekti in naprave	vodnjak	Talna voda je zajeta v podzemno cisterno, nad katero je iz enega kosa kamna oblikovan nastavek krožnega tlorisa. Nad vodnjakom je kamnita zidana lopa z betonsko streho iz leta 1954.	19. stol., tretja četrtina 20. stol., 1954	
19429	Komunski vodnjak	Koče. Vodnjak stoji v središču vasi, nasproti domačije Koče 47.	drugi objekti in naprave	komunski vodnjak	Okrogla, kamnita, rahlo trebušasta šapa vodnjaka nosi napis: "To štirno je pustila zidati leta 1862 Marija Kališter v Kočeh Rojena."	tretja četrtina 19. stol., 1862	

29948	Bunker na Rapalski meji	Mala Brda. Bunker je v predelu Jame, jugovzhodno od vasi Mala Brda.	drugi objekti in naprave	bunker	Utrdba - bunker je deloma pokrita z zemljo, tako da je v okolju čim manj vidna. Ima tri vhode. Služila je obrambi vzhodne italijanske meje po prvi svetovni vojni. Sodeč po posegih in prezidavah jo je kasneje uporabljala tudi jugoslovanska vojska.	druga četrtina 20. stol.	
23334	Vodnjak	Rakitnik. Vodnjak stoji severozahodno od vasi, ob poljski poti, severno od potoka Stržen.	drugi objekti in naprave	vodnjak	Nekdanji vaški vodnjak z izvirno vodo ima kamnito trebušasto šapo, sestavljeno iz petih kosov, pokrito z lesenim pokrovom. Okrog vodnjaka je krožno postavljen tlak iz skrl.	19.stol.	

2.4.3.18. Naselja in njihovi deli

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
25179	Vas	Belsko. Vas leži v dolini, ob vaški poti, ki se odcepi od stare ceste Landol - Planina, jugozahodno od Studenega.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas s pritličnimi, večinoma stegnjenimi domačijami, s strmimi strehami in tridelno zasnovanimi hišami. Stavbni fond večinoma iz 19. stol.	19.stol.	
28336	Vas	Bukovje. Vas leži nad Postojnsko kotlino, ob vznožju Hrušice, na križišču poti proti Predjami, Hruški planoti, Gorenju in Belskemu.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Gručasta vas z domačijami formiranimi ob poteh proti Predjami, Gorenju in Belskemu. Hiše so večinoma pritlične, tridelnega tlorisa in s strmimi strehami. Gospodarska poslopja so postavljena v nizu ali na vogel. Zidanice stojijo samostojno.	19. stol., 20. stol.	
25178	Vas	Gorenje. Vas leži na manjši terasi pod Hrušico, ob vaški poti, ki se odcepi od stare ceste Landol - Planina.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas s pritličnimi, pretežno stegnjenimi domačijami s strmimi strehami. Hiše imajo tridelno zasnovano. Stavbni fond je večinoma iz 19. stol. Omemba v urbarju za Vipavo 1499.	zadnja četrtina 15. stol., 1499, 19. stol.	

25171	Vas	Goriče. Vas leži ob stranski cesti, ki se pri Dilcah od glavne ceste Razdrto - Postojna odcepi proti severu.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Obcestna vas s pritličnimi, stegnjenimi, vzporednimi in vogalnimi domačijami. Današnji stavbni fond iz 19. in 20. stol. temelji na starejših osnovah. Omemba v urbarju za Senožče 1460. Poznejše predelave.	tretja četrtina 15. stol., 1460, 19. stol., 20. stol.	
25066	Vas	Grobišče. Vas leži vzhodno od glavne ceste Postojna - Reka, med Postojno in Prestrankom.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Obcestna vas s stavbnim fondom večinoma iz 19. stol., s stegnjenimi, vzporednimi in vogalnimi pritličnimi domačijami s strmimi dvokapnicami s čopi ter tridelno zasnovo hiš. Omemba v urbarju za Postojno okoli leta 1400.	prelom 13. stol. in 14. stol., 19. stol.	
25067	Vas	Hrašče. Vas leži severno od stare ceste Postojna - Razdrto.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas s stavbnim fondom večinoma iz 19. stol., s stegnjenimi, vzporednimi, pravokotnimi in vogalnimi domačijami ter s pritličnimi in enonadstropnimi hišami s tridelno zasnovo. Strehe so strme. Omemba v seznamu posesti goriških grofov okoli leta 1200.	prelom 12. stol. in 13. stol., 19. stol.	
25174	Vas	Hrenovice. Vas leži v spodnjem delu Pivške kotline, ob stranski cesti, ki se proti severu odcepi od glavne ceste Razdrto - Postojna pri zaselku Pri Bolku.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas sestavljajo pritlične in nadstropne stegnjene in vzporedne nekdaj kmečke domačije s strmimi dvokapnicami, tudi s čopi. Današnji stavbni fond iz 19. in 20. stoletja temelji na starejših osnovah. Omemba v urbarju za Postojno 1498.	zadnja četrtina 15. stol., 1498, 19. stol., 20. stol.	

28334	Vas	Hruševlje. Vas leži ob cesti Postojna - Razdrto.	naselja in njihovi deli	gručasta vas, obcestna vas	Staro gručasto jedro vasi s cerkvijo sv. Danijela in novejši obcestni del, ki se je formiral z razvojem furmanstva. Domačije so stegnjene, vzporedne in na vogel. Hiše s strmimi strehami s čopi so pritlične, ob glavni cesti pa nadstropne	tretja četrtina 15. stol., 1460, 17. stol., 18. stol., 19. stol.	
25068	Vas	Koče. Vas leži južno od Prestranka, ob poti proti Slavini.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Obcestna vas s stegnjenimi, vzporednimi in vogalnimi domovi, s pretežno pritličnimi hišami s strmimi strehami. Hiše s centralnim vhodom ali pod nadstreškom. Stavbni fond večinoma iz 18. in 19. stol. Omemba v urbarju za Postojno 1498.	zadnja četrtina 15. stol., 18. stol., 19. stol.	
28471	Vas	Liplje. Vas Liplje leži ob regionalni cesti Ljubljana - Postojna, severno od trškega naselja Planina.	naselja in njihovi deli	razložena vas	Razložena vas, formirana ob nekdanji furmanskimi poti Ljubljana - Trst. Domačije so na obeh straneh ceste. Hiše so pritlične, s tridelno zasnovno, s strmimi strehami s čopi in s kamnitimi arhitekturnimi detajli. Gospodarska poslopja stojijo ločeno.	18. stol., 19. stol., 20. stol.	
25173	Vas	Mali Otok. Vas leži v spodnjem delu Pivške kotline, ob stranski cesti, ki se odcepi severno od ceste Hrašče - Postojna.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Obcestna vas s pritličnimi, stegnjenimi in vzporednimi (nekdanj kmečkimi) domačijami, kritimi s strmimi dvokapnicami. Današnji stavbni fond iz 19. in 20. stol. temelji na starejših osnovah. Omemba v urbarju za Postojno 1498	zadnja četrtina 15. stol., 1498, 19. stol., 20. stol.	

25181	Vas	Malo Ubelsko. Vas leži severovzhodno od Razdrtega, severno od ceste Razdrto - Postojna.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas s pritličnimi, stegnenimi, vzporednimi in vogalnimi domačijami. Strehe so strme dvokapnice s čopi. Hiše s centralnimi vhodi, vhodi pod arkadno vežo ali pod nadstreškom. Stavbni fond večinoma iz 19. stol. Omemba v seznamu posesti goriških grofov.	prelom 12. stol. in 13. stol., 1200, 19. stol.	
25183	Vas	Orehok. Vas leži ob lokalni cesti Hruševje - Prestranek.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas s stegenimi, vzporednimi in vogalnimi domačijami, predvsem pritličnimi, z enonadstropnimi hišami s strmimi strehami in centralnimi vhodi pod nadstreški in lopami. Stavbni fond je večinoma iz 19. stol. Omemba v urbarju za Senožče 1460.	tretja četrtina 15. stol., 1460, 19. stol.	
25187	Vas	Rakitnik. Vas leži ob glavni cesti Postojna - Pivka, južno od Postojne.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas s stegenimi in vzporednimi domačijami s pritličnimi hišami s centralnimi vhodi in strmimi dvokapnicami. Prva omemba vasi že v 13. stol. Današnji stavbni fond je pretežno iz 19. stol.	13. stol., 19. stol.	
25188	Vas	Razdrto. Vas leži na prevalu pod Nanosom, ob glavni cesti, ki pelje iz Vipavske doline proti Postojni.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Vas s stegenimi, vzporednimi in vogalnimi nekdanjimi furmanskimi domačijami, s pritličnimi in etažnimi hišami s centralnimi in vhodi pod nadstreškom, s strmimi dvokapnicami. Stavbni fond iz 18. in 19. stol. Omemba v seznamu posesti goriških grofov.	prelom 12. stol. in 13. stol., 18. stol., 19. stol.	

25189	Vas	Slavina. Vas leži južno od Prestranka, zahodno od glavne ceste Postojna - Pivka.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Zvezdasta vas, prvotno farna gruča, s stegnjenimi, vzporednimi in vogalnimi domovi, s pritličnimi in etažnimi hišami, s centralnimi vhodi, vhodi pod arkado in nadstreškom in s strmimi dvokapnicami. Omemba v urbarju za Postojno 1498	zadnja četrtina 15. stol., 1498, 18. stol., 19. stol.	
28335	Vas	Slavinje. Vas stoji na nižji vzpetini južno nad cesto Razdrto - Postojna.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Manjša obcestna vas, ki se je formirala v nadaljevanju poti jugovzhodno od cerkve sv. Jdrti. Pritlične in enonadstropne domačije so stegnjene ali na vogel ter z značilnimi vhodnimi lopami. Postavljene so pravokotno na cesto ali vzporedno z njo.	19. stol., 20. stol.	
25172	Vas	Strane. Vas leži na pobočju Nanosa, pod hriboma Maj in Dolgi grič, severno od ceste Razdrto - Postojna.	naselja in njihovi deli		Manjša vas z večinoma pritličnimi domačijami z raztegnjeno trilelično tlorisno zasnovo. Nastala je ob nekdanji jamborni cesti, po kateri so tvorili hlode. Današnji stavbni fond je iz 19. in 20. stoletja. Kot posest stiškega samostana navedena 1256.	tretja četrtina 13. stol., 1256, 19. stol., 20. stol.	
4810	Vas	Strmica. Vas Strmica leži na ravnini, severno od Postojne.	naselja in njihovi deli	vas	Obcestna vas z domačijami, ki se nizajo na obeh straneh ceste, praviloma pravokotno na njo. Cesta se v središču nekoliko razširi v podolgovrat trg. Za hišami so trakaste parcele.	19. stol., 20. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
25191	Vas	Studenec. Vas leži severno od avtoceste Ljubljana - Razdrto, ob vaški poti, ki se v Hrenovicah od regionalne ceste Razdrto - Postojna odcepi proti jugu.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Obcestna vas s stegnjenimi domačijami in domačijami na vogel, s pritličnimi hišami s centralnim vhodom, vhodom pod arkadno vežo ali pod nadstreškom in s strmimi dvokapnicami	tretja četrtina 15. stol., 1460, 18. stol., 19. stol.	

					strehami. Omemba v urbarju za Senožče 1460.		
25182	Vas	Studeno. Vas leži pod Nelco in sv. Lovrencem, ob stari cesti Landol - Planina.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Zvezdasta vas s farno gručo (cerkev, mežnarija, farovž, trgovina, šola), s pritličnimi in nadstropnimi stegnjenimi domačijami s strmimi strehami in kamnitimi detajli. Hiše s tridelno zasnovo. Omemba v goriških urbarialnih dohodkih in obračunih 1398.	zadnja četrtina 14. stol., 1398, 18. stol., 19. stol.	
25176	Vas	Šmihel pod Nanosom. Vas leži pod vzhodnim pobočjem Nanosa, severno od regionalne ceste Razdrto - Postojna.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Obcestna vas z večinoma stegnjenimi pritličnimi domačijami s strmimi strehami. Hiše s tridelno zasnovo. Stavbni fond je večinoma iz 19. in 20. stol. Omemba skupaj s cerkvijo leta 1297.	zadnja četrtina 13. stol., 1297, 19. stol., 20. stol.	
25186	Vas	Veliki Otok. Vas leži severozahodno od Postojne, ob cesti proti Predjami.	naselja in njihovi deli	obcestna vas	Obcestna vas s stavbnim fondom iz 18. in 19. stol., s pritličnimi stegnjenimi domačijami, postavljenimi pravokotno ali vzporedno glede na pot. Hiše s tridelno zasnovo, s strmimi dvokapnicami. Omemba v urbarju za Postojno 1498.	zadnja četrtina 15. stol., 1498, 18. stol., 19. stol.	
25175	Vas	Veliko Ubeljsko. Vas leži na vzhodnem pobočju Nanosa, severovzhodno od Razdrtega.	naselja in njihovi deli	gručasta vas	Razširjena farna gruča s cerkvijo sv. Urha, župniščem, nekdajno šolo, trgovino, furmansko gostilno in stegnjenimi pritličnimi domovi s strmimi strehami. Hiše s tridelno zasnovo. Stavbni fond 18., 19. st. Omemba v seznamu	prelom 12. stol. in 13. stol., 1200, 18. stol., 19. stol.	

					posesti goriških grofov 1200.		
25551	Zaselek Pri Fari	Hrenovice. Zaselek leži na manjšem griču, zahodno od vasi.	naselja in njihovi deli	zaselek	Fara se je oblikovala ob cerkvi sv. Martina (pražupnija iz poznega 10. stol.), poleg katere so razvrščeni župnišče, kaplanija, nekdanja furmanska gostilna, šola, kapelica in domačije. Stavbni fond je večinoma iz 19. stol. na starejših osnovah.	zadnja četrtina 10. stol., 19. stol.	
25180	Vaško jedro	Landol. Vaško jedro stoji severno od regionalne ceste Razdrto - Postojna, vzhodno pod Nanosom.	naselja in njihovi deli	vaško jedro	Zvezdasto vaško jedro obsega večinoma pritlične, stegnjene domačije s strmimi strehami. Hiše imajo tridelno zasnovno. V središču je kapela sv. Jošta. Stavbni fond večinoma iz 19. in 20. stol. Omemba v urbarju za Postojno 1498.	zadnja četrtina 15. stol., 1498, 19. stol., 20. stol.	
28472	Zaselek Podgora	Liplje. Zaselek Podgora leži severovzhodno od vasi Liplje, ob cesti Planina - Ljubljana.	naselja in njihovi deli	zaselek	Zaselek razloženega vaškega naselja Liplje, formiran ob nekdanji furmanski poti Ljubljana - Trst. Obsega dve domačiji, v eni je bila furmanska gostilna s spremljajočimi gospodarskimi poslopji, druga pa je nekdanja kmetija z domačijo stegenjenega tipa.	18. stol., 19. stol., 20. stol.	

25185	Vaško jedro	Matenja vas. Vas leži zahodno od ceste Postojna - Pivka.	naselja in njihovi deli	vaško jedro	Vaško jedro s stegnenimi domačijami z večinoma pritličnimi, deloma nadstropnimi hišami s centralnimi vhodi in strmimi dvokapnimi strehami. Stavbni fond je večinoma iz 19. stol. Omemba v urbarju za Postojno 1400.	prelom 14. stol. in 15. stol., 1400, 19. stol.	
25184	Župnijsko središče	Matenja vas. Nekdanje župnijsko središče leži zahodno od vasi, na desnem bregu reke Pivke.	naselja in njihovi deli	župnijsko središče	Nekdanje župnijsko središče obsega podružnično cerkev sv. Janeza Krstnika iz 17. stol., nekdanjo šolo, župnišče, nekdanjo mežnarijo in kapelico ter pokopališče. Cerkev je prvič omenjena leta 1400.	prelom 13. stol. in 14. stol., 1400, 18. stol., 19. stol.	
525	Trško naselje	Planina. Nad izvirom Unca in na JZ robu Planinskega polja pod Kačjimi ridami, med cerkvijo in Malim gradom	naselja in njihovi deli	trško naselje	Naselje ob cesti in križišču poti je značilna postaja furmanov z gostilniškimi hišami z napušči in hlevi pred strmimi klanci postojnskih rid.	18. stol., 19. stol.	Spomenik lokalnega pomena. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Postojna, Uradne objave (Primorske novice), št. 29/84-337, Ur.l. RS, št. 30/91-1261
23086	Mestno jedro	Postojna. Postojna leži na severovzhodnem obrobju Postojnske kotline, na južni strani Postojnskih vrat.	naselja in njihovi deli	trško jedro, mestno jedro	Kot upravno središče Notranjske, za časa Habsburžanov, se je naselje razvilo okoli cerkve, ob Tržaški cesti in je obsegalo še starejši Majland. Kot trg prvič omenjena 1498, leta 1909 pa razglašena kot mesto z vsemi potrebnimi javnimi zgradbami.	druga četrtina 13. stol., 1226, zadnja četrtina 15. stol., 1498, prva četrtina 20. stol., 1909	
7583	Vaško jedro	Predjama. Vas Predjama leži severno od mesta Postojna.	naselja in njihovi deli	vas	V gručasti vasi Predjama in zaselku Pristava so hiše notranjskega stavbnega tipa, pretežno iz 19. stol. Oba imata posebno krajinsko oblikovno vrednost.	19. stol., 20. stol.	

25190	Vaško jedro	Stara vas. Stara vas leži južno od Postojne, pod Javorniki.	naselja in njihovi deli	vaško jedro	Vaško jedro s stegnjenimi, vogalnimi in vzporednimi domovi. Pritlične hiše s centralnimi vhodi in vhodi pod nadstreški, s strmimi dvokapnimi strehami. Stavbni fond je iz 18. in 19. stol. Omemba v urbarju za Postojno okoli 1200.	prelom 12. stol. in 13. stol., 18. stol., 19. stol.	
-------	-------------	---	-------------------------	-------------	---	---	--

2.4.3.19. Kulturna krajina

Evid. št. enote	Ime enote	Lokacija	Zvrst dediščine / varstvene usmeritve	Tipološka gesla enote	Opis	Obdobje	Vrsta/akt razglasitve spomenika
30199	Kulturna krajina	Strmca. Kulturna krajina se razprostira na ravnini ob stari poti iz Planine v Predjamo.	kulturna krajina	kulturna krajina	Poseljena njivska kulturna krajina, ki prehaja v travniško, z dobro ohranjeno strukturo. Ohranjeni parcelacija, historični model obcestne poselitve z avtentično mrežo poti, ločeno od gozda z jasnim robom. Kontinuiteta rabe od 12. stol. dalje.		

2.4.4. Kultura – pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vplivi turizma:

- učinkovita, skupna promocija krajev na avtohton način
- povezovanje lokalne skupnosti, krepitev socialnega kapitala
- pridobljena finančna sredstva za ureditev in ohranjanje kulturne dediščine
- vzdrževanje, ohranjanje in obnavljanje dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti
- zagotavljanje javne dostopnosti dediščine ter omogočanje njenega proučevanja in raziskovanja
- dvigovanje ozaveščenosti

Negativni vplivi turizma:

- sprememba in izguba lokalne identitete ter vrednot (kot posledica prilagajanja tradicij modernim zahtevam turizma)

2.5. Socialno-ekonomski in sociokulturni viri

2.5.1. Lokalno prebivalstvo

V »Viziji in strategiji Občine Postojna« je zapisano, da je na osnovi analize obstoječega stanja ugotovljeno, da je Postojna že sedaj prijetno okolje za bivanje. Lokalno prebivalstvo pa še vedno ostaja precej kritično do gospodarskega razvoja Občine Postojna, možnostih zaposlovanja in ustvarjanju novih delovnih mest.

Zato smo kot vizijo razvoja zapisali: *»Z ustvarjanjem blaginje za Postojnčanke in Postojnčane do trajnostnega razvoja Občine. Po letih intenzivnih vlaganj v infrastrukturo bomo zato posebno pozornost namenili gospodarskemu razvoju Postojne in ustvarjanju pogojev za nastanek novih delovnih mest na tistih področjih, kjer imamo kakovostne temelje za rast. Področje celovitega razvoja turizma, uporaba naravnih danosti na področju gozdarstva in lesarstva, izkoriščanje odličnega geografskega položaja, predelovalnih in storitvenih dejavnosti, tradicije ter energetske samooskrbe. Naša skupna odločitev je, da želimo aktivno ustvarjati prihodnost. Prepričani smo, da je zapisana vizija razvoja Občine Postojna do leta 2035 naša skupna vizija in pot po kateri želimo dosežati našo blaginjo«.*

Vir: <http://www.postojna.si/files/other/news/105/70645Vizija%20in%20strategija%20ob%20C4%8Dine%20Postojna%20VISOP.pdf>

Občina Postojna je del primorsko-notranjske statistične regije. Meri 270 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 13. mesto.

Sredi leta 2024 je imela občina 17.672 prebivalcev (od tega 47,6% žensk in 52,4% moških), povprečne starosti 42,8 leta. Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 26. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 65,5 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (104,8 prebivalca na km²). Gibanje prebivalstva je pozitivno, indeks povečanja 2020 od leta 2010 je 4,9%.

Tabela: Število prebivalstva v občini Postojna med leti 2010-2024

leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
št. prebivalcev	15.675	15.724	15.757	15.821	15.922	16.026	16.124	16.194	16.207	16.189	16.442	16.675	16.753	17.264	17.672
rast v %		0,3%	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,6%	0,4%	0,1%	-0,1%	1,6%	1,4%	0,5%	3,1%	2,4%

Vir: stat.si

Število prebivalcev v občini Postojna počasi in vztrajno narašča, z izjemo leta 2019, ko je bil upad za 0,1%. Število prebivalcev v letu 2024 je v primerjavi z letom 2010 za 12,7% več.

Tabela: Prebivalstvo po starostnih skupinah v občini Postojna in Sloveniji v letu, 2020-2024

	2020		2021		2022		2023		2024	
	Slovenija	občina Postojna	Slovenija	občina Postojna	Slovenija	občina Postojna	Slovenija	občina Postojna	Slovenija	občina Postojna
Prebivalstvo - SKUPAJ	2.095.861	16.442	2.108.977	16.675	2.107.180	16.753	2.116.972	17.264	2.123.949	17.672
Prebivalstvo - Moški	1.051.066	8.329	1.059.938	8.504	1.057.695	8.544	1.063.271	8.897	1.068.429	9.254
Prebivalstvo - Ženske	1.044.795	8.113	1.049.039	8.171	1.049.485	8.209	1.053.701	8.367	1.055.520	8.418
Povprečna starost (leta) - SKUPAJ	43,5	42,4	43,7	42,5	43,8	42,7	44,0	42,6	44,2	42,8
Delež prebivalcev, starih 0-14 let (%) - SKUPAJ	15,1	16,8	15,1	16,9	15,1	17,0	15,0	17,0	14,7	16,4
Delež prebivalcev, starih 15-64 let (%) - SKUPAJ	64,7	64,1	64,3	63,3	63,8	62,8	63,6	62,9	63,5	63,7
Delež prebivalcev, starih 65 let ali več (%) - SKUPAJ	20,2	19,2	20,7	19,8	21,1	20,2	21,4	20,1	21,8	19,9

Vir: stat.si

Prebivalstvo v občini Postojna, se tako kot v Sloveniji, počasi stara. V občini Postojna je bilo v letu 2024 63,1 % prebivalcev starih med 15 in 64 let, kar je skoraj enako slovenskemu povprečju (63,5%). Mladih do 14 leta je 16,4% (Slovenija 14,71%), starejših od 64 let pa 19,9%, kar znaša malo manj od slovenskega povprečja (21,8%).

V občini Postojna je bilo v letu 2024 35% delovno aktivnega prebivalstva. Medtem ko je bilo v letu 2023 36,4% vseh prebivalcev delovno aktivnih.

Povzetek za leto 2022

Občina Postojna je del primorsko-notranjske statistične regije. Meri 270 km². Po površini se med slovenskimi občinami uvršča na 13. mesto.

Statistični podatki za leto 2022 kažejo o tej občini tako sliko:

- Sredi leta 2022 je imela občina približno 16.920 prebivalcev (približno 8.670 moških in 8.250 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 28. mesto.
- Na kvadratnem kilometru površine občine je živelo povprečno 63 prebivalcev; torej je bila gostota naseljenosti tu manjša kot v celotni državi (104 prebivalci na km²).
- Število živorojenih je bilo nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu negativen, znašal je -1,6 (v Sloveniji -2,3).
- Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej pozitiven, znašal je 31,1. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 29,5 (v Sloveniji 4,6).

- Povprečna starost občanov je bila 42,7 leta in tako nižja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,9 let).
- Med prebivalci te občine je bilo število najstarejših – tako kot v večini slovenskih občin – večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0–14 let, je prebivalo 119 oseb, starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je bila vrednost indeksa staranja za to občino nižja od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bila 142). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev te občine dviga v povprečju počasneje kot v celotni Sloveniji. Podatki, prikazani po spolu, pokažejo, da je bila vrednost indeksa staranja za ženske v vseh slovenskih občinah, razen v štirih (Črna na Koroškem, Dobrovniki/Dobronaki, Jezersko in Mislinja), višja od indeksa staranja za moške. V občini je bilo – tako kot v večini slovenskih občin – med ženskami več takih, ki so bile stare 65 let ali več, kot takih, ki so bile stare manj kot 15 let; pri moških je bila slika enaka.
- V občini je delovalo 5 vrtcev, obiskovalo pa jih je 723 otrok. Od vseh otrok v občini, ki so bili stari od 1–5 let, jih je bilo 75 % vključenih v vrtec, kar je manj kot v vseh vrtcih v Sloveniji skupaj (82 %).
- V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2022/2023 izobraževalo približno 1860 učencev.
- Različne srednje šole je obiskovalo okoli 570 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo 32 študentov in 6 diplomantov; v celotni Sloveniji je bilo na 1.000 prebivalcev povprečno 38 študentov in 8 diplomantov.
- Med osebami v starosti 15 let–64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) je bilo približno 74 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb (tj. delovno aktivnih), to je več od slovenskega povprečja (69 %).
- Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 9 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa za približno 7 % nižja.
- Med 1.000 prebivalci občine jih je 570 imelo osebni avtomobil. Ta je bil star povprečno 12 let.
- V obravnavanem letu je bilo v občini zbranih 378 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, to je 17 kg več kot v celotni Sloveniji.

Vir: Stat.si

2.5.2. Zasebni sektor in lokalno gospodarstvo

Stopnja delovne aktivnosti je bila v 2022 v tej regiji najvišja, in sicer 73,4-odstotna. Največja (za 11,1 odstotne točke) je bila tudi razlika med stopnjo delovne aktivnosti za moške, ki je bila 78,6-odstotna, in stopnjo delovne aktivnosti za ženske, ki je bila 67,5-odstotna. Stopnja brezposelnosti je bila s 4,7 % približno na polovici med regijami. Med delovno aktivnimi s stalnim prebivališčem v tej regiji jih je 43,5 % odhajalo na delo drugam, največ (61,5 %) v osrednjeslovensko regijo. Po deležu delovnih migrantov se je uvrstila na drugo mesto takoj za zasavsko regijo (53,1 %).

Povprečna mesečna neto plača je bila v tej regiji najnižja v Sloveniji. Znašala je 1.184 EUR, kar je bilo 135 EUR manj od povprečja.

Če je merilo ustvarjen bruto domači proizvod, spada regija med gospodarsko šibkejšo v državi. BDP na prebivalca je bil tretji najnižji med regijami; znašal je 18.783 EUR na prebivalca in je bil od povprečja nižji za 30,5 %. K skupni slovenski bruto dodani vrednosti je ta regija prispevala drugi najnižji delež, 1,8 %. Neto razpoložljivi dohodek na prebivalca je v tej regiji znašal 15.366 EUR in je bil za 1,1 % višji od povprečja na ravni države.

V regiji je delovalo skoraj 5.000 podjetij; vsako je zaposlovalo povprečno 3,4 osebe, kar je bila druga najmanjša vrednost med regijami.

Kakovost življenja v regiji

V 2022 so bili prebivalci te regije nekoliko manj zadovoljni z življenjem, kot je veljalo za celotno Slovenijo. Svoje zadovoljstvo so ocenili s 7,4 (na lestvici od 0 do 10), povprečje za Slovenijo je bilo 7,6. Uvrstila se je med regije z najmanj obsojenimi polnoletnimi in mladoletnimi osebami na 1.000 prebivalcev; teh je bilo tu, v koroški in goriški regiji po 1,4 na 1.000 prebivalcev.

V primerjavi z drugimi regijami so v tej regiji dosegale eno najvišjih vrednosti stopnja resne materialne prikrajšanosti (3,7 % oseb), stopnja tveganja revščine (14,0 % oseb) in stopnja zelo nizke delovne intenzivnosti (5,5 % oseb). Zadnja omenjena je bila druga najvišja in pomeni, da je 5,5 % oseb, starih 0–64 let, živelo v gospodinjstvih, katerih odrasli člani (tj. stari 18–64 let) so delali manj kot 20 % svojega razpoložljivega delovnega časa, izraženega v mesecih. V tej regiji so stanovanjski stroški predstavljali veliko breme za 32 % gospodinjstev. To je bilo največ med vsemi regijami in dvakrat toliko kot v gorenjski regiji, kjer je bil delež takih gospodinjstev najmanjši. Po drugi strani pa je v regiji zabeležen eden najnižjih deležev prebivalcev, ki so živeli v prenaseljenih stanovanjih (6,3 %). Po številu osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev je bila ta regija druga (615), prav tako po njihovi povprečni starosti (12,0 leta). Vir: stat.si

Po podatkih Letnega poročila O poslovanju gospodarskih družb v Republiki Sloveniji v letu 2023 so družbe primorsko-notranjske regije v letu 2022 poslovale pozitivno, ugotovile so neto čisti dobiček v višini 90.259 tisoč evrov. V primerjavi z letom 2021 se je neto čisti dobiček povečal nominalno za 19,9 %, realno za 10,2 %. Na poslovanje gospodarstva v primorsko-notranjski regiji so najbolj vplivale srednje družbe, ustvarile so največ neto čistega dobička, v višini 37.050 tisoč evrov. Med občinami so najboljše poslovale družbe v občini Postojna, ustvarile so največ neto čistega dobička regije, v višini 30.636 tisoč evrov. Z vidika področij dejavnosti so na ustvarjen rezultat najbolj vplivale družbe s področja predelovalnih dejavnosti, zabeležile so 54.673 tisoč evrov neto čistega dobička. Največ neto dodane vrednosti je bilo ustvarjene v družbah občine Postojna, 153.455 tisoč evrov. Po ustvarjeni neto dodani vrednosti med področji dejavnosti najbolj izstopa področje predelovalnih dejavnosti z 279.415 tisoč evri.

Družbe v primorsko-notranjski regiji so leto 2022 zaključile s pozitivnim poslovnim rezultatom:

- Zaposlovale so 8.915 delavcev, 4,0 % več kakor v letu 2021.
- Ustvarile so 1.979.941 tisoč evrov prihodkov, 20,0 % več kakor v letu 2021 (realno 10,3 % več). Čisti prihodki od prodaje na domačem trgu so se povečali za 22,9 %, na tujem trgu pa za 20,5 %. Največ slednjih je bilo doseženih na področju predelovalnih dejavnosti, 68,9 %.
- Ustvarile so 1.872.690 tisoč evrov odhodkov, 19,9 % več kakor v letu 2021 (realno 10,2 % več).
- Imele 108.250 tisoč evrov neto dobička iz poslovanja (EBIT7), 37,0 % več kot v letu 2021.
- Imele 186.794 tisoč evrov denarnega toka iz poslovanja (EBITDA8), 23,9 % več kot v letu 2021.
- Imele 107.251 tisoč evrov neto celotnega dobička (EBT9), 21,6 % več kot v letu 2021.
- Ugotovile so 101.406 tisoč evrov čistega dobička, 25,5 % več kakor v letu 2021. Čisti dobiček je ugotovilo 819 družb, 70,6 % vseh v regiji. Največ čistega dobička ali 60,0 % so ustvarile družbe s področja predelovalnih dejavnosti.
- Imele so 11.148 tisoč evrov čiste izgube, za 102,0 % več kakor v letu 2021. Čisto izgubo je ugotovilo 309 družb, 26,6 % vseh družb v regiji. Največ čiste izgube v regiji so zabeležile družbe s področja predelovalnih dejavnosti in sicer 54,9 %.
- Kot celota so izkazale 90.259 tisoč evrov neto čistega dobička, za 19,9 % več kot v letu 2021 (realno 10,2 % več). • Ustvarile so 453.280 tisoč evrov neto dodane vrednosti, 17,0 % več kot v letu 2021 (realno 7,5 % več). Neto dodana vrednost na zaposlenega je znašala 50.845 evrov, 12,5 % več kakor v letu 2021 in bila za 8,7 % nižja od slovenske, ki znaša 55.688 evrov.
- Povprečna mesečna plača na zaposlenega je bila 1.799 evrov, nominalno za 6,8 % višja kakor v letu 2021, realno pa 1,9 % nižja in hkrati za 11,6 % nižja od slovenske, ki je znašala 2.034 evrov. Družbe v primorsko-notranjski regiji so ob koncu leta 2022 10:
- Izkazale 1.458.943 tisoč evrov sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev, nominalno 10,3 % več kakor ob koncu leta 2021, realno na enakem nivoju (realna rast 0,0 %).

- Dolgoročna sredstva so znašala 692.861 tisoč evrov in so se glede na leto prej povečala za 6,5 %, kratkoročna sredstva pa so znašala 754.357 tisoč evrov in so se glede na leto 2021 povečala za 14,3 %.
- Imele so 738.947 tisoč evrov kapitala in so ga glede na leto 2021 nominalno povečale za 9,4 %, realno pa zmanjšale za 0,9 %.
- Dolgoročne obveznosti so znašale 215.151 tisoč evrov in so se glede na leto prej povečale za 8,0 %, kratkoročne obveznosti pa so znašale 452.237 tisoč evrov in so se glede na leto 2021 povečale za 13,1 %.

Med občinami so v letu 2022 najboljše poslovali podjetniki v občini Postojna, ustvarili so največ neto podjetnikovega dohodka, v višini 3.480 tisoč evrov. Z vidika področij dejavnosti so na ustvarjen rezultat najbolj vplivali podjetniki s področja gradbeništva, zabeležili so 2.515 tisoč evrov neto podjetnikovega dohodka. Največ neto dodane vrednosti je bilo ustvarjene pri podjetnikih občine Postojna, 13.341 tisoč evrov. Po ustvarjeni neto dodani vrednosti med področji dejavnosti najbolj izstopa področje gradbeništva z 9.431 tisoč evri.

Podatke iz letnih poročil za leto 2022 je AJ PES izpostavi Postojna predložilo 1.160 družb s sedežem v Primorsko-notranjski regiji, 2,0 % več kot leto poprej. Z vidika občin je bilo največ prihodkov skupaj, ali 29,2 %, ustvarjenih pri družbah občine Postojna, v znesku 578.911 tisoč evrov.

Izbrani podatki o gospodarskih družbah in samostojnih podjetnikih v Občini Postojna za leto 2022:

- 413 gospodarskih družb / dejavnosti: trgovina, vzdrževanje, popravila motornih vozil, gozdarstvo in obdelava lesa, izdelki iz gume in plastične mase, gostinstvo in turizem, predelava plastike, mehanska obdelava.
- 399 samostojnih podjetnikov / dejavnosti: predelovalne dejavnosti, trgovina, vzdrževanje in popravilo motornih vozil, gradbeništvo.
- 5 zadrug / s področja kmetijstva, lova, gozdarstva in ribištva
- 32 pravne osebe javnega prava
- 70 nepridobitnih organizacij – pravne osebe zasebnega prava
- 210 društev
- 87 drugih fizičnih oseb, ki opravljajo registrirane oziroma s predpisom določene dejavnosti

Vir: Letno poročilo Ajpes – Informacija o poslovanju gospodarskih služb, samostojnih podjetnikov posameznikov in zadrug v primorsko-notranjski regiji v letu 2022.

2.5.3. Turistični sektor

V občini Postojna se nahaja najbolj svetovno znana in hkrati tudi najbolj obiskana turistična zanimivost v Sloveniji – Postojnska jama.

Družba Postojnska jama je v letu 2023 poslovala zelo uspešno in ustvarila bruto dobiček pred obdavčitvijo v višini 14,3 milijona EUR in čisti dobiček v višini 13,0 milijona EUR. Poslovni izid (EBIT) iz poslovanja znaša 14,2 milijona EUR, EBITDA pa 17,2 milijona EUR. Ustvarjenih je bilo 39,1 milijona poslovnih prihodkov, od tega prihodkov od prodaje 38,6 milijona EUR kar je za dobrih 47% več kot leta 2022. S tem se je družba v zelo kratkem času presegla predkrizni čas.

Vse znamenitosti, ki jih ima v upravljanju podjetje Postojnska jama, d.d., so namreč v letu 2023 zabeležile 1.358.441 obiskov, od tega je Postojnsko jamo obiskalo 824.828 gostov. Vseh obiskovalcev je bilo 32 % več kot leta 2022 oziroma praktično enako kot v rekordnem letu 2019 (ind. 99,5). Najslabše obiskano je bilo zaradi pandemije leto 2020, ko je Postojnska jama 2020 gostila le 129.251 obiskovalcev (slabih 15% obsega iz leta 2019), skupno pa je Park Postojnske jame v letu 2020 zabeležil 253.288 obiskov, kar pomeni 18,5 % obseg v primerjavi z letom 2019. Po drugi svetovni vojni je bilo število obiskovalcev Postojnske jame manjše le v letih 1946, 1947 in 1952.

Število obiskovalcev po posameznih znamenitostih navajamo v nadaljevanju, pri čemer v rubriko Ostalo štejemo število obiskovalcev Jame pod gradom, Pivke in Črne jame, Otoške jame ter Tajnih prostorov Hotela jama.

	Postojnska jama	Vivarij Proteus	EXPO	Predjamski grad	Ostalo	Skupaj
2009	498.880	48.364	-	103.326	8.403	658.960
2010	492.266	28.600	-	108.330	10.972	640.168
2011	521.105	34.571	-	114.226	8.212	678.163
2012	521.620	71.530	-	128.714	11.098	732.962
2013	555.980	89.996	-	140.215	12.868	799.059
2014	618.952	101.362	-	159.126	15.342	894.791
2015	672.220	92.969	29.293	175.595	12.069	986.220
2016	689.606	125.139	37.473	203.407	10.905	1.066.530
2017	776.846	133.378	40.259	239.808	11.580	1.201.871
2018	821.864	131.456	42.280	263.776	11.801	1.271.177
2019	874.039	136.594	46.049	298.450	10.404	1.365.536
2020	129.251	36.046	17.657	68.675	1.659	253.288
2021	258.900	47.174	26.304	102.880	1.620	436.878
2022	611.207	109.938	49.144	251.558	3.411	1.025.258
2023	824.828	139.695	59.566	327.527	6.825	1.358.441

Tabela: Park Postojnske jame, obiskovalci po letih

Vir: Letno poročilo 2023, Park Postojnska jama

Obisk največjih turističnih atrakcij v občini Postojna temelji na tujih tranzitnih gostih in s tem predstavlja neizkoriščen potencial za hitrejšo rast ustvarjenih prihodkov v celotni Občini in odpiranje novih delovnih mest. Upravljalec plačuje koncesijsko dajatev, ki se deli med občino Postojna, občino Pivka in državo ter predstavlja stabilen vir financiranja razvoja občine Postojna.

V letu 2023 je bilo v občini Postojna zabeleženih 151.861 nočitve, kar je za 17,8% več kot v letu 2022 in 102.031 gostov, kar je za 19,8% več kot v letu 2022. V letu 2023 je bilo v občini Postojna pobrane za 174.656 eur turistične takse, kar je za 22,5% več kot v letu 2022 (142.627 eur).

Vir: TTaksa.si

V občini Postojna imamo trenutno aktivnih 24 gostinskih ponudnikov, v mestu Postojna 11 ponudnikov (od tega 1 hotel), v okolici Postojne 13 gostinskih ponudnikov (od tega 1 hotel, 3 turistične kmetije in 2 okrepčevalnici).

Nastanitvena in gostinska ponudba sta bogati in usmerjeni k različnim ciljnim skupinam, je pa v tem sektorju možno razbrati različne pristope med lokalnimi agregati ustvarjalcev turističnih ponudb. Del ponudnikov namreč stremi k ekološkemu in sonaravnemu razvoju turistične ponudbe, drugi del pa k ekonomsko donosnejšim oblikam turizma.

Ponudba dejavnosti povezanih s turizmom se razvija vzporedno s povečevanjem obiska. V destinaciji Zeleni Kras je v registru turističnih vodnikov 34 posameznikov (podatek za leto 2023).

Kot zelo tržna izkazala ponudba opazovanja medveda in trekinga, pa tudi ponudba Pustolovskega parka Postojna. V letu 2023 ostajajo v ospredju aktivnosti v naravi – še posebej kolesarjenje in pohodništvo.

Sekundarna turistična ponudba z dobro osnovno infrastrukturo, dobrimi pogoji za turistično infrastrukturo in posledično bogatimi možnostmi za turistično superstrukturo ponuja številne možnosti na področju rekreacije in športa. V občini so se razvile mnoge učne poti, kot so Jamborna cesta, Jakobova učna pot ter urejena nova učna pot na mestnem griču Sovič. Za fizično aktivnejše so primerne kolesarske poti Grajska, Junior, Nanos, Dežela presihajočih jezer, Veliki Javornik in Sv. Trojica, poleg tega skozi Postojno poteka tudi alpska gorska pot Via Alpina.

V občinskem središču se je razvil športni park Postojna z nogometnim igriščem, atletsko stezo ter igrišči za tenis, odbojko in košarko, prav tako so v občini na voljo različne storitve, kot so fitnes, bowling Epicenter Postojna ter možnost panoramskih poletov na letališču Rakitnik.

Nedvomno je na tej točki pomembno omeniti tudi pester nabor dogodkov in tradicionalnih prireditev, kot so Furmanski praznik, Krompirjeva noč, Festival Zmaj 'ma mlade, Kulturni utrip poletja, Teden kitare, Gozdar kmet nekoč in danes, Dnevi srednjeveških vitezov itd.

2.5.4. Javni sektor

Destinacija razume trajnostni razvoj, razvoj namenjen lokalnemu prebivalstvu in razvoj turizma kot enega izmed orodij za doseganje večjega blagostanja domačega prebivalstva. Zato javni sektor

naložbe v infrastrukturo izvaja v prvi vrsti za zadovoljevanje potreb lokalnega prebivalstva (lokalne ceste, vodov, kanalizacija, izobraževanje, zdravstvo, oskrba ...), ki služi tudi razvoju turističnih dejavnosti.

Občina Postojna je zaradi zavedanja o pomembnosti turizma, kot ene glavnih gospodarskih panog naše regije, ki lahko pripomore k splošnemu razvoju, poleti 2016 v sklopu javnega zavoda Zavod Znanje Postojna ustanovila organizacijsko enoto Turizem. Glavne naloge in zadolžitve delovanja organizacijske enote turizem so razvoj, promocija in trženje turizma ter vzpostavitev večje prepoznavnosti občine Postojna, kot celostne turistične destinacije.

Organizacijska enota turizem deluje na območju občine Postojna kot lokalna turistična organizacija za izvajanje javne službe pospeševanja turizma, oblikovanje celovite turistične ponudbe, spodbujanje razvoja turistične infrastrukture, promocije celovite turistične ponudbe in informiranja obiskovalcev. Zaradi smotrnosti turističnega razvoja širšega območja Zeleni kras se povezuje s turističnim gospodarstvom, turistično društveno dejavnostjo in drugimi lokalnimi skupnostmi znotraj primorsko notranjske regije in širše, s katerimi sooblikuje turistično ponudbo.

V svojem delu in programski usmeritvi organizacijska enota turizem podpira delovanje različnih akterjev s področja turizma in skrbi za promocijo dejavnosti. Skrbi za koordinirano promocijo zasebnega sektorja na področju turizma in jih ažurno seznaja s pomembnimi informacijami za njihov razvoj in delovanje. Poleg tega vzpostavlja možnost doseganja stabilnega prihodka ponudnikov turističnih storitev in drugih, s turizmom povezanih dejavnosti. OE Turizem je zelo aktivna tudi pri oblikovanju vsebin in pridobivanju projektov, ki bodo dolgoročno sooblikovali ali pomagali vzpostaviti podlage za nadaljnji razvoj turistične destinacije.

Celostno pa je OE Turizem zavezana k razvijanju kakovostne turistične ponudbe, ki bo pozitivno vplivala na kakovost življenja prebivalcev občine Postojna in bo zanimiva ter privlačna za tuje obiskovalce in jih dolgoročno s svojo izjemnostjo privabljala s ciljem podaljšanja bivanja v občini in regiji ter seveda k obisku 360 dni na leto.

Občina se zaveda, da lahko uspešno lokalno skupnost gradi le skupaj z domačini. Zato je od leta 2019 dalje pomemben del sooblikovanja lokalnega življenja participativni proračun – razporejanje

dela proračunskega denarja, da pri odločanju o njegovi uporabi aktivno sodelujejo občani in občanke.

Občina Postojna je tudi v zadnjih 4 letih izpeljala številne projekte iz različnih področij – z namenom izboljšanja kvalitete življenja domačinov.

Projekti in investicije Občine Postojna: <https://www.postojna.si/objave/46>

Ceste in komunalna infrastruktura

Od leta 2021 dalje so bili (tako, kot pred tem) v občini Postojna izvedeni številni projekti na področju prometa, prometne infrastrukture. V celoti je bila urejena Tržaška cesta v mestu Postojna, urejuje se številne nove kolesarske poti, ureja se komunalna infrastruktura po celi Občini, išče se rešitve za prometno problematiko v Predjami, pripravlja se nova Celostna prometna strategija.

Projekti:

- Razširitev obstoječega vodovodnega priključka v Planini - postojna.si
- PREDJAMA SUSTAINABLE - postojna.si
- Celostne prometne strategije (OCPS) občin Cerknica, Postojna, Pivka, Loška dolina in Bloke - postojna.si
- Adriamove - postojna.si
- ArtMED - postojna.si
- Urejanje komunalne infrastrukture v Hraščah - postojna.si
- Revitalizacija grajskega parka Haasberg - postojna.si
- KOLESARSKA VERIGA NA PODEŽELJU - postojna.si

Okolje

Projekti s področja so izredno pomembni zaradi samega izboljšanja kakovosti življenja prebivalcev, saj posredno in neposredno zmanjšujejo onesnaževanje, urejajo zelene površine in skrbijo za čisto pitno vodo, svež zrak in čisto okolje, kar posredno vpliva tudi na zdravje prebivalcev. Okoljski projekti spodbujajo trajnostni razvoj, saj ravno ohranjanje naravnih virov omogoča uravnotežen razvoj celotne lokalne skupnosti. Posredno privabljajo investicije in obiskovalce, turiste ter znižujejo stroške, saj preprečevanje okoljskih problemov, kot so poplave ali onesnaženje, dolgoročno zmanjša finančne obremenitve občinskega proračuna.

Projekti:

- KRAS.RE.VITA - postojna.si
- CROSSIT SAFER - postojna.si
- GREVISLIN - postojna.si
- VISFRIM - postojna.si

- WASTEDESIGN - postojna.si
- Waste design 2.0 - postojna.si
- RECET - postojna.si
- PREDJAMA SUSTAINABLE - postojna.si
- Celostne prometne strategije (OCPS) občin Cerknica, Postojna, Pivka, Loška dolina in Bloke - postojna.si
- Adriamove - postojna.si

Zdravstvo

- Preureditev prostorov v Zdravstvenim domom dr. Franca Ambrožiča v Postojni za zagotavljanje celoletnega izvajanja programa Centra za duševno zdravje otrok in mladostnikov.
- Vzpostavitev Centra za krepitev zdravja - Center združuje vrsto preventivnih ter povezovalnih aktivnosti za občanke in občane občin Postojna in Pivka.
- Pristajališče za helikopterje
- Pro bono zobna ambulanta - Občina Postojna se je zavezala za sofinanciranje mesečnih stroškov delovanja zobne ambulante, ki jih na podlagi zahtevkov nakazuje na račun Slovenske filantropije.

Zaščita in reševanje

- Gasilsko-reševalni center v Postojni je izredno pomemben zaradi lege, saj posreduje v primeru nesreč od Ljubljane do Kopra. Namenjen je prostovoljnemu gasilskemu društvu Postojna, gasilski zvezi, garažam reševalcev zdravstvenega doma – nujne medicinske pomoči, garažam Meditransa – nenujne medicinske pomoči, vozilom patronažne službe zdravstvenega doma, civilni zaščiti in jamarskim reševalcem.
- GASILSKI DOM V ŠMIHELU POD NANOSOM - postojna.si

Socialni in humanitarni programi

- Projekt »Moja kuhinja« – zagotavljanje toplih obrokov za socialno ogrožene.
- Projekt Milestone - postojna.si. Projekt naslavlja politike, ki spodbujajo vključevanje na trg dela za prikrajšano skupino, namreč državljani nečlanic EU. Gre za dvig zavesti o pomembnosti izničenja diskriminacije na podlagi etničnega ali socialnega porekla, spolne usmerjenosti, spola oz. verskega prepričanja.
- Projekt ARRIVAL REGIONS - postojna.si. Odročna podeželska območja v Srednji Evropi predstavljajo dolgoročni izziv glede možnosti družbenega in ekonomskega vključevanja migrantov, hkrati pa predstavljajo priložnost, v kolikor je integracija priseljenih migrantov uspešna. Gre za raziskovanje pristopov socialnih inovacij za socialno in gospodarsko vključevanje državljanov izven Evropske unije.
- Postojna – »Prostovoljstvu prijazno mesto«.

- Brezplačni prevozi za starejše – zavod Sopotniki.

Izobraževanje in mladina

- Nov vrtec v Postojni.
- Program socialnega varstva za občane Občine Postojna - postojna.si .
- Ureditev otroških igrišč na območju LAS - postojna.si.
- Sofinanciranje počitniških dejavnosti za otroke in mladino.
- Postojna ostaja »Otrokom prijazno Unicefovo mesto«.
- Naj mladi prostovoljec/ prostovoljka občine Postojna.

Šport

- V okviru priprave Strategije razvoja športa na nacionalni ravni se podoben dokument pripravlja tudi v občini Postojna.
- Gradnja nove športne dvorane SGZLŠ.
- Obnova športnega parka Postojna - postojna.si
- Skrb za urejene športne površine ob vojašnici na Ljubljanski cesti - Postojna je pridobila urejeno nogometno igrišče s pripadajočimi garderobami in ustrezno razsvetlavo. Urejeno je igrišče za mali nogomet z umetno travo in garderobami.
- Urejen jekleni poligon za vadbo na prostem, na primestnem griču Sovič v Postojni.
- Javno drsališče v središču Postojne
- Tlačilni poligoni v občini - Izdelanih je bilo šest tlačilnih poligonov (Postojna, Bukovje, Planina, Dilce, Prestranek, Orehek).

2.5.5. Socialno-ekonomski in sociokulturni viri – pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vplivi turizma:

- povečanje prihodka občinskega proračuna
- povečana blaginja za lokalno prebivalstvo
- lokalni gospodarski razvoj
- zaposlitvene možnosti
- urejena infrastruktura (tako za domače prebivalstvo, kot tuje obiskovalce)
- razvoj infrastrukture - privabljanje naložb in samo izboljšanje
- možnost povečanja dohodka tudi določenim dejavnostim, ki s turizmom niso neposredno povezane (športne dvorane, lokalna hrana in izdelki ...)
- krepitev lokalne zavesti in skupnosti nasploh
- ustvarjanje dodatne vrednosti skozi celotno dobavno verigo (kmetje, obrtniki, mladi podjetniki)
- veliko število gostov brez posebne dodatne promocije (govorimo za občinski del turistične ponudbe)

- promocija Slovenije na globalni ravni
- možnost razvoja lokalnih, butičnih in trajnostnih storitev
- promocija ruralnih krajev (v primeru dobre promocije masi obstoječih gostov)

Negativni vplivi turizma:

- neskladja med tradicionalno rabo zemljišč in lastninskimi pravicami
- nelagodje domačega prebivalstva zaradi povečanega obiska turistov
- kulturna nesoglasja in vznemirjenja zaradi vedenja turistov ter domačega prebivalstva
- ekonomska neenakost (dohodek iz turizma se v nezadostni meri vrača nazaj v turistični sektor, oziroma se neenakomerno porazdeli)
- centralizacija turizma
- neenakomerna porazdelitev prihodkov s turizma
- masovni turizem, preobremenjenost okolja in infrastrukture, kar posledično vpliva na padec kvalitete življenja domačinov
- zanemarjanje lokalne identitete in avtentičnosti
- nezadosten razvoj (ostale) lokalne ponudbe in omejena ali ničelna promocija le te

3 RAZVOJ, KI VPLIVA NA TURIZEM DESTINACIJE

3.1. Okoljska tveganja

V destinaciji sta predvsem dva večja dejavnika, ki vplivata na okoljska tveganja in sicer promet ter vojaško vadbišče Poček.

3.1.1. Promet

Obstoječe državno cestno omrežje je primerno razvejano, toda v slabem stanju. Preko občine poteka AC povezava Koper – Ljubljana. Predviden je tudi novi AC krak do Republike Hrvaške, vendar njegova natančna lokacija še ni znana. Posledično je relativno velika ogroženost zaradi izliva nevarnih snovi ob morebitni prometni nesreči.

3.1.2. Vojaško vadbišče Poček

Vojaško vadbišče je eden od večjih onesnaževalcev vodnih virov in tal, ter največji onesnaževalec s hrupom v občini Postojna. Konflikti se pojavljajo predvsem v območju največjega slovenskega vadišča Poček, ki se skoraj v celoti nahaja v posebnem območju Natura 2000, v njem pa se nahaja tudi več naravnih in nekaj enot kulturne dediščine. Območje je nadpovprečno obremenjeno zaradi hrupa, uporabe vojaških vozil (izlivi goriva) in vsebnosti svinca v strelivu, ki se uporablja na največjem slovenskem vojaškem vadišču. Vojaške dejavnosti na tem vadišču, ki se nahaja znotraj varovanih območij, predstavljajo možen vpliv predvsem na zveri in ptice z vidika onesnaževanja in hrupa, pa tudi na pitno vodo, predvsem z vidika odlaganja svinca. V tem kontekstu je zelo pereč problem skladišča orožja in drugih bojno sredstev na tem območju, saj bi lahko že najmanjša nesreča imela velike okoljske posledice. V prihodnosti je nujna ocena obremenjenosti okolja in priprava skupne strategije, v kateri bi bili enakovredno obravnavani tako naravovarstveni in turistični kot vojaški vidik območja Poček.

3.1.3. Okoljska tveganja – pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vplivi na turizem:

- Izboljšana dostopnost – kljub negativnim vplivom lahko dobro povezane prometne poti (avtoceste, bližina železniške postaje) izboljšajo dostopnost turističnih znamenitosti.
- Enostaven dostop do Postojnske jame in Predjamskega gradu privablja več obiskovalcev.
- Razvoj novih storitev – velik prometni pretok spodbuja razvoj turističnih storitev, kot so počivališča, restavracije in bencinske črpalke, kar bogati turistično ponudbo.
- Izobraževalni in avanturistični turizem – vojaško vadbišče lahko pritegne specifične obiskovalce, kot so ljubitelji vojaške zgodovine, raziskovalci ali fotografi.
- Organizacija vodnih ogledov ali izobraževalnih programov o zgodovini in delovanju vadbišča.

- Potencial za inovativne projekte – območje Počka bi lahko v prihodnosti vključili v projekte trajnostnega turizma, kot je preusmeritev območja v naravni rezervat ali zgodovinski park, če bi se vojaške aktivnosti omejile.
- Sinergija z lokalno ponudbo – prisotnost vojaških dejavnosti lahko dopolnjuje turistične dogodke (npr. razstave vojaške opreme ali simulacije), ki privabijo specifične ciljne skupine.

Negativni vplivi na turizem:

- Zastoji in hrup – promet na območju Postojne, zlasti v času turistične sezone, lahko povzroča zastoje na glavnih prometnicah, kot so dostopne poti do Postojnske jame. To zmanjšuje udobje turistov in lahko odvrne obiskovalce, ki cenijo sproščeno potovalno izkušnjo.
- Onesnaženje zraka in okolja – velik promet (osebna vozila, avtobusi) povečuje emisije CO₂, kar zmanjšuje kakovost zraka in estetiko destinacije.
- Vpliv na ugled – ekološko ozaveščeni turisti so manj naklonjeni obiskovanju destinacij z vidnimi prometnimi težavami.
- Nevarnosti za varnost – večji prometni tokovi povečujejo nevarnost prometnih nesreč, kar lahko ustvari občutek negotovosti pri obiskovalcih.
- Hrup in vibracije – vojaške aktivnosti, kot so streljanje, eksplozije ali preleti vojaških letal, ustvarjajo moteč hrup in vibracije. Ti dejavniki lahko motijo mirno okolje, kar je ključno za turiste, ki iščejo sprostitev v naravi.
- Onesnaženje tal in vode - vaje z uporabo streliva lahko onesnažijo tla ali podtalnico, kar predstavlja tveganje za naravne znamenitosti, kot je kraški podzemni svet.
- Vpliv na ugled - občutljivost Postojnske jame in njene okolice na onesnaženje lahko zmanjša privlačnost destinacije.
- Omejitve dostopa – občasno zaprtje območja Počka za civilne dejavnosti lahko odvrča pohodnike, raziskovalce in druge turiste.

3.2. Nevarnost naravnih nesreč

Na razvoj destinacije vplivajo lahko tudi naravne nesreče, ki zmanjšajo obisk turistov za bodisi krajši ali daljši čas. Naravne nesreče so izjemni naravni dogodki, ki jih ljudje občutimo kot grožnjo za naša življenja in/ali premoženja in pri katerih je družba ali njen del izpostavljen takšni nevarnosti in izgubam ljudi ter premoženja, da pride do motenj v delovanju družbe. Kjer ni ljudi, ni naravnih nesreč, so samo naravni dogodki, ki po svojih zakonitostih potekajo že vse od nastanka Zemlje. Naravne nesreče so lahko vremenske ujme (toča, suša, vihar, žled, pozeba, tornado,...), poplave, potresi, zemeljski plazovi (skalni podori, snežni plazovi), epidemije nalezljivih bolezni, rastlinske bolezni, rastlinski škodljivci (npr. kobilice), itd. V destinaciji ni nevarnosti naravnih nesreč kot so vulkani, orkani, cunamiji.

Med najpogostejšimi naravnimi nesrečami v občini Postojna so izredne poplave na kraških poljih. Predlagani ukrepi v izogib škodi zaradi tega so izogibanje gradnji na teh območjih (to domačini upoštevajo – naselili so se na območja, ki jih redne poplave ne dosežejo), preventivno informiranje o možnostih poplav pred samo gradnjo, razbremenilniki količine vode na območju in podobno. Naravni nesreči, ki lahko v prihodnosti najbolj ogrožata naše kraje sta žled in poplave; nevarna je tudi burja pozimi (v suhem vremenu vetrna erozija; s snežnimi padavinami pa gradi snežne zamete in s tem vpliva na vidljivost). Na območju se pojavljajo tudi potresi, suša, toča in požari.

Skupna ocena škode po žledolomu in poplavah 2014 je znašala znaša 653 milijonov EUR (podatek za celo Slovenijo), od tega za poplave škoda znaša 20,2 milijonov EUR, posledice žleda iz leta 2014 so vidne še danes. Konkretno na tem primeru lahko vidimo, kaj vse moramo dosledno upoštevati pri načrtovanju rabe prostora ter pri občinskem in regionalnem planiranju. Tako bo vpliv naravnih nesreč na človeka, družbo in njene prvine, npr. infrastrukturo manjši, saj je že prilagoditev nanje preventiva (izzivi v prihodnosti tudi za gradbenike, prostorske načrtovalce in druge strokovnjake, ki sodelujejo pri urejanju prostora).

V občini Postojna na pojavnost naravnih nesreč najbolj vplivajo lega na meji med sredozemskim in celinskim podnebnim tipom, kraški tip površja ter stik kraškega in nekraškega površja. Na območju občine so najpogostejša naravna nesreča poplave, v preteklih letih pa je bil v medijih največkrat omenjen žled, ki je pozimi leta 2014 za seboj pustil veliko škodo po celi Sloveniji, najbolj pa je prizadel ravno naše konce.

3.2.1. Poplave

V Sloveniji je približno 3000 km² poplavnih zemljišč, kar predstavlja okrog 15 % državnega ozemlja. Delež stavb v občini Postojna, ki stojijo na poplavnih območjih in so zato poplavno ogrožene, znaša 1–3 %. Poplavni svet na celotnem Notranjskem pokriva okrog 2 %. Planinsko polje od tega zavzema 950 ha, Pivška kotlina 750 ha, dolina notranjske Reke pa 700 ha. V nadaljevanju bomo pozornost posvetili predvsem poplavam v Pivški kotlini in na Planinskem polju. Pivka je skupno ime za pokrajino na zahodnem vznožju visoke alpsko-dinarske pregrade. Reka Pivka teče na območju obeh občine Postojna in Pivka in ju tako združuje tudi v smislu naravnih nesreč. Pokrajino reke Pivke povečini sestavlja eocenski fliš. V Pivški kotlini je 15,5 km² poplavnega sveta, kar je več kot 16 % površine. Poplave so obsežnejše v Spodnji Pivki (8,8 km²) kot na Zgornji Pivki (6,4 km²), največje poplavno območje je ob Pivki (7,5 km²), manjše ob Nanoščici, ostalo (2,2 km²) pa so občasno ojezerjene plitve kraške kotanje (npr. Petelinjsko in Palško jezero). Površinske vode, ki pritekajo s fliša, imajo hudourniški značaj, vendar so njihova porečja majhna. Na Zgornji Pivki so vse poplave kraškega tipa, ob Nanoščici pa najdemo poplavne ravnice ob meandrih.

Poplave so najpogostejše jeseni in spomladi, najmanj jih je poleti. V povprečju trajajo 3 dni. Glavni vzrok poplav so jesenska deževja. Petelinjsko jezero je ojezerjeno v povprečju 6 mesecev, Palško pa 3 mesece. Človek je ob Pivki že tako prilagodil svoje dejavnosti, da poplave redko povzročajo večjo škodo, čeprav so ob najvišjih vodah pod vodo tudi vrtovi, kmetijska zemljišča, ceste; vendar pa so naselja dovolj odmaknjena, da jih poplave ne dosežajo. Na poplavnem območju je malo njiv, a dosti mokrotnih travnikov. Na Pivki so prve regulacije začeli izvajati v začetku 20. stoletja, po letu 1936 so z njimi nadaljevali, ko so gradili avtocesto Ljubljana–Koper pa so sledile regulacije še ob Spodnji Pivki in Nanoščici.

Planinsko polje leži pretežno na dolomitu in je pretočnega tipa. Voda se površinsko pretaka čez slabo prepustni dolomit do apnenca na drugi, ponorni strani. Površina polja je 11 km² in leži na 445 m n. v. Planinsko polje je navadno poplavljen 2 meseca na leto, najpogosteje novembra in decembra. Poselitev se je prilagodila vsakoletnim poplavam. Poplavna voda prekrije približno 6 km dolgo in 2 km široko dno polja (pri vodostaju na 445 m je poplavljen okrog 2 km² površine, pri 448 m pa okrog 9 km²). V geološki preteklosti naj bi bile poplave višje kot dandanes. Nedavne raziskave so pokazale, da so na Planinskem polju sledi paleopoplav, ki so segle do nadmorske višine 495 m. Modeliranje obsega poplav je (ob upoštevanju današnje oblike površja) pokazalo, da bi poplave do te višine imele prostornino okoli 602 milijonov m³, poplavljenega bi bilo okoli 17 km² površja. Tudi Planinska jama je bila v razvojnih fazah večkrat poplavljen vsaj do nadmorske višine od 480 do 495 m. Vzrok za poplave na Planinskem polju je v širših hidrogeoloških razmerah. Pri Planini se namreč stekajo vode iz kraškega porečja Ljubljance. Največje poplave na Planinskem polju so bile leta 1801 (sicer tudi prve zabeležene večje poplave; voda je segala do kapele ob takratni glavni cesti) in 1851/1852 (trajale so od novembra 1851 do začetka zime 1852, vzrok za njihov nastanek je bilo poplavljanje reke Reke). Zadnje velike poplave na tem območju so bile v obdobju od 8. do 27. februarja 2014. Takrat so neugodne vremenske razmere s padavinami, taljenjem snega in žledom povzročile izredno obsežno ojezeritev Planinskega polja. 8. februarja je vodostaj na Planinskem polju dosegel 310 cm, do 13. februarja se je gladina vode dvignila za 326 cm, v povprečju za 65 cm na dan. Na omenjeni postaji je bil presežen najvišji vodostaj v dolgoletnem obdobju opazovanj 1926–2013, najvišja višina 826 cm je bila dosežena 24. februarja. Povratna doba tega dogodka je bila ocenjena na več kot 100 let.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 96-99)

Fotografija: Planinsko polje velja za eno glavnih poplavnih ogroženih območij Občine Postojna, arhiv Občine Postojna

3.2.2. Žled

Žled je naravni pojav, ki se redno pojavlja; vsako leto po dvakrat ali večkrat, do večjih katastrof pa pride na vsaki dve oz. 3–4 leta. Žled se pojavlja pozimi ob odjugah ob prehodu toplih vremenskih front. Dežne kapljice se pri prehodu skozi hladni zrak ob tleh podhladijo in primrznejo na površino rastlin, objektov in drugih predmetov. Tako nastane ledena obloga. Tanka (1–2 mm) ne povzroči škode, vsakih nekaj let pa lahko doseže 5 cm in več. Tako se zaradi obremenitve podirajo drevesa in objekti. Če je ledena obloga debelejša od 5 cm, je to katastrofalen žled, ki povzroči veliko škode. Pri ledeni oblogi nad 10 cm se poškodbe stopnjujejo (polomljeno drevje s premerom prek 30 cm, poškodovane ograje, daljnovidni stebri). Žled se običajno pojavlja med 500 in 1000 m n. v. predvsem v kotlinah, dolinah, na kraških poljih, če se v njih zadržujejo jezera hladnega zraka, v jugozahodni in južni Sloveniji ter visokih kraških planotah. Nastane v nekaj urah ali dnevu, vztraja pa več dni. Za pojavljanje žleda na Slovenskem je pomembno predvsem to, da se notranji del Slovenije v hladni polovici leta zelo ohladi in da pride v kraških kotlinah ter v bolj zaprtih, pretežno v dinarski smeri vrezanih dolinah do ekstremno nizkih temperatur.

Žled je postojnsko in pivško območje v preteklosti že prizadel. Prvi doslej znani zapisi o velikem žledolomu na Pivškem segajo v leto 1896 in 1899. O hudi nesreči na Notranjskem pišejo v januarski številki revije Dom in svet (l. 1900), in sicer o žledolomu 14.–15. decembra 1899, ki je prizadel Pivko in

Vremsko dolino – na območju je bilo uničenih 95 % dreves. Največjo škodo so sicer zabeležili v naslednjih obdobjih: 15.–16. februarja leta 1976, 17.–19. novembra leta 1975, 18.–21. decembra leta 1953 in leta 1896. Žled je na območju Postojne (z gozdno površino 13.875 ha) v letu 1976 poškodoval 150 ha gozdov oziroma 3500 m³ iglavcev in 500 m³ listavcev, na celotnem območju gozdnega gospodarstva Postojna pa je bilo poškodovanih 80.631 m³ gozda. Konec januarja in v začetku februarja 2014 je Slovenijo, še posebej pa občini Postojna in Pivka, močno prizadel žled. V Sloveniji je bilo med 30. 1. in 3. 2. 2014 brez elektrike 120.000 gospodinjstev, zaradi ledenega oklepa pa je na nekaterih območjih bila prekinjena povezava. Zaradi lomljenja dreves in poledice so bile zaprte številne ceste po državi. Zaradi žleda je zastal železniški promet na primorski progi Ljubljana–Divača. Proga je bila v celoti uničena. Organiziran je bil nadomestni avtobusni prevoz. V Slovenijo in tudi na proučevano območje je prispela mednarodna pomoč – z dobavljanjem agregatov so prebivalcem pomagale številne države že naslednji dan (Avstrija, Nemčija, Češka republika, Italija, Madžarska, Poljska, Romunija, Slovaška, Srbija, ZDA ...). Žled je poškodoval 40 % slovenskih gozdov. Gozdovi Postojnskega GGO so bili med bolj prizadetimi; debelina ledu na tem območju je znašala do 9 cm in žled je poškodoval 75 % gozdov (slabih 60.000 ha). Zaprtih je bilo 830 km gozdnih cest. V letu 2014 je bilo posekane 37 % poškodovane lesne mase (765.000 m³). V novembru 2014 in začetku leta 2015 je bila v Sloveniji in tudi na območju Postojne izvedena velika prostovoljna akcija, kjer se je pogozdovalo uničena območja. Najodmevnejša akcija »Obnovimo slovenske gozdove« je združila prostovoljce, pripravljena pa je bila v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) in Zvezo tabornikov Slovenije (ZTS). Poleg omenjene je potekala še akcija pogozdovanja, v kateri so z OE Postojna ZGS sodelovali otroci Vrtca Postojna in drugi prostovoljci.

Po žledolomu so gozdove prizadeli še podlubniki, ki prizadenejo predvsem smreke. Te so bile po žledolomu precej poškodovane, zato so jih lažje napadli. Najbolj intenziven razmah napada podlubnika ocenjujejo na postojnskem, ljubljanskem, kranjskem in tolminskem območju; razmah teh škodljivcev je najbrž največji po 2. svetovni vojni in leta 2016 še vedno traja. Skupaj z žledolomom in drugimi vzroki je bilo leta 2015 zaradi sanitarnih razlogov potrebno posekati kar 65 % poseka vsega lesa v državi.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 99-100)

Fotografija: Posledice žledoloma so vidne še danes, a se stanje počasi ponovno vzpostavlja, arhiv Občine Postojna

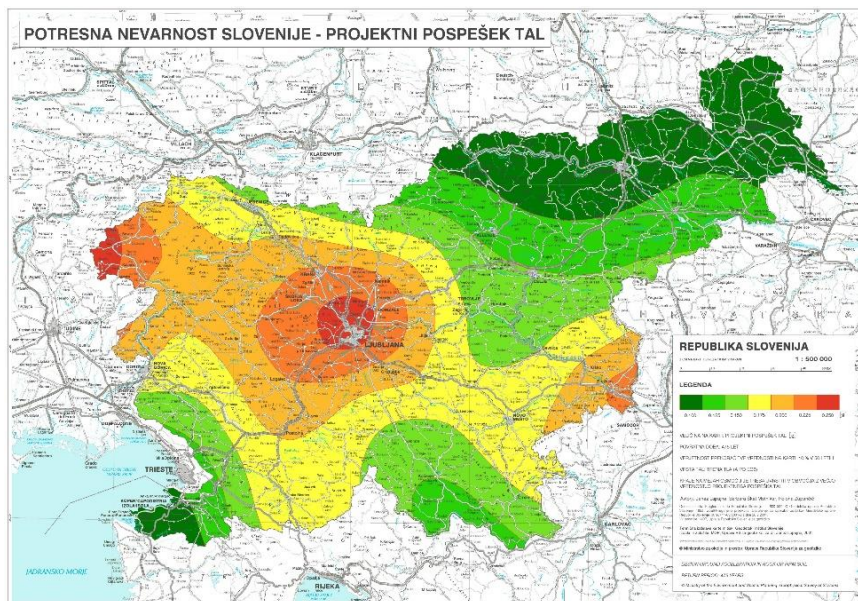
3.2.3. Potresi

Ozemlje Slovenije je po številu in moči potresov zelo aktivno seizmično območje, saj leži na južnem robu evrazijske geotektonske plošče in na severozahodu sredozemsko-himalajskega pasu, ki je eden najaktivnejših na Zemlji. Ker se tektonske plošče (Afriška, Evrazijska, Jadranska) premikajo v različne smeri, pride do napetosti in do posledičnih narivov, prelomov, ugrezanj, dvigov, vse to pa lahko povzroči potres. Ozemlje severne Pivške kotline spada h geotektonski enoti Visokega krasa, ki je sestavljena iz dveh pokrovov: zgornji pokrov Nanosa in Hrušice je bolj narinjen čez fliš kot spodnji nagubani pokrov postojnskega krasa. Postojna leži na stiku dveh litoloških enot. Severni, severozahodni in severovzhodni del mesta (ki je starejši), so zgrajeni na zgornjekrednem plastovitem apnencu, ki je glede na mehanske lastnosti klasificiran kot trdna tla brez pričakovanih ojačitev nihanja tal. Južni (novejši) del mesta je zgrajen na eocenskem flišu, ki pokriva skoraj vso Postojnsko kotlino ter se podaljšuje v Vipavsko dolino in proti Pivki. Fliš je na debelo prekrit s preperino, zato lahko na njem pričakujemo večje učinke potresa. To dokazuje tudi novejša raziskava, ki je s pomočjo meritev električne upornosti tal merila debelino alohtonih sedimentov. Rezultati so pokazali, da ob preperevanju fliša ostane v preperini groba peščena frakcija, glede na manjšo pojavnost pa sklepa, da so to alohtone flišne naplavine, ki so bile presedimentirane iz flišnega zaledja.

Zgornja Pivška kotlina je v glavnem oblikovana v apnencih zgornjekredne starosti, zahodno od Pivke pa jo omejuje pas apnencev spodnjeeocenske starosti in srednjeeocenskega fliša, kjer se menjavajo plasti laporovca, glinavca in peščenjaka. Skalno dno Zgornje Pivke je razmeroma ravno na nadmorski višini od 535 do 545 m, prekriva ga tanka plast drobnozrnatega gradiva. Potresno nevarnost prikažemo

s projektnim pospeškom tal, ki nam pove največji pospešek tal na zemeljskem površju. Na območju občine Postojne ta znaša 0,200 (določen za povratno dobo 475 let). Moč potresov lahko doseže VI. stopnjo po lestvici EMS na celotnem območju občine Postojna, na manj naseljenem severozahodnem delu območja pa VII.–VIII. stopnjo. Najizrazitejše potresno območje je z VIII. stopnjo v smeri Pivka–Postojna–Slavnik, kjer se intenziteta zmanjša na VII. stopnjo. Območje občine Postojna spada v najvišji, 5. razred potresne ogroženosti. Hipocentri v občini Postojna so po navadi plitki.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa.

3.2.4. Burja

Burja je sunkovit padajoči veter, pogost na prehodu iz celinskega podnebja v sredozemsko, ki nastane zaradi razlik v tlaku in temperaturi zraka. Na Postojnskem je najpogostejši pojav burje ter močnega južnega in zahodnega vetra. Sunki burje presegajo hitrosti nad 100 km/h ter učinki so vidni v pokrajini in v življenju ljudi: poškodbe na objektih in morebitne porušitve, motena preskrba z električno energijo, moten promet, porušitve dreves, lomljenje vej ... Še posebej je nevarna pozimi, ko gradi snežne zamete in vpliva na vidljivost. Burjo na Postojnskem uvrščamo med redno sezonsko vremensko dogajanje in zato območje občine ni posebej ogroženo; preventiva pri močnem vetru ostaja le opozarjanje prebivalcev in pozivanje k umikanju lažjih stvari, ki bi jih veter/burja lahko nekontrolirano premikala. Med pomembnejše primere burje v bližnji preteklosti uvrščamo burjo med 28. januarjem in 14. februarjem 2012 (ARSO je zaradi orkanske burje, mrzlega in vetrovnega vremena večkrat razglasil rdečo, tj. najvišjo stopnjo ogroženosti). Učinki so se na območju Postojne videli predvsem v kmetijstvu, prizadete so bile obdelovalne površine. Na merilnem mestu v Postojni so 11. februarja izmerili najmočnejši sunek 87 km/h, sicer pa so sunki v omenjenem časovnem obdobju bili dokaj konstantni – za primerjavo: v Ilirski Bistrici so izmerili sunek 113 km/h.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 102)

3.2.5. Suša

Hidrološka suša je dolgotrajen pojav, ki ni izrazito vezan na letni čas, se pa običajno izrazito stopnjuje. Najpogosteje se suše pojavijo poleti, kar sovпада z dolgotrajnimi obdobji podpovprečnih količin padavin in visokimi temperaturami zraka. Med sušami presahnejo struge manjših vodotokov. Posledica sušnih obdobji je povečana nevarnost požarov v naravi, njihovo gašenje pa je zaradi hitre širitve težko in dolgotrajno. Na obravnavanem območju se suša pojavlja sezonsko, tako da jo je mogoče napovedati, vendar pa območje pred to vrsto nesreče ni posebej ogroženo. O večji suši poročajo v letu 2012, ko je prizadela 8000 ha travnatih površin in 120 ha njiv ter njive s sadnim drevjem na Pivškem – zaradi suše je bila škoda na vseh kulturah približno 60 %, pri zelenjavi 90 %. Ukrep, ki se predvideva za manjšanje učinkov suše je, da se že preventivno aktivno iščejo novi vodni viri in obnova starih, opuščenih virov voda.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 103)

3.2.6. Požari v naravi

Postojna velja za zelo požarno ogroženo območje – prevladujejo požari v naravi. Zgodaj spomladi, poleti in jeseni se pojavljajo sušna obdobja, takrat število požarov v naravi drastično poskoči, a najpogostejši vzrok požarov je človek (sploh ob železniški progi od Unca proti Pivki zaradi posledic odpadlih zavornih oblog iz vlakovnih kompozicij). Sušne razmere poslabša burja, ki dodatno izsušuje vegetacijo.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 103)

Fotografija: Območje večje požarne ogroženosti v Občini Postojna, arhiv Občine Postojna

3.2.7. Toča in poletne nevihte

Toča poleg poletnih neviht pogosto povzroči gmotno škodo na objektih, v kmetijstvu in gozdarstvu. Sicer je vezana na pojav neviht, a toča je največkrat lokalno omejena na le nekaj kvadratnih kilometrov. Statistično gledano se pogostost daljših nalivov (15 min, 30 min) v Postojni veča, v obdobju od 1961–1990 pa narašča tudi pogostost toče na Notranjskem. Na Postojnskem je pogosta v poletnih in zgodnjih jesenskih mesecih ob neurjih in nevihtah, največ škode naredi v kmetijstvu, predvsem sadjarstvu. O močnih nevihtah s točo poročajo 25. junija 2016 na območju Pivke, 27. junija 2016 zgodaj popoldne med Ilirsko Bistrico in Postojno; škoda lokalno, po vaseh, je bila predvsem na kmetijskih pridelkih.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 103)

3.2.8. Občinski program varnosti

Občinski program varnosti (v nadaljevanju: OPV) je temeljen strateški dokument, v katerem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnega in kvalitetnega življenja prebivalcev občine.

Namen OPV je določiti enotne kriterije za zagotavljanje javne varnosti v občini in opredeliti ukrepe, ki zagotavljajo javno varnost na območju občine. Pojem javna varnost lahko opredelimo kot dobrotno, ki jo lahko pridobivamo in uživamo na družbeno organiziran način, ki mora biti v določeni količini na razpolago vsem članom družbe, ki ima to posebno značilnost, da se zagotavlja vedno le na javnopraven, na državo naslonjen in zato arbitraren način, ki jo lahko zagotavljamo samo in izključno

prek države. Pomeni tudi stanje, v katerem so izključeni materialni protipravni akti, s katerimi se rušijo ali ogrožajo temeljne svoboščine in pravice občanov, osnovni elementi družbene ureditve ali druge zaščitene vrednote.

Namen OPV je tudi načrtno zagotavljati kvaliteto javnega prostora v občini. Kvaliteten javni prostor pomeni predvsem zadovoljstvo občanov z okoljem, kjer živijo in delajo ter z okoljem kjer se šolajo in igrajo njihovi otroci. Kvaliteten javni prostor tudi pomeni zadovoljivo stopnjo javne varnosti in javnega reda; to pa konkretno pomeni, da so občinske ceste, ulice, parki in drugi odprti prostori čisti, varni in urejeni.

OPV predstavlja pomemben in izhodiščni dokument za področje delovanja občinske redarske službe. V njem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnosti v občini, cilji in ukrepi za zagotovitev teh ciljev, konkretni nosilci oziroma odgovorne službe za doseg želenih ciljev ter opredelitev finančnih posledic. V dokumentu so opredeljene tudi zakonske osnove za vzpostavitev in delo redarske službe ter za sodelovanje s Policijo pri zagotavljanju javne varnosti ter javnega reda in mira.

Namen OPV je tudi vzpostaviti partnerski odnos med policijo in občinskim redarstvom pri zagotavljanju javne varnosti v lokalni skupnosti oziroma pri izvajanju vseh pristojnosti občinskih redarjev, ki so opredeljene v 3. členu Zakona o občinskem redarstvu.

Celoten strateški dokument »Občinski program varnosti« je dostopen na povezavi: <https://www.postojna.si/objava/78638>

»Navodila za ukrepanje občinskih redarjev ob naravnih nesrečah in drugih nesrečah« so natančno opredeljena navodila ukrepanja občinskih redarjev Medobčinskega redarstva občin Postojna, Cerknica, Pivka, Loška dolina in Bloke ob naravnih in drugih nesrečah – izrednih dogodkih in se zagotavlja izvajanje dejavnosti v primeru poplav, plazov, požarov, potresov, nesreč z nevarnimi snovmi, pomanjkanja pitne vode, primeru jedrske nesreče, množičnih pojavih kužnih bolezni, velikih prometnih nesrečah in drugih pojavih in izrednih dogodkih. <https://www.postojna.si/files/other/news/105/70655Priloga%208.pdf>

3.2.9. Nevarnost naravnih nesreč – pozitivni in negativni vplivi turizma

Pozitivni vpliv turizma:

- Obnova in izboljšava infrastrukture – po naravnih nesrečah se pogosto izvajajo prenove in nadgradnje infrastrukture. Po poplavi lahko lokalna skupnost izboljša dostopne poti

in infrastrukturo, kar dolgoročno izboljša turistično izkušnjo. Posledično to lahko pomeni posodobitev in povečanje privlačnosti destinacije.

- Izobraževalni turizem – Naravne nesreče lahko postanejo predmet izobraževanja in raziskovanja. Kraške poplave v Postojni bi lahko spodbudile znanstvene raziskave in razvoj izobraževalnih programov za turiste. Privabljanje specifične skupine obiskovalcev, npr. študentov, znanstvenikov ali ljubiteljev naravoslovja.
- Povečanje ozaveščenosti o trajnostnem turizmu – Naravne nesreče lahko spodbudijo razprave o pomenu trajnostnih praks in odgovornega obnašanja turistov. Po sušah ali gozdnih požarih bi lahko destinacija promovirala trajnostne prakse, kar privlači okoljsko ozaveščene turiste. Učinek je zagotovo lahko krepitev ugleda destinacije kot okoljsko odgovorne.
- Rast specifičnih oblik turizma – po naravnih nesrečah se lahko pojavijo nove oblike turizma, kot je prostovoljski turizem. Turisti se lahko vključijo v obnovitvena dela, kot je sajenje dreves po požaru, kar jih hkrati poveže z lokalno skupnostjo. Učinek je lahko vsekakor raznolikost turistične ponudbe in povečanje socialne interakcije.

Negativni vpliv turizma:

- Škoda na infrastrukturi – Naravne nesreče lahko uničijo ali poškodujejo turistično infrastrukturo, kot so hoteli, poti, mostovi in znamenitosti. Poplave lahko poškodujejo dostopne poti do Postojnske jame ali vplivajo na kraški sistem, kar zmanjša možnost obiskov. Dolgotrajno zaprtje destinacij zmanjšuje število turistov in prihodke.
- Izguba privlačnosti destinacije – po nesrečah lahko naravna območja postanejo manj privlačna zaradi degradacije okolja, npr. požgani gozdovi ali erozija tal., kar lahko povzroči upad zanimanja za destinacijo, zlasti med obiskovalci, ki iščejo neokrnjeno naravo.
- Strah pred nevarnostjo – pojav naravne nesreče ustvari občutek negotovosti med turisti. Če je območje znano po pogostih poplavih ali potresih, se lahko turisti izogibajo obisku zaradi percepcije tveganja. Učinek je lahko zmanjšanje števila obiskovalcev na dolgi rok.
- Povečano onesnaženje po nesrečah – naravne nesreče, kot so poplave, lahko povzročijo onesnaženje okolja, kar negativno vpliva na podobo destinacije. Onesnaženje kraškega podzemlja po poplavih bi lahko vplivalo na kakovost vode in doživetje obiskovalcev v Postojnski jami.

3.3. Podnebne spremembe

V letu 2021 smo skupaj z Umanotero, Slovensko fundacijo za trajnostni razvoj pripravili »Analizo ranljivosti turizma v občini Postojna zaradi podnebnih sprememb«.

3.3.1. Glavne značilnosti podnebja

Občina Postojna spada v območje zalednega zmernege sredozemskega podnebja in v območje zmernege celinskega podnebja zahodne in južne Slovenije. Meja med obema podnebnima podtipoma poteka približno po sredini občine. Zaledno zmerno sredozemsko podnebje prevladuje na zahodnem in v osrednjem kotlinskem delu občine, medtem ko je reliefno bolj razgiban severni in vzhodni del proučevanega območja še vedno v območju zmernege celinskega podnebja zahodne in južne Slovenije. Za ozemlje občine Postojna lahko rečemo, da na njem prevladuje submediteranski padavinski režim. Povprečne temperature najhladnejšega meseca so večinoma med $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$ in $4\text{ }^{\circ}\text{C}$, najtoplejši mesec pa doseže med $15\text{ }^{\circ}\text{C}$ in $22\text{ }^{\circ}\text{C}$. Oktobrske temperature so povsod višje od aprilskih, medtem ko je letna količina padavin močno neenakomerna. Podnebje nižjega gorskega sveta je osredotočeno na vzpeti del, kjer so temperature najhladnejšega meseca nižje od $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Na podnebne spremembe vplivajo predvsem emisije toplogrednih plinov ter snovi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča. Na emisije toplogrednih plinov se lahko vpliva tudi z ustreznim prostorskim načrtovanjem, medtem, ko je ravnanje s snovmi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča vezano predvsem na uporabo halonov ter klorofluoroogljikovodikov oziroma naprav in opreme, ki jih vsebujejo.

Emisije toplogrednih plinov je mogoče zmanjševati zlasti z zamenjavo tehnologij, zamenjavo goriv in surovin ter z zmanjšanjem obsega ali opustitvijo nekaterih dejavnosti. Tudi na Krasu so emisije povezane predvsem z obsegom in načinom proizvodnje in porabe energije. Poleg emisij zaradi kurjenja goriv se toplogredni plini sproščajo tudi iz nekaterih industrijskih procesov, v kmetijstvu, pri ravnanju z odpadki ter v prometu, kar povečuje kompleksnost problematike. Dodatna značilnost je torej velika razpršenost virov neposrednih in posrednih emisij, tako da je njihovo zmanjševanje odvisno od množice odločitev individualnih porabnikov (NPVO).

3.3.2. Sončevo obsevanje

Dolžino Sončevega obsevanja merijo na klimatološki postaji v Postojni, kjer je bilo v obdobju 1981–2010 letno 1953 ur s soncem, kar je velik porast v primerjavi z referenčnim obdobjem 1961–1990, ko je Sonce sijalo le 1883 ur letno.

Povprečna letna temperatura v obdobju 1961–1990 je bila na klimatološki postaji Postojna $8,4\text{ }^{\circ}\text{C}$, v obdobju 1971–2000 $8,7\text{ }^{\circ}\text{C}$, v obdobju 1981–2010 pa se je srednja letna temperatura dvignila na $9,1\text{ }^{\circ}\text{C}$. V obdobju 1981–2010 je bil najbolj osončen mesec julij, ko je Sončevo obsevanje trajalo povprečno kar 272 ur. Najmanj Sončevega obsevanja Postojna prejme decembra, ko Sonce sije povprečno 72 ur. V celotnem 30-letnem obdobju je najmanj Sončevega obsevanja prejel december 1995, in sicer 31 ur, medtem ko je bil najbolj osončen mesec obdobja 1981–2010 s 319 sončnimi urami julij 1994.

Vir: Postojna in Pivka 2015 : na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 26)

3.3.3. Temperaturene razmere

Na območju občine Postojna, oziroma kar na Notranjskem je potrebno biti še posebej pozoren na temperaturene razpone, in sicer predvsem na dnevne minimume ter maksimume, saj prav ti odločilno vplivajo na vegetacijo. Brez poznavanja temperaturnih ekstremov bi lahko podatke prehitro aplicirali na območja, ki imajo sicer podobne srednje temperature, a so rastni pogoji ravno zaradi poteka temperatur na njih pomembno različni. Najtoplejši mesec v obdobju 1981–2010 je bil julij s povprečno temperaturo 18,8 °C, najhladnejši pa januar, ki je tudi edini mesec, katerega povprečna temperatura je pod lediščem (–0,2 °C). V referenčnem obdobju 1961–1990 je bila na klimatološki postaji Postojna srednja vrednost za julij še 17,7 °C, za januar pa –0,9 °C, kar kaže na trend naraščanja temperature zraka. Nasploh je na Notranjskem v nadmorskih višinah med 400 in 700 m povprečna mesečna temperatura januarja pod lediščem, v višjem svetu so pod 0 °C vsi trije zimski meseci (december, januar, februar).

Od leta 1950, odkar potekajo meritve na klimatološki postaji Postojna brez prekinitev, je bila najnižja zabeležena temperatura –30,5 °C, in sicer 16. februarja 1956. Najvišja temperatura do konca leta 2014 je bila izmerjena 4. avgusta 2013, znašala je 36,4 °C. Najnižja temperatura se lahko v vseh mesecih spusti v bližino 0 °C ali pod ledišče – najnižja julijska temperatura leta 1960 je bila namreč 2,3 °C, avgusta 1961 pa 1,5 °C. Pričakovati je, da bodo taki dogodki zaradi segrevanja ozračja in vse pogostejših vročinskih valov junija, julija ter avgusta v prihodnosti še redkejši.

Najtoplejši mesec v obdobju 1981–2010 je bil julij 2006, ko je povprečna mesečna temperatura znašala 22,4 °C. Najnižja povprečna temperatura v juliju je bila leta 1984, in sicer 16,7 °C. Najhladnejši mesec v obdobju 1981–2010 je bil januar 1985 s povprečno temperaturo –4,7 °C, najtoplejši januar s povprečno temperaturo 3,8 °C pa je bil leta 1988.

Vir: Postojna in Pivka 2015: na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 26)

3.3.4. Padavine

Območje občine Postojna prejme okoli 1500 mm padavin letno, nihanja od povprečja pa so posledica mikrolokacije. V primerjavi z ostalo Slovenijo je takšna količina padavin relativno velika, kar ni presenetljivo, saj leži proučevano območje na alpsko-dinarski pregradi, ki povzroča močne orografske padavine. V nekaterih delih te pregrade lahko pade nad 2000 mm padavin letno, kar bi na območju občine Postojna potrdila le kratek čas delujoča padavinska postaja Planina-Hasberg, ležeča na 468 m,

ki prejme 2011 mm padavin letno. Kljub kratkemu nizu jo izpostavljamo, saj je količina padavin višja v primerjavi s sosednjimi postajami v istih letih. Medtem ko je na padavinski postaji Razdrto letna količina padavin v 30-letnem nizu le enkrat presegla mejo 2000 mm (na postaji Postojna se to sploh ni zgodilo), je na postaji Planina-Hasberg to mejo v obdobju 2001–2010 presegla kar šestkrat. Najmanj padavin je februarja, največ padavin pa jeseni, oktobra in novembra. Podobno sliko dobimo tudi za postaje, ki zaradi krajšega obdobja meritev tu niso omenjene.

Na območju občine Postojna prevladuje zmerno sredozemski (submediteranski) padavinski režim. Poudariti pa velja, da so padavine pri nas zelo variabilne in se njihova višina, predvsem pa razporeditev, iz leta v leto zelo spreminjata.

Vir: Postojna in Pivka 2015: na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 29)

3.3.5. Snežna odeja

Tako debelina snežne odeje kot tudi število dni s snegom sta močno odvisna od lokalnih razmer. Na območju občine Postojna podatke o snežni odeji beleži klimatološka postaja Postojna. V obdobju 1981–2010 je bilo v Postojni v povprečju 38 dni s snežno odejo. Zavedati pa se je potrebno, da se leta med seboj pomembno razlikujejo. Leta 2010 je bilo namreč kar 77 dni s snežno odejo, leta 1989 pa sta bila taka dneva le dva. Snežna odeja se dalj časa ohrani v hribovitih predelih, predvsem na osojeh. Sneg hitreje skopni predvsem na območjih vdora toplega zraka ter burje čez Postojnska vrata, kar se pozna na malce višjih temperaturah kot v ostalih nižinskih delih. Ne glede na to, da trajanje snežne odeje od leta do leta močno niha, lahko ugotovimo, da od 60. let 20. stoletja naprej število dni s snežno odejo pada. Vsakih 10 let imamo letno 4 dni s snežno odejo manj. Podobno je tudi z maksimalno višino snežne odeje, saj se tudi ta počasi znižuje, a so pri tej spremenljivki leta med seboj še bolj neprimerljiva. To lahko ilustriramo s podatki za Postojno, kjer se je do 90. let vsako desetletje vsaj enkrat izmerilo debelino snežne odeje nad 70 cm, leta 1952 rekordnih 94 cm. V zadnjih dvajsetih letih pa je najvišja snežna odeja segala le 60 cm visoko.

Vir: Postojna in Pivka 2015: na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 29)

3.3.6. Žled

Žled je naravni pojav in hkrati lahko tudi nesreča (kot že omenjeno v zgornjem poglavju), ki največjo škodo povzroča na infrastrukturi, znotraj katere je najbolj ogroženo električno omrežje, ter drevju. Žled se pojavlja, ko skozi hladne plasti zraka pri tleh začne padati dež, ki se že v zraku ohladi pod 0 °C, a

zamrzne šele, ko pade na tla. Takšne razmere so pri nas najpogostejše na območju prepletanja kontinentalnih in maritimnih podnebnih vplivov, kjer se stekajo tople vlažne zračne mase iznad morja ter hladne iznad celine. Občina Postojna se nahaja ob visokih dinarskih planotah, ki so od žleda najbolj ogrožen del Slovenije, saj v jugozahodni Sloveniji skoraj ni leta, ko se ne pojavi vsaj šibkejši žled. Do zadnjega žledoloma, ki je povzročil večjo škodo, pa je prišlo februarja 2014.

Vir: Postojna in Pivka 2015: na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 30)

3.3.7. Vetrovne razmere

Na lokalne vetrovne razmere najbolj vpliva relief. V dolinsko-kotlinskem delu občine Postojna, kjer se nahaja tudi klimatološka postaja Postojna, je veter šibkejši in manj pogost kot na hribovitem obodu. Na klimatološki postaji Postojna so zato v obdobju 2001–2014 kar pri 10,8 % meritev hitrosti vetra zabeležili brezvetrje, kar pomeni, da je bila hitrost vetra manjša od 0,3 m/s. Še v nadaljnjih 79,2 % meritev je bila hitrost vetra manjša od 3 m/s. V okolici kotline veter, predvsem po grebenih, stalno presega hitrosti, izmerjene v nižinskem svetu. Zaradi lege Postojne na primorski strani dinarske pregrade pod Postojnskimi vrati je v obdobju 2001–2014 močno prevladoval severo-severovzhodni veter, to je burja. Burjo, ki je najmočnejša pozimi, se je proučevalo predvsem prek ukrivljenosti drevesnih krošenj, kar je bilo proučevano tudi na grebenu Volovja reber in na Vremščici. Na Vremščici, ki leži zahodno od Pivke, so bila najdena drevesa, ki so bila poškodovana tudi s 6. stopnjo po Borschovi lestvici, a prevladovale so 2., 3. in 4. stopnja deformacije zaradi vetra. Volovja reber, ležeča na severozahodnem pobočju Snežnika, je imela drevesa deformirana do 4. stopnje, velika večina območja pa je drevesa imela deformirana le do 2. stopnje. Pričakujemo lahko torej, da bi na najvišjih delih obeh proučevanih občin, ki presegajo 1000 m, našli predvsem drevesa s 4. stopnjo deformacije, medtem ko bi ostali malce nižji deli grebenov imeli deformacijo drevesnih krošenj 2. ali 3. stopnje. Višjo stopnjo deformacije bi morda lahko pričakovali le za obronke Nanosa na severozahodnem delu proučevanega območja. Analize kažejo, da je burja najpomembnejši veter tudi na proučevanem območju, čeprav ne dosega tolikšne moči kot na Trnovskem.

Vir: Postojna in Pivka 2015: na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 30)

3.3.8. Trend segrevanja ozračja

Srednje letne temperature na klimatološki postaji Postojna med leti 1962 in 2014 kažejo trend postopnega segrevanja ozračja in sicer 0,0435 °C letno oz. 2,2 °C/50 let. Do leta 1987 so bile tako srednje letne temperature pod 8,5 °C povsem običajne, v zadnjih 27 letih pa je do takih temperaturnih razmer prišlo le še v letih 1991 in 1996. Prav tako so se najvišje povprečne letne temperature pojavile

ob koncu proučevanega obdobja, najvišjo povprečno letno temperaturo (11,1 °C) je Postojna tako zabeležila leta 2014, ko je srednja letna temperatura prvič presegla mejo 10,5 °C. Prvič je mejo 10 °C srednja letna vrednost temperature v Postojni sicer presegla leta 1994, naslednjič pa šele leta 2000. Danes to ni več ekstremen, pač pa povsem normalen letni potek temperatur, saj se v zadnjih osmih letih povprečna letna temperatura ni dvignila do 10 °C, le leta 2010.

Vir: Postojna in Pivka 2015: na vetrovni strani Postojnskih vrat, v deželi furmanov in zelenega krasa (str. 31)

Naraščanje temperature zraka se bo v občini Postojna nadaljevalo tudi v prihodnosti. Vročinski valovi bodo pogostejši, daljši in močnejši. Število vročih dni se bo povečalo.

3.3.9. Zmanjševanje emisij toplogrednih plinov

V Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov so vključeni ukrepi, katerih instrumenti za njihovo izvedbo so na celotnem območju EU harmonizirani ter imajo znatne in merljive učinke zmanjšanja emisij TGP.

V nadaljevanju so povzeti inštrumenti za doseganje zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, ki jih bodo občine uresničevale i s prostorskim načrtovanjem, LEK-i, ukrepi znotraj strategij regionalnega razvoja, prometnimi strategijami in mehko mobilnostjo ter sodobnimi strategijami na področju ravnanja z odpadki :

- spodbujanje soproizvodnje toplote in električne energije,
- spodbujanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov,
- spodbujanje povečanja rabe obnovljivih virov,
- spodbujanje učinkovite rabe energije pri porabnikih,
- energetske lastnosti stavb,
- strategija prostorskega in regionalnega razvoja, izgradnja ustrezne prometne infrastrukture ter prometne ureditve,
- zmanjšanje onesnaženosti zunanjega zraka zaradi prometa,
- ravnanje z odpadki.

3.3.10. Podnebne spremembe – pozitivni in negativni vplivi

Pozitivni vpliv turizma:

- Spodbujanje trajnostnega turizma – Podnebne spremembe lahko povečajo zanimanje za trajnostni turizem in ekoturizem. Občina Postojna lahko izkoristi svojo naravno dediščino za promocijo trajnostnega turizma, kot so obiskovalci z majhnim ogljičnim odtisom. Učinek je lahko privabljanje okoljsko ozaveščenih turistov, ki prispevajo k ohranjanju narave.
- Povečana inovativnost v turizmu – podnebne spremembe spodbujajo razvoj novih tehnologij in praks, kot so energetske učinkoviti objekti, zelena infrastruktura in pametno upravljanje turističnih tokov. Uporaba obnovljivih virov energije v turističnih objektih lahko izboljša

podobo destinacije kot odgovorne in inovativne. Učinek je lahko krepitev konkurenčnosti destinacije.

- Nova turistična doživetja – spremembe v podnebjju lahko ustvarijo nove oblike turizma, kot so opazovanje ekstremnih vremenskih pojavov ali izobraževalni turizem. Turistični programi, ki raziskujejo vplive podnebnih sprememb na kraške pojave, lahko pritegnejo ljubitelje narave in znanosti. Učinek je diverzifikacija turistične ponudbe.
- Krepitev sodelovanja in ozaveščanja – destinacije, ki se spopadajo z vplivi podnebnih sprememb, pogosto vzpostavijo močne povezave z lokalno skupnostjo in obiskovalci, kar poveča ozaveščenost o trajnosti. Kampanje, ki izpostavljajo ranljivost kraškega sveta zaradi podnebnih sprememb, lahko vključujejo obiskovalce v ohranitvene projekte. Učinek bi lahko bil izboljšanje ugleda destinacije kot okoljsko odgovorne.

Negativni vpliv turizma:

- Spremembe sezonskosti turizma – podnebne spremembe vplivajo na vremenske vzorce, zaradi česar so nekatere tradicionalne turistične sezone krajše ali manj predvidljive. Postojna je privlačna skozi celo leto, vendar ekstremne temperature ali dolgotrajne suše lahko zmanjšajo število obiskovalcev poleti. Učinek je lahko neprilagodljivi turistični obrati lahko utrpijo finančne izgube.
- Povečanje tveganja za naravne nesreče – podnebne spremembe povečujejo pogostost in intenzivnost ekstremnih vremenskih pojavov, kot so poplave, suše in požari. Območje Postojnske jame, ki je del občutljivega kraškega sistema, bi lahko utrpelo škodo zaradi povečanih poplav ali sprememb v podzemnih vodnih tokovih. Učinek je lahko zmanjšanje privlačnosti znamenitosti in dolgotrajna škoda na naravni dediščini.
- Negativni vplivi na naravne znamenitosti – dvig temperatur in spremembe v padavinah vplivajo na ekosisteme in naravne znamenitosti, kar zmanjšuje njihovo privlačnost za turiste. Spremembe v rastju in lokalnih ekosistemih zaradi višjih temperatur lahko vplivajo na pokrajino, ki je pomembna za pohodniški turizem. Učinek je lahko zmanjšanje zanimanja turistov, ki cenijo neokrnjeno naravo.
- Povečana potrošnja virov – turizem povečuje pritisk na lokalne naravne vire, kot so voda, energija in zemlja, kar je lahko problematično v času podnebnih sprememb. Suše, povezane s podnebnimi spremembami, bi lahko vplivale na oskrbo z vodo v turističnih objektih. Lahko pride do konflikta med lokalno skupnostjo in turistično industrijo glede razpoložljivosti virov.

3.4. Tveganja za zdravje in varnost

Občina Postojna, oziroma kar celotna destinacija Zeleni Kras je na srečo še vedno precej varna destinacija, saj je stopnja pojavnosti kriminala zelo nizka. Večjih goljufivih turističnih ravnanj v destinaciji ni.

Občina Postojna ima seveda sprejet »Občinski program varnosti« (v nadaljevanju: OPV), ki je temeljen strateški dokument, v katerem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnega in kvalitetnega življenja prebivalcev občine.

Namen OPV je določiti enotne kriterije za zagotavljanje javne varnosti v občini in opredeliti ukrepe, ki zagotavljajo javno varnost na območju občine. Pojem javna varnost lahko opredelimo kot dobrino, ki jo lahko pridobivamo in uživamo na družbeno organiziran način, ki mora biti v določeni količini na razpolago vsem članom družbe, ki ima to posebno značilnost, da se zagotavlja vedno le na javnopraven, na državo naslonjen in zato arbitraren način, ki jo lahko zagotavljamo samo in izključno prek države. Namen OPV je tudi načrtno zagotavljati kvaliteto javnega prostora v občini. Kvaliteten javni prostor pomeni predvsem zadovoljstvo občanov z okoljem, kjer živijo in delajo ter z okoljem kjer se šolajo in igrajo njihovi otroci. Na področju električne varnosti ni zaslediti problemov v destinaciji. Kvaliteten javni prostor tudi pomeni zadovoljivo stopnjo javne varnosti in javnega reda; to pa konkretno pomeni, da so občinske ceste, ulice, parki in drugi odprti prostori čisti, varni in urejeni.

OPV predstavlja pomemben in izhodiščni dokument za področje delovanja občinske redarske službe. V njem so opredeljena izhodišča za zagotavljanje varnosti v občini, cilji in ukrepi za zagotovitev teh ciljev, konkretni nosilci oziroma odgovorne službe za doseg želenih ciljev ter opredelitev finančnih posledic. V dokumentu so opredeljene tudi zakonske osnove za vzpostavitev in delo redarske službe ter za sodelovanje s Policijo pri zagotavljanju javne varnosti ter javnega reda in mira.

Namen OPV je tudi vzpostaviti partnerski odnos med policijo in občinskim redarstvom pri zagotavljanju javne varnosti v lokalni skupnosti oziroma pri izvajanju vseh pristojnosti občinskih redarjev, ki so opredeljene v 3. členu Zakona o občinskem redarstvu.

dvig kakovosti življenja in dela občanov ter dvig stopnje varnosti javnega prostora v posamezni občini

- varnost cestnega prometa
- varstvo javnega reda in miru
- varstvo občinskih javnih poti in rekreacijskih površin
- pretočnost intervencijskih poti
- varnost zgradb in drugih objektov kulturne dediščine
- varstvo okolja

Vir: <http://www.postojna.si/files/other/news/105/70650Ob%C4%8Dinski%20program%20varnosti.pdf>

Na področju ocene varnostnih razmer v Občini Postojna bomo izpostavili predvsem tri področja: protipožarno zaščito z organiziranostjo gasilskih društev, delovanje policije ter vpliv vojaškega vadbišča Poček.

Na področju protipožarne zaščite so v Občini organizirana gasilska društva po krajevnih skupnostih, na nivoju Občine pa je PGD Postojna zadolžena za opravljanje obvezne lokalne javne službe ter je z vladno uredbo tudi zadolžena za izvajanje zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi, nesrečah v cestnem prometu in na vodi. Zaradi značilnosti kraške pokrajine spada Postojna med najbolj ogrožena področja v Sloveniji.

Društvo je skozi celotno obdobje skrbelo za ustrezno opremljenost, posebej se izpostavlja pomanjkanje lestve za reševanje iz zgradb višjih od treh nadstropjih ter prostorska stiska.

V Občini Postojna delujejo še naslednja prostovoljna gasilska društva: PGD Vel. Ubeljsko, PGD Hruševje, PGD Razdrto, PGD Šmihel Landol, PGD Studeno, PGD Planina, PGD Postojna, PGD Slavina, in PGD Studenec.

Vadbeni center Poček predstavlja varnostno tveganje v tako občutljivem biotopu kot je kraška pokrajina in krajinski park Natura 2000, kamor je neposredno umeščen.

Leta 2004 je bil podpisan dogovor o uskladitvi interesov glede uporabe in upravljanja vojaške infrastrukture na območju Občine Postojna, po katerem naj bi Občina Postojna vsako leto prejela do 260.000 EUR, pomoč pri urejanju komunalne infrastrukture, prenos več nepremičnin, ipd., vendar se dogovor skozi opazovano obdobje ni uresničeval.

Leta 2009 sta Občina in MORS sklenila dodatek, po katerem se celotna sredstva z dogovorom v višini 260.000 EUR letno namenijo za financiranje gasilskega doma v Postojni, kar pa ni bilo realizirano.

Vlada je leta 2014 prejela OSVAD, s katero je predvidela povečanje aktivnosti na Počku. Omenjeni dokument je Občinski svet po sklepu z dne 8.7.2014 predal v presojo Ustavnemu sodišču.

V obdobju 2004–2013 so bila na osnovi dogovora iz leta 2004 pridobljena naslednja sredstva: vlaganje v infrastrukturo v višini 1.489 T EUR, prenos nepremičnin v višini 2.085 T EUR in pokrivanje stroškov projektiranja gasilskega doma v Postojni v višini 33 T EUR v letu 2013.

V letu 2010 je bil izveden posvetovalni referendum o vojaškem poligonu Poček, na katerem je za ukinitve glasovalo 69,64 % udeležencev. Do ukinitve ni nikoli prišlo.

Kljub intenzivnemu pogajanju do danes ni dosežen dogovor o potencialnem skupnem koriščenju poligona Poček tudi v civilne namene (adrenalinski park, testne vožnje, ipd.). Vojska ne informira ustrezno občanov ter jim ne predstavlja delovanja in aktivnosti na samem Počku (rezultati ankete).

V letu 2017 je Ustavno sodišče razveljavilo uredbo o osrednjem vojaškem vadišču Poček, saj vlada pri njegovem umeščanju v prostor ni upoštevala dveh negativnih mnenj agencije za okolje.

Novembra 2020 so se začela nova pogajanja med Občino Postojna in MORS-om. Občina Postojna je izpostavila odprto vprašanje dolgo pričakovane Uredbe VVO. Vzporedno s sprejemanjem Uredbe, MORS vodi postopek priprave novega DPN za Poček. Ta je v fazi izbire izvajalca priprave Celovite presoje vplivov na okolje (CPVO). Predstavniki MORS so povedali, da si želijo, da bi občina sodelovala s predstavniki MORS in pripravljavcem že v fazi izdelave CPVO, kasneje pa tudi s svojim predstavnikom pri izvajanju monitoringa.

Aprila 2024 sta ministrstvo za obrambo RS in Slovenska vojska sta na Bilah, v osrčju osrednjega vojaškega vadišča Poček, za predstavnike medijev in lokalne deležnike pripravila predstavitev aktivnosti za varovanje okolja, ki se vršijo v okviru rednih aktivnostih, ter prizadevanja in ukrepe, s katerimi se Slovenska vojska loteva saniranja in zaščite le-tega.

Kot je zbrane predstavnike lokalne skupnosti (občine, občinske svetnike, predsednike krajevnih skupnosti, javnih zavodov, civilnih iniciativ) uvodoma nagovorila podpolkovnica Nina Raduha, načelnica oddelka za odnose z javnostmi, v Slovenski vojski, ki sicer vrši obrambo domovine in vseh njenih prebivalcev ter pomaga v naravnih in drugih nesrečah, se zavedajo pomena ohranjanja okolja in naravnih bogastev za obstoj ter kakovost življenja prihodnjih generacij. »Ravnamo skrajno odgovorno, ne moremo pa se izogniti vsem negativnim vplivom na okolje. Z ustreznimi ukrepi jih zmanjšujemo, popolnoma odpravljamo in ustrezno saniramo.«

Major Matjaž Slak, poveljnik enote vojaških vadišč, strelišč in poligonov je poudaril vlogo enote, ki si med drugim prizadeva za varovanje okolja na vadišču in seznanitev vseh pripadnikov s postopki in ukrepi, katerih izvajanje tudi strogo nadzorujejo. »Rokujemo z vso zaščitno opremo, ki preprečuje onesnaževanje okolja, smo dobro usposobljeni in pripravljeni na morebitne nepredvidljive situacije. Še kako nam je mar, kaj se tukaj dogaja in kako ravnamo z okoljem, saj je Poček praktično naš dom, blizu pa tudi mnogi stanujemo.«

Zbranim so bili predstavljeni izsledki raziskave podjetja Envit d.o.o., namen katere je bil ugotoviti izvedljivost in trajnost postopka remediacije za odstranjevanje strupenih kovin, polkovin in organskih onesnažil iz tal na izbranem vojaškem strelišču.

Anela Kaurin, vodja projekta iz podjetja Envit d.o.o. je povedala: »Dejstvo je, da so vojaška strelišča zaradi strelnega orožja onesnažena s težkimi kovinami (svinec, baker, arzen, kadmij). Stopnja onesnaženosti je odvisna od številnih dejavnikov. Slovenska zakonodaja enovito določa varne meje pojavnosti težkih kovin, ki veljajo tudi za vojaška območja. Ker pa so vendarle vojaška območja specifična, je podjetje Envit d.o.o. prilagodilo tehnologijo odstranjevanja težkih kovin primerni granulaciji elementov. Na območju vojaškega vadišča Poček smo v okviru projekta vzorčili približno 350 kilogramov zemljine. Odvzet vzorec je bil onesnažen s težkimi kovinami, predvsem svincem, ki je presegal dovoljene kritične vrednosti, določene po zakonodaji, tudi za desetkrat. Pri tem je potrebno poudariti, da to onesnaženje ni nekaj, kar se je zgodilo v zadnjih letih, ampak je to nekaj, kar se že skozi zgodovino v bistvu nabira in odlaga. Največja onesnaženost se je namreč zgodila v času Jugoslavije, ko so tukaj potekale intenzivne strelske vaje. Pozitivno je to, da obstajajo rešitve, ki lahko sanirajo onesnažena območja. Naša tehnologija, ki je edinstvena na svetu, omogoča odstranjevanje nevarnih kovin, z njo je mogoče odstraniti tudi do 90% svinca kot glavnega onesnaževalca. Gre za točkovno onesnažena območja, ki bi jih bilo možno očistiti in sanirati, za kar bi bilo potrebnih več mesecev. Dosedanje analize so bile izvedene v okviru državnega projekta, pogodba ali dogovor za obširnejše čiščenje ni bil še predmet pogovorov.«

V želji transparentnega delovanja in predvsem sodelovanja in sobivanja z lokalnim okolje, za kar si prizadeva Slovenska vojska, je bil del dogodka tudi posvet na temo »Slovenska vojska in varovanja

okolja», na katerem so sodelovali državni sekretar na MORS Rudi Medved, namestnik poveljnika sil SV polkovnik Igor Šepec, tiskovna predstavnik SV podpolkovnica Nina Raduha, župan Občine Postojna Igor Marentič, doc. dr. Samar Al Sayeht Petkovšek s Fakultete za varstvo okolja in prof. dr. Domen Leštan iz podjetja Envit d.o.o..

»Slovenska vojska je sprejela vrsto ukrepov, s katerimi zmanjšujemo negativne vplive na okolje zaradi izvajanja bojnih in drugih streljanj na OSVAD Postojna, in sicer streljanje v natančno določene in prej pripravljene rajone ciljev, dosledno odstranjevanje ter varno in ekološko uničenje vseh elementov streliva in ostankov bojnega streljanja, čim večja uporaba manevrskega, šolskega in vadbenega streliva in sodobnih trenažnih ter simulacijskih sistemov, tudi za orožja večjih, postavitev sodobnih strelišč, čim večja uporaba sobnih strelišč za streljanje s pehotnim orožjem, gradnja parkirišč in sodobnih perišč za terenska in oklepna vozila, vzdrževanje voznega parka in mehanizacije prepoved pretakanja goriva, nameščanje nepropustnih lovilnih posod pod vozila, sodelovanje z Zavodom za varstvo okolja, vlaganje v ustrezno infrastrukturo (vgradnja čistilnih naprav), na novo pa uvajamo tudi stalni monitoring podzemnih voda.« je povzela prizadevanja podpolkovnica Nina Raduha, načelnica oddelka za odnose z javnostmi.

Dodatni dvoletni projekt, ki bo predvidel, kako zmanjšati in obvladovati tveganje na naravne in okoljske nesreče na območjih delovanja SV po vsej Sloveniji, je predstavila tudi doc. dr. Samar Al Sayeht Petkovšek s Fakultete za varstvo okolja, ki pri tem sodeluje z ZRC SAZU in Univerzo v Mariboru – Fakulteto za varnostne vede. OSVAD Počeh je izpostavljen požarni ogroženosti, zmerni potresni ogroženosti in predvsem možnostim razlitja nevarnih snovi, čemur bo v okviru analiz posvečena prioritarna pozornost.

Direktor podjetja Envit dr. Domen Leštan pa je s sodelavci izvedel prikaz postopka remediacije zemljin oziroma odstranjevanja različnih onesnažin, ki so ga razvili v okviru ciljnega raziskovalnega programa Ministrstva za obrambo in pridobili mednarodno veljavo. Poleg navedenih projektov je aktiven Alenus za oskrbo z alternativnimi viri energije, kot že deluje na vadišču Bač.

Udeleženci dogodka so v razpravi izrazili predvsem skrb zaradi onesnaževanja okolja ter moteče dejavnike, ki jih imajo vojaške aktivnosti.

Kot je zagotovil Rudi Medved, državni sekretar na Ministrstvu za obrambo, bo takih srečanj še več. »Predsodke razbijamo in zaupanje ustvarjamo skozi pogovore in stik. V zadnjih mesecih smo se skrajno resno lotili problematike in izraženih potreb s strani lokalnih prebivalcev. Sledimo dogovorom in obljubam h katerim smo se zavezali v želji, da bi domačini razumeli naša prizadevanja, saj nam je res mar, da bi vzajemno sprejemali vojaške aktivnosti, ki se jim na tem območju sicer ne moremo izogniti, lahko pa jih skupaj prilagajamo in zamejimo do te mere, da bomo za občane čim manj moteče. Tudi monitoring podzemnih voda ministrstvo izvaja že vrsto let in ga tudi nadgrajuje, v tem času pa je pokazal, da vojaška dejavnost nima kvarnih vplivov na pitno vodo in da je ta ustrezna.«

Da se je sodelovanje med ministrstvom in Občino Postojna v zadnjem obdobju okrepilo, predvsem pa da se je upoštevalo izražene potrebe občanov, v skrbi za okolje in tudi za normalen vsakdan medtem ko se izvajajo vojaške vaje, se je strinjal tudi župan Občine Postojna Igor Marentič.

Namestnik poveljnika sil SV polkovnik Igor Šepec je od aprila do junija na območju vadišča Poček napovedal minimalne obremenitve okolja, saj je bila večina vojaških aktivnosti v letošnjem letu že izvedena, tudi obseg le-teh se je izrazito zmanjšal. Kot je povedal, je v letošnjem letu od vseh 130-ih aktivnosti, ki so predvidene skladno z Načrtom vaj v obrambnem sistemu, na območju vadišča Poček predvidenih le 16 vojaških aktivnosti.

Po podatkih Policijske uprave Koper je bilo na območju PP (občina Postojna in Pivka) v letu 2023 obravnavanih 366 kaznivih dejanj, v letu 2022 pa 375. Z namenom izboljšanja varnostnih razmer je bila ustanovljena tudi Medobčinska redarska služba, ki ureja prometne razmere ter druga z zakonom določena področja.

V zadnjih letih je bilo veliko dela opravljenega na področju prometa z izgradnjo številnih krožišč, kolesarskih in pešpoti - tako v mestu, kot na podeželju, nameščenih je bilo več merilcev hitrosti - na "občutljivih mestih" - predvsem v okolici šol, več ovir za zniževanje hitrosti, sklicanih je bilo več sestankov s pristojnimi državnimi institucijami in strokovnjaki zaradi pereče prometne problematike in so bili sprejeti konkretni ukrepi. V poletnih mesecih - v času turistične sezone so še vedno pogoste prometne nesreče, saj destinacija leži ob zelo pomembnih državnih cestah, toda zgoraj navedeni ukrepi so pripomogli k zmanjšanju števila le teh.

Obiskovalci se v času počitnikovanja radi prehranjujejo v restavracijah, kjer sicer lahko pride do pokvarljive hrane, kar pa ni ravno pogosto oz. takšnih primerov v destinaciji v zadnjih letih sploh ni bilo zaznati. Kakovost hrane redno preverja pristojna inšpekcijska služba.

3.4.1. Tveganja za zdravje in varnost – pozitivni in negativni vplivi

Pozitivni vpliv turizma:

- Izboljšanje zdravstvene infrastrukture – Turizem lahko spodbuja vlaganja v zdravstveno infrastrukturo, da zadosti potrebam turistov in lokalnega prebivalstva. Zdravstveni centri in urgentne službe v turističnih krajih, kot je Postojna, se lahko nadgradijo zaradi večjega povpraševanja. Dolgoročno korist za lokalno skupnost.
- Spodbujanje aktivnega življenjskega sloga – Turistične dejavnosti, kot so pohodništvo, kolesarjenje in raziskovanje narave, spodbujajo zdrav način življenja med obiskovalci. Pohodniške poti in naravni parki v okolici Postojne ponujajo priložnosti za telesno aktivnost. Boljše fizično in duševno zdravje turistov in lokalnega prebivalstva, ki se vključuje v te aktivnosti.
- Povečanje ozaveščenosti o varnosti – Turizem lahko spodbudi destinacije, da izboljšajo varnostne standarde, kot so boljše ceste, označene poti in varnostni sistemi. Večja varnost za vse, ki uporabljajo lokalno infrastrukturo.

- Priložnosti za promocijo javnega zdravja – turistične kampanje in dogodki lahko vključujejo ozaveščanje o zdravju, npr. programi za varno gibanje v naravi ali promocija lokalnih zdravilnih praks. Organizacija dogodkov, ki promovirajo pomen telesne dejavnosti in varovanja naravnega okolja. Povečanje zavesti o zdravju med turisti in lokalnim prebivalstvom.

Negativni vpliv turizma:

- Prenos nalezljivih bolezni – z naraščanjem števila turistov se povečuje možnost prenosa nalezljivih bolezni med turisti in lokalnim prebivalstvom. Veliko število obiskovalcev iz različnih delov sveta lahko pripelje do širjenja bolezni, kot so respiratorne okužbe ali pandemije. Ogroženo javno zdravje in dodatne obremenitve za lokalne zdravstvene storitve.
- Povečano tveganje prometnih nesreč – povečan promet zaradi turistov povečuje možnost prometnih nesreč, zlasti na območjih z omejeno infrastrukturo ali neprilagojenimi cestami. Večji pretok avtobusov in osebnih vozil v okolici Postojnske jame lahko poveča tveganje za nesreče. Ogrožanje varnosti tako turistov kot prebivalcev.
- Hrupa in onesnaženje – hrup zaradi povečanega turističnega prometa in aktivnosti lahko vpliva na duševno zdravje prebivalcev in obiskovalcev. Glasne turistične prireditve ali gneča v naravnih znamenitostih lahko zmanjšajo kakovost bivanja in doživljanje destinacije. Negativen vpliv na psihološko dobrobit.
- Obremenitev zdravstvenih storitev – turisti lahko obremenijo lokalne zdravstvene storitve, zlasti v primeru nesreč ali izrednih zdravstvenih razmer. v turistični sezoni lahko večji pritisk na zdravstvene ustanove oteži dostop do storitev za lokalno prebivalstvo. zmanjšana kakovost zdravstvene oskrbe za domačine.

3.5. Prostorski razvoj

Prostorski razvoj, ki vpliva na destinacijo, a upravljanje destinacije nanj (v glavnem) ne more vplivati, je v destinaciji prisoten, saj občina nima neposrednega vpliva na izgradnjo določene prometne infrastrukture, kot so naprimer državne ceste. Še posebej prometna cestna povezava pa je povzročitelj onesnaženja, večjega števila število prometnih nesreč, veliko hrupa, svetlobnega onesnaženja.

Kljub temu je Okoljskem poročilu za Občinski prostorski načrt občine Postojna iz leta 2010 jasno navedena ocena vplivov na okolje (str. 11 – 17) z upoštevanjem vseh specifikacij okolja. Namen okoljskega poročila je določiti in oceniti vplive na okolje na podlagi obstoječega stanja okolja in predvidenih vplivov nanj ter podati omilitvene ukrepe in predloge v zvezi s potekom izvedbe plana.

Na območju občine nekaj območij predlagane spremembe namenske rabe prostora nahajata na posebnem varstvenem območju (območje Natura 2000), kar pomeni, da je potrebno okoljsko poročilo izdelati v skladu s predpisi, ki urejajo področje ohranjanja narave.

Okoljsko poročilo obravnava 5 območij med katerimi so območja načrtovanega širjenja stanovanjskih površin, površin posebnih (turističnih) območij, proizvodnih območij, prometne infrastrukture, površine centralnih dejavnosti, zelenih površin ter razpršene poselitve.

Z ustreznimi metodami so bile vrednotene vse predvidljive posledice plana na okolje, naravne vire, varstvo človekovega zdravja in kulturno dediščino. V poročilu so obravnavani vsi posegi, ki lahko sami, kumulativno ali sinergijsko z drugimi plani, pomembno vplivajo na okolje. Lestvica vrednotenja vplivov predvidenih posegov pri posameznih sestavinah okolja je odvisna od tega, kakšen vpliv bi lahko predvideni posegi imeli na posamezni element okolja. V primeru opisne ocene A ali B so novi posegi sprejemljivi brez omilitvenih ukrepov, pri opisni oceni C pa je za sprejemljivost posegov potrebno izvesti omilitvene ukrepe. Ocena D pomeni bistven vpliv izvedbe enega ali več posegov na posamezno sestavino okolja, njihovi vplivi tudi z izvedbo omilitvenih ukrepov nebi pripomogli k izpolnjevanju okoljskih ciljev v taki meri, da postane izvedba posegov sprejemljiva. Takšne ocene okoljsko poročilo ne podaja za noben vpliv izvedbe plana na posamezne sestavine okolja.

3.5.1. Ocena vplivov na okolje

Naselja pod vznožjem Hrušice in Nanosa

Lokacije predvidenih posegov za potrebe stanovanjske gradnje se držijo poselitvenih območij obravnavanih naselij in so načrtovane na najboljših in ostalih kmetijskih površinah. Predlagane pobude ne posegajo na strnjena kmetijska zemljišča. Stanovanjske dejavnosti nimajo večjega neposrednega vpliva na tla. Sprememba namembnosti na predlaganih površinah bo imela vpliv na tla med samo izgradnjo, kasneje pa lahko nastanejo posredni vplivi. Ker v naseljih na obravnavanem območju kanalizacijsko omrežje še ni vzpostavljeno oziroma ne obratuje, je skladno s predpisi obvezna izgradnja lastnih objektov za čiščenje odpadnih vod. Vpliv na tla zaradi spremembe namembnosti na predlaganih območjih med gradnjo bo kratkoročen, po koncu gradnje pa trajen, saj gre za spremembo obstoječe rabe. Na območju motela Erazem se načrtuje ureditev golf igrišča, čemer bo šlo za neposreden poseg v tla, saj bo potrebna priprava tal in ureditev igrišča. Pri obratovanju igrišča je potrebno dodajati tudi gnojila za vzdrževanje travnatih površin. Pri tem naj se ravna preudarno in se gnoji z minimalnimi količinami kolikor je potrebno za vzdrževanje zelenic. Večina predvidenih posegov v sklopu obravnavanih naselij se ne nahaja ob vodotokih niti v poplavnem območju. Izjema je širitev

pokopališča Liplje, ki se nahaja znotraj poplavnega območja reke Unice. Vendar hidravlično hidrološka študija ni ugotovila večjih negativnih vplivov na poplavni režim. Posamezni predlogi OPN so predvidenih v 3. vodovarstvenem pasu vzhodno od naselja Belsko. Skladno z občinskimi predpisi je novogradnja znotraj širšega varstvenega pasu mogoča, vendar morajo biti usklajene z možnostjo priključevanja objektov na kanalizacijo. Ostale pobude se ne nahajajo znotraj ali na meji vodovarstveni območij virov pitne vode, zato za njih niso potrebne posebne omejitve. Obravnavano območje predstavlja pomemben življenjski prostor velikih zveri in tudi prehranjevalni habitat številnih vrst netopirjev ter metuljev. Na območju nekaterih predlaganih sprememb rabe je prisoten habitatni tip, ki se ohranja v ugodnem stanju (mezotrofni do evtrofni gojeni travniki). Vpliva na velike zveri na obravnavanem območju ni pričakovati. Škodljive vplive za netopirje lahko predstavlja neprimerna razsvetljava in poseganje v prehranjevalne habitate in zatočišča. Travniske površine na katere se posega sicer predstavljajo pomemben prehranjevalni habitat za ptice in metulje, ponekod ob vodah tudi za netopirje. Glede na majhen obseg dejanskih novih sprememb rabe, pa vrste zaradi tega ne bodo bistveno prizadete.

Naselja se nahajajo v območju kompleksnega varstva kulturne dediščine. Usmeritve za posege znotraj območij nacionalne prepoznavnosti nalagajo upoštevanje kulturno varstvenih pogojev. Pri tem je potrebno ohranjati značilno naselbinsko, krajinsko in arhitekturno tipologijo in morfologijo naselij ter kvalitetne poglede na prostorske dominante. V sklopu naselij, ki so opredeljena kot območja naselbinske dediščine, so predvidene posamezne spremembe namenske rabe. Pri poseganju v območja naselbinske dediščine se varuje predvsem naselbinsko zasnovo, ohranja se zgodovinski značaj naselja in varuje naselbinsko zasnovo ter odnose med posameznimi stavbami in odprtim prostorom. K onesnaževanju zraka bo med gradnjo prispevala predvsem gradbena mehanizacija, ki bo delovala na gradbišču, in transportna vozila, ki bodo odvažala in dovažala material. Posamezni objekti bodo, glede na trenutno stanje oskrbe z energenti za ogrevanje, najverjetneje ogrevani z individualnimi centralnimi sistemi ogrevanja na lahko kurilno olje ali drva. V času obratovanja ne pričakujemo prekomernih emisij škodljivih snovi v zrak zaradi širitev in obratovanja novih objektov. Širitev poselitvenih območij ne bo predstavljala novega vira hrupa, saj gre za manjše in med seboj ločene posege. Povečana raven hrupa bo tako prisotna le v času urejanja območja in gradnje objektov. S širitvijo poselitvenih območij v občini se raven hrupa v naravnem in življenjskem okolju ne bo bistveno spremenila. Zaradi novih dejavnosti bodo sicer nastajale dodatne količine komunalnih odpadkov, vendar v celoti gledano ne bodo bistveno pripomogli k onesnaženosti okolja.

Vpliv umestitve predlaganih posegov na območju mesta Postojna na okolje ocenjujemo kot nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).

Naselja okoli porečja Nanoščice

V sklopu obravnavanega območja gre v večji meri za spremembo namembnosti iz najboljših in ostalih kmetijskih zemljišč v stanovanjske površine. Lokacije predvidenih posegov za potrebe stanovanjske gradnje se držijo poselitvenih območij. Predlagane pobude ne posegajo na strnjena kmetijska zemljišča. Ker v naseljih na obravnavanem območju kanalizacijsko omrežje še ni vzpostavljeno, je skladno s predpisi obvezna izgradnja lastnih objektov za čiščenje odpadnih vod (greznice, čistilne naprave). Vpliv na tla zaradi spremembe namembnosti na predlaganih območjih med gradnjo bo kratkoročen, po koncu gradnje pa trajen, saj gre za spremembo obstoječe rabe. Odstranjeni rodovitni sloj tal naj se namensko uporabi za sanacijo degradiranih površin. Pridelovalna funkcija kmetijskih zemljišč pri širitvi poselitve ne bo bistveno prizadeta, saj so predvideni posegi manjših površin ter ne segajo na strnjena kmetijska zemljišča. Obravnavano območje je bogato s površinskimi vodotoki, od katerih večina ni stalnih. Predlagana območja sprememb namenske rabe se ne nahajajo v bližini njihovih strug, niti vanje ne posegajo. Prav tako se vse pobude nahajajo izven poplavnega območja reke Nanoščice. Izjema je le območje posebnih površin v Zagonskem mlinu. Na območju Zagonskega mlina že stojijo objekti, ki se nahajajo znotraj območja poplav. OPN tu dovoljuje le prenovo objektov, ne pa tudi novogradenj. V primeru gradnje objektov je potrebno izdelati hidravlično hidrološko analizo poplavne varnosti območja. Predlagane spremembe namenske rabe niso predvidene v vodovarstvena območja virov pitne vode. Območje ob Nanoščici predstavlja pomemben življenjski prostor velikih zveri, številnih vrst netopirjev in metuljev ter bukovega kozlička. Poleg tega pa je tudi pomembno gnezditveno in prehranjevalno območje za številne ogrožene ptice. Na območjih predlagane spremembe rabe se nahaja habitatni tip, ki se prednostno ohranja (mezotrofni do eutrofni gojeni travniki). Predvideni posegi v območju bodo imeli kratkotrajen oziroma začasen vpliv na naravo v času gradnje. Zaradi neposrednega prekrivanja nekaterih sprememb rabe z Natura območjem za ptice, bodo te ptice izgubile del potencialnega gnezditvenega habitata, vendar zaradi zelo majhne površine glede na celotno SPA območje ne pričakujemo večjih negativnih vplivov na varstveni status vrst. Vse predvidene širitve namenske rabe v obravnavanih naseljih se izogibajo vplivnim območjem ter enotam kulturne dediščine. Tako lahko zaključimo, da vpliv izvedbe OPN v omenjenih naseljih ne bo imel vpliva na pojavnost enot in območij kulturne dediščine v prostoru. K onesnaževanju zraka bo med gradnjo prispevala predvsem gradbena mehanizacija, ki bo delovala na gradbišču, in transportna vozila, ki bodo

odvažala in dovažala material. Posamezni objekti bodo, glede na trenutno stanje oskrbe z energenti za ogrevanje, najverjetneje ogrevani z individualnimi centralnimi sistemi ogrevanja na lahko kurilno olje ali drva. V času obratovanja ne pričakujemo prekomernih emisij škodljivih snovi v zrak zaradi širitev in obratovanja novih objektov. Širitev poselitvenih območij ne bo predstavljala novega vira hrupa, saj gre za manjše in med seboj ločene posege. Povečana raven hrupa bo tako prisotna le v času urejanja območja in gradnje objektov. S širitvijo poselitvenih območij v občini se raven hrupa v naravnem in življenjskem okolju ne bo bistveno spremenila. Zaradi novih dejavnosti bodo sicer nastajale dodatne količine komunalnih odpadkov, vendar v celoti gledano ne bodo bistveno pripomogli k onesnaženosti okolja.

Vpliv umestitve objektov v naseljih okoli porečja Nanoščice v prostor z vidika vplivov na okolje ocenjujemo kot nebistven vpliv (B).

Mesto Postojna

Stanovanjska, posebna in centralna območja dejavnosti ne bodo bistveno vplivala na kakovost tal. Zaradi omenjenih posegov se tudi ne bo zmanjšala pridelovalna funkcija kmetijskih zemljišč. Pri gradnji in kasneje pri obratovanju objektov ni pričakovati večjih vplivov na onesnaženje tal. Odstranjeni sloj tal naj se namensko uporabi za sanacijo degradiranih površin. Umestitev Evropskega muzeja Krasa na območju Otoške gmajne je predvidena v območje gozdov in predstavlja alternativo lokaciji v Rakovem Škocjanu. Načrtuje se gradnja muzejskega objekta, parkirišč in približno 4 km učnih poti. Objekti ne bodo vkopani temveč je predvidena gradnja na površini. Pri takšni gradnji se izvede poseg v tla na način, da se zravna teren in temelji približno meter globoko. Ureditev parkirišč bo zahtevala odkop nosilne zemljine, uravnavanje terena in asfaltiranje površine. Kljub temu ocenjujemo, da umestitev predlaganih dejavnosti predstavlja minimalni obseg poseganja v tla. Predvidena širitev proizvodnih dejavnosti v Velikem otoku sega na območje kmetijskih zemljišč. Tla so ponekod mokrotna, zato bo ureditev površin zahtevala nasutje terena z gramoznim materialom. Obstoječa cona je komunalno opremljena, nova cona pa naj bi se priključila na obstoječo komunalno infrastrukturo. Širitev območja Kazarje je predvideno kot navezava na obstoječe središče Epicenter. Izvedba območja ne bo imela bistvenega vpliva na kakovost tal. Delno je območje že pozidano, na novo se bodo uredile stanovanjske in zelene površine ter turistična nastanitev ob rekreacijskem parku. Izgradnja novih objektov ima trajen vpliv na tla, saj se spremenijo fizikalne lastnosti tal. Za območja sprememb namenske rabe med Reško in Titovo cesto se določajo stanovanjske površine z večstanovanjsko in individualno gradnjo (pod Kremenco), stanovanja za posebne namene ter ureditev

peš in kolesarskih povezav s centrom mesta. Ob Titovi cesti je možna gradnja objektov namenjenih centralnim, poslovnim dejavnostim in stanovanjem. Ob izvozu z avtoceste je predvidena ureditev prometnega terminala ter parkirišča za tovornjake. Območje posebnih dejavnosti ob Reški cesti se nameni za turistične objekte, osrednji turistični informacijski center z dopolnilno gostinsko ponudbo, avtobusno postajališče za potrebe javnega prometa ter gradnjo garažne hiše za turistične obiskovalce. Reliefne značilnosti v občini Postojna omejujejo kmetijsko rabo površin, hkrati pa onemogočajo nadomeščanje izgubljenih kmetijskih površin zaradi gradnje. V primeru obravnavanih prostih površin na območju mesta Postojna gre za območje, kamor se mesto prostorsko lahko še širi. Izvedba poselitve predlaganega območje med Reško in Titovo cesto je možna, ob upoštevanju določenih omilitvenih ukrepov, ki bodo zmanjšali negativne posledice izvedbe posegov na kmetijska zemljišča ter njihovo pridelovalno funkcijo.

Večina predlaganih posegov je načrtovanih izven poplavnih predelov in odmaknjeno od površinskih vodotokov, tako da njihova umestitev na kakovost površinskih vodotokov in poplavno ogroženost ne bo imela vpliva. Izjema je predvidena širitev zelenih površin v sklopu ureditve predela Kazarje, ki se deloma nahaja znotraj razlivnih površin reke Pivke. Gradnja objektov v tem predelu ni predvidena. V območju med Titovo, Reško cesto ter avtocesto se nahajajo posamezni vodotoki, nekateri od njih niso stalni. Površinski vodotoki z območja se stekajo v smer proti jugu in se izlivajo v potok Stržen, ta pa naprej v reko Pivko. Pred pričetkom vsakršne gradnje je potrebno na območju zagotoviti ustrezno zaščito omenjenih vodotokov, da nebi prišlo do onesnaženja. Nekatere širitve segajo znotraj vodnega vira Malni in sicer v predlagani 4. vodovarstveni pas. Vplive omenjenih posegov znotraj vodnega vira je težje oceniti, ker ni določenih varstvenih režimov. Glede na to, da je večina predvidenih posegov znotraj 4. oziroma širšega vodovarstvenega pasu, kjer so predvideni blažji varstveni režimi, pa je skladno z obstoječo zakonodajo vplive vseeno možno deloma opredeliti. Posege je potrebno načrtovati na način, da bo možen priklop na obstoječe kanalizacijsko omrežje.

Ker gre za najbolj urbanizirano območje, ki ima že visoko stopnjo antropogenih motenj, pričakujemo da vpliva na velike zveri in netopirje ne bo. Na območju Velikega Otoka se pojavljajo tudi nekatere zavarovane vrste metuljev, območje pa je tudi delno znotraj varstvenega območja, pomembnega za ptice. Na območjih predlagane spremembe rabe se nahaja več habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo. Najpogostejše se pojavlja habitatni tip mezotrofni do eutrofni gojeni travniki. Na območju predlagane spremembe rabe Otoška gmajna se nahaja gozdni habitatni tip ilirski bukovi gozdovi. Ob

primerni izbiri dejavnosti in upoštevanju nekaterih omilitvenih ukrepov v zvezi z Evropskim parkom Krasa življenjski prostori ogroženih rastlinskih in živalskih vrst in prednostni habitati ne bodo ogroženi. Ob širitvi proizvodne cone na Velikem Otoku je potrebno upoštevati ukrepe za preprečevanje onesnaževanja in s tem vpliva na organizme. Tu so prisotna tri Natura območja s številnimi kvalifikacijskimi vrstami in habitatnimi tipi. Nekateri izmed posegov ležijo v posameznih naravovarstvenih območjih, pri čemer je potrebno upoštevati zakonske predpise in omilitvene ukrepe. Tako ne pričakujemo bistvenih vplivov na spremembo lastnosti in naravovarstveno vrednost teh območij. Izmed vseh predlaganih območij sprememb namenske rabe v objekte ali območje kulturne dediščine sega le pobuda za umestitev evropskega muzeja krasa ter pobudi za spremembo namembnosti v stanovanjsko območje zahodno od Velikega otoka, ki segata znotraj vplivnega območja naselbinske dediščine Veliki otok-vas. Zaradi umestitve omenjenih stanovanjskih površin se veduta na naselje in pogledi z njega ne bo bistveno spremenila. Znotraj območja, predlaganega za umestitev evropskega muzeja krasa, se nahajata dve enoti arheološke dediščine ter evidentirano predlagano arheološko najdišče Podrisovec z vplivnim območjem. Možna je predstavitev celote in posameznih zaščiteneh elementov spomenika ter dostopnost javnosti na način, ki ne ogroža spomenika. Pri tem so dopustni le zavarovalni posegi s soglasjem in po konservatorskem programu Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

Umestitev predvidenih dejavnosti ne bo imelo vpliva na prekomerne emisije škodljivih snovi v ozračje. Novozgrajeni objekti na obravnavanih območjih bodo imeli vpliv na kakovost zraka predvsem zaradi ogrevanja v zimskem času, zaradi prometa, potencialno pa tudi zaradi proizvodnje. V času urejanja novih območij za proizvodno dejavnost bo hrup predvsem posledica uporabe različne gradbene mehanizacije in transporta, povezanega z gradnjo. Zaradi gradbenih del v dnevnem času v neposredni bližini stanovanjskih objektov je lahko dnevni kazalec hrupa zaradi obratovanja gradbišča pri teh objektih presežen. Investitor mora v takem primeru na Ministrstvo za okolje in prostor podati vlogo za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom. Pri širjenju novih zazidalnih površin bodo nastajali gradbeni odpadki v času gradnje novih objektov. S širitvijo različnih dejavnosti v naseljih ter na njihovem robu se bo hkrati povečala tudi količina nastalih komunalnih odpadkov, zato je potrebno poskrbeti za upravljanje z dodatno količino odpadkov. Pri proizvodnih procesih v predelovalnih dejavnostih lahko nastajajo tudi nevarni odpadki, s katerimi je potrebno ravnati skladno z zakonodajo. Ob upoštevanju veljavnih zakonskih predpisov ter navedenih omilitvenih ukrepov ocenjujemo, da ne

bo prišlo do bistvenih vplivov na okolje zaradi novih proizvodnih dejavnosti ter z njimi povezanimi novimi količinami odpadkov.

Vpliv umestitve predlaganih posegov na območju mesta Postojna na okolje ocenjujemo kot nebistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).

Naselja južno od avtoceste

Posegi v sklopu obravnavanega območja, ki imajo lahko največji vpliv na tla, je proizvodna cona v Prestranku. Gradnja stanovanjskih objektov nima bistvenega vpliva na tla. Vsakršna gradnja pomeni trajen vpliv na tla, saj se spremenijo fizikalne lastnosti tal. Odstranjeni rodovitni sloj tal naj se namensko uporabi za sanacijo degradiranih površin. Ker na obravnavanih območjih ni vzpostavljeno kanalizacijsko omrežje, je skladno z veljavno zakonodajo obvezna izgradnja lastnih objektov za čiščenje odpadnih vod (greznice, čistilne naprave). Po izgradnji objektov in ustrezni komunalni ureditvi območja večjih vplivov na tla ne bo. Severno in južno od naselja Prestranek posamezne površine predstavljajo krčitve zazidljivih zemljišč in spremembo namenske rabe nazaj v kmetijska zemljišča. Pri umeščanju proizvodnega območja v Prestranku je pri posegih v tla potrebno upoštevati veljavno okoljsko zakonodajo, ki se nanaša na vplive in emisije v tla zaradi vrste dejavnosti. Na območju smučišča Kalič se predvideva obnova obstoječih ter ureditev novih gostinskih in nastanitvenih objektov. Večjih posegov v tla ne bo. Smučišča se ohranjajo v obstoječem obsegu. V naseljih, kjer kanalizacijsko omrežje še ni vzpostavljeno je potrebno komunalne odpadne vode iz novih objektov začasno zadržati v pretočnih greznicah oziroma malih čistilnih napravah. Ravnanje z komunalnimi odpadnimi in padavinskimi vodami je predpisano z veljavno zakonodajo. Posegi tudi ne segajo v bližino vodotokov, tako da bistvenega vpliva njihove izvedbe na površinske vodotoke ne gre pričakovati. V obravnavanem območju se nahaja vodni vir Korantan, ki ima zakonsko opredeljene varstvene pasove virov pitne vode, in vodni vir Malni, ki teh pasov nima zakonsko opredeljenih. Gre za vodni vir iz katerega se s pitno vodo oskrbuje večina prebivalstva občine. Znotraj tega vodnega vira so predvidene širitve stanovanjskih območij in zelenih površin, znotraj vodnega vira Korantan pa stanovanjske površine ter zelene površine na predelu obstoječega kamnoloma v Hruševju. Območje slednjega je predvideno kot prireditveni prostor in hkrati kot sanacija kamnoloma. Glede na strokovne podlage za varovanje lokalnih vodnih virov lahko zaključimo, da posegi, ob upoštevanju določenih omejitev, ne bodo bistveno vplivali na kakovost vodnega vira Korantan. Glede na dejstvo, da vodovarstveni pasovi vodnega vira Malni še niso natančno določeni in zakonsko opredeljeni, je težko predvideti ukrepe za odvajanje komunalne odpadne vode. Tako je možno predvideti začasne ureditve. Od naštetih

predvidenih dejavnosti na Kaliču imajo na vir pitne vode lahko največji vpliv odpadne komunalne vode iz gostinskih ter nastanitvenih objektov, zato je nujno potrebno ustrezno urediti odvajanje ter čiščenje tovrstnih voda. V Prestranku se predlagano območje proizvodnih dejavnosti nahaja med glavno cesto ter železnico in meji na Natura območje, kjer so kvalifikacijske vrste ptice. Večina posegov se nahaja znotraj območja zveri, saj gre za območje, ki zavzema večji odstotek celotnega območja občine Postojna. Na območjih predlaganih sprememb rabe so prisotni tudi prednostni habitatni tipi. V večini primerov gre za habitatni tip mezotrofni do eutrofni gojeni travniki, na območju Kaliča pa habitatni tip ilirski bukovi gozdovi. Travniske in gozdne površine so sicer pomemben prehranjevalni habitat številnih živalskih skupin, vendar glede na majhen obseg novih stavbnih zemljišč in predvidene gradnje, nobena izmed vrst zaradi tega ne bo bistveno prizadeta. V obravnavanem območju se nahajajo tri Natura območja in eno zavarovano območje. Nekatere predlagane spremembe namenske rabe segajo na predlagano zavarovano območje regijskega parka Snežnik, na štirih ekološko pomembnih območjih ter na območju naravnih vrednot. Ob upoštevanju zakonskih predpisov in omilitvenih ukrepov ne pričakujemo bistvenih vplivov na naravovarstvena območja. Ker se posamezne širitve nahajajo v območjih arheološke dediščine je potrebno v skladu z zakonskimi predpisi pred posegom opraviti predhodne raziskave. Pri umeščanju novih zazidljivih površin v območja naselbinske dediščine je pri tem potrebno ohranjati zgodovinski značaj naselja in varovati naselbinsko zasnovo ter odnose med posameznimi stavbami in odprtim prostorom.

Izvedba predvidenih posegov ne bo imela bistvenih vplivov na onesnaženje zraka. Umestitev površin za pridobivanje energije v Razdrtem ter Rakitniku kvečjemu pripomoreta k zmanjšanju emisij v ozračje, saj gre za pridobivanje energije iz obnovljivih virov. V naselju Stara vas južno od avtoceste in v njeni neposredni bližini ter severno od železnice je predvidena umestitev novih stanovanjskih površin. Zaradi izjemno gostega prometa po avtocesti in zaradi železniškega prometa je mejna raven hrupa (III. območje varstva pred hrupom, stanovanjske površine) na teh območjih skoraj zagotovo presežena. Ta odsek avtoceste tudi ni protihrupno urejen saj gre za nove pobude. Ob obstoječem prometu po avtocesti so mejne vrednosti kazalcev hrupa lahko presežene tudi v 100 in več metrskem pasu od avtoceste. Pred umestitvijo novih območij je potrebno izvesti meritve hrupa in predvideti ustrezne protihrupne ukrepa za zaščito obeh območij. Pri širjenju novih zazidalnih površin bodo nastajali gradbeni odpadki v času gradnje novih objektov. S širitvijo različnih dejavnosti v naseljih ter na njihovem robu se bo hkrati povečala tudi količina nastalih komunalnih odpadkov, zato je potrebno poskrbeti za upravljanje z dodatno količino odpadkov. Pri proizvodnih dejavnostih na območju

Prestranka v proizvodnih procesih v predelovalnih dejavnostih lahko nastajajo tudi nevarni odpadki, s katerimi je potrebno ravnati skladno z zakonodajo. Ob upoštevanju veljavnih zakonskih predpisov ter navedenih omilitvenih ukrepov ocenjujemo, da ne bo prišlo do bistvenih vplivov na okolje zaradi novih proizvodnih dejavnosti ter z njimi povezanimi novimi količinami odpadkov. Vpliv umestitve predlaganih posegov v naseljih južno od avtocestnega odseka skozi občino Postojna na okolje ocenjujemo kot ne bistven vpliv pod pogoji (ob izvedbi omilitvenih ukrepov) (C).

Tabela 1: Vpliv občinskega prostorskega načrta na posamezne sestavine okolja

	NASELJA POD VZNOŽJEM HRUŠICE IN NANOSA	NASELJA OKOLI POREČJA NANOŠČICE	MESTO POSTOJNA	NASELJA JUŽNO OD AVTOCESTE
TLA*	B / B	B / B	C / C	C / B
POVRŠINSKE VODE	C	A	C	A
PODZEMNE VODE	B	A	C	C
NARAVA**	C / C	C / C	C / C	C / C
KULturna DEDIŠČINA	C	C	C	C
ZRAK	B	B	C	C
HRUP	B	B	C	C
EM SEVANJE in SVETLOBNO ONESNAŽENJE	C	C	C	C
ODPADKI	B	B	C	C
PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE	C	B	C	C
SKUPNA OCENA	C	B	C	C

* vpliv na tla / vpliv na kmetijska zemljišča

** vpliv na ogrožene oz. zavarovane živalske vrste ter IHT, ki se prednostno ohranjajo / vpliv na posebna varstvena območja, ekološko pomembna območja, zavarovana območja in naravne vrednote

Zgornja tabela prikazuje vplive predvidenih posegov v prostor na posamezne elemente okolja. Skupna ocena se nanaša na vplive predvidenih posegov na elemente okolja znotraj posameznih poselitvenih območji. Skupna ocena je dodeljena na podlagi vplivov enega ali več posegov, ki zahtevajo previdnost pri poseganju v prostor in kjer je nujno upoštevati omilitvene ukrepe.

3.5.2. Prostorski razvoj – pozitivni in negativni vplivi

Pozitivni vpliv turizma:

- Izboljšanje dostopnosti turističnih destinacij – razvoj cestne, železniške in druge prometne infrastrukture olajša dostop turistov do destinacij. Razvoj infrastrukture v Postojni, kot so avtoceste ali dostopne poti do Postojnske jame, izboljša dostopnost za obiskovalce. Večje število turistov in boljša turistična izkušnja.
- Povečanje kapacitet za turiste – gradnja novih hotelov, apartmajev, kampov in drugih nastanitvenih kapacitet izboljša možnosti za sprejem večjega števila obiskovalcev. Razširitev namestitvenih zmogljivosti v občini Postojna za podporo rastočemu turističnemu obisku. povečanje prihodkov iz turizma.

- Razvoj turistične infrastrukture – prostorski razvoj omogoča gradnjo dodatnih turističnih atrakcij in podpornih objektov, kot so muzeji, kolesarske poti, parkirišča in informacijski centri. Obogatitev turistične ponudbe in privabljanje različnih ciljnih skupin.
- Revitalizacija degradiranih območij – prenova propadlih območij ali objektov lahko ustvari nove turistične atrakcije in izboljša izgled kraja. Obnova zgodovinskih stavb in njihova uporaba za kulturne ali gostinske namene. Povečanje privlačnosti destinacije.
- Ustvarjanje trajnostne infrastrukture – Uporaba trajnostnih pristopov pri prostorskem razvoju, kot so energetske učinkovite stavbe in zelene površine, privablja okoljsko ozaveščene turiste. Izboljšanje ugleda destinacije in trajnostni razvoj turizma.

Negativni vpliv turizma:

- Degradacija naravnega okolja – obsežen prostorski razvoj lahko povzroči izgubo naravnih habitatov, kar zmanjšuje privlačnost naravnih znamenitosti. Prekomerna urbanizacija v okolici Postojnske jame bi lahko poškodovala kraški svet in zmanjšala naravni čar destinacije. Odvrnitev turistov, ki iščejo neokrnjeno naravo.
- Povečana urbanizacija – nepremišljena gradnja lahko vodi v prekomerno urbanizacijo, ki ogroža avtentičnost kraja. Gradnja velikih hotelskih kompleksov v manjših vaseh okoli Postojne lahko uniči lokalno kulturno in arhitekturno dediščino. Izguba avtentičnosti, ki je ključna za kulturni turizem.
- Preobremenjenost infrastrukture – nepravilno načrtovan prostorski razvoj lahko vodi v preobremenjenost infrastrukture, kot so ceste, komunalni sistemi in turistične znamenitosti. Preobremenjenost parkirišč in cest v vrhuncu turistične sezone v Postojni. Učinek je lahko poslabšanje izkušnje turistov in nezadovoljstvo lokalnega prebivalstva.
- Konflikti z lokalno skupnostjo – prostorski razvoj, ki je usmerjen izključno v turizem, lahko zanemari potrebe lokalnega prebivalstva, kar povzroča konflikte. Gradnja turističnih objektov na območjih, kjer lokalni prebivalci potrebujejo stanovanja ali zelene površine. Učinek je lahko negativni odnos prebivalcev do turizma.
- Vizualno onesnaženje in homogenizacija prostora – Slabo načrtovana gradnja lahko povzroči vizualno onesnaženje in izgubo posebnosti kraja. Uniformni hoteli ali restavracije, ki ne upoštevajo lokalne arhitekture in kulture. Manjša privlačnost za turiste, ki iščejo edinstvene destinacije.